کلیات جلال
در مطبع نامی منشی نولکشور بطبع رسید مقبول جہان شد

بیمن عون شافی مطلق و فیض فضل حکیم برحق

کتاب فضائل انتساب مطلع دیوان فصاحت بیت قصیدۂ بلاغت جامع مضامین بلند مسمیٰ بہ

کلیات جلال اسیر

از زمزمہ سنجی بلبل بوستان نازک خیالی گل چیدۂ بہار گلستان شیرین مقالی شاعر عدیم النظیر میرزا جلال متخلص بہ اسیر

در مطبع نامی منشی نول کشور بہ طبع مزین مقبول جہان شد

گرو بد ساقی رحمت قدح تکلیف است
شب مهتاب عدم سیر خیابان فنا

چه قدر صورت ارباب یا بر گردد
که کند جلوهٔ آئینهٔ عقبی دنیا

همچو شیطان همه رسوائی تدبیر و حیل
همچو غولان همه صحرائی تدبیر و دغا

جمله از وسوسهٔ حرص حیل زندانی
همه از سلسلهٔ طول امل بند بپا

همچو سوسن همه در لاف سخن محض زبان
همچو الکن همه در صدق بیان عین خطا

چشم آگاهی شان زشت ترا آئینه دار
قره کاهی شان عیب اکاه ریا

چون نیند زبان گوش بهان بین کنند
تا شوند از ثمر عیب کسان ذله ربا

گر سنان کند شود گاه بیان تیغ زبان
خبث احباب تراشند ز سوهان عصا

همه در نرد دغل واحد ل میدانند
مهره و تخته این طائفه تسبیح و ردا

همه اگر در ره دیو کشد سرمه بچشم
گر بود شان نظر شاه دنیا زیبا

چشم بد دور عجب قافله نگین است
مفت دزدی که شود رهزن ابیات ریا

هر چه خواهد بشود یار سلامت باشد
دل دیوانه‌ام انگاشته صحرا دریا

قابلی خود دستی دوستی می باید
من کجا و زمزمهٔ شکر و شکایت ز کجا

بیت بتخانه کجا بود که از شوخی نام
شد صنم خانهٔ درد دست دل اهل وفا

گرمی خوی تو یک حسن بهار شوخیست
دل چراغان ستم دیده گلستان جفا

سبزه ات مست گلت شوخ بهارت رعنا
ای سراپا سر و سامان من بی سر و پا

شوخیت میکشد از غنچه بتصویر گلاب
چه شود ساده دلم گر نشود شکوه سرا

حسن گل بود وفا جو که میان من و تو
قاصد راز نهان شوق سرا بود صبا

باغبان چمنم شعلهٔ بی پروائیست
که نماند گل اخلاص ز خاشاک ریا

مستی سیر و بهار برده عنانم ز کف
باده گل بی خمار عیش گلستان سرا
ساقی تکلیف مست باده ورع و نخراش
بسکه طراوت چکید از گل ابر بهار
سبزه سیراب موج نسخه عمر ابد
نشو و نما جلوه گر دوش و نهال
میکشم از دود دل سرمه بیگانگی
عشوه مخمور را چشمک نرگس شراب
سبزه طاوس شد سایه دیوار باغ
آتش بید و دو گل سوخت لباس خزان
ای ز عنت خوش نشین نقش طربهای ما
خو گیو الفت گداز نازتو دشمن نواز
شوخی راز و نیاز محرم راز نمند
شورش بحر جنون قافله موج خون
مستی حیا و دیدرا سرمه نازتو کرد
جلوه صبا و عشق ذره غبار هوا
عمر ابد می چکد از دم تیغ ستم
شد ره انتظار دل ز طپیدن غبار
ورنه آوارگی منزل آرام نیست

چون نشود بیخبر زمزمه مطلع سرا
سر ز مستی کند تکیه بدوش هوا
باده نخوردن ستم توبه شکستن خطا
ذره لب تشنه شد قطره بحر هوا
دیده ز خاک چمن جلوه آب بقا
فیض شگفتن رسا بال ببال صبا
تا نگهی می کنم با نگهی آشنا
کشته اندوه را خنده گل خونبها
بسکه شد از عکس گل جلوه رنگین رسا
دو وحشت بانداز باغ شعله قبای رسا
کشته چشمت نگه بنده شربت حیا
صلح تو دیر آشتی جنگ تو زود آشنا
عمر محبت دراز رشته الفت رسا
مرحله عشق تو سلسله شوق پا
آنکه ز حیرت کشید چشم مرا طوطیا
گردش چشم غزال حلقه دام وفا
حلقه فتراک عشق موجه آب بقا
چند خورد از کسی وعده فریب وفا
کوشش بیهوده چند ز گرد دو پا

در چمن اعتقاد مشق نوای کنم ‌ ‌ ‌ در بغل برگ گل نسخهٔ مدح و ثنا

مدح امام امم شاه نجف کز شرف ‌ ‌ ‌ داده ز اسمای خویش خلعت نامش خدا

آنکه بخاک درش کرده جبین آشنا ‌ ‌ ‌ پرتو صبح ابد از افق ابتدا

دل نه جهان کنده را از دم جانبخش او ‌ ‌ ‌ بازپسین دم شود سبزهٔ آب بقا

رشتهٔ ابر کفش چو صله پرداز آز ‌ ‌ ‌ دانهٔ گوهر برد مور ازین آسیا

طلعت فرخندگی پرتو خورشید اوست ‌ ‌ ‌ خاک بسر می کند سایهٔ بال هما

معجزهٔ انبیا سینهٔ گلزار او ‌ ‌ ‌ بلبل باغش کلیم سایهٔ خارش عصا

در رهٔ اخلاص او ماندهٔ خضر سخت ‌ ‌ ‌ توشهٔ عمر ابد خانه بدوش فنا

بی ثمر مهر او بی گل اخلاص او ‌ ‌ ‌ خون محبت هدر حاصل هستی هبا

جرأت منصور او بادهٔ بی درد سر ‌ ‌ ‌ شوکت فغفور او دولت بی منتها

بازوی توحید او قوت شرع رسول ‌ ‌ ‌ پنجهٔ توفیق او سایهٔ دست خدا

ذرهٔ خورشید ز صبح طواف درش ‌ ‌ ‌ سلسله جنبان شوق سلسلهٔ انبیا

در صفت ذوالفقار پاس زبان لازم است ‌ ‌ ‌ تیغ سخن می کند لفظ ز معنی جدا

زخم نمایان او جوهر رخشان او ‌ ‌ ‌ صبح بهار عدم شام خزان فنا

دشمن دلخسته را گلشن دوزخ شکار
خصم جگر تشنه را شعلهٔ کوثر نما

تحمل گر شود اندیشه فرسا ‌ ‌ ‌ چکد از شیشهٔ دل خون خارا

جراحت کوش اگر جا لست اگر دل ‌ ‌ ‌ محبت کیش اگر یارست اگر ما

مپرس از وحشت آباد دل من ‌ ‌ ‌ چه کم دارد ز حسرتها و غمها

نگه در دیده چون موی بر آتش — نفس در سینه چون خارے بصحرا

ز اشکم رشته الفت رگ سیماب — ز آهم بسته وحشت بال عنقا

نمی فهمم غم از شادی می از خون — نمیدانم لب از ساغر سر از پا

تنم خارے طپان در لجه خون — دلم سیلے روان بر روی دریا

ز خارم خنده گل میزند جوش — داغم خشک و دل خون همچو مینا

بر افگن پرده از رخ بے محابا — یکے کن وعده امروز و فردا

خس و خاشاک صحرا لعل خفتان — صف آرا گریه مستانه ما

سر رو موج طوفان می سرایم — غبار راه اشکم جوش دریا

رگ زنجیر سودا مے کشایم — بجون غلطد بهار از رشک صحرا

گلستانم نیارم جوش وحدت — گل آمینه در باغ تماشا

ز خوبیت نازها چون شعله سرکش — ز قدت فتنها چون سرو رعنا

چه گریانم چه حیرانم چه چندان — چه بیباکی چه رعنائی چه زیبا

ز وحشت باج میگیرد نگاهت — دلے دارم زیارتگاه عنقا

تحمل میدمد از باغ زخمم — فدائے خنجرت جان تمنا

تبسم مے چکد از جوش اشکم — شکار خنده ات شور نمکها

ز گردم فتنه خواهد بست زنار — ز خاکم سرمه خواهد گشت بینا

پریشانی نه بیند زلف مشکین — پشیمانی نداند چشم شهلا

ادب آئینه دار بزم حیرت — نگه دزدیده میدزدد تماشا

سخن عصمت سرای خلوت کیست — که پنهان میکنم از معنی انشا

وضو سازد زبان از آب کوثر ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ سراید چون زهره مدح زهرا

چراغ عصمت افروزی که نورش ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ بود در پرده صبح عالم آرا

بهار رحمت جوشی که بخشید ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ ز برگ غنچه عصمت را حلیها

ز قدرش قدر نازد تا بمحشر ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ ز نامش نام بالد تا بفردا

صدف دل گوهر پاک اعتقادی ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ ز تسبیح نثارش اشک بینا

شبستان چراغ حق شناسی ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ ز فانوس دلش فردوس فردا

چمن آئینه دار عصمت اوست ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ بهار شوخ چشمان نقش دیبا

حیا گر یاد او می کرد می شست ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ غبار یوسف از چشم زلیخا

ادب گر نام او می برد می جست ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ غزال الفت مجنون و لیلا

ز شرمش سایهٔ مژگان ساقی ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ کشد میل حیا در چشم مینا

ولی را نور ایمانش حلی پوش ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ نبی را دامن پاکش مصلا

فلک فانوس قدر او چراغست ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ نمیسوزد ز شرم این شعله رسوا

زمین گردون رایش آفتابیست ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ نمیگردد ز عصمت عالم آرا

سراسر نور گردون آفتابی ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ ز عقد سبحه اش چون ذره پیدا

یکایک راز وحدت انتخابی ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ ز شمع خلوتش اندیشه فرسا

نوازشهای خورشید شفاعت ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ ز دامن پاکیش آئینه پیرا

غلام کمترین اقبال یوسف ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ کنیز کمترین قدرش زلیخا

غبار درگه رفعت جنابش ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ ریاض دردها فردوس اعلا

طواف بارگاه دین اساسش ‌‌‌‌‌‌‌‌‌‌ صلوة من اولها صار القا

وجدنا کعبة یا معشر الجن — امرنا ربنا صلوا علیها

نبوت مشعر قاپرتو اما ما — زہے جاروب راہت نفت حورا

خطایم گر دہد رخصت بگویم — جراحت دیدہ حرفی شعلہ انشا

سر شکم گر دہد فرصت بیالم — بجنون آغشتہ رازی حسرت افزا

ولے دارم ز شوخیہاے امروز — مصیبت خانۂ امروز فردا

غمے دارم ز نافرمانے نفس — فزون از آرزوے حرص بیجا

ملامت خانہ ویران ساز امید — ندامت مصلحت بین تمنا

سرود بزم عیشم ناسپاسے — نواے شکر وصلم حرف بیجا

نفس بے رخصتِ آئینہ طوطی — زبان بے منتِ اندیشہ گویا

ز عصیان محیطِ شعلہ خیزاست — خمم در آتش از آشوب دریا

گناہ از مو بمویم بسکہ زد جوش — چو گوہر آب شد خونم بر اعضا

گل باغ فراموشے نگاہم — خجالت تا بکے از چشم بینا

کلید قفل بیزارے زبانم — چہ گویم چند ازین ناگفتنیہا

ز اشکم خون روان گلشن بگلشن — ز آہم دل دوان صحرا بصحرا

نگہ دزدیدہ ام فانوس مسجد — نفس در سینہ ام زنار ترسا

خجالت بحر و غم سیلاب و من موج — گنہ گرداب و جرات بی محابا

گرانجانی ز شوقم پاے در گل — تبہ کاری ز عمرم باد پیما

سخن بر لب جراحت زار افسوس — تاسف زخمے تیغ مدارا

نگاہم رازِ شیشہ سانے مو کل — دماغم را پریشانی مہنا

فغان از هرزه گردیها درین باغ	پشیمانی دوچار کس مبادا
ندامت بر چراغم گشته صرصر	درین غفلت بروز آورده شبها
غبارم میرود بر باد افسوس	ملامت تند خو دل ناشکیبا
جگر از چشم شد [illegible]	نفس را کرده گلها تماشا
فغان از گرم خوییهای غفلت	امان از خام سوزیهای سودا
نه قولم قول نی کردار کردار	چه سازم آه زین شرمندگیها
کدورت خانه‌ئی خاطر من	سواد اعظم اندوه بیجا
مسلمان کافرم کافر مسلمان	نه دینم رونقی دارد نه دنیا
نه با گل الفتم گیرا نه با خار	نفس سوهان‌تر از اعدا احبا
سراپا جرمم ای نور شفاعت	سراسر دردم ای جان مداوا
کریمی بهره از خوان دنیا	شفیعی قطره از جام عقبا
دلت آئینهٔ مطلب روائی	تو میدانی دگر ناگفتنیها
شفاعت پرده دارت در دو عالم	مبادا سایه‌ات کم از سر ما
گل آتش گل زخمم گل داغ	چمن پیرا بهار عمر اعدا

اسیر بی سر و سامان کلاهت
سرود زهره شد در برج زهرا

نابکی از سر گرانیهای چرخ بیوفا	مرکز سرگشتگی باشم چو سنگ آسیا
چند در دل بشکنم پیکان زهر آلود غم	تا بکی در سینه دوزم کاوش خار جفا
میشوم پامال محنت گر نگیرد دست من	آفتاب اوج شاهی سایهٔ لطف خدا

از طلب فارغ بود سائل ز رایت همچو غیب
از لب خاموش می فهمد حدیث مدعا

کرده جا هر جا کجا گیاهی بود در عالم نهان
بسکه از ابر سخایت میچکد آب بقا

کام بخشا از عنایت شد زبانم کامگار
شکر این نعمت نباشد چون دعای بیریا

مسند گل تا نهد در باغ سلطان بهار
تا چراغ لاله روغن گیرد از باد صبا

تاج و مسند را ز فر شاهیت زینت گرفت
بزم دولت را ز شمع نور اقبالت ضیا

پایهٔ دولت ز جاهت بر فلک کرسی نشین
چشم همت را غبار آستانت طوطیا

تا شد می هوای ترا ساغر آفتاب
ریزد بکام تشنه لبی کوثر آفتاب

چون نشاء درد جام ترا ساغر آینه
چون ذره گر در راه ترا گوهر آفتاب

گردد اگر بهار هوا تو شعله تاب
چون گل ز بزم سایه کشد ساغر آفتاب

روز و شب ز یاد تو رنگین بهار بود
خون در جگر ستاره و دل در آذر آفتاب

گلدسته بند جلوه بگلزار می رود
خرمن کند بسر یکدیگر آفتاب

در نرد آرزوی تو نقش مراد نیست
بیرون نبرد مهره ازین ششدر آفتاب

در گلستان کوی تو چون گل بخون طپید
گر زهر شبنمی فگند بستر آفتاب

حسن پرست بزم تو چشم ستاره دید
از دور جام یافته پر در بر آفتاب

گشتم غبار راه تو روشن چراغ من
از سایه ام چه دا نشود دیگر آفتاب

حسرت گداز تر دل بی التفات تو
سوز و سپند ذره درین مجمر آفتاب

دست منت و سایهٔ دیوار کوی تو
طومار چیر [illegible] نگشاید در آفتاب

سرگشته نگاه که شد جرم آسمان
پامال جلوه هاست که شد در سر آفتاب

خون شد دلم ز شوخی مژگان چه احتیاج | از بهر شبنمی نکشد خنجر آفتاب

گر مانع نظاره نباشد حجاب دوست | گردد برنگ آینه صورتگر آفتاب

شامم ریاض حسرت و صبحم بهار درد | داغ جگر ستاره و چشم تر آفتاب

هستی متاع کاسد سوداگر آسمان | عالم طلسم فتنه و افسونگر آفتاب

در حیرتم ز وسعت اقلیم نیستی | دارد همای ذره بزیر پر آفتاب

ترسم ز شرم دعوی شبهای تار من | در روز حشر وا نکند دفتر آفتاب

پرواز میکند سحر از بال شام من | دارد در آتش از نفسم شهپر آفتاب

بستم بطرهٔ دل و اشکم بخون کشد | از ناله برشته کشد گوهر آفتاب

دارد نفس گدای تنگی اختیار من | گاهی بدام سایه طپم گرد آفتاب

شب صیدگاه گریهٔ انجم شکار ماست | صیاد صبح رنگ بباز دور آفتاب

شامم ز فیض دل سحر بال بسته است | دارد بزیر بیضه هزار اختر آفتاب

نظاره از حجاب جنش آب میشود | در سایه گرفت هما در بر آفتاب

دار الشفای کوی تو بیمار دار کیست | سایه بجبهه صندل و در بستر آفتاب

از مغز ابر صبح ره چون غزال شوخ | گشته صید سایه پیغمبر آفتاب

در پرده جلوه گر نکند نور رای تو | گردد فلک برنگ شفق کشور آفتاب

صبح ابد جبین اطاعت کند غبار | گر دست سجده باز نشاند بر آفتاب

از ذره ذره گوهر دیگر عیان شود | گر بر کند بیاد لبش ساغر آفتاب

گر ساقی بهار کند یاد عدل او | گردد خراب ساغر نیلوفر آفتاب

مزدور صبح سبحه شماران دین اوست | در شستهای نو نکشد گوهر آفتاب

نور خداست کاتب احکام شرع او
تقدیر خامه صبح ازل مسطر آفتاب

گلزار جمید سایهٔ خلد آفرین اوست
در سایه اش چرا نگشته ساغر آفتاب

هستی محیط فتنه و حفظ تو ناخدا
طوفان قضا سفینه قدر لنگر آفتاب

عالم بهار آفت و شرع تو باغبان
شبنم بخواب راحت و غارتگر آفتاب

از ذره ذره معجز شق القمر چکد
گیرد اگر نه خنجر تو جوهر آفتاب

موج شکستگی زند از خون لعل جوش
بر کوه اگر ز ذره زند شهپر آفتاب

در خطبهٔ ثنای تو چون موم آتش است
گر فی المثل ز خاره نهد منبر آفتاب

در عرصه که بهر صف آرائی ظفر
تازد غبار توسن عزمت بر آفتاب

هر کس که بسته دست فلک در رکاب تو
پیچیده است پنجه بموی در آفتاب

رشحه دمیدن چو عرق بر جبین مه
تابد اگر ز لطف تو در محشر آفتاب

پرواز اوج نعت تو حد اسیر نیست
ای آسمان قدر ترا حیدر آفتاب

زنهم که آشیان بریاض دعا کنم
چون غنچه تا ز بیضه بر آرد پر آفتاب

شمع حسود دین ترا صرصر آسمان
بزم مطیع شرع ترا مجمر آفتاب

دارم امید آنکه بکشت گناه من
از فیض رحمت تو شود کوثر آفتاب

گرم دارد شوخی هنگامه را با آفتاب
میبرد از سایهٔ خود میدود با آفتاب

جوهرے از ناز خون دارد دل قصد سپهرے
گر کند یک ذره با حسن تو سودا آفتاب

ذره آخر در خور رحمت بجائی میرسد
میدهد از مشرقستان دل ما آفتاب

دل شکارا بر دکمانے نازکه در میدان حسن
تیر مژگان افگند نازش اگر با آفتاب

موج تا محشر به پیچش میگزیرد در صدف
گر صدف از پرتو رویت مدد یا آفتاب

از تماشای رخت عالم تجلی خانه ایست
موج دریا آفتاب و خار صحرا آفتاب

بیجا بان دو عالم باده نوشان ترا
آسمان بزم و شفق ته شیشه مینا آفتاب

گر به بندد احتیاط عقل دست آسمان
پنجه گیرد سایهٔ خار جنون با آفتاب

عشق معشوقت اگر مشاطه باشد یکدلی
میشود آئینه دار چشم حربا آفتاب

خار عاشق گر نباشد هم بهاری میکند
گل کند در گل چراغ تیرهٔ ما آفتاب

هر کرا همت بلند افتد سوار مطلب است
میشود آزادگان نقش بر پا آفتاب

عالم تجرید را آب و هوای دیگر است
سیر دنیا سیکند میکند بی توشه تنها آفتاب

قبلهٔ دل موکب شاهی که در گرد رهش
ذره بیند خویش از تنگی جا آفتاب

ناخدای کشتی ایمان امام منتظر
آنکه داند چرخ اکبر نور را ور آفتاب

شب اگر کفر خلاف دین او خواهش برد
اژدها گردد طلوع صبح موسی آفتاب

تا کند با دودمانش نسبت ایمان درست
در عدد اثنا عشر خوش کرده ما و آفتاب

آن یداللهی که از جوهر گره ها بست و برد
در نیام صبح صوری تیغ او با آفتاب

یک قدم از سایهٔ امرش نمیگردد جدا
می شناسد حد ذات خویش را آفتاب

صبح دلها به بزم انتظارش سوختم
شوق پندارد که سر برزد ز هر جا آفتاب

بسکه صبح مقدمش هر شب ز دلها میدمد
سر برآرد جای دود از بام و درها آفتاب

ای خوش آن دولت که در صبح ظهور نوبتش
در جلو گرد ضعیف ما رود با آفتاب

خاطر آگاه او آئینهٔ وحدت فروغ
گرد جولانگاه او چرخ و ثریا آفتاب

هستی خود وقف راه انتظارش کرده ایم
بعد ازین سر برزند در دیدهٔ ما آفتاب

بر گردن هوس دشمن هوشمند اگر سبک　　تیغ از دل میزند بر فرق خارا آفتاب

ابر نیسان کف نزادش از دل دریا دلی　　جای گوهر میکشد در جیب دریا آفتاب

کفر سوزا دل قوی سازا اطاعت لشکرا　　ای فلک اهبر اشارت مهیا آفتاب

انتظارت صیقل آئینهٔ اخلاص من　　در دل پاک اعتقاد من هویدا آفتاب

اینک اینک صبح دولت میدمد زان آسمان　　میرسد گرد سپاهش میدمد با آفتاب

شبنم اخلاص دست انداز خارکش شد
گر بگیرد در روے دنیا زیر دنیا آفتاب

شمشیر عشق را نمک شور جوهر است　　تا گریه پرد گی نشود خنده تر است

این صوت و وجد صوفی ناجنس ناشناس را　　تکرار هاے لال پر افشانی تر است

روشندلی زیر تو آزادگان طلب　　آئینه زنده کرده نام سکندر است

شهرت بگرد آبلهٔ پا نمیرسد　　عنقای عشق را دل دیوانه شهپر است

کی بوالهوس بمرتبهٔ عشق میرسد　　گر جام جم غبار شود جم سکندر است

موج اجابت از دل ما جوش میزند　　سرچشمهٔ قبول دعا دیده تر است

میسوزم از خیال قد و چشم بد　　گرد فرارم از پر پروانه بهتر است

بیگانگی نخوانده کتاب نیاز و ناز　　بحث جنون دگر سبق عشق دیگر است

روشن تر از چراغ دل ما ایاغ ما　　ما را چراغ سوخته فرخنده اختر است

نقش و نگار صورت و معنی اشاره است　　آئینه دیگر است و دل پاک دیگر است

نشناختی مرا چه کنم از تو داد داد　　گر خاک میشوم نفسم شعله جوهر است

گر خطبهٔ نیاز نخواندم ز من مرنج　　بیگانگی میان من و یار مختصر است

دیوانگی غبار مرا امید بباد | اکسیر بی‌نشانی ما کیمیاگر است
ما از تغافل تو به یکجا نشسته‌ایم | دل جای دیگر است و نگه جای دیگر است
دیگر چگویمت که بدانی همین بس است | گر گوش و هوش هست خموشی سخنور است
فریاد ما ز داد خموشی که میرسد | گفتن همه زبان شده و گوش ما کر است
ما یک حرف بیش نیست ز تعبیر راز ما | معنی یکیست گرچه عبارت مکرر است
گر شمع قامتی نشناسد نهر ز حیف | خاکم ز خون مشهد پروانه بهتر است

ما را بجذبهٔ دل تو امید ما گداز
درویش گشته‌ایم قناعت توانگر است

سوختن جنت پرستان وفا بستر است | عالم آسودگی زیر نگین اخگر است
اهل دل را هر نگه آیینه روز خبر است | هر سر خاری بچشم ما بهشت دیگر است
برگ سیرابش لب خشکست بارش تشنگی | سایهٔ نخل محبت آفتاب محشر است
تشنهٔ رحمت بجیدانم که ترسم از گناه | هر سر مو بر تنم سرمشق موج کوثر است
صید منت گشته هر کس در خور امید خویش | خضر یک عمر ابد شرمندهٔ اسکندر است
منت هر کس ندارم گرچه خونها میخورم | همچو شمشیر استخوانم پر ز مغز جوهر است
شعله قدر دام پنهانی چه میداند که چیست | شوخی پروازش از رنگینی بال و پر است
خاکسوی گشته ما را کیمیای روزگار | گرد خواری بر جبین ما ز آب گوهر است
توشهٔ راه ولب یار را هوای آتشیست | ابر ما سرمایهٔ او را کی چشم تر است
سوختم دل تا کنم خلق روشن آتشی | گوهر دریای خاک اختر فروغ اخگر است
یا دو طاقت در میان گر که گرداب بلا | کشتی شوق آزمایان را خطر لنگر است

یک هوادار و مزاج گرم و سرد روزگار / شش جهت از چشم بینا یک طلسم دیدنست

موجه اشکست قفل بستهٔ دل را کلید / گوهر فیض ابد در مخزن چشم ترست

آگهم از اختلاط جمع و خرج روزگار / بحر و بر یک نسخهٔ منتهای ما که فهرست

برق در کشت محبت کار باران میکند / حاصل آتش پرستان خرمن خاکسترست

کرد تعمیرم جنون چندانکه عالم شد خراب / کعبهٔ من خلق را از مهر من اولی ترست

از شکستن شد بنای کعبهٔ دلها درست / خاک ویرانی ز خون مومیائی بهترست

سینهٔ صاف خصم را نه پریشانی بود / کینهٔ ما دوستانرا صندل دردسرست

پارهٔ لخت جگر در جیب دامانش کنند / هر که میگوید نهال عشقبازی بی برست

اهل دل کی انتظار مزد فردا میکشند / حق پرستی دیگر و مطلب پرستی دیگرست

گرچه در پرواز تحقیقست اوج کارگر / گر در راه شرع شهباز حقیقت را پرست

شرع اقلیم هویت انشه فرمانرواست / شرع دربانی ز دین حضرت پیغمبرست

احمد مرسل وکیل مطلق پروردگار
آنکه آب گوهر پاکش زلال کوثرست

کوی عشقست اینکه می آید غم و جان میبرد / باد از اینجا بوی پیراهن بکنعان می

کوی عشقست اینکه خشت طفل بازیگاه اوست / یاد عاشق رنگ از روی نگهبان می

کوی عشقست اینکه هر شب طرهٔ حور و گر / دستهٔ ریحان برای خواب بستان می

کوی عشقست اینکه تعمیرش ز آب گوهرست / از در و دیوار فیض ابر نیسان می

کوی عشقست اینکه هر جا سایهٔ دیوار او / از دل زاهد خیال حور و غلمان می

کوی عشقست اینکه مانند پری خاک درش / دل ز ما آب از گهر رنگ از بدخشان

وی عشقست اینکه زین کو هیچکس محروم نیست / کفر چندین ساله گرمی آید ایمان میبرد

کوهی عشقست اینکه مے آید اسیر بینوا
مطلعی هر دم بصد معنی غزلخوان میبرد

گردش چشم تو جان از دل دل از جان میبرد / وحشت حسنت سر و از یاد بستان میبرد

نگباران گلستان شاخها جام جم است / صرفها دیوانه ام در جنگ طفلان میبرد

وادی عشقست یاد گریه کردن آفت است / کوه را موج سراب اینجا بطوفان میبرد

یاد اگر برداشت عالم را ز منت فارغیم / آب پیکان گشته ما را ز میدان میبرد

گر ز بالینم قیامت سر برآرد دور نیست / خوابم از سودای آن زلف پریشان میبرد

صبح دیگر در خور این گفتگو پیدا کنید / حشر کے افسانهٔ ما را ببایان میبرد

با خیال خوابگاه سایهٔ مژگان شوخ / وحشیان را مست از صحرا بزندان میبرد

ز فسون دورباش غمزهٔ طاقت فریب / زاهد خلوت نشین را تا بیابان میبرد

سینه چاکے بدست آورده تا دامان حشر / دست ما کی بعد ازین نام گریبان میبرد

جذبهٔ بے اختیار شوقم از جا برده است / شهر تا شهرم بیابان در بیابان میبرد

صبح از خاکم گل خورشید بر سر میزند / شام از خاکسترم اختر بدامان میبرد

شعله مرهم کاری داغم چه میداند که چیست / دست و پا گم کرده ناموس طبیبان میبرد

هر طرف روح شهیدان در رکابم میرود / عشق هر جا میرود ما را بسامان میبرد

با جمعیت نمیسازد دماغم را چو گل / از خودم تعبیر این خواب پریشان میبرد

در زبان افتاده نطقم در بیابان سخن / خضر توفیقش بمدح شاه مردان میبرد

فقر از تایید او تا دیده بازوی فلک / مور ترکش نزد اقبال از سلیمان میبرد

دانهٔ گوهر ز نم برق کوثر می کند / رشحه گر از کفش عمدیده دهقان میبرد

تیر زد بر فرق کیوان شیشهٔ خورشید را / گر سر موی سر از سرحد فرمان میبرد

قطره کز دست ادمی آید از سائل نیاد / چون دو کشتی بحر و ساحل را بطوفان میبرد

قطره گوهر شد جو یار حلم او / چین موج از روی پر آشوب عمان میبرد

شبنم گلزار خلد از عیش گاه خلق او / داغ هجران گل از یاد گلستان میبرد

در شکستن پیش شد ناکامی فقر از کفش / ذره داد همت از خورشید تابان میبرد

غنچهٔ پیکان تیر عدل خویشش از نصیب / زور بازوی دل عاشق شکایان میبرد

گوشهٔ ابروی تیغ برق سوزش در مصاف / رنگ هستی از رخ فغفور و خاقان میبرد

شش جهت یک صیدگاه باز دین پرواز او / کفر اگر عنقا شود دانسته کی جان میبرد

صیقل آئینهٔ دین بینش همچو دود / رنگ کفر از روی آتشگاه گبران میبرد

چار ارکان در حساب هفت اختر در شمار / چرخ اگر مردست یکمو سر ز فرمان میبرد

برق تیغش چون بفرق خصم گردد شعله بار / مفت خود میداند انجام گر اگر جان میبرد

هم تنشا لکتر ملازم هم قدر کمتر غلام / چاکر این آستان هم دین هم ایمان میبرد

کام بخشا داورا شاها ملایک چاکرا / عرض حالی میکند ضعفم اگر جان میبرد

روشنائی شمع از افسرده جانان بخرد / دلکشائی صبح از شام غریبان میبرد

در [illegible] انیر کی غفلت دیده را / موکشان هر سو نه ابتهای عصیان میبرد

در کنار خلوتم وحشت نمگیرد قرار / در میان کثرتم خواب پریشان میبرد

رنگ بیداری بینیم کی تواند دیدنی / آنکه نامم دعوی خواب پریشان میبرد

گشته تا بالین راحت الفت دشمن مرا / خواب خویشش در بستر خار مغیلان میبرد

خم کاری مرهم خون گرمی یاران خوشست / عرق خون باد دلم گر نام درمان میبرد

بنیه جانم مدام از کرم خوبیهای خصم / سکید از شیرم گر نام خویشان میبرد

رهم داغم تمام از مهربانیهای خصم / می پرد رنگم باد اگر بوی یاران میبرد

ازم خجلت چه شد دریا فزونی میکند / قطره دارم که آب روی عمان میبرد

پرده اغماز رشک ما جمعیت خاطر زمن / گفتگو از خاطرم تاراج عصیان میبرد

بکه عمرست زخم و نشانه صورت بدوام / می سپارد جان دلم گر نام ایشان میبرد

دوره چشم سینه داران یکادی و اجبست / کان شان در سفره آب روی مهمان میبرد

مهربانیها ستاره دشمنی با بیشتر / آب شان آتش ز جای تشنه کامان میبرد

سخت میگیرد اگر دل یاد ایشان میکند / داغ میسوزد زبان گر نام ایشان میبرد

رکام دل بگنجه گریه میکنم / غنچه با یاران خنده صد ساله طوفان میبرد

منکه بیزارم ز عالم عالمی بیزار تر
درد دیرین از دلم لطف آشنایان میبرد

دل غنوده که از عالمی خبر دارد / سکندریست که آئینه زیر سر دارد

فراق راز دل سنگ هم می آید / بعاشقی که نه تا عهد نامه بر دارد

بهار عافیت ممکن هست خرسند است / اگر غلط نکنی بید هم ثمر دارد

چه خواب دیده که تعبیر او گشته وبال / کسیکه بستر راحت ز نیشتر دارد

اگر فضای جهان سر بسر چمن گردد / هوای تنگدلی فیض بیشتر دارد

بخویش این همه خورشید دارمی تازی / که در هوای تو هر ذره بال و پر دارد

چه شد که اینهمه سیماب موج میر مقصد / طپیدن دل ما مطلب دگر دارد

برو زمعرکه گفتگو چو گرم شود | کسیست مرد که فی تیغ و فی تبر دا
نه آنکه از دو طرف هر چه بر زبان آید | بخاک غلطد و خود در اکشد که بردا
غرض که صحبت یاران ز لفظ معنی بود | در امتیاز نه یکی گر نقاب بردا

اسیر مید ار فیاض عشق شمارم
که خاکروب درش عار از گهر دارد

طپیدن دلم از چشم او خبر دارد | پری لبائیه هر رقص بال و پردا
اگر با هیچ رسد با هوس زمین گیر است | چه شد که کوه دل از تیغ تا کمر دا
دلم بهست قناعت چو تیر خاکش است | گر تیشه بکف از پاره جگر دا
بقدر هر چه رسد میرسد تسلی شکر | نظر برزق نه کمتر نه بیشتر دا
باین امید که روزی مگر بهمت عشق | دو چار گرد دو گوید که گنج بردا
هزار کشته او در دو نقی سحر دارد | هزار مشعل خورشید بیشتر دارد
دو چار عید رسد نمیشوم مبارکباد | طپیدن دلم از سال و مه خبر دا
بکنج خانهٔ مقصود میبرد دل را | کلید قفل اثر نالهٔ سحر دا
بهار چاک دل صبح عشرت آباد است | که برگ برگ گلش خندهٔ دگر دا
خوشا کسیکه درین دم برغم چرخ دو رنگ | ببام چرخ رود جام و شیشه بر دا
درین سحر که دلم بیقرار اخلاص است | هوای صحن گل باغ بو البشر دا
بقیع مسند زهرا نسب امام حسن | که یاد لعل لبش زهر در جگر دا
شهی که گر نبود مصلحت شعار دلش | تواند از مه و خورشید کوزه بر دا
ز غبت ارزد ز الماس سوده آب خورد | شریک خاصیت شیر با شکر دا

گل ریاض امامت بهار باغ نبی / کمال مرتبه از جد و از پدر دارد

اگر نه خلق عمیمش بود شفاعت کیش / که روز حشر سر آسمان نخوات دارد

پدر امام و پیمبر نسب تمام حسب / که تیغ تیزش از قهر حق نظر دارد

بانکه جلوهٔ برقی نموده است هنوز / ز بیم خنجر او ابر چشم تر دارد

بچرخ بین که بیک حملهٔ حمایل او / ز صبح تا به چمن چاک در جگر دارد

ز بیم آنکه به تیغش کجا دوچار شود / همیشه خون شده الماس چشم تر دارد

بغیر هر دو جهان را بکس نمی بخشد / که دهر در نظر شش قدر مختصر دارد

...وجهٔ آب بقا در لجهٔ خون جا کند / یاد ابرویت اگر گلگشت چشم ما کند

...رید از لذت بیداری ما را ز رشک / صبحدم صد جلوه در هر پرده شبها کند

...سایهٔ هر خار مژگانی غزالی میشود / گر باین شوخی گذر از دامن صحرا کند

...چون بلند افتد مذاق امتحان روزگار / در خیال هر که می بینی برنگی جا کند

...رض و طول دشت را مستور سازد از سراب / تلخ و شور بحر را از قطره رسوا کند

...سخت جانی در محبت عرض طاقت بر نتافت / گرد برخیزد ز جا چون عشق استیلا کند

...روزگار بر فنون گر طفل را ابجد حریص / مطلبش را امتحان از بیضهٔ عنقا کند

...زین نظر تنگان بس گم گشته وسعت از بیان / چون قضا خواهد که با دست و دو سودا لی کند

...روزگار انداز داول صد گره در کارها / عقدهٔ از خاطر فرسوده تا وا کند

...گر شود طی راه این وادی بتوفیق خدا / شوق من اول طواف کعبهٔ دلها کند

محمل خورشید میباید که از تاثیر شوق / کار مجنون سایهٔ هر خار این صحرا کند

هر که سرشار محبت شد بهجران مبتلاست ‌ ‌ ‌ آنکه از من میگریزد گو بچشمم جا کند

در نظر آرد چو چشم حال شاه کربلا ‌ ‌ ‌ کربلائی طرح در هر دامن صحرا کند

تشنه لب در یاد آن شاه حسین ابن علی ‌ ‌ ‌ آنکه با تیغ ظفر چون روی در هیجا کند

از سر دشمن ز خون خصم در یک دستبرد ‌ ‌ ‌ کوه را گرداب سازد بحر را تلها کند

آنکه گر در خواب بیند صبح عالم عز او ‌ ‌ ‌ آسمان از بیم در چشمش تخلخل کند

خشک لب بحری که جودش میتواند بی گدا ‌ ‌ ‌ دست دریا بخشش او دهقان صفت صحرا کند

چون صبا پر کرده از دریوزه احسان او ‌ ‌ ‌ برگ زر هارا بدامان چمن زرها کند

مصلحت بین شد شهادت ورنه از نیروی قهر
آسمان کی میتواند با سگش غوغا کند

در بهشت بزم سرشکی دیده تر بشگفد ‌ ‌ ‌ از جگر آبی کشم بال سمندر بشگفد

شمع هر بالین بقدر پاک بینی روشنست ‌ ‌ ‌ گلبن آئینه از خاک سکندر بشگفد

آبروی مرد شمع خلوت تاریک اوست ‌ ‌ ‌ کی ببازیگاه این وضع مکرر بشگفد

میچکد آب لطافت از خرام قامتش ‌ ‌ ‌ بر زمین گر پا گذارد دیده تر بشگفد

هر که در دل بگذرد می آید از چشم سیاه ‌ ‌ ‌ گر بگوهر گرم بیند همچو عنبر بشگفد

از نگاه پاک بینم حسن محجوبی رسید ‌ ‌ ‌ چشم بد دور ار گلی کز آب گوهر بشگفد

باغبان آب و هوای سایه مژگان دوست ‌ ‌ ‌ سبزه ما بیدلان از جوی خنجر بشگفد

گرد جولانگاه او برا سمه شناسم از سحر ‌ ‌ ‌ این گل سرخ از نسیم برق دیگر بشگفد

عشق میبالد بخویش از گریه بسیار من ‌ ‌ ‌ خاطر شاه از برای جوش لشکر بشگفد

گل کند عمر ابد در نوبهار از زمزم تیغ ‌ ‌ ‌ چین ابرویت اگر بهر دو جوهر بشگفد

ریاض صبح صادق شگفته گلهای فیض / همچو دل کز اشتغالش دین جعفر شگفته

ز گلزار خلقش گر گلی بوید بهار / نافهٔ مشک گلستان چون غنچهٔ تر شگفته

گر ابر بحر مهرش بگذرد غافل بجا / از زمین چون سبزهٔ بیگانگان عنبر شگفته

ح صادق از بجا رای منبرش از کجا / ذره با خورشید نتواند مرا بر شگفته

نفس صادق فروغ شرع توحید نبی / کز دم صدقش گل الله اکبر شگفته

دید سرش بجا و خط آزادی روا / نوبهاری کز نم اشک پیمبر شگفته

ی از رشحهٔ ابر شفاعت تر دماغ / این ثمر دارد گلی کز باغ حیدر شگفته

ن جولان توسنش گر سرعت آرائی کند / از غبارش با عصا در دیدهٔ تر شگفته

بید تا چشم خواب آلود قاصد وا شود / میرود تا عقدهٔ بال کبوتر شگفته

نسیم جلوهٔ رنگین روح افزای او / گر بود خاطر نصیب آئین بدر شگفته

رهیب شیههٔ دشمن گدازش وز کین / هر طرف در گرد ابرادای شستدر شگفته

غبار فتنه خیزش در میان گیر و دا / شام هجران سر بر آرد و صبح محشر شگفته

در ریاض طاعت آزادگان صدق را / دانهٔ تسبیح چون بار صنوبر شگفته

خویش قدر امنیت مدح چو تو ای حد اسیر
لیک امید آنکه از فیضت مکرر شگفته

ز گل آشفتگی کاشانه‌ام گلزار شد / وز نم لب تشنگی پیمانه‌ام سرشار شد

ه اگر دیوانه کارش برسوائی کشد / از دل تنگم دو عالم یک گریبان دار شد

جه بیطاقتیهای سر شک تنها / دامن صحرای رسوائی گریبان زار شد

مرهٔ بینائی مستان غبار هستی است / هر که مرد از خواب غفلت پارهٔ بیدار شد

ہمچو ابرم گریہ آخر میکند معمار خویش — گرچہ تعمیر از دلم یکبارگی بیزار
پیش از آرام سفرستان بمنزل میرسد — جادہ بر دامندگان عقل ناہموار
در جدال با فلک ریگ دبستان خوردہ ایم — حالہا ہر یک ز قدر دیگری اظہار
تشنہ دام است بخت خواب آلودہ اسیر — کاش در عمرے توانستی دمی بیدار
دیدہ ہای اہل دنیا روزن ویرانہاست — سیل سرکار است ہر جا آرزو معمار
جام جم داریم بر کف صبح و شام اما چہ سود — بخت اگر بیدار شد بر روی ما بیدار
یک بہ مستی کن از منصور محرم تر شدہ — حاصل نخل غرور آن بس کہ چوب
آشنایان را بچشم غیر دیدن الفت است — شوخی ناز است اگر یار کسے اغیار
پارہ دل ریختم در دامن سیلاب اشک — تا خس و خاشاک ازین سرمایہ گوہر
تا کمر بستم بخون آرزو در چشم دل — استخوان پہلوم شمشیر جوہر دار
ہمچو بوی گل ز شوق جستجویش در چمن — سیر میکردم ریاض فکر مطلع زا

مطلع ثانی

نکہت پیراہنت مشاطہ گلزار شد — لالہا بیداغ گشت و غنچہا بیخار
خانہ بر دوش تو نشناسد مغیلان از چمن — اینقدر داند کہ عمرش صرف یک
سینہ صافانیم اما تشنہ خون خودیم — ہر کہ در صورت بما دشمن بمعنے یار
کامجوئی گرچہ ناکامیست بیدردانہ است — گل ز شوخیہای بلبل در حصار
چار دیوار جہان در موج اشکم غوطہ خورد — گریہ کردم خندہ بر گلزارہا دشوار
تشنہ جام محبت خضر راہ مدعاست — ذرہ خورشید را در خورد مطلب
آنکہ بر ہشیاری ما طعن مستی میزنی — میتوان از بادہ ہم مست و ہم ہشیار

باده [illegible] فروغ ساغرش ‌ ‌ چشمهٔ خورشید تا آب گهر شار شد

پرده دار خلوت وحدت چراغ بزم قدس ‌ ‌ آنکه از نامش خط اندیشه کرسی دار شد

آفرینش را سحر خیز است نور پاک او ‌ ‌ روزگار از پرتو خورشید او بیدار شد

آنکه گرد افلاک از فرمان تیغش سر کشید ‌ ‌ کهکشان مانند فتراکش بگردن بار شد

ذوالفقار شرع او جایی که سر زد از علاف ‌ ‌ بیم نامش کفر را انگشت زنهار شد

سینهٔ پاکش رموز قرب حق را جلد گشت ‌ ‌ پرتو آئینه را آئینه دفتر دار شد

دین پناها معذرت خواها شفاعت مسندا ‌ ‌ در خطا هم نکتهٔ شایستهٔ اظهار شد

تا بدشمن هم رسد فیض شفاعتهای تو ‌ ‌ شیوهٔ رحمی برای مصلحت انکار شد

پرتو شرع تو داد حق شناسی داده است ‌ ‌ از گل نام محمد حمد بر خوردار شد

سورهٔ قدر کلام آفرینش نور نیست ‌ ‌ انبیا از نسخهٔ شرع تو زینت دار شد

جبههٔ خیزان از دلت درس تجلی خوانده اند
حق شناسی از کتاب خاطرت بیدار شد

عدم احرام طاعت بست هستی قامت آرا شد ‌ ‌ نیاز هر دو عالم سجدهٔ واجب تعالی شد

شکوهِ وحدتش روزی که زد طبل سلیمانی ‌ ‌ دلِ مور طپید و اضطراب بحر پیدا شد

غبار از رهی برخاست اشکی از دلی جوشید ‌ ‌ یکی معمار صحرا ها یکی سرکار دریا شد

فلک از جلوهٔ شوخ مه و خورشید مینا زید ‌ ‌ ز غیرت سوخت دل خاکسترش آئینه پیرا شد

بخواب از گلشن فانوس دیدیم گل شمعی ‌ ‌ درے بر رویم از تاریکی ویرانه وا شد

نیاز و ناز را دادند دست اختیار اینجا ‌ ‌ زمین و آسمان از عاشق و معشوق پیدا شد

میان مست و مجنون دشت الفت نسبتی دیرین ‌ ‌ نگاهش روز اول با دلِ ما گرم سودا شد

دل بامیدی زین سقف ایوان خاک میریزد
مگر بنیاد گردون از غبار خاطر ما شد

زخم تیغت چو لب تر اندازد
گل در آغوش محشر اندازد

نرگس سرمه سا چنین باید
خواب از چشم اختر اندازد

چقدر بوی گل بباد رود
چو غنچت خانه بر اندازد

دل شکار کسی که با خورشید
تیر مژگان برابر اندازد

چیده دل نرم آرزوی کسی
عود حسرت به مجمر اندازد

جان فدای کسیکه تا محشر
می الفت بساغر اندازد

شوخی التفات را نازم
هر نفس طرح دیگر اندازد

که شرارم بکوثر افشاند
که غبارم به آذر اندازد

کو نسیمی که از خرابهٔ دل
گرد بیگانگی بر اندازد

آتش بحر عشق را نازم
موج دام سمندر اندازد

تیره تا کی بدیده تیر کشد
ناله بر سینه خنجر اندازد

دل گرفتار چشم صیادی
که بتابین کبوتر اندازد

شد غبارم تدرو باغ بهشت
در سر کوی او بر اندازد

گریه ام تر دماغ رسوائی
جلوه طرح محشر اندازد

نقش چاکی برای سینه نشست
مهرهٔ دل به ششدر اندازد

گریه از باغ سینه می آید
گل در آغوش اخگر اندازد

گرم خوی سینه دشنامی
جوش در آب گوهر اندازد

نالهٔ ما چه وحشت آبادیست　　رم بخیل کبوتر اندازد

نازنین شوخ تر نمی باشد　　تیر بر صید لاغر اندازد

جگر پاره پاره حسن من است　　برق کو تا بجو گل بر اندازد

غنچهٔ عاشق خرام قامت کیست　　دل بپای صنوبر اندازد

جان شوخی فدای مژگانی　　که کشد دست و خنجر اندازد

خون پروانه گل بجوش آید　　تا بپایش سرے در اندازد

سبز باغ جنون که بی ثمر است　　سنگ بر نخل بی بر اندازد

زنده نام وفا کسی دارا　　گل بجاک سکندر اندازد

کشتی آسمان خطر دارد　　قلزم گریه لنگر اندازد

خلد نظاره را بهار اینست　　مرغ روح از قفس بر اندازد

جلوهٔ او کجا بهار کجا　　گفتگو دام دیگر اندازد

نکهت گل شود هوا گیرد　　هر کرا سایه بر سر اندازد

بال بر دل کشاده صرصر یاس　　چه قدر آرزو بر اندازد

گریه فالے بنام دیده کشود　　بر گل و لاله نشتر اندازد

مژه جاروب درگه شاهیست　　رشک بر سبزه خنجر اندازد

شاه لب تشنگان امام حسین　　که لبش جان بکوثر اندازد

دین پناهے که کشتی حلمش　　بحر را ناف لنگر اندازد

سهوارے که صرصر غضبش　　لرزه بجسم در بر اندازد

پیر کجب بگذرد نسیم کفش　　رشتهٔ آبرو و جز اندازد

آب تیغش گر انتقام کشد — تشنگی را بمحشر اندازد

ریزدش خون و با غضب گوید — ...کی آتش بکوثر اندازد

در مصافی که شعلهٔ غضبش — برق شمشیر صفدر اندازد

که بگردون رسد سر دشمن — همچو جوزا دو پیکر اندازد

در بساطی که گوهر نسبش — ...ے عشرت بساغر اندازد

سجده خورشید را غبار کند — تا برافلاک افسر اندازد

نگه‌ا خاتم سلیمانی — از ته نان سکندر اندازد

برتر از عرش پایهٔ شانش — مدح را از سر افسر اندازد

اوج اندیشه جای در بالش — جبرئیل سخن پر اندازد

مور را از کمال حلهٔ او — تیر مژگان غضنفر اندازد

پشه را از سنان صدمهٔ او — سایهٔ پیش از درا ندازد

باد خلقش اگر کند فصاد — مرهم از زخم نشتر اندازد

شهریارا اسیر تشنه خطاب — عود مطلب به مجمر اند...

در دو عالم عنایتت بسرم — سایهٔ ذره پرور اندازد

مشت خاکی بگلشن محشر
بوی اخلاص حیدر اندازد

غنچه گوهر ز شوق آن تبسم وا شود — میتواند دل بمن بخشید اگر...

مشق طوق بندگی در سینه گردن نما خوست — قمری از دل کوز سر خویشتن گ...

جلوهٔ آئینه سازی ز حنا یا فرصتی — همرها صرف رکاب دیدهٔ بینا...

تاب غمخواری ندارد دوست باو دشمنست — وا شود گر خاطر عاشق ز وحشت وا
یکسر مژگان نگاه گرم اگر گیرا شود — کام عاشق میدهد نظاره نا پیدا شو
چشم زیر افگندن عاشق بود غماز او — چون نگه فریادی افتد دیر تر رسوا
دلفگاران تو پنهان محو دیدار تو اند — سیر میدا از خود اگر نظاره پیدا شو
فرصتم یاد اکه میگیرم سراغ راه مدح — صبحدم هر جاده جا خاطر جویا
مدح خورشید یکه صبحش خانه زاد دو حدت — آنکه از نام شریفش چون زبان
بیشتر از سجدهٔ شکرش شنیدن برگزا — شوق امین دل تجلی گفتگو پیدا
موسی کاظم که نور آفتاب روی او — صبح صادق را فروغ دیده بینا
مهدیمبر شد بدر خورشید لشکر خود امام — چون زبان مدحت گر این رتبه وا

آسمان قدرے ملایک لشکری دل مسندے
حق مداحے مگر در عالم بالا شود

خیالیست در خاطرم جلوه گستر — که کوثر شود گر کنم سے بساغ
خیالی که گر بگذرد در دل شب — شود آگه از راز خورشید خاو
خیالی که بیند گر آئینه رویش — نیاید بخواب خیالش سکندر
خیالے کز و سینه شد مشرقستان — زہے مشرقی رشک خورشید انو
چه خورشید انور که غیر از ملایک — بگرد حریمش نیارد زدن پر
چه افکار معنی فرستم بخدمت — سخن را عمارے شود گر میسّر
شب تیره از پاکی عصمت اکنیت — که مه میکند بر سر هاله چادر
زہے نور پاکی که وقت مدیحش — کند لیلی معنی از لفظ چادر

بعجز آورم رو چگویم ثنایش … زبانست الکن بیانست ابتر

خدایا بحق همه حیدر
که گیرد شفیعم بصحرای محشر

...رم شد هنگامهٔ سودا ز جوش نوبهار … باز روشن شد چراغ عندلیب از شمع خار

...ر چون مشالگان از قطرهٔ باران کشید … وسمهٔ خوبی بابروی بلند شاخسار

...ی تراود نشهٔ صهبا ز مینای بهار … ابر خون توبه می ریزد به تیغ آبدار

...پرنیان سبز بخشد ابر نیسانی به سرو … غنچه کرد انگشتر یاقوت در انگشت خار

سبزهٔ نورسته می بندد حنا بر پای سرو … شانه بر گیسوی سنبل میکشد دست بهار

هر نفس پروانه می افتد بپای باغبان … تا کند روشن چراغی از فروغ لاله زار

کار بلبل میکند پروانه کز فیض هوا … شعلهٔ گل گر زبر شد شاداب از شبنم بهار

بسکه از فیض ترشح آب شد نشو و نما … سبز میگردد اگر برخیزد از آتش غبار

غنچه بیکار سبو شد زصحن گلستان … لالهٔ بیداغ می روید ز طرف جویبار

ابر کی سازد چمن را بی‌نیاز از باغبان … تا نگیرد بهره از دریای جود شهریار

آنکه دست اوست باران کرامت را سحاب … آنکه خلق اوست گلزار ولایت را بهار

ساقی کوثر امیر المومنین حیدر علی … سرور میدان شه دین خسرو دلدل سوار

نقش پای سایلانش سجده گاه قدسیان … گرد راه زایرانش آسمان اعتبار

گر بود پروانه منعش نسیم از بیم جان … شمع را در دیدهٔ خود جا دهد فانوس وار

گر شود باد از دم فرمان عزمش سربلند … در شود آب از نم جریان حکمش کامگار

از نفس مور دهد ملک سلیمانی بباد

سیل تیغم کوه را چون موج سازد بیقرار

مستی [illegible] ز نگاه تو سراسر زد ناز | گردش چشم ترا میکده ها پا انداز

خانه زاد دبیست میکدهٔ عیش ابد | بندهٔ سرو قدت سلسلهٔ عمر دراز

خلد دیدار ترا امرو خدا زلف پری | بزم سودای ترا مجمر از خال ایاز

خانه زاد چمن شوخی مژگان تو ایم | نکشد چاک دل باز رفو دست انداز

چه دی کز سفر وصل نباشد فریاد | چه کند رفتن عاشق که نگردد تو باز

جشن عید دل دیوانه شب تاریست | شعله روشن نکند روز چراغ نیاز

عشرتی حالی خوی تو بجا طرد ام | شده خاموشی من زمزمهٔ سوز و گداز

همه نازی همه نازی همه نازی همه ناز | چکند با تو نیازی که ندارد اعجاز

بوی گل گشتم و رنگ می جوش عفاف | در هوایت چقدرها که نگردم پرواز

گل بخار رخ و لاله بداغ برد | گر کند صبح چمن دیده برخسار تو باز

مستی از در دسر چو من چرا فارغ شد | گر شنید از لب خاموش قدح نغمهٔ ناز

کسی از سر فرومایه بجائی نرسید | نبرد جاه اهل خرد سن عمر دراز

رفته و مانده این میکده هم انجمن اند | مصلحت نیست که گردند بهم محرم راز

راه حرمت که دارد همه را از هم دور | بشنود از لب خاموش عزیزان آواز

قصه کوته نکند توشه اگر خاک درے | چرخ را گر دکند این سفر دور و دراز

در گه شیر خدا شاه عرب جان عجم | که جدا گشته ز گردون حقیقت ز مجاز

آنکه از وهم چو دمے از سخن آمد برتر | آنکه از عقل چو دل ز دین آمد ممتاز

شام را مهد شناسائی او خواب نقش | صبح رایت برد آگاهی او وقت نماز

ماجرم تشنهٔ اظهار خطاب آمده ام　　خسرو ارضی از گوشهٔ چشم اعجاز

آنکه در وصف جلالت شده آغاز انجام　　آنکه در کنه کمالت شده انجام آغاز

رمی بود غرض چو تو شفاعت خواہی　　بیگر فقتند مناہی ہمہ طغرای جواز

رزق شرمندهٔ جود تو که دربان ترا　　دست رد ہم بدعا مطلب جلوهٔ آز

مظهر ذات تو ہم قبله و ہم قبله نما　　عابد کعبهٔ تحقیقی و معبود مجاز

گشته در صیدگه عهد عدالت اثرت　　ناخن کبک شود سیخ کباب دل باز

آتشین گشته مزاج عرق بید گرفت　　بسکه از بیم تو لرزید شراب شیراز

نغمه از بسکه ز ہیبت بدلش گشت گره　　رشتهٔ سبحهٔ زهاد شد ابریشم ساز

ازل از غنچهٔ لطف تو ببالد انجام　　ابد از گلشن خلق تو بخندد آغاز

گر بر و مزرع حسرت نمی از ابر گفت　　خوشه گوهر شاداب شود دانهٔ آز

گر خلا یاد شکوه تو نماید بالد　　آنقدر ہا که فلک ماند ازین گردش باز

گر ملا حملهٔ شمشیر تو بیند کاہد　　تا بحدیکه بسر حد عدم گردد باز

شحنهٔ منع تو گر گوش مناہی تابد　　دل محمود شود خون چکد از جان ایاز

غضب نہی تو جای که چنین افروزد　　رنگ الفت پرداز ناصیهٔ ناز و نیاز

داده بیمار اجل را دم جان پرور تو　　از دم باز پسین مائدهٔ عمر دراز

روز محشر تو ببخشند گناه ہمه را　　جرم بسیار بعاصی نکند تا که ناز

ہفت رہزن ز تمنای تو باہم یکدل　　چار دشمن ز تولای تو باہم دمساز

رنگ رخسار سخن میپرد از گلگونه　　گر بدلها دود از عربده چون شوخی ناز

شوق محمود بدریوزهٔ گردش نرسد　　امتحان گر بگمانش کند از زلف ایاز

بوی گل نشهٔ شوق رسا برق نگاه
بغبارش نتوانند شدن هم پرواز

دعوی باد پا و لاف سکون و سرعت
نسبت برق با و نسبت سحر اعجاز

از نسیم سم او گشته هوا برق افروز
از غبار رهٔ او گشته صبا آتشباز

مو بمویش چو کشد تیر پی حملهٔ کین
گردد از بیم هوا بر تن خود درع طراز

کبک طاوس خرامیست که در جلوه گری
همه جا پیش رود یکسر و گردن از باز

کاکل افشانی و افروختن بال و دمش
بر سر کوه عقابیست که دارد پرواز

تیز هوشی که بیک آن چو قلم سازد گوش
دفتر راز صبا ثبت کند بے انباز

شش جهت چار طرف را بجهاند از خواب
گاه آرام چو در خواب ببیند تگ و تاز

غرب آرا نگه و شرق کند جولانگاه
مژه چون گرم نماید بخیال انداز

تا قیامت بدود نور نظر از پی عکس
نعل او را اگر آئینه کند آئینه ساز

شهسواری ز غلامان درت میخواهم
که برو بیم در فیض دو جهان گردد باز

دشمنت منزوی دوزخ جاوید گداز
دوستت معتکف مسجد اقصے نیاز

چشم دل داریم پنهان در تماشایت باز
میتوان خواند از لب خاموش ما تعبیر راز

توشهٔ ره زخمی از مژگان نازش برده ایم
گر بفشاری ز خاکم مے چکد خون نیاز

برده انداز خاطرم یکبار یاد نام و ننگ
گریه بے اختیار و ناله بے احتراز

دور چشم بد که از ننگ مداوا فارغیم
آب تیغ آتش فزا و زخم ما مرهم گداز

پاس نازش بین که کمتر میکند سوی نگاه
تا نیاید از گل بیهوشی من بوی راز

میکند در هر قدم بوی بهاری پایمال
تا چه در سر دارد آن سرو قیامت جلوه ناز

تماشا تازه فرهاد و مجنون تازگی آرد — دل جان سخت من دیوانه شد آخر کارش
من و آن خنده بسیار شیرین را بفرهاد و — من و آن جلوه بگذارید یوسف را ببازارش
باین طفلکی می‌بینی کما نداست و چوگان زن — حنای پاک دل از چشم بد باشد نگهدارش
کجا سلطان خونریز محبت یار ما باشد — نه افتادا گر با امر دینی دل سر کارش
دلم خوش یعنی آن بیگانه عالی من که نیست — چه خواهد گفت اگر راز خود باشم خبردارش
دل از جا رفته را تدبیر سامان دگر بخشد — چمن خارست صحرای شهادت ارغوان زارش
ز سودا گشته شورا ما احق غیرتی بر گیر — نهال سرکشی گردید آخر چوبه دارش
چه نقصان گر ز بنیاد جهانی گرد بر خیزد — دل معموره دارد که ویرانیست معمارش
بمیدانیم که صحرا جنون آباد خواهد شد — دل تنگم بهارستان اشکی کرده در کارش
چه فیضیست اینکه دارد گلشن مدح امام دین — طلوع صبحدم خندان گلی از خار دیوارش
تقی ابن تقی شاه فلک گنجور انجم بخش — که باشد آیه نصر من الله یک علمدارش
پیمبر جد امام آبا شهنشاهی فلک قدری — که دارد از دو خورشید زر مشرق شرفبارش
جبین مهری بوسد روی صبح بیپه شد — فلک از سجده‌های شکر احسانها شکر بارش
گل و شمع و بهار و بلبل و پروانه و قمری — نیاز و ناز می‌جوشند با هم بهر ایثارش

مطلع ثانی

همی بی شور میجوشد ز بام دین سر سازش — گل بیخار میروید ز نقش پای دیوارش
ز طاعت پیشه او قبله پروانه و بلبل — چراغ خلوت وحدت گل خلاص گلزارش
خوشا قرب زمان حضور خدام این درگاه — چه حسرتها که دارد چرخ از ناصاف یارش
بهار جاه که باشد اعتقاد او چمن پیرا — گل توحید بلبل گردد از هر برگ شجارش

از زند شاها بنامت سکه در بخشد جبین — بردرا از منقا یخود بلبل زر گل بی انکار
روشن از جود تو همچون مهر شد چشم امید — بر ندار از دست تو همچون نگه شد دامان
بسکه شد از بیم زهرت نغمه اش در دل گره — رشته تسبیح شد در چنگ مطرب تار ساز
در بس شاها شکایت نامه دارد دلم — خصمت مینخواهد این آئینه در افشا
تا کمال پستی طالع مرا از پا فگند — راه من گردید سر تا سر نشیب بی فراز
تا نبینم غیر عکس مدعا با کار خویش — کرده بخت واژگون آه مرا آئینه سا
پیش از آن کایم بدار الملک غربت از وطن — گرد غربت کرد کمتر دلم را پیشواز
در سفر پیوسته می خندم ولی بر حال خویش — مست پروازم ولی چون کبک در چنگال باز
با که بازم داغها دارم ز بخت بد قمار — کعبتین طالعم کم نقش و گردون سخت باز
بخت بیدارم که بخندد بر تعبیر خواب — دیده را بر زوی صد خواب پریشان کرده باز
کام بخشا آرزو دارم که بر رغم فلک — از حصول هیچ مطلب سازدم شه سرفراز
آستان بوس شه و جمعیت اسباب دل — در دو عالم خاطری از هر دو عالم بی نیاز

بر زبانها تا حدیث بلبل و گل بشگفند — بلبل صلوة بگلزار بهجت نغمه ساز

جنون دیوارها دارد دو عالم نقش دیوارش — دل مجنون ز لیلی غنچه یک سایه خارش
خیال قامتی دارم نهال باغ حیرانی — که سرو از رعشه می افتد ز پا در روز رفتارش
ز شوخیهای گیرا عشق مجنون جلوه سر کرد — ز گردشهای شهلا حسن لیلی چشم بیمارش
بهاری پرست من خزان هم مست من — بجو شد اشک حسرت برگ نسیان باغ دیدارش
بجو غیرت گشت مستولی جنون خامشی دارد — که بوی خون دل می آمد از گلهای گفتارش

تماشا تازه فرهاد و مجنون تازگی ارد
دل جان سخت من دیوانه شد آخر کارش

من آن خنده بسیار دید شیرین را بفریاد رسش
من و آن جلوه بگذارید یوسف را ببازارش

باین طفلیکه می بینی کماندارست و چوگان زن
حنای پاک دل از چشم بد باشد نگهدارش

کجا سلطان خونریز محبت یار ما باشد
نی افتاد اگر با امر دینی دل سر کارش

دلم خوش یعنی آن بیگانه از حال من آگه نیست
چه خواهد گفت اگر از راز خود باشم خبردارش

دل از چار فتنه را تدبیر سامان دگر بخشد
چمن خارست صحرای شهادت ارغوان زارش

ز سودا گشته شور انا الحق غیرتی برگیر
نهال سرکشی گردید آخر چوبهٔ دارش

چه نقصان گر ز بنیاد جهانی گرد برخیزد
دل معمورهٔ دارد که ویرانیست معمارش

همیدانیم که صحرا جنون آباد خواهد شد
دل تنگم بهارستان اشکی کرده درکارش

چه فیضست اینکه دارد گلشن مدح امام دین
طلوع صبحدم خندان گلی از خار دیوارش

تقی ابن تقی شاه فلک گنجور انجم بخش
که باشد آیهٔ نصر من الله یک علمدارش

همیر جد امام آبا شهنشاهی فلک قدری
که دارد از دو خورشید ز مشرق شهر قبارش

جبین مهر می بوسد ردای صبح می پوشد
فلک از سجده های شکر احسانهای سرشارش

گل و شمع و بهار و بلبل و پروانه و قمری
نیاز و ناز می جوشند باهم بهر ایثارش

مطلع ثانی

مهی بی شور میجوشد ز جام دین سرشارش
گل بیخار می روید ز نقش پای دیوارش

ز طاعت پیشه او قبله پروانه و بلبل
چراغ خلوت وحدت گل خاص گلزارش

خوشا قرب زمان حضور خدام این درگاه
چه حسرتها که دارد چرخ از ناسپاس یارش

بهاری را که باشد اعتقاد او چمن پیرا
گل توحید بلبل گردد از هر برگ اشجارش

رمد از دیده مجنون خواب وصل از خاطر عاشق
ز بس شور وحشتی جلوه غزالان حرم لانش

نوید جمع فرح عالم از جنبش مژگان
دبیری را که باشد گوش هوش او قلمدانش

زمین جلدی نه بیند غیر یک مو از سر تا پایش
اگر در دیده اول دهی یک عمر جولانش

سبک خیزی که خود را چون نفس در خویشتن دزدد
فتد ره گرد دشت خاطر وحشی غزالانش

غبار راه مستقبل شود ماضی بهر گامی
نتازد گر کسی در عرصه صحرای امکانش

جگر کاو دلیرانست سم خاره فرسایش
کمند انداز شیرانست یال سنبل افشانش

نماید داغ ز آتش لاله سان در دامن کوهی
که باشد چشمها هر گوشه از چشم پلنگانش

ز تش آب است تنگ باد نرمی خاک و خشم آتش
عناصر در گداز از خاصیت چار ارکانش

بلند افتاده رنگین مطلع برق و نسیم اما
دو مصرع باشد از مجموعه گردش دامانش

تماشاخانه بر دوش از هوای سینه چاکش
تماشا سنبلستان از دم و یال پریشانش

ز دست افشانش بند نقاب فتح بگشاید
زمین آیینه دار نصرت از نعل درخشانش

تصور جلوه گیر عنانی چون مند وهم
نبازد نقطه موهوم جنبش تنگ میدانش

بهر جا تا نور نظر چابک عنان گردد
شود گر دیده اندیشه میدانگاه جولانش

اسیر حلقه در گوش غلامم شهریاری را
که باشد حلقه ذکر با یک جبین دامانش

چه نورست اینکه باشد در گه مشرق پناهش را
فروزد هر سحر خورشید شمع از جوی دامانش

شیوه سوز گرفت از نفسم یاد آتش
شده از دولت شاگردیم استاد آتش

میکشد شعله ز خاکستر من سر به کشش
نیست بی واسطه از سوختنم شاد آتش

گشت از خنجر او کام شهیدان حاصل
میکشد جذبه عشق از دل فرهاد آتش

برگ گل نیست درین بزم که بلبل بچمن / بهر دلسوزی پروانه فرستاد آتش

سوختم بی رخت ای شمع چراغ دل و جان / آن قدر داغ تو در دل که فرستاد آتش

سایه تیغ تو گر دور شود از سر من / گریه خاموش کند در دل فولاد آتش

مو پریشان کند از دود و نشیند بر خاک / ماتم شاه شهیدان چو کند یاد آتش

شاه لب تشنه حسین ابن علی آنکه بود / از پی سوختن دشمن او شاد آتش

ای شهنشاه فلک قدر که در روز مصاف / رفته از حمله شمشیر تو بر باد آتش

گر کشندش نکشند تیغ ستم بر خاشاک / اگر از شحنه منع تو کند یاد آتش

سینه شعله بود چاک تر از سینه خصم / گرد از خنجر کین تو مگر یاد آتش

دوزخ افروخته و ز شعله برآورده زبان / میکند در طلب خصم تو فریاد آتش

گر گریزد بدل سنگ نهان تیغ زند / بر سر خصم تو چون تیشه فرهاد آتش

سرکشی رفته بدوران تو از طبع غیور / بهر آنست که در پای خس افتاد آتش

روز حشر از عرق سرد خجالت میمرد / گر مکافات عدوی تو نمیداد آتش

چراغ خلوت من نور چشم بزم وصال / ز آشیان شبنم صبحدم برآرد بال

دلم که شبنم دردی نواخت جانش را / عدو ندارد از آتشش چه آب دیده سفال

گر اعتدال هوای محبتی باشد / توان کشید بروی خزان سیاه شمال

نگرد کلفت دیرینه لطفی دارم / که گر عبور کند سرمه اش بچشم خیال

ز رشک خاطر تنگم که خانه خواه کسیست / خرید لذت شادی ز غم فرح [illegible]

دماغ جمع رساتر ز چشم سرشار است / مراد نیست ز سودای چشم مالامال

بگو بحلقهٔ فتراک مدعا بندد / دل رمیده دشت رمیده چو غزال
مرا چه جان که کسی بهر من کشد شمشیر / مرا چه جان که بمن کشتی بندد بال
دلی بدیدهٔ منت گزیده دارم / که داغ داغ ازو گشته سینه مال
مرا گدایی توانگر منش نه پنداری / پرست دامن من از خیال زر دل سوال
وگرنه کی ز بضاعت دلم تسلی شد / که با مرام زهر بخوردم بجای آب زلال
زبان گزیدم و کردم ز گفته استغفار / که تحت بیم ز گفتهای مدعا تمثال
هزار شکر که بینا سرے چشمے دارم / زبیم جرعهٔ آن بهر گشته مالامال
هزار شکر دلے آرمیده دارم / که یک چشیدن آن نانکرده خصم خیال
ز بخت شکوه ندارم ز روزگار ملال / ز فیض شاه ولایت مرا خوش است احوال
خزانه دار خدا مرتضی علی و ولی / وکیل مطلق احسان ایزد متعال
ستوده گوهر دریا آفرینش اوست / از دست موج نهال آرزو آب زلال
اگر عطای ابد انتهاست بود / کفش ز روز ازل بید موج شده فی الحال
اگر ز موج دمش در آورد بکمان / بخصم تیر تزلزل کشد رگ قیفال
نماند خشک لبی در پناه بحر کفش / غنی تر از موج تر شیخ آمال
ز بیم شعلهٔ تیغش بر شت دست عدم / دود سیاهی کفر دغل چو چشم غزال
بقطع کفر شود رشک تیغ بر جوهر / بیک اشاره حکمش زبان بسته لال
بشوق آنکه ز دستش رسد نوال نیاز / چو آفتاب جواهر زکان شده پر و بال
گرسنه اگر از مطبخش بگیرد کام / چو صید ماهی آید بدام استعجال
بعرصه که خدنگش بر آورد پر و بال / گرنه کمیتن کندش جسته جسته استقبال

چکند چشم زره خوان زهرهٔ دشمن
درو نقاب سپر روح خصم تیره مآل

بسایهٔ دم تیغش اجل پناه برد
که همچو خصم نگردد در امان پامال

برآورد چو بکین چاکرش عمود گران
زبان گاو شود چون زبان ابلجی لال

بروی بحر زمین واژگون حباب شود
اگر نماید از ضرب مشتش خیال جبال

بخواب گر رود شب عدو برای نجات
اگر صباح جدال تو اش رسد بخیال

بخوالش آمده گویا نهیب حملهٔ او
که مرگ خود ز خدا خواستست ز جدال

شها ستایشت از چون منی نمی آید
دری بقدر کشاید صدای عز و جلال

غرض ز بی ادبیها شفاعتت آرند
من از کجا و ثنایت زهی خیال محال

ز نور رای تو خورشید اگر توانا شد
اگر ولای تو بخشد بذره پر و بال

اگر نه لطف تو گردد شفیع من فردا
من و وبال که ملال من و ملال که وبال

بگیر دست من ای دستگیر هر دو جهان
تو واقفی ز ضمیر اسیر در همه حال

بقدر عمر خضر هر نفس فزون بادا
هزار جان گرامی فدای حیدر و آل

قصیده در مدح حضرت امام مهدی

دارد از وحشت دل دیوانه صحرا در بغل
اضطراب قطره جا در دیا د[ریا در بغل]

نیست بی کیفیتی شوق تو دریای وجود
از حباب و موج دارد جام و مینا د[ر بغل]

میدهد بوی کباب تازه نقش پای ما
کرده ایم از داغ پنهان تو گلها د[ر بغل]

گردباد وادی سرگشتگیها قاصدست
نامهٔ پیچیده از تربت ما در بغ[ل]

ظرف این مستی نداری حرف عشق از ما مپرس
برگ برگ داغ دل دارد چمنها د[ر بغل]

گرچه دل راضی باین قسمت نمیگردد هنوز
درد او هر یک جدا دارند اعضا د[ر بغل]

برگ گل را گر کنی صد پاره هم رنگ گل است — بوی او دارد غبار هستی ما در بغل
از شکستن همچو مینا مشق تمثالی کنم — دارد اکسیر خیال آیینه‌ها در بغل
راز دل از سینهٔ بی کینه جست دگاه — مینماید عکس این آیینه سودا در بغل
در خیال شوق بی اندازه حیران مانده‌ایم — هر سخن ناگفتنی دارد صدایها در بغل
با دل وحشت پرست سینه دشمن چون کنم — بوی گل را نیست از عریانیم جا در بغل
میچکد چون از کباب خشت خشت روزگار — سنگ آتش دارد از آزار دلها در بغل
وسعت امکان ندارد ظرف تمکین وجود — طفل را تا راز پنهانست سودا در بغل
از کم و بیشی که دارد دل محبت روشن است — فرد جمع و خرج دارد کار فرما در بغل
دیدهٔ بیدار بختان حاجیان طوف راز — فیض یاد کعبه دارد شام احیا در بغل
آنکه چون نور شرف باید ز پابوسش زمین — آسمان آید مصلّای مسیحا در بغل
از تمنایش دل پر آرزو دارد صدف — از نهالش اختر رخشنده خارا در بغل
از لب خاموش خار و گل ثنایش میچکد — بی زبانها از زبانی هست گویا در بغل
دامن از نان ریزهٔ بذلش فلک گر پر کند — دانه سازد خجلتش عقد ثریا در بغل
از ظهور مقدمش منع مناهی جلوه ایست — دارد از دیوان اول حکم امضا در بغل
میتوان بوی شراب از دامن صحرا شنید — بسکه دارد کوه سنگ کین مینا در بغل
ریخت بر خاک چمن دل بلبل باغ صفا — غنچه پنهان داشت بو و رنگ صهبا در بغل
تا برد زنگ خیال می‌پرستی از دلش — لاله را آیینه گردید داغ سودا در بغل
چون دل روشن تر از حق تولایش بود — دارد از آیینهٔ اقبال بشرا در بغل
نقد و نثر آفرینش [illegible] ادات شرح و صنوح — روز و شب را نسخهٔ انشا [illegible] در بغل

گاه خندد گاه گرید گاه سوزد گه طپد — بستهٔ زنجیر بیتابی ندارد انفعال
باغبانش گریهٔ بی اعتدالی بوده است — گلشنش آب و هوای ما ندارد انفعال
گشته‌ام مست تماشاخانهٔ خواب وصال — یا برد از چشم خویش و یا برد چشم خیال
قبلهٔ هشتم شدست آئینه دار جنتم — من نمیدانم چه میگویم بگو یا ذو الجلال
دین و ایمان جهان سلطان علی موسی رضا — آنکه بی جوش سراسر گفتگو قیل است و قال
آنکه تا سجادهٔ تقوی شعارش دیده است — گرم میسوزد که جان سازد فدای شعله سال
آنکه در جوش نفس گر شعله آرائی کند — از شرار گرمی معنی نماید چون زگال
آنکه گر دریا ز جوهر با تیغش دم زند — سر زند از موج تا کیوان بخار اشتعال
بسکه پر شد روزگار از دست دریا بار او — فرق نتوان کرد حرف اتصال از انفصال
دست و تیغ حملهٔ مرد آزمایش دیده است — در صف دشمن نهفته تا بکی محط الرجال
ا دست خنجر خاراشگافش گر کند — چون عرق گردد روان بر دامن صحرا خیال
ابر می‌ریزد ز کشت همتش گاه کرم — برق میبارد ز سهم هیبتش روز جدال
گر بخاطر بگذراند بزم و رزمش روزگار — باغها گردد بیابان غنچها گردد جبال
یاد رنگین مصرعی وصف سمندش گر کند — چون عرق گردد روان بر عارض معنی خیال
نعل گلگون مرکبش آئینهٔ باد شمال — نیش تیران خنجرش فصاد رگهای خیال
سر بنازم یاد جولان سمندش کرده اند — سیدود در چشم صبا و میپرد باد شمال
هند بلت خنگی که گر یادش بخاطر بگذرد — سبقت آرائی کند کاهل قدم از عجال
شعلهٔ صرصر نژادی کز تگاپویش نفس — چار عنصر را برون آرد ز حد اعتدال
تنگ دم یا شورشی دیوانه کز هر نفس — خون برانگیزد بجای گرد دشت خیال

شوخی طرز خرامش شیوهٔ رقص پری — گردش جولان شوخش گردش چشم غز

هر قدم را سجده‌گاهست قبلهٔ دلها کند — گر زیارتگاه گردد او شود باد شما

گردش چشمست پنداری ز جولانش پدید — از نگاهش بود در بدر گردیده چون رد سو

نشتر غنجی که از هر جلوه‌هاش نظاره — میچکد خون تماشا از رگ باد شما

می‌جهد چشم تماشا میبرد یاد خیال — گر گشاید دل ز دیوان غنا بخش کمال

حاش لله گر به برق نازشش میرسد
تا قیامت گر کند سطح مکان فکر محال

مرا چه کار بفکر و منجم تقویم — ثنای قادر خلاق احسن التقویم

مقدری که برافراخت بی خلاف نسیم — بزم کلفت اضداد شمع طبع سلیم

یگانه‌ای که کنند صبح و شام طاعت او — ز برگ برگ چمن بیجگانه تسلیم

ز فیض ... قدرتش گلشن حشر — ز گل حیات زند خنده از عظام رمیم

ریاض لطفش اگر جنت اگر طوبی — زلال جودش اگر کوثرست اگر تسنیم

سپهر که برافراخت بستون طناب — بقدرت ازلی بارگاه عرش عظیم

در آسمان دل مور ناتوان روشن — نجوم معرفت او بگوهری تنجیم

منزه از همه معبود و از همه پیدا — بزرگوار خداوند واجب التعظیم

اگر بهار نه تجوید خوان مکتب اوست — بغنچه غنچه که آموزد و بگل تفخیم

ز سوسن گل خاموش هست باغ خروش — یکی بلکنت نطق و یکی بلحن یتیم

نسیم لطفش یکسان وزد بباغ و براغ — بنظم و نثر جهان میرسد ز تنظیم

یتیم میبرد رود شمن گداز و دوست نواز — طراز تاج فلک گردان در یتیم

گره ز ابروی مالک چو غنچه گل خندد / ز ابر عفوش اگر قطره‌ای چکد به جحیم

اگر نه صرصر قهرش بخواب بیند حشر / هزار خضر ورع گم شود براه نعیم

بکوه کان دهد و بحر گهر بباغ ثمر / بسنگ آینه بخشد بخاک ذهن سلیم

ز قرب جنبه تعمق صفات او اوهام / نه راه برده بکنه کمال او تفهیم

ز روشنا مه جود تو صبح یک ورد ست / بجانهٔ ذره خورشید میکند ترقیم

با مراوست که در پای آتش سوزان / کند بهار شگفتن بروی ابراهیم

بدوزخ غلط انداز فکر خام مسوز / که نقص راه ندارد بذات پاک قدیم

نتیجه‌ای ز آزادگی نمی‌باشد / که گفت سرو سبکبار را ز باغ عقیم

بکیست رتبه خلقت تمام عالم را / جدا نشد نه بیرداز خود سخی و لئیم

اگرچه عمر و فشدرند نقص همت اوست / بیک ساله بود شرکت سفیه و علیم

بقدر باصره هر دیده راز نور فروغ / بقدر شامه هر معطر ز باغ نسیم

رسائلی که شود جیب و دامنش لبریز / گمان بخل سفاهت بود بذات کریم

ز نیم جرعه ناخورده میشوی سرشار / چرا مضایقه نسبت بساقی تقسیم

ستم شریکی نقص شریک تیماست / بقدر حصه سویت کند قسیم سهیم

تو گر ز شمیم گلی در زکام مغالطی / چه میکنی به بهاری اگر کنی تشمیم

ز راه معده نباشد چو میهمان حریص / تمام عربده گردد بمیزبان کریم

غلط گمان بخدا کافری نقص خطاست / تو دزد خویش بکش در شکنجه ز توهیم

بهر چه می‌نگری روی خویش می‌بینی / مزن بهر چه رسی تهمت بخیل و لئیم

بخوان منعش خود میهمان خویشتنی / چه میشناسی جان بخیل را ز کریم

چه آرزو که نه در راهست از زمین رویید ... باستان قناعت اگر بری تسلیم
بکیست ذات هذا الا اله الا الله ... بکیست معنی هستی و لی ضعیف و جسیم
منجم از دل روشن ستاره بشناسد ... رهی برون نرود از قلم و تقویم
بقدر حوصله بینش احتیاطی کن ... که پا برون ننهی یکقدم ز حد گلیم

گر آستین توکل بعالم افشانی
بروی دست تو گردد همای فیض مقیم

قصیده در مدح حضرت امام عسکری ع

از گلستان که دارد گل بداماان صبحدم ... چاک از شوق که میسازد گریبان صبحدم
نور از خاک سر کوی تو دارد آفتاب ... از کدامین دود میگردد نمایان صبحدم
خنده برلب جام بر کف گل بداماان میرسد ... از سر کوی که می آید بساماان صبحدم
بخیهٔ چاک دل از خط شعاعی میرسد ... خورده پنداری ز جای تیر مژگان صبحدم
چشم خواب آلوده دارد که میخندد ز درد ... کرده استقبال آه شب نشینان صبحدم
هر که میگردد دو چارش میدهد پیمانهٔ ... قبله کام دل گبر و مسلمان صبحدم
سالها شبها بروز آورده با روشندلان ... چون نباشد روزن دلهای ایشان صبحدم
یوسف خورشید را از چاه می آرد برون ... جذبهٔ دارد بنام پیر کنعان صبحدم
میرسد خضر سکندر قسمت از ظلمات شب ... ساغری دارد بکف از آب حیوان صبحدم
خار در تنگی هست دیدن آنش از آفتاب ... کس نمیداند نمیگوید بکس جان صبحدم
بی تماشائی نماند دیدنش سر عمر دراز ... در جوانی داشت خصلتهای پیران صبحدم
سوختم در ظلمتستان مهر عالمتاب کو ... شام غفلت در ره کفرست و ایمان صبحدم
خادم خلوت نشین قرب او در کار نیست ... میکند روشن چراغ از باد داماان صبحدم

شب بگرسر حلقهٔ زنجیر مستان بوده است
میرسد آشفته چون شوریده حالان صبحدم

خوش عتابی میکند کیخسرو خورشید گوی
کشتهٔ افراسیاب ترک ویران صبحدم

نقش نیرنگی غریبی میزند بردم برآب
تا کند شب روز این دنیا پرستان صبحدم

پیر در حق مریدان مصلحتها دیده است
دیر تر گرمیشود در دام جوانان صبحدم

بی سخن خورشید را از چاه می آرد برون
اژدهای افتانیست بیجان صبحدم

میدهد آخر بکام و میدهد این انتظار
می بساغر کرده با لبهای خندان صبحدم

شد غرض تعبیری از گیسو و روی مصطفےؐ
شام ریحان زار گردید و گلستان صبحدم

نور ایمان از جبینش میتوان دیدن دور
سبحه دارد بدستش یا علی خوان صبحدم

بلبل از گلبانگ طوطی از سخن من انی مدیح
میشود هرکس باخلاص خوش الحان صبحدم

مه خورشید امامت عسکری کز رای او
خوانده از روز ازل تفسیر عرفان صبحدم

آنکه درس مطلع انوارش از بر میکند
از دل شب تا سحر که همچو طفلان صبحدم

آن ولایت مسندی کز سجدهٔ درگاه او
صد قسم از سیما دهد چون اهل ایمان صبحدم

صیقل دلهای زنگین جست از جانهای پاک
گر زیقینش یافت خلعتهای ایقان صبحدم

تربیت از پرتو خاک در او دیده است
آفتاب خاوری لعل بدخشان صبحدم

از غبار درگه مشرق پناهش تا ابد
میبرد مانند طفلان گل بدامان صبحدم

گر نسازد بستر از آسایش خاک درش
میجهد از خواب چون شام غریبان صبحدم

از طفیل دولت بیدار شب خیزان او
فارغ از اندیشهٔ خواب پریشان صبحدم

خادم احسانش ایام است و شبنم در ره او
گشت زا جوش از افلاک دهقان صبحدم

مشرق خورشید عالمگیر نور قایم ست
خاک راه انتظاریم ای خوشا آن صبحدم

حرز مهرش بسته بر بازوی جان از آفتاب — ایمن از چشم بد شبهای هجران صبحدم
سید بهدولت سر سرای آستانش صفا — هر سحرگاه از نفس گلهای زدامان صبحدم
در بساط آسمان از آفتاب خاوری — درج زرین را که میسازد نمایان صبحدم
از نهیب شحنهٔ عدل فلک فرمان او — هر چه شب کم کرد یکجا داد تاوان صبحدم
از فروغ حملهٔ انداز عالم سوز او — آفتاب افتد چو شیران از نیستان صبحدم
رحمت شاها کجا آبی برین آتش زدی — گر نگشتی پاسبان تا سر چشم گریان صبحدم
بهر ذکر دیر اگر بر خیزد از خواب گران — میزند بر فرق خارا تیغ رخشان صبحدم
کی شود در روز محشر هم بمرهم آشنا — گر خورد از تیغ تو زخم نمایان صبحدم
تا که باشد پرده دار شام را آئینه ماه — تا که باشد گوهر خورشید را کان صبحدم

دوستان و دشمنانت را همیشه باد فرد
دست اخلاص اسیر عاجز و آن صبحدم

قصیده در مدح حضرت امام حسن [؟]

باده بر یاد شهیدان میزنم — ظلمتم فال چراغان میزنم
با کسی دیوانه ام را کار نیست — سنگ دل بر شیشهٔ جان میزنم
آتش دل از گریبان سر کشید — تا نفس با قیمت دامان میزنم
عضو عضوم میرد از هیچو موج — گریه ام نقش بیابان میزنم
میروم دانسته از یاد کسی — خنجر رشکی به بنیان میزنم
شعلهٔ شوقم نمیگیرد قرار — بر دل آواره بهتان میزنم
عهدهای خاطرم در کار نیست — خنده بر گوهر فروشان میزنم
یوسفی دارم بزنجیر نفس — بر دل از لب قفل زندان میزنم

شکوه دارم زبان نامحرم است / صیقلی بر راز پنهان میزنم
مشربم را بیدماغیها دماغ / جوش با گبر و مسلمان میزنم
الفتم را لحکامیها قوام / زهر با لبهای خندان میزنم
سینه را هر چند در خون میکشم / گل بجای زخم پیکان میزنم
در دل از یادش چراغان میکنم / بر سر از مستی گلستان میزنم
مصر وحشت از دلم آئینه دار / سیر نیرنگ عزیزان میزنم
سبزه ام از یاد خیابان میدمد / حرفی از مست شکاران میزنم
حیرتم را روز شب آئینه دار / ساغر خواب پریشان میزنم
میروم جائیکه دل نامحرم است / چشمکی از دور بر جان میزنم
بسملم در دام آتش چون شرار / جوش رشک عندلیبان میزنم
تا ز خونم باغ الفت بشگفد / نشتر غم بر رگ جان میزنم
تا ز اشکم گرم خونی گل کند / بر شرار مرده دامان میزنم
بر نمی آید دلم با روزگار / شیشهٔ طاقت بسندان میزنم
سینه صافی باغ من بستان من / خنده بر الفت پرستان میزنم
گرم خونی یار من دلدار من / بادهٔ الفت غزلخوان میزنم

مطلع ثانی

شبنمم جوشش گلستان میزنم / حیرتم صد رنگ جولان میزنم
از برای یک نگه جان میدهم / گر چه استغنا بجانان میزنم
قطرهٔ اشکم رواج دل گرفت / سکهٔ غم در بیابان میزنم

گلستانم که ابر رحمتش یک برگ سیراب است
گلستانیکه باد عندلیبش تا ابد جانم

گلستان ثنای قبله ایمان شه مردان
امیر المؤمنین حیدر فدایش دین و ایمانم

نفس در سینه دارم عندلیبی از گلون بختی
نوای خنده می آید بگوش از تا دهانم

کند پرواز رنگ سرعت از بال بکبیرش
اگر بر شهپر عنقا نشیند گرد جولانم

نه مرهم کارے زخمی نه آتشباری داغے
سراسر دعوی بختم که خواهد داد تاوانم

چه مضمون محبت شبنم گلدسته نرم
چو مکتوب سپیدان معنی خواب پیشانم

سخن گو و سخن سنج و سخن فهم و سخندانم
غلط گفتم غلط شیرازهٔ اوراق نسیانم

قصیده در [illegible] علیه السلام

محبت مصلحت جو نیز بانی گشت پیر من
عجب آئینها دارد دل حیرت پذیر من

ندارد چرخ دهقان حاصل عمر باین سیری
غبار تشنگی شد جلوهٔ ابر مطیر من

برای صید گاهی وحشت آسایش نمیدانم
نمیگنجید بغیر از دل طپیدن در ضمیر من

بنای چرخ تاب شوخی سیلش نمی آرد
جهان معمور منتهاے اشک گوشه گیر من

بخواب غنچه عمرے دید گلشن را نسیم گل
بتدریج خموشی یافت رنگینی صفیر من

نیاز و ناز را معشوق و عاشق میکند آخر
سوال گاه گاه او جواب بر دیر من

خریدار جنگ دشمن بید خونم در میدان
که زخم تیغ باشد با ضعیفی دستگیر من

نگاه من غبار خاطر مطلب نمیگردد
گل و خارند در باغ جهان منت پذیر من

چنان محوم که پندارد جهان سحر نمیگویم
چنان حاضر جوابش کرده حرفی پردیر من

ز هر دیوانه صحرای محبت عالمی دارد
جهان دیگرم سرگشته دل چرخ اثیر من

بجای شبنم از گلهای باغم باده میجوشد
ز بلبل می چشاند غلغل مینا صفیر من

راسے قاصد سیلاب از سرعت کم نبود ز حال دل نویسد نامه مژگان و بس من

ندارم شبنمی در عهد گلشن دایه ام خار است
فریب مهر گردون کی برد چون غنچه شیر من

قصیده در مدح حضرت امام محمد تقی ع

غافل از خودی ز غفلت از تو آبادان که راست است دل تنگ عضو عضو اخوان

ز فرق تا بقدم عضو عضو دشمن تو تو شاد از این که با ایشان نگردی خرمان

ز پای تا بسر خویش پرحذر میباش فکنند ترا تا بچاه بی پایان

مباش پیرو دست دل و زبان دگاه برد بمصر شهنشاهی ار چه کنعان

اگر عزیز محبت شوی چه باک ببین بشرط آنکه دهی پاس عز و عصمت آن

ببین که پاس رضای خدا است منظورش رهد ز بند زلیخای مدعا آسان

نه بندد از دل و جانت برای تخت و نگین چو خویش را بفروشی بقیمت ارزان

غرض اگر همه یوسف شوی حذر میکن ز همتی که نه پرزد بخجلت اخوان

چه پند و موعظه را میدهم رواج غلط مرا چکار باین و مرا چکار بان

اگر خدای مددگار و بخت یار شود روم بدرگه مدح شه زمین و زمان

محمد ابن علی قبله ام که از دست مدار هفت محل شش جهت چهار ارکان

امام متقیان شاه دین تقی که کفش ز بحر گرد برآرد چو داد ساحل کان

سخی که دست و دل بحر و کان برانداز نموده است غنی و فقیر را یکسان

ز رشک تابان نبرد حرص و آز گردد که مفلسی چه گرانست و منعمی ارزان

ز نفرتی چو بر همت جهان رواج گرفت گر بخل کرد بخل خون خود بحلق جهان

ز بیم خنجر وی ممتنعی که چه بهر یافت سترده کفر چه بود از قبیله امکان

شفیع اوست بروز جزا چه غم دارم | سزد که ناز کشد رحمت گنهگار ا
زبیم گردش چشم عدالتت چو نگاه | گریخت ستم از قبیلهٔ غرگا
گر احتساب تو آید بخواب نازو نیاز | پیاله نگه گرم کے دہد دورا
ززر درونی خصم تو گر بیاد آرد | شود بجر سمک صید علت یرقا
زآب دست غلامانت ار شوید روی | شود کلف بجبین کفہ رامہ تابا
زوصف تیزی تیغش حریر احسانرا | زبان خامہ قلم گشتہ تا بجد یا
جہد زجای سکتر عدو زدشمن چشم | سبکرو تو در آید گرش بخواب گر
زمانہ دیدہ و گلگون او نظارہ شوخ | دو دیدہ عرصهٔ اندیشه را بیک جو
رسول جد ملک آئین پدر امام شہا | ستایش تو گنجد بحیز امکا

اگر بچشم ترحم بحال ما نگرے
چو آفتاب شوم روشناس ہر دو جہان

قصیده در مدح حضرت امام موسی کاظم

ماند بگرد حملهٔ غارتگر آسمان | دارد ثبات کشتی بے لنگر آسمان
ہر صبح داورا کہ تحیت بود کشاد | زان پیش کز ستاره کند ششدر آسمان
مرہم بہای داغ مروت نمیشود | دامن اگر ز صبح کند پر زر آسمان
گنجیست پر ز درج ولے بے در آفتاب | باغیست پر ز برگ ولے بے بر آسمان
گردیست آفتاب ز صحرای جنون | چنبر لیست سر کشیده بزیر بر آسمان
کنج خرابهٔ دل ما خوش ہواتر ست | سازد ز صبح گرچه رواق زر آسمان
در عالمی که بود غریب دیار دل | آئینه مے خرید ز خاکستر آسمان
یک شاخ گل زباغ تو گشتم بباغ دل | تا ہمچو مہر ریشه دواند بر آسمان

دریاغ دل ز سایهٔ گلهای آتشین
دامن کند پر از گل نیلوفر آسمان

زان شعلها که از دل صدپاره سر کشد
از آه من لباس کند در بر آسمان

بشناس قدر دل که بهای شکوه عشق
دارد مثال بیضه بزیر پر آسمان

گر بحر پی برد که نم چشمهٔ دل است
گرداب گل شود که زند بر سر آسمان

در کشور خیال تو غواص بحر دل
میچید از صدف عوض گوهر آسمان

شب میزبان کیست که از فرش یاسمین
می افگند ببام سحر بستر آسمان

شبها که در سراسر گلزار ماهتاب
می افگنی کلاه ز عظمت بر آسمان

سیر ستاره میکنی و باده میکشی (گشتی)
ز الماس ریزه میدهدت ساغر آفتاب

کی مهر جمع و خرج سرشکم برون کند
گردد اگر به نسخهٔ خشک و تر آسمان

من خاک آن درم که در ایوانش از ملال
ناخن شکسته در گل و خشت زر آسمان

درگاه شاه دین که بتکریم خسروان
در صحن مطبخش فگند بستر آسمان

سلطان علی موسی جعفر که جسته است
در نقش پای مور رهش گوهر آسمان

تا گشته باغبان ریاض هوای او
از آفتاب ساخته بیل زر آسمان

مانند گردباد نهد ناف بر زمین
گر سایهٔ شکوه تو افتد بر آسمان

تا نقش پای زایر او آشیان کند
چون مرغ از آفتاب برآرد پر آسمان

تیغ سرکش به نیزهٔ موج فنا زند
گاهی که چون حباب برآرد سر آسمان

غم خانهٔ عدو گره آتشین شود
چون افگند زمین را قمرت بر آسمان

صبح کشید از میان غنچهٔ زرفشان
مهر سپهر غنچه کرد از سپهر خاوران

یک تنہ بر قلب چرخ تاخت سحر سینہ چاک
خنجر بنا غلاف تیغ مرصع نشان

پیل سوار سحر تاختہ از گرد راہ
کوفت عمود افق بر کتف کہکشان

خون سیاوش شب صبح دگر تازہ شد
ظلمت افراسیاب خستہ ہزیمت کشان

چاک زد از تیغ مہر سینہ سہراب صبح
رستم خونریز چرخ مہر برید از میان

صبح تہمتن صفت آمد و بیرون کشید
بیژن خورشید را از دل چاک نہان

لیلی خورشید شد دور ز مجنون شب
تاخت ز مشرق برون صبح عمارت نشان

چون نکشاید ز دل خندہ گلہاے او
ہست ریاض سحر چشم و دل باغبان

فیض ترشح کند عیش تبسم کند
چون گل صد برگ صبح وا شود از آسمان

ساغر سرشار صبح دیدۂ بیدار کیست
ہوش ز سر مے برد مستی خواب گران

سینۂ صد چاک صبح سوختی از تاب مہر
گر نرساندے سحر مژدہ از آسمان

ہر نفس صبحدم میکدۂ دیگر ست
ساغر سرشار فیض ہمت سبوحی کشان

شب چہ دماغی بسوخت تا بچراغی رسید
رنج نگردد عبث سعی نگردد زیان

دیدۂ بیدار کو صبح بر آوردہ است
مہر تماشاے تو آئینۂ آئینہ دان

دل شدہ چشمے بمال چند ز غفلت کسے
در سر میدان شبے کشتۂ خواب گران

ہوش دلم میبرد سینۂ چاک سحر
سوخت خمار شبم ساقی خورشید ہان

صبح شفق خون دمید باز صبوحی بیا
کوزۂ ہمت گداخت کوزہ گر آسمان

تا کہ ساغر دہد ساقی نیرنگ او
حوصلہ بے اختیار میکدہ ای امتحان

اسکہ در دل دارم از داغ تو داغ آتشین
لالہ زاری میشود ہر شب ز پہلو ہم مین

دل چو بوی تو می آید بگوشم میرسد	از طپیدنها صداهای شهپر روح الامین
بسکه در صورت وفا در معنی الفت گشته ام	بسکه خاتم گشت از مهر پریرویان عجین
گر بسوزندم ز سودای بتان خاکسترم	میکند تحریر زلف و خال بر روی زمین
در دریا لاید بصفا فهم گر شود گیتی خراب	چون شکست شیشه دارد عالمی زیر نگین
آب و رنگ گوهر کامل عیار دانش است	اهل بینش را دل روشن بها از تاج و نگین
دل ز فیض دوستی دارد بر اعدا امتیاز	دیده از دیدن بود در ملک تن بالا نشین
اهل معنی در ثری سیر ثریا کرده اند	اهل صورت را بود بام فلک در زیر زمین
میروم در خود ز بیدادت ولی پیدا نیم	گوهر ایثار بر کف نقد جان بر آستین
تا نفس باشم اسیرم هر کجا باشم اسیر	سرنوشت من گرفتاریست میدانم یقین
چون غباری میکنم پرواز در گرد ملال	چون شراری میطپم در دام آه آتشین
اخترم با کهکشان با دام گردد در فلک	دانه ام با سبزه در زنجیر روید از زمین
چار ارکان پنج نوبت سجدهٔ من میکنند	میکنم تا سجدهٔ مدح امام چارمین
شاه دینداران پناه دین بزرگ محتشمان	گوهر شهوار وحدت نور خورشید یقین
جان دولت قبلهٔ عزت امام اعتبار	زیب ایمان زینت تحریر زین العابدین
نوبهار مقدمش گر عالم آرائی کند	شبنم آلود حیا گردد گل روی زمین
بحر رحمت از نم اشک نیازت مایه بر	ابر فیض از خرمن عز قبولت خوشه چین
صدق پاکت از کجا هنگامه آرائی کند	شبنم آلود حیا گردد گل روی زمین
پیشتر از صبح هستی خاطرت بیدار بود	نور وحدت را که دید آئینه داری اینچنین
رحمت از بحر تو اندر آسمان رحمت بود	آفرین بر شان تو آمد آفرین بر آفرین

اضطرابم بستر آسایش بیداد اوست
فتنه در آغوش خواهد محشر از غوغای من

گریه ام گرد کدورت میبرد آهم ملال
در سر کوی کسی خالی مبادا جای من

دور چشم بد بهار نوبرس آمیزش است
شوخ چشمی های یار و هیز با تنهای من

برگ برگ گلشنم از سایه هم میرسد
گل بدامن میکند وحشت ز نقش پای من

آب در آتش بهارم در خزان پرورده است
مصلحت بینی مسلم بر چمن پیرای من

آشنائیها بیاد دردسر جا کرده ام
معجز بیگانگی دارد دم گیرای من

گرچه بر ساز نفس تار خموشی بسته ام
ناله زنجیر می آید ز سر تا پای من

مست شکر و سجدهٔ وحشی خیالی میکنم
چین ابروی کشاد از مطلع غرای من

زندهٔ عجزم تماشا دارد استغنای من
صبح گل مستانه می خندد بتنهای من

پر پریشانم ز کوه آشتی بر من رواست
کس باین طاقت ازو رنجیده شد با دامن

خلد حیرت را ز رعنائی چراغان کرده
شمع من گلزار من خود کام من خجل در دامن

عالمی را در تماشای تو آئین بسته اند
اشک گلگون جلوهٔ من ناله رعنای من

نوبهار شبنم سرسبزی تیر مردگان
آفتابی ذرهٔ وقت شب یلدای من

دستهٔ گل میکند اندیشه زار خار پرتو
بزم ماتم میکند آئینه را سیمای من

شوق من پروانهٔ خلوتسرای وحدت است
یکدلم گر بر سر مو دل شود اعضای من

سایهٔ پاک اعتقادی از سر من کم مباد
باغبان گلشن دل صدق پیر آرای من

اعتقادم پیش پیش حق شناسی میرود
گرد راه شرع خضر دیدهٔ بینای من

شرع خیر المسلمین گلزار شبنم آفتاب
شد گل اندیشهٔ نقش چمن پیرای من

ابر رحمت آسمان بحر شفاعت جاودان / عرش و کرسی لامکان دین من دنیای من
احمد مرسل وکیل مطلق پروردگار / عزت من فخر من ایجاد من احیای من
روغن عمر ابد دارد چراغ نسبتش / دودمان خضر یعنی شهرت آبای من
مست نعتم قابل نسبت پرستی نیستم / گر سگ خود خوانیم تشریف عنقاهای من
ابر رحمت از غبار گوهرم گل میکند / ای نمک پروردهٔ شرم تو عصیانهای من

عذر ناکت پرتو آئینه آمرزش است
قردهٔ رحمت دمد از اندیشهٔ عقبای من

قصیده در مدح حضرت علی ع م

عشق بر باد داد هستی من / از غبارم چراغها روشن
وطن از وحشتم بیابان گرد / غربت از حیرتم سفر دشمن
از خمارم پیالها سرشار / سبدها غم دماغها گلشن
دشمنان داد گریهای سفر / دوستان داد از اختلاط وطن
چه وطن دامگاه صید ملال / چه سفر دشت وحشیان ختن
بوی خیر از جهان نمی آید / خار در کام عافیت مشکن
میچکد خون دل ز خندهٔ گل / آب شمشیر از هوای چمن
غم گدازد در استخوانم مغز / تا کند در چراغ دل روغن
سر بسر کار خلق ساختگیست / قرعهٔ بی تکلفی مفکن
عیب پوشی درین جهان اعماست / راست گوئی درین زبان الکن
ساقی بزم حیا ترش روئی / جوهر تیغها رگ گردن
عیب جوئی کشیده سرمه نما / خاک در چشم عیب پوشیدن

دو زبانی چو خامه رست بیان / سینه صافی چو صفحهٔ محض سخن

شعله در لب بیان دارم / دوستان عیب نیست پرسیدن

تا که از شرم سینه صافی من / دشمن کینه کینه ورزیدن

گرم آتش پرست سوختنم / مهربانست درد با دل من

قطره چون دوستی کند بغبار / شعله چون پو شد از صبا جوشن

چکنم با صد آسمان اختر / چکنم با جهان جهان دشمن

همه آئینه صاف تیره نهاد / همه گرم اختلاط سرد سخن

یک جهان مهربانی جاوید / صلح کردم بکینه هاے کهن

سبق شکوه ها فراموشے / سینه صافم چه میتوان کردن

خلد عشق از کجا و خار هوس / بزم حور از کجا و دیو محن

مینویسم بخاک کوے نیاز / مصرعے پیش مصرع گلشن

میزند دل بر آتشم دامن / میبرد باده بوے پیراهن

زود رنجے بهار خاطر تو / دیده صلحے بلاے طاقت من

خاک رسم شده غبار زمین / پردهٔ دیده چیده پرویزن

گریه شیرین نمیکنم جنگ است / نبرد غنچه بے بخندیدن

خنده رنگین نمیکنم صلح است / نطپید گل بدام رنجیدن

حاصل عمر انتظار نیست / جگر پاره کرده ام خرمن

خون عاشق حلال سربازی / شعله از تیغ میکشد دامن

دل زبان را بمعذرت خواهی / جان بیان را به تهنیت گفتن

کاخ اندیشه ام بنای شهی — سجده میروید از جبین سحر
وین بناہے که صیقل حلقش — خاک را کرده نقشبند چمن
شاه مردان که شد ز ابر کفش — حاصل برق خورده دُرّ عدن
نور ایمان چراغ خلوت جان — شعله افسرده زود دی ایمن
سوارے که تیغ خونریزش — خورده آب از دل عقیق یمن
دل شکارے که خلق شیرینش — ریخته در جیب خار برگ سمن
عندلیب گل ثنایش وحی — چه بگویم نمیتوان گفتن
از هوا داریش درین گلزار — وز نگهبانیش درین گلخن
شبنم از آفتاب مغفر — شعله از موج آب در جوشن
کمترین چاکرش بروز مصاف — گر کشد تیغ حمله بر دشمن
نشناسد ستم سبک سیرش — سر رستم ز گردن بیژن
برق هوشے که همچو عمر عزیز — بشتابش نمیرسد دیدن
از نسیم منش بهار کند — گل ز چشم از بهار روئیدن
شعله خوے که کرد گردرهش — چون شرر رخنه در دل آهن
بادپاے که گشته میخ سمش — گوهر تاج و شهرت بهمن
باد خاکش بروی همواری — آب بادش بروز رقصیدن
نے برو جان ز گرد جولانش — شعله بر خاک مے کشد دامن
بخرامش نمیرسد وحشے — بغبارش نمیرسد جستن
بر چنان راکبے هزار درود — بر چنین مرکبے هزار احسن

ذوالفقارش که مطلع اجل است
کرده دیوان فتنه را الکن

شعله در صلب خاره آب شود
چون کشد جوهرش گل گردن

گر بمغفر شود شکار انداز
گر بجوشن شود شکار افگن

همه جوزا شود ستاره خصم
چاک گردد ز خاک بر دامن تن

دو زبان ست تشنه ایماست
که ز بالا دو سر زیک دشمن

هر زبانش ترانه دارد
که دو عالم غلام شاه زمن

اے زقدرِ تو اوج پستے
وے بمدح تو نقطها الکن

در دو عالم رفیع منزلتے
سایه ات کم مبادا از سر من

تازه بهاریست عشق دل چمن آرای او
رنگ وجود و عدم یک گل رعنای او

در چمن یکدلے برگ گل آئینه دار
حیرت جاوید ما نرگس شهلای او

یکسر مو اختیار نیست بدستِ کسے
گشت سراپاے من محو تماشای او

عشق تزلزل نهاد چون بطلاطم فتاد
ریگ روان میشود موجهٔ دریاے او

داد جنون در لباس تن بفنا نارسید
خلعت عریان تنے در خور بالای او

کے ز مغیلان رمد وحشت دیوانه ام
آب ز دل می خورد آبلهٔ پاے او

هر که براه طلب پاے دل از سر کشد
کام نخستین دهد کعبه زسیماے او

هر که ز راه یقین ناصیه فرسا شود
سجدهٔ اول بس است سجدهٔ اقصاے او

انهمه تن گشته عشق عشق چه و عشق کیست
هرزه چرا میکشے تهمت پیماے او

گرسنه شیریست عشق طعمه اش از مغز فرد
خواب کجا دیده صولت غوغای او

ہمیشہ دیرینہ صحبت ... [illegible]

قافلهٔ سوربت راحلهٔ اش خونِ دل
یاد کجا کردهٔ دہشت صحرای او

ریگ بیابان او کام نهنگ بلا
اژدر آتش فروز موجهٔ دریای او

سوخت کباب جگر بهرهٔ محبت ندید
نعمت کونین را درخور سنگهای او

شوق ز جا برده را اکرده جنون شیرگیر
بر صفتِ شیران زند جرات تنهای او

ما که ز دل میرویم توشه کجا میبریم
نعمت الوان لبست یاد دهنهای او

عشق جگر خورده را داده خموشی شراب
گوش فلک میدرد صولت غوغای او

پیش جنون ترب و بعد بهر دو یکی بوده است
گرده وطنهای او سیر سفرهای او

شوخی زنجیر کو دل شده یادش بخیر
گوش دلم میکشد نالهٔ زنجای او

گشت غبارم تمام سرمهٔ چشم نگاه
حیرت پنهان نداد داد تماشای او

چشمه ز چشمم کشود جلوهٔ دیگر نمود
حیرت پنهان نکرد سیر سراپای او

باج سراسیمگی داد بگردم صبا
داد چه منشور ها از گل سودای او

یاد شگفتن برد از دل گلشن برون
گریه تبسم زند خندهٔ گلهای او

آینه سازست حسن گدازست عشق
سیر تماشای او مزد تمنای او

صید تو بیند اگر سایهٔ خود را بخواب
خنجر غیرت کشد موی بر اعضای او

عشق ببالد بهار حسن بناز د نگاه
تا بفلک دوخته‌ست جامهٔ بالای او

دام پری میکشد دیدن پنهان او
صید سراپای او صید سراپای او

یاد دلی کرده ام فکر بسر میکنم
درخور سودای او درخور غوغای او

در دل هر قطره شور من و شور یار
در سر هر ذره جای من و جای من

ذره غبارست دشت آبله کارست تجر
یاد مبارک سفر در دل رسوای او

دوستی الفت پرست نام خدا هست هست   در دل و جای ما در دل ما جای او

خامهٔ مدح شهی کز شرف اعتبا   مریم اندیشه یافت رشتهٔ دیبای او

فاتح خیبر علی شاه ولایت که هست   منتظم دین حق صدق تولای او

ناظر پروردگار شاه نجف آنکه نیست   یک ورق روزگار بی گل طغرای او

رابطهٔ صبح و شام بگسلد از هم چو موج   گر نبرد آسمان رشتهٔ حفظی ازرای او

کس چه تواند سرود خواه من و خواه چرخ   وحی نگذارد مدح بلبل گویای او

دینی و عقبی فتد چون دو صدف در کنار   موجهٔ همت زند گر دل دریای او

ابر سعادت نظر در قدم عزم اوست   بحر بلا یک گهر خاک کف پای او

کعبه بپابوس او گشت مشرف که گشت   روشنی چشم دین سرمهٔ سودای او

مشرق خورشیدها مغرب توحیدها   رای توانای او خاطر دانای او

قافله سالار دین مرکز علم الیقین   دیدهٔ بینای او صدق شناسای او

سکه نگیرد درم بی شرف نام او   نطفه نه بندد در جسم بی خبر رای او

بیشتر از پیشتر گر نه شنیدی بگو   خجلت امروز ما بخشش فردای او

هفت کواکب دوان بندهٔ فرمان تست   چار عناصر روان چاکر ایمای او

گیست اسیر ضعیف در خم دام قضا   مور خرابی گرفت لطمهٔ دریای او

بادشها خسروا دادرسا داورا   گرد خرابی گرفت دینی و عقبای او

عجز تو ندارد کسی جز تو نداند کسی   رحم تو دارد بسی عجز تمنای او

شبنمی از ابر لطف قطره از بحر جود   شامل بیتاب بی دل شده از جای او

دل خرابات ست عشق بیجا یا جای او
حسن در صد پرده عصمت نهان ... او

عشق ... بی لشکر که از تمکین او
میزند بر قلب عالم یکه استیلای او

حسن گاهی رنگ گل گاهی نوای بلبل است
آه ازان رنگی که با او سر شود غوغای او

سرمهٔ حیرت کجا تاب تماشا از کجا
نرم نرگس دان شود از نرگس شهلای او

گاه از آتش گداز و گاه از افسردگی
بیشتر دارد نمک نیرنگ شوخیهای او

جلوه رعنا زمی ... ز شمشاد می آید به سر
هرطرف کبک خرامان گشته سرتاپای او

پر مگو از خویش با قاصد زبانت لال باد
شیوه کمتر کن که با من بود استغنای او

دل به سرو بسته ام کز سایهٔ خود میرمد
شوخ جسمی میکند عشق من از بالای او

مرد دانا فارغ است از ترکتاز روزگار
گر شود از کجروی بالای او پهنای او

شوق سرگردان اگر جمعیت لشکر دهد
عالم هستی ندارد وسعت صحرای او

از شکوه عشق بی اندازه میپرسی مپرس
گوش بر جا کی گزارد منتهاد ای او

مهربانان ذره دریا قطره هستی نیستی
حال هر کس میتوان دانست از سیمای او

آفتابم می‌چکد از مو بموی جای عرق
بسکه پیچیدم بیاد زلف شب فرسای او

دیدهٔ شب زندهٔ ما را چراغ افروزتر
صبحها پروانهای خلوت شبهای او

با دل دیوانهٔ عاشق چه سازد روزگار
گر زند موج تلاطم قطرهٔ دریای او

لاله زاری هرکجا بینند نقش پای ماست
در سراغ خوی آتشناک بی پروای او

حسن بر هم خورده یعنی صورت کار فرنگ
سعی آشفته حالیهای سرتاپای او

مطلعی سرکرده ام هرگام در صحرای دل
نسخهٔ ریگ روان یک مصرعهٔ انشای او

...رازی محملے ہر لالہ لیلاسے او   موج مجنون میزند ہر خار صحرای او
...ج خورشید عرب بدر عجم شاہ امم   آنکہ میروید گل طاعت ز نقش پای او
...رشمے دل سمی جد خود یا فرکہ ہست   ہر دو عالم خانہ زادی گوہر یکتای او
...لم ہستی بالاتخنین شاہیش ہست   قاف تا قاف جہان مہر سپہر آرای او
...ہمہ نور امامت مرکز علم الیقین   معانی او باطن او دین او انشای او
...پدر میراث دارد دفتر تصدیق را   نیست فرد آفرینش بی خط طغرای او
...راو در شیوہ بخشش تصرف کردہ است   خاتم خورشید بخشد ہمت والای او
...ان از کجرو بہا یکسکند بے اختیار   گر کند موی خیال ست بینی ہاے او
...م ایقان نسخہ از دفتر تصدیق اوست   صبح ایمان خانہ زاد خاطر والاے او
...مت پوشیدہ ہستی بعالم بخش کرد   جود خیاط قضا از کیسہ جولاے او
...ر چار ارکان عزیق از حملہ در روز کین   موجزن شد جوہر تیغ نہنگ آسای او
...یبش زینت دامان محشر طرح چاک   روز و شب ما میبرد از ہم گیراے او
...مہ را طی لسانی میدہم توفیق ہے   درگہ پوے سکسیر جہان پیمای او
...فروغ حملہ اش آتشکدہ دوزخ شرار   دست بازی میکند بر تارک اعدای او
...لہ خو برق اتخوان رعدیکہ در جولانگری   چشمہ سیماب میجوشد ز نقش پاے او
...نیم جلوہ اش رنگین نماید در نظر   در بہار خون اعدا لالہ سیماے او
...ز جولانش نگردد شب ز بیم گیر دا   کے توان جستن ز پیش حملہ گیراے او
...نانی با اقبال و بہ تدروئے آشفتہ   وحشت از جا جستہ خواب صدای پای او
...ش از صحرا دوید و موج از دریا رسید   برق از گردون بہ پیدا ر محشر غوغای او

جبهتن و سرعت نگاپو برق تازی صرصری — دست و پا گم کرده گرد قیامت سمند او

از برای دیدهٔ عاشق که خارش آتش است — خواب خوش آورده رفتار سکون آسای او

ابر رحمت دستگا یا قطرهٔ آمرزشی — مو بمو نخل گل تر میجوشد از اعضای او

ساقی کوثر پدر لولاک جد اشافعا — از تو آباد است یثرب دین هم دنیای او

گلشنی هر جا ز مهر آل حیدر بشگفد — بلبل صلوات میسازم زمین پیرای او

شهسوارا چرخ دربانا امامت مسندا
بر اسیر بی بضاعت بخش و بر آبای او

قصیده در منقبت [illegible] علیه السلام

دام پری میکشد دیدن پنهان او — محشر دیوانگی سایهٔ مژگان او

نار پیچان میکند کشتهٔ میدان عشق — زخم بهارند کی عید هی قربان او

الفت ناز و نیاز سلسله پیرای اند — حال پریشان ما زلف پریشان او

آئینهٔ اتحاد بلغ تماشای ما — ساعد بیگانگی غنچهٔ خندان او

جلوهٔ باد بهار لیلی مجنون شکار — موج وفا میزند خاک شهیدان او

جوش بهار وفا مفت تماشائیان — سینهٔ گلستان درد چاک خیابان او

در چمن امتحان چون گل آتش گداخت — پنجهٔ خورشید را حسرت دامان او

گر وجود و عدم رفت بباد فنا — نقش دو عالم نشست در ره جولان او

در سفر جستجو توشه حسرت کم است — دل به سلم میخرد آبله پایان او

رنگ بیابان عشق ضامن دلهاما — تاب مژگان کیست خار مغیلان او

عشق به تیر هوس میزند اول شکار — میکند آخر کباب آتش مژگان او

از نفس صبحدم غوطه در آتش زدم — زخم نمایان کیست چاک گریبان او

مطلب اگر آغوش سایهٔ خاری بس است
برق کجا سے برد حاصل دهقان او

در صف مردمی دل چه خطرها کشید
مردمک چشم من ریگ بیابان او

مصر محبت کجا نالهٔ زنجیر کو
زمزمهٔ خاطرم یاد عزیزان او

زود فراموشیش کے رود از خاطرم
شبنم گل میچکد از گل نسیان او

دوری و نزدیکیم سرمهٔ چشم خیال
شکوه فراموش تر در شب هجران او

ساده دلی میدهم ساختگی را فریب
میکشم از آه دل زود پشیمان او

مطلع ثانی

جام شکر میکشم شبنم بستان او
خندهٔ گل میچکد ز آتش پنهان او

گر جدائی بس است آئینه قرب را
وصل بسر میدود در ره هجران او

شوخی صیاد عشق در پی صید خود است
میرمد از دام ما سایهٔ مژگان او

میکدهٔ دل بس است وادی خونخوار عشق
نعرهٔ مستان او شیر نیستان او

جوش زد از خاک ما خون وجود و عدم
کشته بمحشر کشید از سر میدان او

اینهمه رسوا شدیم ز آتش پنهان بس است
پردهٔ راز نهان زخم نمایان او

عشق زهر ناله ام یوسف دیگر خرید
گرمی بازار او زینت دکان او

گردش چشمی بس است پرسش دیوان ما
ناز بمحشر کند کشتهٔ مژگان او

قطرهٔ دریاے عشق شبنم گلهای او
پرتو خورشید حسن موجهٔ طوفان او

دامن وحشت جنون بستر مجنون بس است
جلوهٔ ریگ روان خواب پریشان او

در چمن امتحان چون گل آتش گداخت
پنجهٔ خورشید را حسرت دامان او

حلقهٔ زنجیر ما دانهٔ تسبیح شکر
گوشهٔ چشم وفا گوشهٔ زندان او

لطف تغافل طراز جور مروت نواز / کورهٔ حرص گداز خاک اسیران ا

شرم سخن از لبش کام خموشی گرفت / آینه طوطی شود در شکرستان ا

شبنم راز وفا حوصله گلزار بود / در صدف دل خرید گوهر پیکان ا

قطرهٔ نیسان عشق تشنه خریدار بود / گشته جواهر فروش خاک شهیدان

فتنهٔ نازک تنی کام تماشا گرفت / سر زده ز آغوش گل سرو خرامان ا

رفت بباد فنا همچو گل اوراق عمر / درس تبسم نخواند غنچهٔ خندان ا

گشت غبار فنا سرمه کش انتظار / دل نگاهی نداد چشم سخندان ا

شوق چه مذهب سرشت خاک دیار فنا / سجده خود میکند گبر و مسلمان ا

در ره توحید دل چون ثمره بر میزند / چون نشود هر قدم کعبه حدی خوان ا

مطلع ثانی

جلوهٔ شمشاد و سرو نائب جولان او / جوش گل و یاسمن سایه دامان ا

میکدهٔ کبریا ساغر عرفان او / ...ت قافله انبیا ریگ بیابان او

از سر مطلب گذشت عاشق رنگین گذشت / چاک گریبان خلد سایهٔ دامان ا

گلشن غم ریشها مستی دل شیشها / بوی گل و رنگ می خانه بدوشان ا

گل سر و سامان خود صرف شگفتن کند / گر بگلستان رود بی سر و سامان ا

هر قدم از جوش خضر محشر دیگر شود / موج قدم گر زند ریگ بیابان او

موج ابد گشت کند کشتی ایجاد را
جام بقا گر کشد قطرهٔ عمان او

صباح عید ولایت علی ولی الله / دلیل حضرت عزت علی ولی الله

فروغ جبههٔ ایمان صفای باطن جان ‫ — ‬ بهار صبح امامت علی ولی الله

سحاب گلشن کثرت محمد عربی ‫ — ‬ چراغ خلوت وحدت علی ولی الله

باین دو معجزهٔ وحی انتظام گرفت ‫ — ‬ نبی ست مصحف و آیت ولی الله

چراغ هر دو جهان نور حق شناسی او ‫ — ‬ مدار کثرت و وحدت علی ولی الله

ازل غلام و ابد چاکرست مید انم ‫ — ‬ بدایت ست و نهایت علی ولی الله

ز تیغش آینهٔ شرع روشناس یقین ‫ — ‬ رواج مذهب و ملت علی ولی الله

ز گوش پنبهٔ بیگانگی بکش بشنو ‫ — ‬ نوای دین تفاوت علی ولی الله

کدام عرش چه کرسی چه آسمان و زمین ‫ — ‬ فزون ز پایهٔ رفعت علی ولی الله

بسر دوندهٔ فرمان طاعتش خورشید ‫ — ‬ شه غلام اطاعت علی ولی الله

کمر شکستهٔ بازوی نصرتش خیبر ‫ — ‬ تمام دل همه جرأت علی ولی الله

زلال چشمهٔ شمشیر شعله پردازش ‫ — ‬ چکیدهٔ ید قدرت علی ولی الله

من از کجا و ثنایش کجا چه میگویم ‫ — ‬ برون ز عرش عبارت علی ولی الله

کریم بنده نواز ابجاه قدر رسول ‫ — ‬ بقدر شاه ولایت علی ولی الله

گر این اسیر سیه بخت بی بضاعت را ‫ — ‬ کند بحشر شفاعت علی ولی الله

بچشم صافی باطن بگویم تا چها بینی ‫ — ‬ باین بیگانگی گر نیم خواب آشنا بینی

سرت زین سبز گرد دستار رنگارنگ میبا دی ‫ — ‬ دلت زان خوش که دایم معد وقف مبتلا بینی

برا عضایت نزاکت میکشد شمشیر بیتابی ‫ — ‬ اگر برگ گلی بر بستر خود آشنا بینی

گر از خورشید وحدت پرتوی دارد دل پاکت ‫ — ‬ بسان ذرهٔ انتهای عالم را خدا بینی

دل با سوختن خو کرده را عالم چراغانست
گلستانست اگر خود را بکام اژدها بینی

باین باطل نگاهی می‌برد آئینه از زینت
چه خواهی کرد اگر حسن رخ خود از چشم ما بینی

اگر از دل سواد نار دنه دیدن کنی روشن
رسائیها ز انداز کمند نارسا بینی

اگر اختر شناس عجز باشی میتوانی کرد
که در تحت الثری بنشینی و فوق السما بینی

نمیدانم باین بیداد با عالم چه خواهی کرد
اگر یک کشته شمشیر خود را خونبها بینی

خیال خوشه گندم کنی دهقان لب گردی
شرار خام سوزی گر بکام اژدها بینی

زنی پهلو بسکندر خویشتن را صاحبقرانی
شکم را گر ز آب و نان بکام اژدها بینی

زنی بر فرق دارا جم کنی نام جمال خود
اگر در جام جای باده آب ناشتا بینی

نمیدانم که یک ساقی بصد ساغر چه میریزد
نمی‌فهمی اگر یک باده وقف صد شرا بینی

سر خود میبری گر در سر آید بخواب تو
دل خود می‌خوری گر خویشتن را آشنا بینی

بر دار از قرص نان قناعت گوشه بشکن
غرور مستی غفلت ز آب ناشتا بینی

خیال بحر و ماهی میکنی در دام می پیچی
اگر در زیر کاه از کشتگان شمشیرها بینی

چو کام اژدها یک آشنانست پنداری
اگر صد باغ را پرورده آب بقا بینی

روان را حضور آرزو داری حضورست این
عمل البسته زنجیرها بینی چو وا بینی

سری کز سجده گاه قدسیان بالاتر داری
چرا از گردنش تسلیمش از افسر جدا بینی

چه شاهدها کشی در بر اگر در بوریا داری
چه خوش گلها زنی بر سر اگر بر نقش پا بینی

ز آهن پنجه داری پنجه بر خورشید میگیری
گر از خون دلی بر دست خود رنگ حنا بینی

گر امید دو عالم را بدام قید آزاری
همین کوشی که خود را در میان مطلب روا بینی

سجود قدسیان بینی ببزم اعتبار ما
ببالش جبهه افشانی چو دیو نارسا بینی

نداراً آمد و دانی همین معراج پیشین بس
صنم را پیر خود بتخانه را دار البقا بینی

گر همی قدروح الامین خوانی سی سر
اگر خواهی بپای سایهٔ طوبی هوا بینی

ه در گل مانده از گرد این پستی نمی آید
بزن پای که خود را قبلهٔ بال هما بینی

بیداد نیست هر جا بر زمین یک لاله می
ز فریاد نیست در هر جا غباری بر هوا بینی

م شرط است بار امتحانی میتوان کردن
دران کو غیر چشم من اگر یک نقش پا بینی

اغی با تو می بندم بشرطی ای کمان ابرو
که تنها سوی ما بینی که تنها سوی ما بینی

نمیدانم چه خواهی کرد میدانم چه خواهی کرد
که از یادت اسیر خویش را یکدم جدا بینی

ز هر نگاهی در دلم جوش دعا بینی
بیا کز هر خرامی رشتهٔ آب بقا بینی

از دیده ام تا دولت بی منتها بینی
مرو از خاطرم تا جلوهٔ لطف خدا بینی

ستان مقصودی چراغستان بی دود
زبان را مایهٔ سود الهی عمرها بینی

م تشنه لعلت تکلم زندهٔ حرفت
تغافل پیشه از خود غافلی کام دعا بینی

فع مسیحی خوش چه غم داری چه کم داری
اگر بیعت و پای را بره بیدست و پا بینی

ک نگاه خود بساط ساحری چینی
اگر بر حال زارم ابتدا تا انتها بینی

کاری چها یابی ز عیاری چها بازی
تغافل پیشه خود هر درد را دار الشفا بینی

اهین گر رسی بر مرغ پرواز حذر گیری
چو تیری افگنی بر صید فرمان از قضا بینی

ر اندیشهٔ بد با کسی در خواب کی بیند
طبیعت آزمائی میکنی تا بارها بینی

ز سینه صافی با کسی الفت نمیگیرد
قسمهای خورد هر کو ز مهر مصطفی بینی

الم برهان محمد قبلهٔ ایمان
که از مهرش دو عالم را نگاه آشنا بینی

صوابی اگر سر نبر داز وجودت
ربایند در حق هم شان گوائی

چه سنجی کم و بیش این قوم باطل
نداری ترازوی جهل آزمائی

بیا ای نظر کردهٔ بیوفائی
بیا ای چراغ دل آشنائی

خیال شکنهای جعدت فزونتر
کند از دلم مومیائی گدائی

بیا د تو پروانهٔ بزم خویشم
نه بیند چراغم زوال ضیائی

ز آمیزش الفتم با تو شاید
نخواهم دگر با کسی آشنائی

من آن عندلیب اسیرم که عمریست
غریبم درین گلشن از خوشنوائی

مطلع ثانی

ندارد جنون تاب زور آزمائی
کشاکش ندارد کمند رهائی

کسی را که پروا ز عالم نباشد
ندارد سر و برگ چون و چرائی

سری را که سودای الفت نباشد
نگردد نزاکت کش آشنائی

تکبر جگر گوشهٔ خود پرستی
بشیطان رساند نسب از دغائی

علیلست در بستر زندگانی
مریض است در بند زنجیرخائی

یقینی که بنیادش از دل بچیند
بلای مبرم ترا از خودستائی

چه نخوت چه تمکین تو تارت غبارست
براه سیاهت تزلزل هوائی

گروهی که می بینی از دور و نزدیک
همه هم نسب شهری و روستائی

چرا با یکی بدل صاحب سلامت
چرا با یکی بنزل مردک کجائی

چه حالت آهی بر آرای سیه دل
چه شرمست چشمی بمالی ریائی

نه بینی بکس جز بچشم حقارت
زهی خودپسندی زهی بیحیائی

چراغیست روشندلی بی تکلف — که در هر دو عالم دهد روشنائی
سپهریست افتادگی مهر و ماهش — زبان خوش و خلق خوش گر نمائی
زکوچک دلی تشنه ام تا توانم — کند قطره در بحر ها ناخدائی

مطلع ثالث

بدست آور از خاک راه گدائی — دل روشن و جام گیتی نمائی
گدائی دو دستی که در بزم جاهش — کند فرش هفت آسمان نارسائی
ز نور چراغان و شمع ضریحش — دل قدسیان تشنه خود نمائی
علی ابن موسی جعفر که رایش — بود صفحه نورهای هدائی
زمین ملک آسمان خطبه او — زمانش نصیری مکانش خدائی
نمودست اعجاز مسکین نوازش — عمی را چراغے تجلی اعصائی
فروغ ضمیرش چراغ تجلی — دل روشنش نور خلق خدائی
فلک کی تواند کمانش کشیدن — خدنگ کمانش ندارد سهائی
فلک کرده با مهر انور بقصرش — یکی لاجوردی دگر یک طلائی
کسی شب در اقلیم نورش نبیند — بود گنبدش بیضه روشنائی
چو موریکه در سبزه خوابیده تیغش — ز جوهر نظر باز دشمن ربائی
خوشا دیده پاک پروانه شوقی — که در راه او میکند نقش پائی
عجب نیست نان ریزه خوان بذلش — کند جوع تا سازد امتلائی
نخواهد اگر خاطرش باز ماند — سپهر از سپهری قضا از قضائی
ز حاتم که بخشید جودش بسائل — نسب نامه اوست مدح خدائی

زلطفش بکام مریضے که میرد
کند شربت مرگ آب بقائی

بغیر از تحیر دزا و صاف قدرش
ضمیرے کجائی خیالی کجائی

بدیوان تعبیر نظم نبیش
بقائی تخلص نماید فنائی

منور زمه نعل دلدل نزاوش
که طی اللسانی کنم با صبائی

بمیدان هیجا که شهر تگه اوست
سبک خیز چون وحشت و ختائی

بیا نزار جولان که بازیگه اوست
تماشا سراسیمهٔ نارسائی

بهر گام از وصبح شامی کند طی
لطی الزمان کرده زور آزمائی

بمیدان که سرعت کند گرم سیرش
همه ابتدائی کند انتهائی

شها سرورا داورا جرم بخشا
زلطف تو بسیار دارم گدائی

اسیر خم رشتهٔ ضعف حالم
توئی زور بازوی مشکلکشائی

در ابواب تقریر جرم شبا روز
دهد مو بمویم چو در تن گوائی

پناهے بجز لطف عامت ندارم
زخیل غلامان خاصم نمائی

گر جنونم کند سخن رانے
عقل ملزم شود بآسانی

عقل پامال ننگ دانائیست
جهل مسند نشین نادانے

بجنون زن که حلقهٔ زنجیر
دهدت خاتم سلیمانی

چون مریضان حرص آز مکن
آب حیوان بدل بحیوانے

رو بدار الشفاے دل که کشود
قوت جانت غذای روحانے

موجزن گشت سیل شکوه دل
پرده بر داشت راز پنهانے

زین دوی شتربان که می بینی
زین خسس پیچگان که میدانی

همه سیلی خور ترش روی
همه دل مرده گرانجانی

همه در زیر گول بار امل
همه در گور حرص زندانی

همه روشن سواد کوردلی
همه کامل عیار نادانی

کرده روشن چراغ صاف دلی
تا بجویند عیب پنهانی

بر در خلق در دشان اینست
که در آیم گر از درم رانی

دست بیعت اگر دهند کنند
لب شان گاه بوسه دندانی

کرده از حرص چشم غفلت شان
قلعهٔ آز را نگهبانی

همه باطن سیاه و جامه سفید
همه ظلمت پرست نورانی

از تردد بان رد سوال
دربدر گشته پشیمانی

از نگاه بد شان براه غلط
منفعل گشته روح حیوانی

آبروشان بخاک ریخته اند
کشتی خاک گشته طوفانی

گر نوازد ترا فلک دو سه روز
بندگانند و چاکر جانی

چون خوردپای دولت بر سنگ
سرت از تن کشند تا دانی

قصیده در مدح حضرت

زهی جمال تو مرات صنع یزدانی
هزار دیده بروی تو وقف حیرانی

ز رشک سنبل زلفت بخویش می پیچم
که در ریاض جمال تو کرده ریحانی

شب وصال تحریک غمزه جانم را
گره ز کار میفگن ز چین پیشانی

مدارا باور اگر غیر لاف مهر زند
که دیو رانه سزد رتبهٔ سلیمانی

قصیده در مدح حضرت علی

م هردو سرا مالک رقاب امم　　که هست باعث ایجاد انسی و جانی

سپهر فضل و کرم آفتاب اوج شرف　　امیر جملهٔ عالم علے عمرانے

یته بهره ز اکسیر خاک درگه او　　که آفتاب کشد تا ابد زر افشانی

ان ز خنجر تو چاک گشته سینهٔ خصم　　که گشته ظاهر ازو رازهای پنهانی

حاجتست مرا آسے در مدینهٔ علم　　بحضرت تو کنم عرض اگرچه میدانے

ست آنکه ز راے کرم مرا هرگز　　نیاز مند باهل جهان نگردانے

م دران دم کز سختے کمان اجل　　شود براعضا هر تار موے پیکانے

م بیشه کز تاب آتش دوزخ　　بجوشش شعله بپیچد ز بیم عریانے

ز لطف عام تو دارم امید آن تا روز　　مرا ز خیل غلامان خاص خود دانی

ج با کدل گیر سرمشق زندگانے　　اکسیر مهر دارد سیرست درجوانے

رشتهٔ دو عالم تا زو نیاز دارند　　بارست و سرگرانے مائیم و بیزبانی

ن اطاعتست این چون دیر انگبید　　گر حلم عشق باشد موسی کند گرانی

ادی محبت گر دیده طور بدنام　　از خار و گل توان چید صد رنگ لنترانی

ستان وحدت تجرید میز بدبر　　بال نوا به بندد مرغان آشیانی

ن دشت پیما عهد جنون مبارک　　باد بهار تا صد بوے چمن بهانی

ا وفادار داغ زمانه کرده هم　　با غنچه تر دیارے با سبزه همزبانے

م بیادروئی شد بوی گل غبارم　　از خاک من توان چید گلبرگ مهربانے

رنگ جلوه دیدم آئینه تا شکستم　　شد ساده لوحی ما اکسیر کاردانی

مطلع ثانی

ای حیرت خیالت سرمشق بیزبانی — اے شوخی نگاهت تکلیف جانفشا
چشم ستم طریقت آمیخت ست باهم — صهبا گرم خوئی غوغاے گردا
عمرت دراز باشد گر حکم ناز باشد — کوهِ گران توان کند از زور ناتوا
روزی که مست شوقت گریان بحشر آید — خلقے زپا در آیند از آستین فشا
بادل تیرکتازی باجان بعشوه بازی — یادِ تو طفل بدخو دردِ تو یار جا
بلبل شود دو عالم گلدسته بند بزمم — رضوان بگیرد از من تعلیم باغبا
بهج خدیو عالم یعنی امیر اعظم — کز بوی باغ خلقش دل کرده جانفشا
شاهِ نجف که ازپیش تا شمع دل بیفروخت — مضمون بگشت روشن در خلوت معا
گر نام او نباشد شیرازهٔ زبانها — چون وحشیان گریزند الفاظ از معا
جیب عدم شگافد بهر گریز دشمن — چون تیغ او گشاید آغوش پرفشا
گر خاکِ آستانش کحلِ بصر نسازد — در چشم آفرینش مژگان کند شبا
از بوی گل غبارش باج شتاب گیرد — گردد چو برق سیرش گرم سبک عنا
رعنا تذرو شوخی کز جلوه میکند طے — در هر سبک عنانی صد عمر جاودا
خویش چو شعله سرکش رنگش چو شعله ابرش — بالش کمند آتش در صید خوش عنا
در راه سرعت او درج هوا شمیک — هر تیر موی او را ابرے کند کما
در رقص مو بمویش پیداست موج جوهر — فولاد برق گردست در جلد تن اخوا
گر یکقدم شگافد نظاره در رکابش — مشکل که باز گردد صد عمر جاودا
گلبرگ نعل او را از میخ خار بستند — نازک خرام تر شد از باد بوستا

ما ملہا یافص مدحت لب تشنہ خطابت ‖ از رخصت تو دارد امید باغبانی

ی بارگاه قدرت امید کبریائی ‖ وی مسند جلالت معراج لامکانی

یش از ستاره فوست در آسمان تقدیر ‖ بود آب و رنگ عالم چون اختر یمانی

روحانیان پناها تحریر بارگاها ‖ راز نهان هر کس دانسته ام کردانی

بکشای در دو عالم بر روی من در فیض ‖ آنی که در ز خیبر کند ی میتوانی

کاخر اسیر ازین در محروم بر نگردد
یک ذرهٔ مهر حیدر خورشید کامرانی

قصیده در مدح حضرت امام رضا

گذشته ایم ز میدان خواب و بیداری ‖ سپرده ایم بمستی عنان هشیاری

هزار میکده برباد مے توانم کرد ‖ ز خاکروبی رفته ام بمعماری

مرا زمانه پرستار اشک من نشود ‖ خیال چشم ترا میکنم پرستاری

ولی بخون جگر داده ام که نشناسم ‖ شراب حوصله را از شراب گلناری

ز آبروی قناعت خزینه دار دلم ‖ چرا بخویش بچینم بساط زرداری

ز یک ترانهٔ زنجیر میتوان آموخت ‖ بساط چرب زبانی بطرح طراری

کلاه گوشهٔ شمع از نسیم می شکنم ‖ ببزم زنده دلان دشمن هواداری

بروشنائی آسودگان چکار مرا ‖ چو چشم آینه ام خانه زاد بیداری

چه خاک بر سر خود میکنی زهی بینش ‖ غبار تفرقه بینی و سر نیندازی

شراب کهنهٔ غفلت بکار مے ناید ‖ بهوش باش که ساغر ز دست نگذاری

فنا یکیست که بر اعتبار می خندد ‖ نکرده بال هما سیر گلشن خواری

نمیست کام ندیدن ز بهر دلجوئی ‖ گلیست کشته شدن در قلمرو خواری

ز دل گذشتی و درد دلم ندانستی
دلت خوش است که از درد من خبر داری

اگر نه مدح شهم ورد اعتقاد شود
کشد ز دست تو تار نفس نزاری

شهی که ابر کفش کرده چون صدف سرشار
فلک ز آب گهر ساغر نگون ساری

سحاب گلشن شرع نبی امام رضا
که بحر مرحمتش نازد از هواداری

امام مشرق و مغرب شهید مشهد قرب
چراغ خلوت وحدت فروغ بیداری

یگانه که بدور خداشناسی او
برون فتاده دو عالم ز خط پرگاری

رضای خاطر حق در رضای خاطر اوست
بهار دوست نوازی گل هنرداری

بهار خلقت اگر رخصت خطاب دهد
ز باغ آینه جوشد گل ثناکاری

بکشت سوختگان گناه در محشر
چه ابرها که فشانی و شبنم انگاری

به پشت گرمی لطف شفاعت آگین است
چه نازها که کشد رحمت از گنهکاری

فسون زهر بسر چشمه بقا چه کند
ابد غلام تو رنج مخالفان کاری

هنوز دست دعا تاک میزند به سپهر
که خاک بر سر من باد از تبه کاری

به پیش نهی شرع محمدی نازم
که داده دختر رز را طلاق بیزاری

قصیده در مدح حضرت امام مهدی

دلی دارم کتاب سینه را سر لوح رسوائی
بهارستان حیرانی نگارستان شیدائی

ز شوق گریه می خندد به یاد ناله میرقصد
چه سازم با دل دیوانه شوخ افتاده رسوائی

نگه از روی گرمش سبز بهار شعله می غلطد
چراغ صرفه روشن میکند خون تماشائی

بر اوراق نفس شیرازه بخت جگر بندم
نمیدانم نمی خواند چه بی پروا خود آرائی

بگلزار سخن آئین رنگین مطلعی بستم
که میرقصد زبان چون برگ گل از شوق گویائی

بحرف آورده سودائی مرا در بزم تنهائی
تبسم در لاله و گل غلط از افسانه پیرائی

نسیم مقدمش گر پرده از راز تو بر دارد
غبار جلوه وحشت شود چشم تماشائی

چمن پیرای صد قسم خنده گل سا غلام
سحابم فیض گویائی بهارم مدح پیرائی

زبان گلبرگ خندان از نسیم مدحت شاهی
که بخشند غنچه دل مرده را فیض مسیحائی

مربیش پیدا معنی را بهار گلشن خلقش
درا عصار و محن با دام ساند خون سودائی

دلش عرش مجید و لوح محفوظ ست پیمانش
محمد نور تحقیقش چه معراج تماشائی

گلابدست گلگونش که در جولان کمین خواهی
اگر ساقیست شمشیرش که در بزم صف آرائی

کنار زخم جوشن را غبارش کرده مرجانی
شراب خون دشمن افروغش کرده هر جائی

فروغ آفتاب انتظارش دینی و عقبی
غبار راه تشریفش طلوع مسند آرائی

محمد مهدی هادی که استقبال تشریفش
بصحرا برده دلها را ز اقلیم شکیبائی

اگر یک دان تسبیح اخلاصش نگرداند
سموم از خنجر خارش بریزد خون سودائی

خس و خاشاک عالم لاله و نسرین ز عدالش
بدوزخ چرخ پیر از سر گرفت ایام برنائی

کشد گر حاصل دهقان نمی از ابر شمشیرش
گریزد تا نسیم آفرینش برق بینائی

ستمکش از نهیبش بسته زنجیر ناکامی
ز بردستی ز عدلش پایمال ناتوانائی

چه پویم راه تعریف سبکسیرش که هر گامی
چو مهر از جلوه او خیره گردد چشم بینائی

غبار راه او تا کرده ام چشم تر خود را
هما را داغ دارد رشک من از اوج پیمائی

کلید فتح میگردد ز دست افشاندنش پیدا
الهی قفل چار ارکان و هفت اقلیم بکشائی

تحوین ما ندارد جای مغز از لاغری
نکهت گل میکند پرواز ما از شهپری

محضری دارد بخونم برگ گل با خشن خار — اینچنین میباشد الحق شرط نیکو محضری

خصم اگر عاجز شود بر خویش خنجر میکشم — کرده تیغ استخوانم را ضرورت جوهری

خاک جولانگاه عشقم در سر طالع میدهم — از غبارم گل بدامن میکند نیک اختری

سخت جانیهای عشق از برگ گل نازکتر است — خاطر الفت ندارد تاب دشمن پروری

سرفرازی را لباس خاکساری میکنم — از سجود دل بسر دارم کلاه قیصری

وصف حال خویش رنگین مطلعی انشا کنم — با کسی کی میتوانم زد گزاف برتری

سایهٔ خاری کمند بنیادم از بیجوهری — جنبش برگی دهد بر بادم از بی لنگری

ضعف در طالع ندارد قوت بازوی صبر — عشق بالیدست مغز در استخوان لاغری

سرنوشت ناتوان خواند ز جبین آسمان — گرچه نماید ز سیمای فند بدگوهری

شوق را در گل گریبان میکند پروانه‌ها — شعله خاکسترنشین گردد ز بی بال و پری

بیخبر دیوانه دارم که نشناسد ز بیم — ناله زنجیر را از خنده کبک دری

شهرت جاوید خاکم را چراغان میکند — سینه صافیهای من آئینه اسکندری

تا گشادم دیده بر روی قیامت کرده بود — خلد راحت را دل بی کینه من کوثری

بر کباب دل زدم از سیر چشمیها نمک — تا قیامت کرده خوان نعمتم سنقری

خانه زاد سحر چشمم با کفر و ایمانم چه کار — معجز موسی نمیدانم ز سحر سامری

ما طلسم ناامیدی بسته‌ام بر بام دل
چون نگردد آرزو شرمنده افسونگری

مطلع ثانی

ای ناب پرورده لعل تو شور دلبری — از رخت آئینه حسرت گلستان پری

سرمهٔ کلکت دهد چشم بیا فهم را سواد | نور یابد دیدهٔ هر کس که آرد در بصر

مست فیض از بادهٔ تحقیق ساغر زن که من
تا نباشد درد سر کردم سخن را مختصر

خسروا نکته ز من بشنو اگر | تا تو گردی ز عمر برخوردار
ملک را است چون ترازو دست | دائم از عدل خویش معتبر دار
یک سرش آهن است و دیگر زر | هر دو در جای خود مقرر دار
ز آهن او سلاح دشمن ساز | از زرش برگ و ساز لشکر دار
تا نگردد ز ظلم زیر و زبر | آهنش در مقابل زر دار

دوستان را ز زر تو نگر کن
دشمنان را به تیغ سر بردار

شه دادگستر صفی کاستانش | بود قبلهٔ فخر صاحب کلاهان
پی خدمت بارگاه شکوهش | کمربسته موریست درج سلیمان
ببزمش که پاس ادب مجلس آراست | دو زانو نشینی کند چار ارکان
نسیمی وزد گر ز گلزار عدلش | بگیرد هوا خوان لعل از بدخشان
ز بس کرده سوی غزالان مجلس | ادب را ز گستاخ بینی نگهبان
شود پردهٔ دیده گر فرش راهش | نیابد در دیده تماشای پنهان
بامرش سلیمان فلک بارگاهی | بمهر تمامی رسانیده عنوان
که در سایهٔ دامن رحمت او | کشد خجلت بی‌نمی ابر نیسان
کمربستگان ستونش ز شوکت | بسد سکندر نویسند فرمان

زگلهای دیبای هر دیده او
پر از خار زربفت گل در گلستان

کمند طنابش که عمر دراز ست
ز هر گوشه صبح ست گویا نمایان

ز بیاری تکمهٔ لعل بافتش
شده انجمن محو سیر چراغان

نسیمی وزد گر ز گلزار عدلش
نگیرد هوا خون لعل از بدخشان

دل محمل فرش او جمع بادا
که در عهد نقشش نیست خواب پریشان

بردی چو گلشن سایبانش
زده خنده‌ها بر هوای گلستان

زمینی که موزون به هر گوشه دارد
سر دلربائی چو ابروی جانان

تاریخ اتمام این بارگاهم
بشارت چو دادند در عالم جان

ز کیفیت شوق مستانه گفتم
ندارد فلک بارگاهی بدین‌سان

زبسکه گرد کدورت شدست عالم
غبارم از شده باد صبا زمین‌گیرست

تراکه صبح صفت پر صدق کیشانی
مریر ساخته گردنی نه زبر است

نموده بودم دوی وعدم شدم غافل
ز غفلت است که در پای شوق زنجیرست

خلاف وعدهٔ احباب کم گناهی نیست
اگرچه صادقی عذرخواه تقصیرست

گواه دوست همین بی‌تکلفی کافیست
ز کس فریب تواضع مخور که تزویرست

جوهر تیغ فتح شاه صفی
گر برش روزگار گرد وجود

آنکه در دور فتح دولت او
سوخت همچون سپند چشم حسود

شهریاری که صبح اقبالش
شده دیباچهٔ کتاب شهود

...ب گوهرشان تا نه شناسی یکیک — صید کن جای هوش و بنویس و بی شمار

...یکی از سلسلهٔ خاک کند نشو و نما — کرده خوش آب و ان جلوه که از هر نگار

...و میانی نه یکدیگر انسان نسب است — با کمال ندارد و نویسنده معاشت ...

...ان یکی را بز با بها شده پیوند درست — آفتابیست که باشد زده مه برخوردار

هر کسی گوید ازین هر سه نشانی به اسیر
سکه هوش رسانیده روانش به عیار

...ا استخوان ساخته صنعتگر قدرت و ریجی — که وطن در دلش آن گوهر تابان دارد

...با وجود یکه مزیدست کس از درج او را — ...عشت می پیچد و جوینده فراوان دارد

...هر که دیدش بهوا نامنما ید او را — از شعف در رو عشق گیرد و پنهان کرد

...بی چراغیست که شمع همه کس روشن ازوست — با گدا را بلا قرب بشاهان دارد

...نقش مقتم از زینت مهر و سحاب — نه ز خورشید توقع نه زبان دارد

...ون شیرست که جوشیدهٔ او گشت عیان — نسبتی لیک نه با این و نه با آن دارد

...نه عقیق است نه الماس نه یاقوت نه لعل — آشنائی نه بیلان و نه مرجان دارد

...نه زمرد نه زبرجد نه صدف سنی لو لو — نه ز دریا اثر و نی خبر از کان دارد

ضعف پیری اگرش با مزه روح کند
همچو گل خندهٔ رنگین به جوانان دارد

...ز هنر صنعتگری و هم نزاکت پیشه — حیرت آیین بستگاهش زینت حسن پری

...برده سیمای شورش رنگ از آیینها — گشته از روی بساطش خیره چشم مشتری

...مانی نگار از دور خجلت نقش و نگار — حیرت بهزاد ازو شرمندهٔ صورتگری

چرب دستی خورده گیری تیز هوش کاروان
بی لگد از منت آتش کند آهنگری

از فسون هر دم برنگی مینماید روزگار
گرچه کارش نیست معجز چشمکی با ساحری

بوالعجب کاریست در روز است محتاج چراغ
بر چراغ روشنش پروانه چرخ چنبری

زیر سقف چرخ مینا کار رسوای شود
هر که با او سر کند یک چشمه جنگ زرگری

بلبل نو بهار دیوانه
گفت طرز آشنا ز پروانه

از خموشی بموسم خوشحالی
لال بی ناله کی شود خالی

عشق بی ناله حسن بی نمک است
خالی از راح لاله گون لبلک است

ناله عشق مهر افزا است
راحت جان مرهم جگر است

منکر با ما لام سردکار است
حاصلم وصل روی دلدار است

تو کل لب را ز ناله دوخته
جلوه مهر نکرد سوخته

سوخت پروانه لاله گون نفسی
کو ز آتش بهر گل و قفسی

کای بالحان ز همگنان ممتاز
نشنیدی ز بلبل شیراز

عاشقان کشتگان معشوقند
بر نیاید ز کشتگان آواز

چیست بنیان عمارت زلزله
گر ز آب و هوا شود معمور

کرده معمار او بگاه بنا
چار عنصر بدل بآب و هوا

بوالعجب خانه فلک شانی
که ز دریا شدش نه دریانی

از تزلزل بنای او محکم
استقامت مزاج او در اسم

چار دیوار او ز پیچ پر است
چون دل عاشقان ز پیچ پر است

روشنست و ز تیرگی دورست | مهر و ماهش و شمع کافورست

کشتی دل به بحر فکر انداز
تا شود زان دری بروی باز

بود شبی در صف ارباب هوش | گوش دلم روزه گشای سروش
زمزمه با حوصله پرداز شد | حرف محبت اثر ساز شد
شاه جوان گلبن نو رسته | از دل بیدار نظر جسته
مهر صدف گوهر نیک اختری | تا دره شهباز نجابت گوی
تازه بهار گل پیراسته | معنی اندر صورت آراسته
ابر سیادت چمن آرای او | شان نجابت گل رعنای او
پاکدلی پاک نژادی گلی | باغ نسب را چمنش بلبلی
دل ز بیانش سخنی ساز کرد | هوش مرا زمزمه پرداز کرد
گفت شنیدم ز کتاب کهن | هر ورقش چهره گشای سخن
کز سر بازار دل آتشگری | گفت که سلطان جنون لشکری
ای گل خود روی که گلابت که کرد | بی سفر خم می نابت که کرد
راست بگو آینه ساز تو کیست | خضر ره سوز و گداز تو کیست
باده از شور جوابش چکید | کز قدحش حوصله خود را ندید
گفت که افروخت چراغم بدل | سوخت همه مغز دماغم بدل
در شب آیین صنم خانه | برهمن آیین محبت فرزانه
سایه مژگان صف آراسته | فتنه از خیل پری خواسته

گردش چشم نگہی فروش — مست دنبالہ کشیدن بدوش
طرز نگہ گردش پیمانہا — برہمنش قبلہ بتخانہا
ہر طرف ایمای تغافل پرست — دادہ رم آہوی چین را شکست
زلف پریشان کہ بہم خوردہ است — محشری آراست کہ رم خوردہ است
موی میانی شدہ زنّار او — غنچہ دہانی گل گفتار او
جلوہ گری ہوش ربا ساختہ — دیدہ شب قبلہ نما ساختہ
موی میانش کہ نمودار بود — راز نہان بت زنار بود
دیدہ شبی جلوہ خود را بخواب — کرد خیال بت دگر دیدہ آب
شور کنان شوق صنم در سرش — بال زنان جذبہ بت در برش
گلبنی از شمع گدازندہ تر — بلبل و پروانہ ازو پر حذر
دادہ بہ یغما دل ترسائیان — خدمت بت بستہ کمر در میان
سر زدہ در پای بتی سجدہ کرد — از بت و بتخانہ بر آوردہ گرد
ہوش ز خود بردہ چو آمد بجوش — تاختہ بر سر ز دلش خیل ہوش
شعلہ آبی شدہ پُر پیچ و تاب — رشتہ جانی زدہ پر اضطراب
در قدم بت بدو زانو نشست — تیغ برہمنی و چراغی بدست
گفت کہ مغز سر آتش فروز — مغز چراغست سحرگہ بسوز
چارہ ندارد خبر از کار من — گشتہ طبیبم دل بیمار من
مغز سرم سوختہ داغ چراغ — روشن و تاریک چراغ چراغ
کان دل از چارہ گری بخستند — شمع صفت زر بسرش ریختند

بتکده هم بست بدست نثار
لاله رخان سوخته داغ نیاز
غنچه‌ها چهره برافروختند که
شوخ غزالان فرنگی نسب
هر بتی از عربدهٔ دل فریب
سوخته سوگند نیاز انجمن
آمده انجیل بکف بت تراش
نالهٔ ناقوس اثر سوخته
نوبت زاری به مسلمان رسید
از ره هر چاره که افروختند
دیدوران محشر پر اضطراب
چاره‌وران عربده مایوس شد
شمع برهمن گل آتش پرست
از رخ خروشی که دلش آب شد
بتکده‌ها چارهٔ کارش نه کرد
سوخت وران آتش و راضی نشد
برهمنی خانه در آمد به شور
چون دل بی رحم و ستمزاده
چون منش عربده انگیخته

از پسر و دختر ترسا نگار
شمع قدان کرده چراغان ناز
شمع بسوگند قسم سوختند
خیره نگاهان سخن زیر لب
هر گلی از زمزمهٔ عندلیب که
نالهٔ نخستین تپش جان من
تیغ زبانش شده کند از تلاش
عجز شده بلبل پر سوخته که
کار بجان دادن ایمان رسید
بیشتر از بیشترش سوختند
چاره‌گری خانهٔ خود را خراب
نوبت خون خوردن افسوس شد
وز نهان بردهٔ دلش را ز دست
گریه بر دیدهٔ سیلاب شد
میکدها دفع خمارش نه کرد
جز بهان جرعه تسلی نه شد
دیده جلاد نگاهی ز دور
غنچهٔ مژگان به کف آماده
خون گل و شمع بهم ریخته

گفت کہ چون عربدہ گیرد رواج — نیست بجز کشتن آتش علاج

دور کن ساز فروزان ترش — فرق بمقراض چو شمع از سرش

خیر نگہ کافر جلاد کین — مست در آمد چو قضا از کمین

شرم نمود از نگہش تیختہ — از مژہ خوابانده برو تیغ تیز

فرق چو افسر ز سرش دور شد — لالہ باغ دل منصور شد

شعلہ اش از تیغ نگر دید پست — شمع شد و در دل محفل نشست

معرکہ ساخت بر آئین داغ — خواست ز ہر لالہ عذاری چراغ

سوزش پروانگی اندوختند — داغ چراغان بسرش سوختند

داغ ز ہر دست ولے بیختند — گلشن آتش بسرش ریختند

حوصلہ اش چہرہ آتش فروخت — رشک گدازش دل یاقوت سوخت

سوختگی کرد ز جوشش بہار — لالہ صفت بر سر آتش گذار

لالہ کدام و دل آتش کدام — ہر دو دل سوختہ اش را غلام

تازہ گلے در عرق افروختن — محو تماشای دلش سوختن

داغ چراغے کہ بسر سوختے — لالہ صفت گل گلش افروختے

سوختنش صد جگر ریش سوخت — شمع مزاری بسر خویش سوخت

سوی چپ و راست نگاہیش نہ — بر دل صد سوختہ آہیش نہ

رنگش از ان نشأ مشوش نشد — صافتر از ان میکده بیغش نشد

بر سر آن شمع پریشان دماغ — مردن خود خواست ز خجلت چراغ

خواست فتیلہ بزبان دعا — کوتہی رشتہ عمر از خدا

داغ بر آن سوخته ناسور بود ‌— مغز سرش مرهم کافور بود
شمع فروزنده چو در خواب شد ‌— سوختن از شرم رخش آب شد
روز ندامت به سر خویش دست ‌— رفت بجا کستر داغش نشست
داد چو خاکستر خود بی بها ‌— روشنی یافت چراغ ضیا
بسکه ببود اگر لیش برد رنج ‌— مایهٔ آن سرمایه اش اندوخته گنج
غیرت زان سوختگی برد باد ‌— سرمه بینش بخش و خاره داد
بود شهنشاه سخا پیشهٔ ‌— نخل کرم در چمنش ریشهٔ
داد سخا برده ز همت گران ‌— پیر طلب آز دل و دستش جوان
از دل او ابر کرم شبنمی ‌— قطره دریای کفش حاتمی
بود خیالی بدلش از خیال ‌— کرد گدا صورت از وی سوال
رد خیالی که از دعا روا داشت ‌— سهو نوا شد ز بانش نگاشت
گفت دلم هیچ گواهی نداد ‌— تا دهمت هرچه تو خواهی زیاد
زود از آن گفته خبردار شد ‌— همتش از وسوسه بیدار شد
مرکب دل جانب درویش راند ‌— معذرتش خواست جواهر فشاند
گفت بدرویش که عذر خواه ‌— ای دل و فقر تو نگین و کلاه
در دلم از وسوسه شوری بود ‌— جود هم از شعله معذور بود
مرد چو در فکر خیالی بود ‌— بهر دل دوست وبالی بود
کرد اشارت به سوی لشکری ‌— صف زده چون بسر دیو پری
گفت به درویش زر از زان کند ‌— دامن او گنج سلیمان کند

دید چو درویش توکل شعار — دست دل خسرو بخشش مدار
دست طمع از همه کوتاه کرد — از سبب جود برآورده گرد
خنده زنان گفت که عمر تو بیش — هست مرا هم دلکی قدر خویش
گرچه دل من نه در این الفضول — هیچ گواهی نبرد در قبول
دامن همت بزر افشانده بود — رخصت بعشرتگه گلشن چه بود
پیش شهان گرچه کرم نوکر است — همت درویش نمایان تر است
شاه جوان همت مردانه دید — در صفت خامه خیالش که دید

جود گدا محرم سلطان کند
جود کف خاک گلستان کند

مرشد جم رتبه خلد انتباه — خسرو دریادل غفران پناه
صدق غلام دل بیدار او — مهر علی خاطر هشیار او
صبح سعادت دل آگاه او — نکهت گل گرد کمینگاه او
آنکه چو اندر ز نهان دم زدی — زلزله در عالم آدم زدی
از نفسش در بپا نیز گی — در جنبش جان به تن زندگی
شاه کرم بنده درگاه او — نور اثر آه سحرگاه او
جلوه گر و قدمش توتیا — تیغه سر و علمش ماه سا
لشکرش از وهم و گمان بیشتر — همتش از قول بیان بیشتر
خیمه اش از بس کشیدی طناب — فرش شدی تخت مه و آفتاب
چون شدی از جام غضب شیر گیر — دوختی از هر مژه شیری به تیر

دور جوان گشته دوران او / عشرت شادی ز غلامان او
جوهر شمشیر ولش آفتاب / خصم سراسیمه ز بیمش کباب
دید چو تیغش به نیام بلا / خون شده در سینهٔ کان لعلها
زور کمانش ز خم چرخ بیش / جستن تیرش ز رم برق بیش
خنجرش از خون عدو خورده آب / تشنش برش از تارک خاور آب
گفت عزیزی که دلم یار اوست / صدق بیان نائب گفتار اوست
کز سفر کوچه برگشت شاه / زد بکنار دل بیم بارگاه
بحری از اندازهٔ نظاره بیش / موجش از انبوه سیاره بیش
بحر مگو شورش دیوانها / بحر مگو موجهٔ عرض و سما
موجی از آن چون که فراز آمدی / همسفر عمر دراز آمدی
رشد گردونش سید رکاب / کرد مبارک بدنش مثل آب
بحر از آن قلزم عمان صفات / گشت همه چشمهٔ آب حیات
گشت عیان تازگی از روی آب / چون رگ بسمل همه تن اضطراب
وحشت از و سرمهٔ چشم غزال / سرعت از و رشتهٔ تکرار لال
درهم و پیچان چو خطا خورده آه / کوچک و باریک چو مار و گیاه
لرزه نمایان ز سراپای او / رعشه مجسم ز هیولای او
سجده کنان روی سوی شاه کرد / واهمه اش را بشه آگاه کرد
زلزله بر مار چو تاری تنید / آمد و زیر قدمش آرمید

بسم الله الرحمن الرحیم

ای گلشن از بهار خیال تو سینه‌ها / برگ گل از طراوت نامت سفینه‌ها

هر جا غمت رواج دهد گوهر شکست / بر سنگ خاره رشک برد آبگینه‌ها

گر از نسیم راز تو عالم چمن شود / بوی گل صفا ندارد از گرد کینه‌ها

در جستجوی گوهر ذاتت فگنده چرخ / از روز و شب به قلزم حیرت سفینه‌ها

بخشیده حشمت سلیمان بملک فقر / از نقش‌های مور کلید خزینه‌ها

دنیاپرست حسرت جاوید می‌برد / در خاک مانده از دل قارون دفینه‌ها

در جلوه‌گاه سنگدلان شو غبار اسیر
اینست پاس خاطر آئینه سینه‌ها

پرورده لطف و سایه‌ات امید و بیم را / گردید خضر جذبه ره مستقیم را

بلبل شکار کرده ز رنگ بهار فیض / گلدستهای نکهت خلق عظیم را

گیرد در اضطراب معاصی پی شفا / دست تو نبض نالهٔ عظام رمیم را

عیسی ز نسبت گهر ذات پاک تو / عابد فریب یافته در یتیم را

بخشیده بی طلب همه کس را نشان راه
سنگی که سود رخ کف پای کریم را

صحرا محیط گوهر الفت صدف شود
تا در ره تو گریه نگیرد یتیم را

پیچیدگان جادهٔ شرع تو ولکشت
زنار کرده اند ره مستقیم را

شق القمر در آئینه طور اشاره ایست
از شرع قاطعت ز تجلی کلیم را

دارد اسیر چشم که بیند وران جناب
صحت پذیر نسخهٔ عمر سقیم را

شیشه بر خاره بصد رنگ زدن شیشهٔ ما
بیستون معدن الماس جگر تیشهٔ ما

سنگ طفلان چه خوش آئینه بهاری دارد
وقت آن شد که بگلبانگ زند شیشهٔ ما

از گل ناله بزنجیر بهار آمده ایم
مگر ابریشم این ساز بود ریشهٔ ما

سوخت در پردهٔ دل خون تمنا و هنوز
سبزه رنگین دمد از گلشن اندیشهٔ ما

گردش چشم تو صیادی دیگر دارد
شیر را سایهٔ آهو شمرد بیشهٔ ما

بیستون معدن یاقوت خجالت گردید
شبنم گل نه خراشید دم تیشهٔ ما

گشته از بسکه بدشمن دل ما صاف اسیر
میخورد سنگ و تمنا لب شیشهٔ ما

داد تاراج ره صبر انباشته را
خجل از عشق بکن طاقت پنداشته را

چه دلی داده بدهقانی من ابر کرم
خرمنی ساخته ام دانهٔ ناکاشته را

باغبان چون نکند بستهٔ آسایش خویش
سایهٔ نخل قد از خون دل افراشته را

تهمت آلودگی غیرت جاوید حرام
رشک بر خویش بیداد تو انگاشته را

پاک بین باش که آئینهٔ دل ساخته اند
دیدهٔ یاس چه نیشان نظری داشته را

ز نقد بال هما جز گل خواری بر سر
دست بر دل به تمنای تو نگذاشته را

ز بی نامش اگر ساغر جسم باشد اسیر
چشم امید بدست دگران داشته را

صبح سنت مست بادهٔ دوشینه هوا
چاکست از تبسم گل سینهٔ هوا

پر میشود چو باز ز نظارهٔ قدح ز موج
بال تدرو دیدهٔ آیینهٔ هوا

گلبک پیاله دل شکستن نمیدهد
گردیده می مصاحب دیرینهٔ هوا

شبنم بروی گل چو مرصع پیاله است
از قطره قطره گوهر گنجینهٔ هوا

نشکست توبه شیشهٔ ما تا بباغ اسیر
خالی نشد دل بریش از کینهٔ هوا

دور دل گداختیم تمنای خویش را
شاید که ناله گرم کند جای خویش را

فرصت سلم خریده بازار مختتم
امروز میخوریم غم فردای خویش را

زان پیشتر که گریه شود در دشناس ما
شستیم سرنوشت مداوای خویش را

آخر دو چار گوهی تو شد گرد تربستیم
دیدم بهار تا پای خویش را

یاد قدی نه بسکه بدل داشتم اسیر
بگداختم چو شمع سراپای خویش را

دل و جان سیرگاه دوست اینجا و خود آنجا
من بزمی که از خود میروم یاد نگاه آنجا

طلسمی بسته از همسایهٔ مژگان در اقلیمی
که چون دیوانه با زنجیر میگردد نگاه آنجا

زمین سبزهٔ وحشت جبت تازگی دارد
بمژگان دست در آغوش میروید گیاه آنجا

بتازد وادی وحشت ببالد سبزهٔ مجنون
ندارد قطرهٔ جز چشم غزال ابر سیاه آنجا

تحمل مرد را سرگشته بحر خطر دارد
ز موج آرمیدن میشود کشتی تباه آنجا

نترسم چون دل از رشک تماشا سرزمینی را
که نقش پا چو نرگس میدمد از خاک راه آنجا

سواد دوستی رسمی ندارد غیر دلجوئی
ز مهمان میخزد اسباب مجلس خواهنخواه آنجا

زبس فرش ست چون آئینه چشم در سرکویش
چو نور از جبهه میتابد ز عجب سجده گاه آنجا

گل افشانی عرق رخساری از بحر گمان دیدم
که خود از یافت دم تا کشیدم تیره آه آنجا

اگر چاک گریبان در شب تاریک بنمائی
کتانی میکند پیراهنی صد چاک ماه آنجا

در آن مجلس که باشد هر طرف گلبازی مژگان
چکار آید نگردد گرد دل با دستگاه آنجا

بزم خودنمائی حرف مجنون در لباس آید
به عریانی برد چون آب از گوهر پناه آنجا

ز رنگین افسران عقل چون مانع هوا خندید
شکست از سایه خار جنون طرف کلاه آنجا

خوشا آن میدان که باشد شان دل سوختگان
فزاید رتبه در شان پریشانی سیاه آنجا

اسیر گردش چشمم که چون سر زد گناه از من
گواهی میدهد اول زبان عذرخواه آنجا

داده ذوق شراب بی خمار آئینه را
کرده خوش جام سرشار نگار آئینه را

خوش بساطی بر سر بازار دل وا کرده
کرده شرمنده نقش زنگار آئینه را

شوخی مژگان پرکارت گر دام ریست
گردش چشم تو میسازد شکار آئینه را

دل نباشد یاد او در دیده بیدار هست
شمع خلوت میکنم شبهای تار آئینه را

چون نگیرد اشکم از گلبرگ حیرانی گلاب
باکه از دل بود زان چهره کار آئینه را

نوخطان گاهی چراغی نذر شوخی لازم است
کرده ام از دل نظرگاه بهار آئینه را

بود خورشید مرا از بستر گل خوابگاه

صبحدم دیدم چو شبنم بیقرار آئینه را

باده چون زور آورد هشیار میسازد مرا
خواب چون گردد گران بیدار میسازد مرا

صبح را گلگونه‌ای بخشد کف خاکسترم
سوختن رنگین تر از گلزار میسازد مرا

دارد اکسیر حواس جمع چون دل شد خراب
سایۂ دیرانها لبیار میسازد مرا

غفلتم تعبیر آگاهست دیدم بارها
چشم خواب آلود من بیدار میسازد مرا

بلبل گلهای شوخ از دور بودن خوشترست
سیر باغ آرزو بیدار میسازد مرا

گر صدق کلامت نزند بال یقین را
پرواز تجرد که دهد روح امین را

از شرع تو هر کیش گدازد به خجالت
چون موم که بر شعله زند نقش نگین را

غیر از دل پاک تو کسی دور نریزد
چون ورد تو شیشۂ آلوده زمین را

احرام ره خلق تو بستیم و بریدیم
درگاه نخستین سر قربانی کین را

شوق مه عید شب معراج بر آورد
بر بام فلک عیسیٰ خورشید نشین را

خورشید غبار ره آن شرع مبین ست
بستند چو آئین هنرخانۂ دین را

در معرکه دود از صف بدخواه برآید
هر چند گشایند کمی بزا و کمین را

در دیدن آئینه که صلوات فرستند
از خاک درت گر نزند زیب جبین را

از بردن نام تو رسد گر بلبم جان
بخشند دم عیسی نفس بازپسین را

تا فاش نماید به نظر حال بد و نیک
آئینۂ ما ساخته شرع مبین را

از پرتو لطف تو اسیر آئینه سازد
در کعبۂ آن لطف دل گوشه نشین را

بسکه با حیرت برآوردیم کام خویش را
بر جبین با نولید عشق نام خویش را

داشتی مضمون پاس لطف عام خویش را
کرد می آزاد او از غم عالم غلام خویش را

پیچ و تابم بس بود از رشک قاصد سوختم
هم نوشتم نامه هم بردم پیام خویش را

شکوهٔ بیجا چرا میکردم از بیداد او
منکه از خود میکشیدم انتقام خویش را

داشتم رنگین بهار رفتهٔ از رشک و آه
در گل و سنبل گرفتم صبح و شام خویش را

عشق نگذارد که بنشیند غباری بر دلم
کی کند ساقی بخاک آلوده جام خویش را

در محبت داده ام آئینهٔ دل را جلا
پخته ام در آتش سودای خام خویش را

خاطر صیاد چون شد جمع از صید اسیر
کرد رشک گلستان فیض دام خویش را

چه غم دارد دل از اندیشهٔ ما
خطر از سنگ دارد شیشهٔ ما

چه شد گر بیستون الماس باشد
بود زخم دل ما تیشهٔ ما

بصورت مور و در معنی چو شیریم
نیستان نالهٔ دل بیشهٔ ما

نمیدانیم رمز لن ترانی
چه میگوید تغافل پیشهٔ ما

چه شد نازک دلی اما غیوری
گله از سنگها دارد شیشهٔ ما

چه شد گر صورت از معنی ندانیم
سراسر حیرتست اندیشهٔ ما

نمیترسم اسیر از صرصر یاس
سرشک آمیخت در خون ریشهٔ ما

چه دردسر دهیم دیوانگی با سخت جانی را
نخور رشک طعن الفت ... شیرین بینی را

لباس عاریت را اعتباری نزد دیگران باشد
ز منصبهای گوناگون چه حاصل اهل دینی را

بعکس شبنمی طوفان بحر آتشین بیند
جرامی میدهد هر کس برنگی دمکافاتش

اگر گلچین کند آئینهٔ دل پیش بینی ر
بود هر مجمعی حشر خجالت در زمعنی ر

غبار نقش بالین میشود خواب قیامت را
چنین گر میدهد نازت شراب سرگرانی را

مدنگر چشم دل ماکن شب ما را
صیقل نزند تیره دلی مطلب ما را

از گلبن کثرت گل توحید بچیند
گر آب کند نقش جبین مذهب ما را

دل شکوه را از قلم شکوه نویسد
باور نکند ساده ولی یا رب ما را

شاید که تو یکبار ندانسته بخوانی
آئینه کند نقش نگین مطلب ما را

گفتند سویدای دل صبح امید است
دیده چو در سوختگی کوکب ما را

خاکستر پروانه سرشتند ز شبنم
گردد نبا در دل ما مکتب ما را

ستی گل تقوی دو رع موج شراب است
نشناخته تا مشرب ما مشرب ما را

دیوانهٔ اسیر از ته دل شکر خدا کن
افزود ازین صدق جنون منصب ما را

گفتن راز چرا عربده پرداز چرا
بی نیازی که نفهمیده این ناز چرا

دل ماهست اگر مطلب از زاریست
رو بروی دل ما دادن آئینهٔ غماز چرا

دل اگر میطپد افلاک بهم میریزد
در فضای قفس این شوخی پرواز چرا

گرد هر گردش چشم تو الم میگردد
نه پری که چرا خانه برانداز چرا

گر اسیر از حذر تیر نظر هم چه شود
اینقدر منع نگاه غلط انداز چرا

نمیسد و چشم شوخ تو حال خراب ما
غوغای ناز تا چه کند با حجاب ما

از عشق خاکسار بجائے رسیده ایم
مائیم آسمان و لست آفتاب ما

افسانه هرزه در دسر خویش میدهد
بیدار بے خیال کجے بود خواب ما

چون طفل موج رام فراغت نگشته ایم
گردیده مهد راحت با اضطراب ما

ما جمع و خرج خویش ندانیم غیرت شکر
اینست اگر نما طلبد کس حساب ما

بے لاله غنچه داغ پیدا
بے نقش قدم سراغ پیدا

از چشمه طور بنور و آب
پیداست ز چشم داغ پیدا

عشق ست نهان و آشکارا
کے میشود از چراغ پیدا

ورزادیه هاے چاک پنهان
از آئنه هاے داغ پیدا

شد باده شور در دل ما
بے ساقی و بی ایاغ پیدا

شد کعبه اسیر در ره دل
بے رهبر و بے سراغ پیدا

فسون خوانده چشمت شیشها را
که نرگس چوان کند اندیشها را

خدایا وحشیان را رام ما کن
نخستین این تغافل پیشها را

ستود از شفق خورشش مے نماید
بیاد ابروش نه شیشها را

هر آں بلبلے یا باغبانے
غمش گلزار کرد اندیشها را

اسیر از چشم آهوے گریزد
به شیران تنگ دارد بیشها را

گل گل شگفتی از رخ افروختی مرا ‌ ‌ افروختی زیاده چها سوختی مرا

هم جبهه بهارم و هم سجده خزان ‌ ‌ این شیوه ها برای چه آموختی مرا

نی مست وی خمار نه هجران نه وصال ‌ ‌ حیرت گدازدم که چرا سوختی مرا

باغ ظرافت از همه دلبران بگیر ‌ ‌ آتش زدی چمن چمن افروختی مرا

داد از ستم طریقی بیداد داد او تو ‌ ‌ آتش زدی بدیگری و سوختی مرا

من سینه صاف چرخ ستمگر کجا روم ‌ ‌ این ناله که در چمن افروختی مرا

غیرت بخود غیر من و تو بجان تو ‌ ‌ در مکتبی که درس دل آموختی مرا

در آتش ار نگداخته گردم بباد تو ‌ ‌ باور مکن بسوز که واسوختی مرا

از خجلت شکایت و شکرت کجا روم ‌ ‌ پیمانه حاصلی که تواندوختی مرا

آتش بسلم نزد خاکسترم هنوز
از شوخیی که روز ازل سوختی مرا

نگه دزد و فریبدم آن آهو را ‌ ‌ مژه بر هم زنم تا نکشم بام او را

گشت عمری که نظر کرده آشوب و بست ‌ ‌ میدهد پیچ بهر جا که نهم پهلو را

دشت را ناله ناقوس دلم بتکده ساخت ‌ ‌ چون نگاه تو فرنگی نکند آهو را

در نظر سیر و تماشا صفائی دارم ‌ ‌ صیقل از گریه هم آئینه زانو را

چه غباری که پری دیده آشوبی نیست ‌ ‌ تا نظر کرده از گردش چشم آهو را

هرزه خنده نشود گوش زد غنچه اسیر
باغبان برکند از باغ گل خود رو را

گردلم پیمان نساز و غبار آئینه را ‌ ‌ شعله خجلت گداز و چون ... آئینه را

...الترايد برون دلها روشن از گرد از — نیست خاکستر بسوزی گر بزار آیینه را
...خاطرم را هر دم از بازیچه خوش میکند — کرده سرگردان فریب روزگار آیینه را
استقامت خصمی اضداد را باز و حصار — نیست باکی از تیرباران این چهار آیینه را
...ال ما در خواب اگر بیند لبش خون میشود — گشته روزی دولت بی انتظار آیینه را
...دی مژگان نشتر آخر دست پروی میکند — سر بصحرا امید هر آیینه دار آیینه را
...نم خورشید در آغوش گی جان میبرد — پر مکن از تاب شوخی بیقرار آیینه را
...اهری دارد بباطنی در نظرها چیده است — صافی باطن نمی آید بکار آیینه را
...ح چشمی بزبان را آرزوی دیگر است — دوست میدارد دلم بی اختیار آیینه را

با دل بیطاقت ما تا چه پردازد اسیر
آن خط و خالی که بیاز و غبار آیینه را

پرده ... دل از میان آیینه را — گفته راز نهان آیینه را
...را نوا بر زبان محرم ترست — کرده خوب امتحان آیینه را
عکس رخسار ترا حیرت نقاب — میکند آیینه دان آیینه را
پردهٔ چشم دلم پیراهن ست — چند پوشی در کتان آیینه را
بیش ازین سودا ندارد حسن شوخ — داده درس گلستان آیینه را
یک طپیدن را از دل هم مکش — کرده حیرت بی زبان آیینه را
از دل ما میچکد خون شکار — صید هی تیر و کمان آیینه را
در دیار رشک پنهان میکنند — دوستان از دوستان آیینه را
دل چه مطلب دید از بال هما — شد شکستن استخوان آیینه را

خودنمائی کرد پیشِ یادِ تو — میدهد دل ترجمانِ آئینه را
دل به افشا ند اگر من سوختم — ساختم در دل نهان آئینه را
بلبلِ باغِ حیا مژگانِ شوخ — کرده از عکس آشیان آئینه را
کرده بی سودای دل مجنونِ تو — برق یادِ دشمنان آئینه را

در بهارستانِ دل دارد اسیر
باغ عمرِ جاودان آئینه را

بی نیازی تا قیامت رازِ ما — نقش کن بر لوحِ دل انداز ما
بی جگر تا از نگاه و حیرتم تو — بر زمین بر پیکِ شد پروانهٔ ما
در تغافل صیدِ دلها میکند — شیوه ها دارد شکار انداز ما
ما امانت دار نقدِ وحدتیم — در دلِ عالم نه گنجد رازِ ما

بسته ایم از بی نیازی صف اسیر
سینه صاف ترک تیر اندازِ ما

با تمنای تو لبیار صابت مرا — درسِ دل خوانده ام آئینه کتاب مرا
در گلستانِ خمارم گل مستی خندد — دلِ دیوانه گر جامِ شراب است مرا
چشم من بجوی سر انجام مرا میداند — سر آرام به بالین حباب است مرا

از تمنای لبش بزم حی دارم اسیر
آه حسرت سرِ دود کتابت مرا

کو گریه که بخیه از جا برد مرا — غافل ز باغبانی صحرا برد مرا
آن غار بی برم که چمن سایه پرست — خس نیستم که قطره از جا برد مرا

هرگز ندیده است کسی وصل بی فراق دل پیش دوست گریه بهر جا برد مرا

گردم خیال یار شدم محو خود اسیر
آئینهٔ دگر به تماشا برد مرا

خواب پرواز حرام است مرا آشیان حلقهٔ دام است مرا

یاد زلف گل شب بیداری فیض صبح اول شام است مرا

عمر سودائی زلف تو دراز هر نفس عیش مدام است مرا

سر آن جلوه سلامت باشد تا ابد کار بکام است مرا

اضطراب لب خاموش ادب قاصد نامه و نام است مرا

بیخبر باغ دل از بیدردی سوختن میوهٔ خام است مرا

شهد منت ز تکبر نوشم از جوابت که سلام است مرا

نو خطان پیش شما غیر اسیر
نگوید چه نام است مرا

مکن در کار گلشن شیوه های انتخابی را مده بر باد رنگ و بوی گلهای نقابی را

مده دور دگر ساقی برای امتحان من میارد بر رخم صد جام رنگ بیحجابی را

دلم در سینه تا پر میزند چشمش خبر دارد نمیدانم کجا آورده این حاضرجوابی را

چه شد طفلت ز خوابش میدود در دامن عاشق ز چشمش یاد گیرد گفتگوی نیمخوابی را

اسیرم هرچه هستم قابلم تا صبح برو منشین
به تعمیر دلم تا کی دهی زحمت خرابی را

چه گویم با کسی راز دل دیوانهٔ خود را که خوابم میبرد گر سر کنم افسانهٔ خود را

سرانجام خیال تو طیای عشرتی دارم
به چشم دل کشم خاکستر پروانهٔ خود را

غبار خاطرم خوش گریه آلود است میخواهم
بسیل اضطراب دل دهم ویرانهٔ خود را

ندارم سجده‌ای کز عهدهٔ خجلت برون آرم
سر کوی وفا یعنی عبادتخانهٔ خود را

کجا تا روزگار از عهدهٔ موجی برون آید
جلو ریزی دهم گر گریهٔ مستانهٔ خود را

نمیدانم کجا پیدا کنم چندان دل و دعوی
بیارایم اگر از هر دو کاشانهٔ خود را

اسیر امشب نمیدانم چه گفتم تا جدا کردم
دل دیوانهٔ خود را دل دیوانهٔ خود را

از بسکه خورده نیش خموشی دهان ما
خون شد برنگ غنچه زبان در دهان ما

پرواز ما به بال و پر بی‌تعلقی ست
گیرد اگر هوای قفس آشیان ما

کس در حیات ما نشد آگه ز راه آه
آئینهٔ هما نشود استخوان ما

تیرش چو آتش از دل فولاد بجهد
تا از ره ضعف قبضه گرفت از کمان ما

جای که خاک معرکه بر باد میرود
گردی که بر نخاسته از جا نشان ما

شد استخوان بسینه سطرلاب امتحان
داغ تو بود اختر هفت آسمان ما

الفت بهر دیار که باشد غریب هست
وحشت بجان رسیده ز دست زبان ما

فیض هوای شوق جهانگرد پیشتر
پرواز میکند چو هما استخوان ما

رفتار کبک یافته هر نقش پا اسیر
در رهگذار جلوهٔ سرو روان ما

ارغوان زار فلک یک آتش بیدود ما
نرگسستان سحر یک اشک آلودهٔ ما

سجده‌ای کز جبهه‌گه داغ آستانش میبرد
میتوان دیدن ز سیمای جبین فرسودهٔ ما

عکس با و نوشود در بحر چون ماہی کباب ابر نیسان میشود چشم شرر آلود ما

موج بحر سادہ لوحی گرچہ واند از صدف شکوہ را از شکر نشناسد لب خشنود ما

خاطر نازک نقاب آرزوہای دل ست رنگ گل بر نکہت و در آئینہ مقصود ما

در لباس تیرہ بختی مشق شہرت کردہ است عنبر سارا ز رشک آہ مشک اندود ما

چشم آہو خجلت از مژگان سیاہی میکشد از نگاہ گرم او در حلقہای دود ما

قرض نقد جان بجانان گر نگنجد بجا یان میدہم بازمیگویند ہست خانہ زاد جود ما

پیش بینے وا روا از غیرت بدست آئینہ بود ما نابود ما مقبول ما مردود ما

با وجود آنکہ غفلت سودہ بالینش ہنوز ہجو ما بخواب میگردد شب موعود ما

بزبانی ہم بہ ذکری میبرد نامش اسیر
وا رود از حیرت عبادت خانۂ معبود ما

تا کی نہی گوش بر اسرار دل ما دمساز دل مائی و پیکار دل ما

صیدش نکنی آفت آرام کہ دارد اندازِ سر زلف تو بیزار دل ما

تعمیر خجالت کشد از خانہ بدوشی بیساختگی تا شدہ معمار دل ما

آنان کہ دل از گل ستم لاجم ندانند حیف ست کہ باشند ہوادار دل ما

گفتیم اسیریم نگشتیم گنہگار
شرمندہ شو از مستے ہشیار دل ما

چو آئینہ در دل گدازم نفس را شکستن بہ باد الطلسم قفس را

بوی تو گلزار سازم ہوا را بیاد گلدستہ بندم نفس را

نہ بلبل نہ پروانہ این جذبہ دار دہد بال پرواز من خار و خس را

دو چارم نشد تا له و گریه گاهی — که سازم پریشان دماغ جرس را

ز داغش چه آیین که در دل نچینم — چراغان کنم تا گلستان قفس را

اسیر محبت مرا نی شناسد

نداستم که ز خود هیچکس را

نهیب از جلوه‌اش اکسیر جا بنما خاک راهی را — خرامش گل زند بر سر ز نقش پا گیاهی را

چو نرگس شیشهٔ گل بر سر زند از دیدهٔ حیران — نمی گز نرگس مخمور او بخشد نگاهی را

زبان عذرخواهی میشود طومار جرم او — به محشر گر شهید خود شناسد روسیاهی را

به خونریز شکاری چون سمند از جا برانگیزد — کند صیاد من یک چشم حیران صیدگاهی را

نمک در دیدهٔ شور قیامت زخم حسرت — شهید او چو بینم روز محشر بیگناهی را

دهد کیفیت صهبا بمطرب سرمه سانی

کند در کار ساغر گردش چشم سیاهی را

کرده نور دیدهٔ خود خواب شیرین ترا — کس ندارد دولت بیدار بالین ترا

خواب در چشم نمی آید گره چون رکاب — پرده‌ها از دیده سازم خانهٔ زین ترا

خنده‌اش چون غنچه بنگر دیده زیر لب گره — گل اگر بیند به شبنم برگ نسرین ترا

یا رب از پروانه ما زد بال نسر طایرش — گر ز صید باز دارد چرخ شاهین ترا

همچو جوهر جوشد از تیغ زبانم حرف شکر — گر بکام خویش بینم خنجر کین ترا

گیرد از مژگان دل آشفته سر رشتهٔ جنون — دیده گردد خواب بیند خط مشکین ترا

ای خوشا بخت بلندی کز پی صیدم اسیر

مشرق خورشید بینم خانهٔ زین ترا

گداخت بر لب حسرت ترانهٔ دل ما
تبسمی کن و بشکن بهانهٔ دل ما

حباب چشمهٔ نزدیک راه تفرقه ایم
خراب سیل عبارت خانهٔ دل ما

سلم فروخته خرمن برق ناکامی
دمیدن نی نه دمیدن ز دانهٔ دل ما

کدورتست که در گرد شوق پنهانست
به سجده پاشی ما آستانهٔ دل ما

ز خویش بلبل پرواز چون گل از هم ریخت
بنا بخار ز خون آشیانهٔ دل ما

ز ساده لوحی حیرت اسیر نومیدیم
که راه گوش ندارد فسانهٔ دل ما

زوالی نیست نیش نیشتر را
بهر رگ بسته دست نشتر را

اگر سر دست اگر گرمست خونم
زدم در پرده راهی هر نظر را

برآید گرد از دریا و از کان
سکستی گر رسد آب گهر را

چنون نقش نگین خویش دارد
نهان لوح طلسم خیر و شر را

پشیمانی مبارک باد تحسین
نگش این مستی از خود بیخبر را

بی در دیده و دل سیر کردم
یکی دیدم سواد بحر و بر را

اسیر از موج شوقی به ساحل
شکستم کشتی بحر خطر را

خوش باشد شراب بیغش ما
تراود آب حیوان ز آتش ما

شکست بال شد در دام صیاد
نخستین تیر روی ترکش ما

چو مجنون بام آبادی نگردد
بیابان گرد شوق سرکش ما

خس و خاشاک شورستان شوقم
بزو سودای خام از آتش ما

بزیر آسمان گویا اسیرم
که شد بیهوده گردی ابرش ما

شد شیشه خانهٔ باغ دل از جان سخت ما
جز سنگ فتنه بار نیارد درخت ما

بیگانه الفتیم چه دنیا چه آخرت
در خانهٔ وجود عدم نیست رخت ما

ابر بهار گریهٔ مستانهٔ خودیم
گلهای باغ ما جگر لخت لخت ما

ترزنگین ماست دو عالم گذشتگی
بیزار رسے کلاه و نمد تاج و تخت ما

گوهر چکد ز شبنم گلزار فقر اسیر
ابر بهار چون نشود دوست سخت ما

هرچند طپید بسمل ما
خندان نگشت قاتل ما

کو برق ناز رو نیفتد بر ما
خجلت زده گشت قاتل ما

در سینه دگر سخن نماندست
جای دل اوست یاد دل ما

دیوانهٔ آن نزاکت خو
شد زلف پری سلاسل ما

هیچ شد خنده از گل او
می روید ناله از گل ما

گوشی نکشید گوش دروی
فریاد ز حسرت دل ما

در سینهٔ گلستان نگنجد
زخمی که شگفته از گل ما

از دور پی ما چرا نخندد
جا می زده حسرت از دل ما

از زخم نهان که بیشتر باد
گل کرد بهار در گل ما

کس را به سخن نمی گذارد
گر قاتل ماست قاتل ما

چند انکه اسیر در بدو دیدیم

آسان ز گشت مشکل ما

لعلت ز جام شیر و شکر میدهد مرا — ساغر ز آب روی گهر میدهد مرا

ساغر بطاق ابرو وحشت کشیده ایم — بیگانگی ز خویش خبر میدهد مرا

گردم بجست وجوی تو پرواز میکند — در خاک هم هوای تو پر میدهد مرا

ساقی ستم ظریف دمی شعله شوختر — جامی نداده جام دگر میدهد مرا

گردیده باغبان بهار خیال خویش — شبنم بجای خون جگر میدهد مرا

آهم ز سعی باطل خود شرمسار کرد — تا نخل خشک بین چه ثمر میدهد مرا

گردیده پر ز گوهر مقصود دامنم — تا ناخدا نوید خطر میدهد مرا

هر ناله که کرده فراموش سینه ام — پیغامی از زبان اثر میدهد مرا

پیغام من شکنجه کشش روزگار نیست — قاصد ز رفته شوق خبر میدهد مرا

شد گرد غربتم گل آوارگی اسیر
حب وطن نوید سفر میدهد مرا

کی ز دل بیرون کنم درد تمنای ترا — چون توانم دید خالی جای غمهای ترا

گریه تا مکتوب اشکم را بصحرا برده است — روح مجنون کرده استقبال رسوای ترا

دیده ام گلدسته می بندد ز چشم جادوان — باغبان حسرت گذار تماشای ترا

صد خیابان سرو بالا میکشد از دیده ام — در نظر دارم خیال سرو بالای ترا

گشته ایم از دیدن روی تو بیخود چون اسیر
چون توان دید چشم ما سراپای ترا

هوا گلشن بگلشن میکشد دیوانهٔ ما را — ز خون تو بموج گل کند پیمانهٔ ما را

شربت دام می چیند تغافل جام می بخشد
بیا گر وا گذارد دل وفا بیگانهٔ ما را

سینه چشم بر کام و دو عالم میتوان گردن
شرابت می پرستد گریهٔ مستانهٔ ما را

ز روی شعله گلشن ز خوبت شمع روشن
تماشا برگ گل سازد پر پروانهٔ ما را

خرابی هند دل دیده سر تعمیر عالم شد
پی سیل امتحان تا کی دهی ویرانهٔ ما را

ز وحشت باج میگیرد و با لطف تاج می بخشد
بیا شرمندهٔ حیرت مکن دیوانهٔ ما را

آسیر آن طفل بر خور رام آسائش نمیگردد
مبادا بشنود در خواب هم افسانهٔ ما را

از می دیگرست مستی ما
سر ساغر بگردن مینا

وا ز گرفت کار اهل جنون
خار بر سر ز نسیم و گل بر پا

پیچش زلف موج زنجیرست
خط سبزست نسخهٔ سودا

یکدم از خون نمی شود خالی
بیتو چشم ماست ساغر ما

در جنون هیچ گردباد آخر
نزدم از آه خیمه بر صحرا

از دل تنگ دیدهٔ پرخون ست
مایه از قطره دارد این دریا

ز آتش دوری تو می سوزد
دل جدا جان جدا اسیر جدا

سرمهٔ حیرتش اکسیر نگاهست مرا
سایهٔ گل به نظر چشم سیاهست مرا

بسکه گشتم بچمن محو خرام تو چو آب
سبزهٔ هر لب جو طرف کلاهست مرا

دارم از تهمت داغ تو جهان رنگین
سرمهٔ سوختگی گرد سپاهست مرا

تربیت یافتهٔ دود دلم همچو شرار
گلستان جلوهٔ ابر سیاهست مرا

دل بر آموز حکایت شده بیهوده اسیر
هیچکس نیست که پرسد چه گناه است مرا

بزمی شد آئینه دار هوا
توان دیدن از زرد نگار هوا

چراست و مجنون نباشد کسی
هولی بهار و بهار هوا

باندازهٔ سینه چاک ابر
ز عکس شفق لاله زار هوا

گداز و خجالت گلابش کند
شفق بوی گل گردد دچار هوا

ز عکس گل و لاله در نوبهار
صنم خانه آئینه دار هوا

می بخش و ناله نی آسیر
معاشش هو و مدار هوا

برکاویدم دل خودم را
جستم آب و گل خودم را

با نازنیا زبر نیایی
منما بدلت دل خودم را

دیدم به نصیحت آزمایی
دیوانه عاقل خودم را

در روز جزا ایمن نمایند
بیرحمی قاتل خودم را

هرچند حباب آسمانهاست
میجویم منزل خودم را

از یاد نظاره ات شود آب
نازل دل بیدل خودم را

بیهوده اسیر در گداز است
من فرسودم دل خودم را

میرسد مشت شکوه کاهیها
گله مشتاق عذر خواهیها

ازلبش بوسه طمع دارم
این گدائیست بادشاهیها

سینهٔ صاف بهشت راحت ماست — دوزخ کیست کینه خواهیها
روز عید بهانه جوییهاست — وای بر جان بیگناهیها
چه تغافل چه دشمنی چه نگاه — داروا از دست کم نگاهیها
یم رحمت چه ابر احسانست — روسفیدیست روسیاهیها
با طپیدن چه آرمیدنهاست — کوه را برده باد کاهیها
من کجا داعیهای دهر کجا — میگریزم ازین سپاهیها

اگر نه درد فشانی بود فغان مرا — شکستگی نکند صید استخوان مرا
براه بیخودی دل چو عکس آینه باش — که از تو شوق کند جستجو نشان مرا
بروز خاطر پرواز تا بگلزار می — که دام سبزه کند گرد خونچکان مرا
ز خویش بگذر و سرگرم جستجو گردی — که نور دیده نماند یقین گمان مرا
سپند گریه بسوزم چو گرم جلوه شوی — مباد چشم بد آیین گلستان مرا
گداد خندهٔ رنگین در کشیدن شوخ — بهار زخم دل و بلبل گمان مرا
بچشم آینه آب اعتباری نیست — حیا بدیده کشند گرد آستان مرا
همین بس است که در گلستان وحشت اسیر — ثمرده است غنیمت جنون نشان مرا

چه حرف مهر و وفا گوش کردهٔ ما را — چه دیدهٔ که فراموش کردهٔ ما را
بهار سوختگی چاک دل عریانیست — چه شعلها که قصب پوش کردهٔ ما را
بجان مشرب ما میخوری دروغ سوگند — چه توبها که قدح نوش کردهٔ ما را

اسیر منفعل از آرزو نمیگردی
چه حلقهاست که در گوش کرده ما را

یا جلوه مده فرشتها را　　　یا خام مکن برشتها را
کی میگذرد آتش قیامت　　　در کوره دل برشتها را
مطلب خورد است در دو عالم　　　امید بدل بهشتها را
دهقانی برق اگر نباشد　　　انبار کنند کشتها را
یارب که بلای جان ما ساخت　　　این شبنم گل سرشتها را

تا خواندن نامها تو دانی
از یاد مبر نوشتها را

جنون بستی و هشیاری آزمود مرا　　　زبسکه محو تو بودم ز من ربود مرا
برای خاطر او قبله گاه دل شده ام　　　اگر دو چار شود میکند سجود مرا
گهر ز دامن مشت غبار میگردد　　　دران دیار که دست و دلی نبود مرا
گداخت شیوه بصد رنگ پیچ چاره گرا　　　با آشنا سخنی دسترس نبود مرا
غلام همت آزادی گرفتارے　　　دمی ز خنده گل در قفس گشود مرا
سپند عربده کردم گلست نام خدا　　　دلی که سخت تر از سنگ مینمود مرا
بسوختن غرض پرفشانے دگرست　　　برنگ شعله بدان صید دام زود مرا
طلب حسنت از تاب روزگار بخت　　　ز روی خویش خجل دید بسکه جود مرا

دلست حلقه زنجیر پیچ و تاب اسیر
چه قدرها که ز دیوانگی فزود مرا

گردش چشم تغافل ساغر لبریز ما — اشک گلگونست در راه طلب شبدیز ما
در شهادت رگ آورده هر موی تن — نشتری دارد ز هر مژگان بکف خونریز ما
شب بیاد آفتاب اول چراغان میکند — میرسد آخر بجای ناله شب خیز ما
گر نباشد گردش چشم تو ساقی در نظر — صبح محشر میشود شام نیاز آمیز ما
بسکه نیرنگ آشوب نگاه دیده ایم — کار محشر میکند گرد قیامت خیز ما

ای اسیر آخر دل ما هم چراغان میشود
ناله ها تیره هوائی گریه کاریز ما

عشق ساغر داده شوق تشنه دیدار مرا — خواب آسایش نه بندد چشم بیدار مرا
حاصلم را باغبان پیش از دمیدن دیده بود — سبز گرد از سایه مژگان غمخوار مرا
چون شرر در پنبه پنهان شعله خواهم میشود — دیده گلشن ندارد بخت بیدار مرا
بی محبت سازی از مطرب جدا افتاده ام — ناله هر دم پریشان میکند تار مرا
هر نفس از ساغر اشکم بهاری تر دماغ — خوی او بر خود سکون دانسته آزار مرا

از گره خالی مبادا رشته کارم اسیر
تا دگر تسبیح نشناسند زنار مرا

درد عشق آشیانهٔ دل ما — راه مجنون [illegible] خانهٔ دل ما
نفسی از تو کی کند غافل — بیخودی بهانهٔ دل ما
رنگ از روی آه میدزدد — گریه بیگانهٔ دل ما
نالهٔ شوخ ما چرا نه شود — بلبل آشیانهٔ دل ما
آه تعمیر جلوهٔ اشکی — پر خرابست خانهٔ دل ما

گردش چشم مست را نازم — یاد آور شیرخانهٔ دل ما
چاکهای جگر بگل خندید — بلبلی شد ترانهٔ دل ما

سجدهٔ شکر میکنیم اسیر
دل ما آستانهٔ دل ما

سیر کن نو رسیدهٔ ما را — وحشت آرمیدهٔ ما را
ای کبوتر دوچار باز شوی — دیدهٔ نور دیدهٔ ما را
صبر تا کی کشد بزنجیر آه — شوق صحرا دویدهٔ ما را
عمر جاویدگی دهد تا وان — دل بهجران کشیدهٔ ما را
برد خوش بر دتا چه خواهد کرد — دل شوخی ندیدهٔ ما را
سبزه از برای آب گهر — اشک در خون طپیدهٔ ما را
بشنود از لبش چه میگوید — سخن نا شنیدهٔ ما را
تا چه حاصل شود نمیدانم — منت دل گزیدهٔ ما را

از وطن و دوستان که دید اسیر
شوق هجران کشیدهٔ ما را

دل در دوری تو که حسرت قرار ست مرا — من و یاد تو که داغست و بهار ست مرا
بجوان شعلهٔ خورشید زخاکم افروخت — حسرت داغ کسی شمع مزار ست مرا
هر چه میگویی از آن چشم سیه می آید — یار بیگانه و بیگانه یار ست مرا
من و گلچینی آتشکدهٔ داغ کسی — تماشای گل و لاله چکار ست مرا
شعله اندر جگر کاوی حسرت دارم — ساغر باده بکف چشمه خار ست مرا

ازقدرت اختر نظاره بلند اقبالی   می پرستم گل آئینه بهارست

شکر است هواداری پیمانه اسیر
صبح نوروز چراغ شب تارست مرا

جنون نمیکند از خویشتن جدا مارا   چه احتیاج بیاران آشنا مارا
اگر شویم نهان در غبار ساختگی   سراغ میدهد از رنگ ما حیا مارا
کشیده تیغ و تغافل گرفته دامانش   کجا شناخته آن ترک میرزا مارا
اگرچه ساده خیالیم ساده لوح نه ایم   کدام وعده چه دل دیده کجا مارا
کسی نداشت که سررشته را نگهدارد   کرایه کرد ز دیوانگی وفا مارا
چنان بعربده سر میکند که پنداری   جریده است جنون برهنه پا مارا
خجل ز بیهوشی مستی و خمار شدیم   بگو چه رنگ برآورد گرد وفا مارا

اگر اسیر دیار فرنگ هم گردیم
نمیخرد کسی از دولت حیا مارا

سینه صاف است پیرا خوشا احوال ما   فال رحمت میکشاید نامه اعمال ما
بجوز از سیر جراحت خانه دل میرسم   بوی گل مستانه می آید باستقبال ما
شوق کامل بعد زنجیر نتوان داشتن   میرود گر بر دل خار اکسی تمثال ما
نا امیدی کارش از مطلب روائی میکند   خاطر ما بیش ازین غافل مباش از حال ما
سرعت پرواز ما را بر کشودن غفلت است   ذره با خورشید میخیزد و باستعجال ما
بی نیازی نسخه آمال ما را خوانده است   بهتر از فال دو عالم جوی تنها بد فال ما
در دل از یاد نگاه گرم آئین بسته ایم   دیده آئینه داغ اختر اقبال ما

هر سر مژگان نوازشنامهٔ شد بخیه
روز و شب را سنبل و گل در گریبان بخیه‌ام

اینک از دور میرسد پیک مبارک فال ما
عید و نوروز است از یاد تو ماه و سال ما

شیشه‌ها بلبل شود جوش بهار عشرتست
خندهٔ گل میچکد از جام مالامال ما

بحر عشق ست صدف گوهر پاکست اینجا
کشتی چاره گران سینهٔ چاکست اینجا

سر بازار وفا محضر ارباب دل است
عالم تفرقه یکدامن خاکست اینجا

مگذر از تربت مستان که نظرگاه وفاست
ذرهٔ خاک دل حوصله ناکست اینجا

عالم امن و امان گوشهٔ میخانه بس ست
که نه بیم ست نه ترس ست نه باکست اینجا

دل دیوانه چرا غیرت مستان نکشد
رگ زنجیر جنون ریشهٔ تاکست اینجا

رفت آنها که دلت صید چمن بود اسیر
بلبلی در قفس سینهٔ چاکست اینجا

گردیده خوان نعمت و چه معاش ما
خجلت شعار بیدلی کاهل تلاش ما

پیمانه دور بوی گل و خار میزنیم
عالم تمام میکدهٔ انتعاش ما

خون میکنیم منت عالم نمیخوریم
از پهلوی دست چو ساغر معاش ما

آب و هوای ساختگی زهر قاتل ست
در پرده بوی گل نشود راز فاش ما

با محرمان حیرت ازین بیشتر مگو
جز شعله هیچ جامه ندارد قماش ما

الفت شراب تلخ و محبت شراب عشق
باغ و بهار یاد دل آئینه پاش ما

شرمندهٔ دلیم که برمیکشد اسیر
خفت ز دست همت مطلب تراش ما

گردم ز بسکه بر وحشت بردبار ها — از روز من گرفت سبق روزگار ها

عمر ابد بجا کی رسد جان سپرده رفت — مشت غبار رهگذر انتظار ها

بر تربتم فشانی اگر آب زندگی — خیزد بجای گرد ز خاکم شرار ها

گردم ز یاد روی تو روشن چراغ جان — از پرتو دلم شررستان غبار ها

جوش بهار نگسلد از هم که از رخت
گل میزنیم بر سر لیل و نهار ها

نگرده شکوه بیجا زیارت لب ما — اثر ز خود رود از انتقاش یارب ما

غبار خاطر پروانه خود نمیگردیم — قضا بشهپر عنقا نوشته مطلب ما

ببزم یار چراغان باده رنگین تر — نسب بشوخی مشرب رسا بمذهب ما

نه از تبسم و بالی نه از جدول خطی — فروغ آینه صاف ماست مطلب ما

نوید عمر ابد میرسد اسیر ترا
ور آسمان اثر انتظار یارب ما

آنکه گرداند ز نادانسته راه خویش را — کاش می آموخت کشتن نگاه خویش را

انتقام فتنه از زیبا کی از من میکشد — خوی حسن از عشق صید اند گناه خویش را

روز محشر قاتل ما را نشان دیگر است — میکند مست خموشی داد خواه خویش را

سر زمین جلوه صیاد ما دام بلاست — در طلسم افگنده چشمش صیدگاه خویش را

شام تنهائی اسیر از آتش سودای دوست
کرده صبح مشرق دل دود آه خویش را

شمشیر تو قبله‌گاه سرها — پروانهٔ ناوک جگرها

حیرت کرامم سکندر دل / شکست متاع شیشه گرها
پرواز فناست گل فشان تر / بر باد دهیم بال و پرها
چون برق که در شفق شتابد / تیغت زده بر صف جگرها
از پرتو آفتاب روییست / گردید غبار راه شررها
در آیینهٔ دلم چه دیدی / بیگانه نبود اینقدرها
از مهر تو سینه ها گلستان / از داغ تو دیده ها مطرها
پرواز فنا چه بی نشان است / در سینه نهفته بال و پرها
کم قدری اوج اعتبار است / افزون شده ام ز بیشترها
شایستگی عداوتم نیست / پر منفعلم ز کینه ورها
هرچند شکسته ای تو بیے / از خط تو صیقل بصرها
شبهای سیاه ما چراغان / از نور تو شامها سحرها

احوال اسیر چند پرسی / سرگرده خیل بیجه ها

ای نام تو قبلهٔ زبانها / چشم دلها چراغ جانها
ویران شده نسیم شوقت / مانند حباب خانمانها
آیینهٔ راز تست عالم / پیداست ز نامها نشانها
سر منزل تست بی نشانی / گرد ره تست کاروانها
شوق تو بهر سے که افتاد / برکرد ز جا کباده کانها
فرسودهٔ سجدهٔ در تو / تا فرق جبین آسمانها

از یاد تو سینه ها چمن ها | آتشکده هاست گلستان ها

گردید اسیر ازوی تو
آئینهٔ گر یقین گمان ها

زخمی افسانهٔ ناصح نگردد گوش ما | صاف رحمت میچکد از درد نوشانوش ما
باوجود آنکه باج شهرتش عالم گرفت | بر تماشا دلیل سعی جاهل کوش ما
بی سروپا قطره ایم اما سر و سیکشیم | آنقدر رهم بسکه بر دریا گشود آغوش ما
در محبت همعنان و در قیامت همرکاب | سینه صافی کی نماید ترک جیبها جوش ما
بار وحشت بسته ایم از کوی غفلت بیمبر | دست ما و دامن شرم فراغت کوش ما
عمرها دفتر خواب کهن پریشان کرده است | خون هشیاری بگیر و هوش ما از هوش ما
گو شما گر بود دیاران مست مطلب با | نکته داریم فریاد از لب خاموش ما

انتخابی از دیار اختراع آورده ایم
بیخودی ها هوش ما دیوانگی ها جوش ما

چو شمع سوختگی تر کند دماغ مرا | نگاه گرم دهد روشنی چراغ مرا
بهار تشنهٔ خونم شود اگر داند | که آب تیغ تو سرسبز کرد باغ مرا
بهار سوختنم شعله چون کند تفصیل | نخوانده ست مگر سرنوشت داغ مرا
به عزم کوی تو آوارهٔ چمن شده ام | زبوی گل نه کند تا کسی سراغ مرا

سرم اسیر ز سودای ساقی کرم ست
که از شکستن دل پر کند ایاغ مرا

[illegible] ز تبنر ناتوان عشق را | شعله پرورد ست مغز استخوان عشق را

چون ته دام محبت چشم آهو اسیر
ساخت هجر تو نگرها بی آب مرا

دور چشم هرزه سوز سینهٔ غمناک ما — بعد مردن گل کند یارب سپند از خاک ما
بوی گل را در طلسم گلستان پیچیده‌ایم — راز او را در قفس دارد دل صد چاک ما
بارها از یاد جولان سمندی سوختیم — تا شود روشن چراغ برق از خاشاک ما
با چنین مستی اگر دم میزنیم از زهد خشک — شمع صد میخانه می‌افروزد از مسواک ما
گاه از استغنا و گه از مهربانی میکشد — خوب میداند طریق دشمنی بیباک ما
آب آتش را ببار نورش از آمرزش است — شعله‌ها گل میکند از دیدهٔ نمناک ما

پرده می‌بندیم بر رخسار بینائی اسیر
گر شود آئینهٔ آن شوخ چشم پاک ما

جنون کو تا نثار دل کنم آشفته رائی را — ز عریانی لباس خشک کنم خود نمائی را
خورد نیش آنکه تاثیر محبت از هوس جوید — بموم شهد کی بخشند نفع مومیائی را
شوم نومیدتر هر چند بینم بیشتر رویش — تماشا پرده پوشد جلوهٔ حسن خدائی را
اگر نبود عارض دیده بیدار کی آید — درون پرده دارد حسن شوخ خودنمائی را
بیا بازار وفا گر جو فروشان را گذر افتد — بنرخ کیمیا گیرند جنس ناروائی را
اجل هم جان بنت میگرفت از کشتهٔ نازت — اگر از چشم تو می‌آموخت کافر ماجرائی را
تغافلهای سرشار از شراب لطف خالی نیست — بمستی میدهد پیمانهٔ صبر آزمائی را
بدام عشق هر نقش زمین چشم بیداری است — نه بیند تا بخواب پریشانم رهائی را

اسیر از رغم زاهد ساغر سرشار می‌خواهد

که موج باده شود سرنوشت نارسائی را

جذبهٔ شوق تو خضر ره آگاهی ما — میکند از دو نفس برق همراهی ما

خضر در قافلهٔ گمشدگان بسیار است — دست آگاهی ما دامن گمراهی ما

ساغر زهر بکام دل خندان داریم — خصم در آتش سنگست ز کین خواهی ما

تهمت بینش و محرومی دیدار بلاست — خندهٔ گل میکند از گلشن آگاهی ما

خجل از روی نظیری ز ظهوریست اسیر
چه نماید بر آتش نفسان آگاهی ما

موج مژگان تر باید شکار عشق را — گریه بیارست ابر نوبهار عشق را

از نسیم جلوه پرواز رنگین میکنم — نکهت گل میبرد از جا غبار عشق را

از بنا زار رفت باغ تماشا گشته است — گل بخندد از گریبان خار خار عشق را

دل بامیدی بهار راه حسرت گشته است — وعده میسوزد چراغ انتظار عشق را

چون اسیر آئینه ام از تیره بختی روشنست
صبح با شام غریبان شد دوبار عشق را

جذبه ها زین کوشش بی بال و پر دیدیم ما — کعبه و بتخانه را در یک سفر دیدیم ما

انتظار با بهار چشم حیران میکند — فیض ها از همت اهل نظر دیدیم ما

است جولان موری نیست در زیر فلک — وسعت کون و مکان را مختصر دیدیم ما

هجر آئین وصل و بعد ما آئین قرب — هر قدر رشد دور آنرا بیشتر دیدیم ما

[illegible] در پرده بودی هر قدر پنهان شدی — بیشتر از بیشتر از بیشتر دیدیم ما

چون تو گل خضر ره شد کالبیات غربت — منزل مقصود بی عزم سفر دیدیم ما

فضول قدر نفهمیدگی نمیداند — چه بحث‌های حریفانه میکند دل ما
گهی بدام طپیدگاه در قفس رقصد — طواف کعبه و بتخانه میکند دل ما
چگونه رخنه گر ملک عافیت نشود — حدیث تیغ تو افسانه میکند دل ما

شد ذوق خاکساری دل پیش رس مرا — بیرون کشید جذبهٔ دام از قفس مرا
عمری چو آن طپیدم و کس باخبر نشد — از بسکه سوخت طپش دل نفس مرا
ساقی ز بار شیشه خمیازه‌ام بهار کن — تا جام میشود نمی پیش رس مرا
پرواز میکنم که گرفتار گشته‌ام — بال گشاده است شکار قفس مرا
بیجا اسیر رنجه شدی در سفارشم — کی میگذاشت عشق بامید کس مرا

زبسکه گردش چشم تو دیده است مرا — ز دل ربود و بغیر از تو هر چه هست مرا
عبث بهشت در یوزهٔ بهار کشم — که خون آبله گل میکند بدست مرا
نمی شناسمت ای فتنه و نمیدانم — کجا شناخته‌ام چشم می پرست مرا
ز خاکساری خود در طلسم آرامم — نمیرسد چو غبار آفت شکست مرا
اسیر داد دل هرزه گرد میدانم — جنون بحلقهٔ زنجیر فکر بست مرا

آیینه شود دود چراغ نفس ما — خورشید بود سایهٔ خار هوس ما
آن مشت غباریم که در راه محبت — شد ریگ روان قافلهٔ بی جرس ما
کو گریهٔ شوقی که دهد رنگ بسیلاب — تا مست آتش بگلشن خار و خس ما

در کلبه تاریک اسیرست شب و روز ما | با یاد تو آئینه دل همنفس ما

آن مرغ اسیریم که از گرمی صیاد
مژگان سمندر شده چاک قفس ما

رخصت نگشتم مده نرگس کم نگاه را | یا مکن آشنای دل گرمی نگاه را
میکنم اضطراب را پیش تو با زبان دل | تا نبرد ز دیده ام چاشنی نگاه را
هر نگاه تبسم بدل شکر میشود | چون بلب آشنا کنی خنده عذرخواه را
دشمن خویش را کسی یاد بجا نه چون دهر | کی کنم آشنای دل طاقت عمرکاه را
شب که خیال چشم تو خواب زباید از نظر | سرمه کشم ز دود دل چشم سفید ماه را

هرگز ز پاکی نفس همچو اسیر دم نزد
آئینه اثر نکند گریه صبحگاه را که

بامید کسی نگذاشت بیداد دل ما را | خدا اجری دهد در کشتن ما قاتل ما را
لبش تنها بسوز دانه کشت فنا گردد | اگر در خواب خوش بیند دمیدن حاصل ما
شد از عکس رخت آئینه ها دیوان حیرانی | چه میخواند نخوان کیبا سر هم حال دل ما
نگرد از موم نجند سنگ را نقش نگین دل | بخاطر نگذران گاهی جنون کامل ما را
بود هر موج این دریای آتش نبض طوفانی | چه خواهد شد اگر طاقت نهد دستی دل ما
غبار طاقت منعقد شود هی فضول انجا | ندارد هیچ کوشش اجر سعی حاصل ما را

هوای معتدل گشت پریشان ترنمیاشد
ز برق پرورد هر لحظه دهقان حاصل ما را

کسی می خواند گرد این راه بیابان را | اگر پای شوق او از سبزه فنا سد مغیلان

بجای میرسد پاکیزه گوهر گرچه در اول ✽ صدف زندان بود هر قطره باران نیسان را

چه دامن دلبری طفلی که در گلزار محجوبی ✽ ز بوی هر نگه کرده غنچه اش آلوده دامان را

ز چشم پر فریب محشر انگیز تو می آید ✽ که بی از جنبش ابرو کند پامال ایمان را

شوی آلوده دامان تر ز خاک کشتگان مگذر ✽ مگر از شوخی پامال کن خون شهیدان را

چشمت بخاک ریخته خون پیاله را ✽ بخشیده توتیای نگه چشم لاله را

تا با خیال زلف تو پیوند کرده ام ✽ پیچیده ام برشته جان تار ناله را

از تاب روی کیست ندانم که در بهار ✽ تبخاله کرده بر لب خود داغ لاله را

گر بی رخ تو صبح بگلشن رود اسیر ✽ سازد ز گریه داغ دل غنچه لاله را

شد تا ز یاد روی تو روشن چراغ ما ✽ آیینه شبنم است ز گلهای داغ ما

مانند شمع از نگه گرم زنده ایم ✽ جز شعله هیچکس نگذارد بداغ ما

مست هوای میکده و سایه گلیم ✽ داغ است آفتاب ز رشک ایاغ ما

ممنون بوی پیرهن گل نمیشویم ✽ چون غنچه تا ز بوی تو پر شد دماغ ما

از کاهلی مسافر حیرت شدیم اسیر ✽ انعذر لنگ پرس درین ره سراغ ما

کرده جفیه جفیه ابر را ✽ داده عوض جوهر بود را

همت رو تر ز سنگ خارا نه ✽ روی دل داده هم ترازو را

دهر بجور صبر خواهد بود ✽ تا ببینیم دست و بازو را

ملحش از تیغ جنگ می بارد — آزمودیم طاقت او را

امتحان رنگ صبر کیست اسیر
کرده بسته گره دو ابرو را

کرده ام از خون دل خالی ایاغ خویش را — میرسانم از نمی حسرت و باغ خویش را
این از ما نیستی با غنچه خلوت میکنی — از تو پنهان میکند آئینه داغ خویش را
کامجو پروانه ام کامل عیار سوختن — کرده ام در روز شب روشن چراغ خویش را
سرزنشی دارم از آوارگی آواره تر — خضر راه من نمیداند سراغ خویش را

از گل ساغر چمن پیرا ستانم ای اسیر
میکشم از لاله می دیوار باغ خویش را

از دل مردم عالم خبری نیست مرا — چکنم غیر وفا نامه بری نیست مرا
همچو آئینه همین از دگران میگویم — میتوان یافت که از خود خبری نیست مرا
هر پر پروانه دل خسته سلامت باشد — نشوی ایمن اگر بال و پری نیست مرا
میکنم کام دل از لذت حسرت شیرین — این ثمر بس که امید ثمری نیست مرا
دل من گنج روان خم آباد نیست — دست اگر سوخته داغ زری نیست مرا

بیکسی رشک به تنهائی من دارد اسیر
که بعالم هنری پا بسرے نیست مرا

آسودگی کجا دل بیتاب من کجا — شوق سفر کجا و قرار وطن کجا
ابر است و گل شگفته و گلزار تازه رو — ساقی کجا پیاله کجا انجمن کجا
در پرده جذبه گر نشود رهنمای شوق — یوسف کجا و رایحه پیرهن کجا

گر عاشقی اسیر چرا دل شکسته ای
آشفتگی کجا و هوای چمن کجا

مست تو جلوه گر دهد جام جهان نمای را
آئینه جنون کند عقل برهنه پای را

پردگیان کعبه را ساقی دیر میکند
جام فریب اگر دهد لعل سخن سرای را

گوش ترانه سنج را محرم بزم دل کند
ذکر تو نغمه گر شود مطرب خوشنوای را

بخت سیاه بیدلان جامه کعبه میشود
رهزن دیر اگر کنی نرگس سرمه سای را

مرد رهٔ توکلی از پی آرزو مرد
حرص بدام استخوان صید کند همای را

هر نفسی که میکشم لخت جگر در آتش است
شعله بداغ می نشست وقت وداع جای را

اشک نیاز می کند صید کبوتر حرم
دانهٔ دام ره کمن آبله های پای را

همچو اسیر هر که شد پیرو شوق خویشتن
پنبه گوش میکند زمزمهٔ درای را

به پیری بازگشتی هست لازم هر جوانی را
حیات خار خشکی نیست نو برگیانی را

گرفتم قاصدی هر جا که دیدم اشک رفتاری
بغل پر نامه نگذاشتم آب روانی را

هما را گر نبودی از تو بال افشانی دردی
شکستی کی به بینائی طلسم استخوانی را

نخارد بالی ایام حیرانی چه می پرسی
در آب دیده میدیدم نگاه آسمانی را

نفس چون مرغ بسمل گشته در دام هوا پیچید
گر از دل بر لب آرم گفتگوی خونچکانی را

چمن زاد محبت را بجز ویران نبخشید
اگر نشناسد از پرواز برگ خزانی را

نی تیز را صیاد اگر چوب قفس سازد
شکار انداز گلزار می کند بلبل فغانی را

بیابان نیست دل هرگز کسی نا توانایش
غبار راه موری گرد غارت کاروانی را

شهیدان خدنگت منت پرواز می‌بخشند ‏ اگر نقشا سد از پرواز هر برگ خزانی را

نسیم گل فشانی کز سر کوی تو می‌آید ‏ بجا کش میتوان بخشید خون گلستانی را

اسیر از نیل و مژگانی بجون خویش می‌غلطم

جدا از وحشت صید من ز دور کمانی را

گر نمیداشت غمش تنگ در آغوش مرا ‏ زد و صیدا دلبر فغان جنون کش مرا

گر درین باغ ادب را ثمری خواهد بود ‏ سیر بشگفتن‌ای لب خاموش مرا

سخن غنچم دافسانه دروم نامست ‏ جای رحم است بر آنکس که کند گوش مرا

نگه بستم زمی حیرت و گه محو زرم ‏ در نظر میکند از بسکه فراموش مرا

در خیال نگهت باغ و بهار شده‌ام ‏ پرده هر لحظه برنگ دگر از هوش مرا

آب و رنگ چمنش سایهٔ پرواز کش ‏ حیف نقشا خفته آن سرو قبا پوش مرا

میشوم آب که آرم بزبان نامش اسیر

داده تعلیم حیا آن لب خاموش مرا

گر بدام آفت هوا گلستان در سر مرا ‏ آتش پرواز گردد بال و پر مرا

آهن شمشیر من در صلب خارا برق بود ‏ سوخت چون ساقه نوعی در رگ جوهر مرا

میکند خاکستر خاکسترم پروانگی ‏ گر تواند شمع واکردن به تیغ از سر مرا

صیقل آیینه‌ام در جیب خارا می‌نمود ‏ از برای دیدن خود داشت در نگر مرا

آسمان در گوهر من آبروی دیده بود ‏ ساخت چون اخگر نهان در جیب خاکستر مرا

سبزه دود دل خویشم شرارم شبنم است ‏ ریشه در آبست از سرچشمهٔ اخگر مرا

تشنه‌ام شور قدم و لیل را هم ساحل میکند ‏ گم درین دریا بپای آرزو لنگر مرا

داد شوخی تبسم بیحیای که میباید کشید ‌ منت ریگ روان از شوخی اختر مرا

فارغ از رنج خمارم جام اقبالم اسیر
تشنه لب کی میگذارد ساقی کوثر مرا

بس که می ترسم از جدائیها ‌ میگریزم ز آشنائیها

ز تبسم راست را آبله کرد ‌ گل باغ برهنه پائیها

ناله خیز است محفل چو نی ‌ بند بندم ز جدائیها

دل منت گزیده میدانند ‌ گرچه در دست پادوائیها

کو بدیوان بشکوه حسن و نهید ‌ میبرم بر در گدائیها

سرم از تیغ بسم جدا نشود ‌ بسکه بیزارم از جدائیها

عالم آئینه خانهٔ راز است ‌ هست در پرده خودنمائیها

شیشه ام از نگاه می شکند ‌ کرده ام با درشت جائیها

جلوه دریای جلوه میریزد ‌ سر دمیاند از روائیها

اینقدر شوخی انقیاد سنگین
محرمم از دست پاحنائیها

رنگ گل با جوشش یک پیمانه میدانیم ما ‌ سبزه بیگانه را افسانه میدانیم ما

رنگ می گر خرامست شمع مینا روشنست ‌ نکهت گل را پر پروانه میدانیم ما

از ادای پنهان گفتگوی ما بیست ‌ از طپیدنهای دل افسانه میدانیم ما

لاله از هر کنار دیده دیده ایم ‌ هر غباری را پر پروانه میدانیم ما

ما ز لوح جبین و سیما خوانده ایم ‌ آشنایان را هم بیگانه میدانیم ما

از خدا میبای دل گردیده نام ما بلند — صبحدم را گرد این ویرانه میدان[یم]
شوی الفت کرده را بیگانه خود دیده ایم — سایهٔ دیوار را دیوانه میدانیم
جلوه‌ای یاد و ر نور چراغ ما یکیست — آفرینش را پر پروانه میدانیم

کس نمی فهمد زبان گفتگوی ما اسیر
هر چه با دیدیم با بیگانه میدانیم ما

سیرگاه قدح کشان مهتاب — شوخی مهر دل جوان مهتاب
سایهٔ برگها چراغان ها — کرده گل فرش بوستان مهتاب
خواب در دیده‌ها نظاره شود — چون دهد می با امتحان مهتاب
مژدهٔ وصل صبح روی ترا — مژدهٔ عمر جاودان مهتاب
شب زنده دار روی ترا — میدهد از شمیم جان مهتاب
خار تا گل ز دهبار فروش — هست اکسیر جسم و جان مهتاب
ابر باران رواج لاله و گل — صبح نور و ز میکشان مهتاب
از گدا ز خیال با شب و روز — چون کند مغز استخوان مهتاب
بزم عاشق نداشت نرگس دان — سرزد از باغ آسمان مهتاب
شده مشهور [illegible] عشق — پرتوی کاری کتان مهتاب
سفر فیض این چنین باید — کاروانیست بی زبان مهتا[ب]
پردهٔ دیده فرش راه تو کرد — داشت تا کهکشان کمان مهتا[ب]
سفر کعبه در جوانی کرد — مرحبا پیر پیروان مهتا[ب]
کم کند تا فضول راه گمان — یک فلک ساخت کهکشان مهتا[ب]

ای خوش آن بادهٔ دل اسیر که هست
گردی از راه کاروان مهتاب

اگر دنیا اگر عقبا علی ابن ابی طالب　　اگر امروز اگر فردا علی ابن ابی طالب

فروغ دیدهٔ وحدت صفای سینهٔ کثرت　　بهشت خاطر دانا علی ابن علی طالب

نوای دولت شاهان صفای جان آگاهان　　سر سرها دل دلها علی ابن ابی طالب

نبینی تا قیامت خواب حیرانی اگر دانی　　چه معمارست در دلها علی ابن ابی طالب

بگفتن موجهٔ دریا اگر رطب اللسان گردد　　نیارد بر زبان الا علی ابن ابی طالب

ز مهرش کامجوئی هر دو عالم میتوان گشتن　　که هم دین ست هم دنیا علی ابن ابی طالب

دران تنگی که در خاطر نگنجد جز خدا کس را　　زند جوش از زبان ما علی ابن ابی طالب

بهر طرفی سرابی کرده لطفش در خور وسعت　　امید جاهل و دانا علی ابن ابی طالب

دران وحشت که جز یاد خدا دل گم کند خود را　　بود در دامن شیدا علی ابن ابی طالب

بطوفانی شکستن در رجا بی راه ننماید　　بگوید فاش اگر دریا علی ابن ابی طالب

تجمل دستگاهان خرد پوشان دانش آرا　　دو عالم از شما از ما علی ابن ابی طالب

امیدم در بهار آرزو جامی ثمر خواهد　　ز باغ یثرب و بطحا علی ابن ابی طالب

ز لطف بیدریغش در دو عالم مطلب جو درا　　خدا میداند و مولا علی ابن ابی طالب

اسیر از مهر فیض کام بخشش ذره می نالم
ز پروازم دعای یا علی ابن ابی طالب

نگه از ما میکشد حیرانی ما روز و شب　　که خجالت میبرد از دست سودا روز و شب

عکس را طفلانه با آیینه بازی میکند　　چون گرفت آرام در چشم و دل ما روز و شب

هرزه گرد دست آسمان یکدم مگیر قرار
میکند اصراف عمر از کینه یار روز و شب

اختیار خوب و زشتی نیست در زیر فلک
خوف ره اکیمان بود در قعر دریا روز و شب

نور ظلمت پرده دار خلوت صبح اند اسیر
کی دوئی دارد بچشم مرد بینا روز و شب

داغ بر دل میگذارم روز و شب
نقد هستی میشمارم روز و شب

دوستان از من نپرسید کی
شکوه از دست که دارم روز و شب

گریه در کار آید گر نسیم
گل و سنبل میشمارم روز و شب

آبرو بسیار میباید مرا
گوهر دل می فشارم روز و شب

نیستم چیزی که بسپارم بکس
دل بطاقت می سپارم روز و شب

غفلتم هر دم برنگی جلوه کرد
لوح غفلت می نگارم روز و شب

صبح دستانش گشته جای نور
تخم امیدی که کارم روز و شب

جای نیست دل زیادم میبرد
خویش نازی میگذارم روز و شب

لاله زار و سنبلستانست اسیر
در غمش اشکی که کارم روز و شب

پری ز خجلت عرق کرده عکس ما در آب
بساط آئینه وا میکند نگاه در آب

فریب خورده دلی گر بطرف جو گذرد
حباب می‌شکند گوشه کلاه در آب

ز موجه عرق شرم پایمال شدیم
غبار ما نتواند کشید آه در آب

چون نه رحمت کشتی کشند سنت نوح
بپای شوق تو وا کرده ایم راه در آب

ز دیده روی زمین جای یکدم آسایش
حباب رفت بنا کرد خانقاه در آب

باده در دو سر تا غذا غبار را اسیر
گرد میکند ز سیل موج این گیاه در آب

دل را بسوز دردمندان دوا طلب
چون شعله از گداختگی توتیا طلب

آسودگی غنچه ز بد خاک ریت
صندل برای درد سر از خاک پا طلب

آسوده چکیده صاف شکستگی است
این شهد ناب از نی بوریا طلب

با حرص گر دلت نتواند جدل کند
دست نیاز خواه و زبان دعا طلب

پر دیده ایم نقص ندارد توکلت
زنهار اسیر مطلب خود از خدا طلب

موج باده دل ز باغ در آب
لاله را شیشه روی داغ در آب

چشم خانه ایست عالم عکس
خوش نماید گل چراغ در آب

بی سبب دل نمیکند شحات
قطره دارد گهر سراغ در آب

خط مشکین به عارض گلرنگ
سایه افگند بال زاغ در آب

در چمن باده ریخت اشک اسیر
موج گل ترکند دماغ در آب

بهار سوختن گردید شمع بزم ما امشب
توان چیدن گل از بال و پر پروانها امشب

چنان لبریز حسرت گشته است از یاد رخسارش
که مژگانم نمیگردد به مژگان آشنا امشب

چنان کیفیت جام تبسم برده از هوشم
که در چشمم نمی آید نگاه آشنا امشب

ز یاد روی او دارد دلم هر گوشه داغی
چراغان میکند دیوانه در ویرانها امشب

اسیر از خجلت فردا نمیدانم چه خواهد کرد

جولان دل ز شکار پیش از گو ربوده است — مستانه میرسد جلوی میتوان گرفت

خشین ز پا که خضر گو و چارت نمیشود — دامان شوق هرزه روی میتوان گرفت

در راه شوق توشه دل هرزه دوان بس است — عمر گذشته را بدوی میتوان گرفت

طرف کلاه شوخی مژگان گرفته است — از چشم خویش هم گروی میتوان گرفت

تنها اسیر رفیق به منزل نمیرسد
دست رفیق گرم روی میتوان گرفت

هر دل که ز عشق یار گرم ست — تا حشر از آن شرار گرم ست

در راه فریب وعده او — هنگامه انتظار گرم ست

از سینه گرم عشقبازان — پشت غم روزگار گرم است

دل سوخته جفای او را — تا خاک شود غبار گرم ست

بیمار محبت بتان را — خون در رگ بیقرار گرم ست

چون شمع شهید عشق او را
گویم که سر از خمار گرم ست

فغانم از دل پروانه گرم ست — غبار تربت پروانه گرم ست

بچشم کم غبارم را چه بینی — دل صحرا ازین دیوانه گرم ست

بداغ تازه مانند سایه گل — سرش از گردش پیمانه گرم ست

چرا لب تشنه ساغر نباشم — هوای گلشن مینا نه گرم ست

اسیر از سایه هم گردید بیزار
هنوز از مستیش مینا نه گرم ست

صبح و شام ما اسیر از چشم خواب آلودگیست

رواج ساختگیهای روزگار نداشت — درِ شکستهٔ دل بیش ازین عیار نداشت

غبار سوختهٔ ما بلاله زار گریخت — تحمل نفس سرد روزگار نداشت

چو عشق عرض سپه بود در مصاف عدم — بسر گذشتگی شوق یک سوار نداشت

دران زمانه معاش و مدارم از دل بود — که روزگار معاش و فلک مدار نداشت

دلم بملک وجود آبروی مشرب ریخت — یک آشنای موافق درین دیار نداشت

گداز ساختگیهای روزگارم سوخت — ز روی گرم خنک جلوه شرار نداشت

بصبر بیکسی مطلب شکار خند چرا — کسی چه شکر خداوند کردگار نداشت

گل همیشه بهارست آمد اقبال — ز صد نگاریکی حسن روی کار نداشت

خزان ساختگی بر چمن فروشی کرد — بدل خراشی مهر فسرده خار نداشت

زمانه دفتر ایام را گرو میدید — گرفته گوش ترانه دف و اعتبار نداشت

بهار خانه بدوشی چه خنده ها که نکرد — بشوخ چشمی ظالم گلی بهار نداشت

خرابی از گل صد برگ باج میگیرد — هوای گوشهٔ ویرانه را بهار نداشت

مپرس باعث کام دل اسیر مپرس
نداشت کام تو قدر روزگار نداشت

ازانم دل چو دید اضطراب است — که در دل با چشمش مست خراب است

گلستان محبت را هوائیست — که شبنم خانه سوز آفتاب است

ازانم تا رسید از می خمارم — طلوع نشئه چون عید شباب است

خرابات گر شود غافل گدازم — دلم از دوری آتش کباب است

خاموشیست تیغ کین خصم — تلافی نبرد لب تشنه به آب ست
به جوش خویش را تشنه تر کرد — که شمشیر او موج سراب ست

اسیر از دوست پرسیدن چه حاجت
سوالی را که دشنامش جواب ست

در دست آن غبار که بر بال پر نشست — شد توتیای بینش و در چشم تر نشست
صبحش دمید و دولت بیدار میدمد — خورشید طالعی که شبی بیشتر نشست
پروانه چراغ دل روشن من است — شبهای انتظام تو نقش سحر نشست
پرواز عندلیب چه کرد از غبار من — نقش شکستگیم ز گل بیشتر نشست
نظاره بود ز نو نعره آشیان که باز — آمد ز گلشن دل و در چشم تر نشست

شوقم گل همیشه بهاریست اسیر
در دیده یار از همه کس بیشتر نشست

در دل تنها همه گفتنی و ناگفتنی ست — راز دوا را حکایت حرف بیجا گفتن ست
دعوی فهمیدگی را حاجت اسباب نیست — حرف نافهمیده را معنی همین ناگفتن ست
گفتگو با طره مطلب پریشان کردن ست — معنی پیچیده را لطف بیان ناگفتن ست
معنی توحید خاموشیست با اقرار عجز — حجت برهان هیچ بحث را ناگفتن ست
در لباس دشمنی اسم پلید در خون خویش — هر گره هیچ به در حرف وا ناگفتن ست
پیچ و تاب نامه را در گوش ما پیچ گفته موج — گر چه در هر حرف مال حرف سوا گفتن ست

آتش شوقم نشاید شد اسیر از کوی دوست
بر کشیدن در سر گمنامی عنقا گفتن ست

از تب جامی عرق دل میچکد
محشر آشوب من پیراهنست

عضو عضوت یوسف مصر بهار
پیر کنعان چمن پیراهنست

خوش خیال جلوهٔ اندام تو
نازکی مضمون سخن پیراهنست

اشک بلبل چشمه سار جان شود
گر کند گل پیرهن پیراهنست

میکند افسردگی داغت اسیر
گر نباشد سوختن پیراهنست

همه روی زمین خطرناکست
کهکشان تیر دام افلاکست

بادهٔ نوخطان بزم حیرت را
جام لبریز دیدهٔ پاکست

بسکه صاحبدلان غبار کنند
خرمن آسمان تل خاکست

هر کجا عشق ناخدا باشد
کشتی نوح سینه چاکست

آب گردد چو آئینه بگداخت
درد و عالم حباب دل پاکست

تا نفس بالد از گداز نیاز
جوهر تیغ شعله خاشاکست

الفت درد با تحمل اسیر
اختلاط شراب و تریاکست

میزبان بزم ما غیر از دود آواز نیست
باده می نوشیم اما نشئه درکار نیست

انتقام گرمی احباب کوه محنت ست
اهل دل را غم نمیباشد اگر غمخوار نیست

گرد غربت بر جبین مرد آب غربت ست
بیکسیها را تفاخر نامه درکار نیست

درد یار سینه صافی و غمها دیده ایم
جور بسیارست اما رنجش بسیار نیست

ناامیدی درد یار ما نمیباشد اسیر

این سخن جز حلقهٔ گوش اولو الابصار نیست

بوی چمن خانه بدوشان شوق کیست / گلدسته بند خار بیابان شوق کیست

خورشید سایه پرور گلزار شرم او / مژه حباب سایهٔ دامان شوق کیست

از دست دامنش بگذارید گلرخان / آئینه خانه زاد گلستان شوق کیست

حیرت بهار آبله پایان جستجو / طوفان اشک ریگ بیابان شوق کیست

همچون غبار می بردم خواب در سفر / آسودگی نسیم بیابان شوق کیست

صید صبا بدام غباری نمیکند / پرواز دن بیال پریشان شوق کیست

بلبل شدست شوخی پروانه در چمن / رنگین بهشت گرمی جولان شوق کیست

جوهر صبا جواهر ساز معاش خوش / گلزار خو کرده ایوان شوق کیست

یاران جواب مسئلهٔ ما محبت ست
عالم تمام زنده بایمان شوق کیست

گلشن ز جلوهٔ تو پریخانه گشته است / بوی گل از هوای تو دیوانه گشته است

آبادی دو کون غباریست در رهش / هر دل که یک سر اسر ویرانه گشته است

آلوده چشم مست تو بسیار مشکل ست / بدخوی آشنائی بیگانه گشته است

شمع از رخت بسزده گلدستهٔ فروغ / رنگم نقاب بلبل و پروانه گشته است

ساقی نگار جلوهٔ طاقت گداز کیست / تا عکس جام و شیشه پریخانه گشته است

از بس کشیده از دل بی اضطراب من / گرد غبار خاطر ویرانه گشته است

هر ناله که از دل من سر کشیده است / شمع مزار بلبل و پروانه گشته است

رنگین لباده او به که دیگر است اسیر

گلشن طراز گریهٔ مستانه گشته است

آتش زدی بلالهٔ عذار اینچنین خوشست — گلگل شدی ز بادهٔ بهار اینچنین خوشست
بی او تمام وصلم و با او تمام هجر — الفت میان عاشق و یار اینچنین خوشست
گردش بوی گل سبق جلوه میدهد — دل صیدگاه او که بهار اینچنین خوشست
گاه از نگاه و گه ز تغافل بدم زدست — مستی چنین خوشست خمار اینچنین خوشست
بومی تو از غبار سمندش بباد رفت — ای گل پیاده شو که سوار اینچنین خوشست
صوفی که منع باده کشان میفروش — زد چند دور و گفت مدار اینچنین خوشست
سیماب باج میدهدم بیخودی خراج — صبر اینچنین خوشست و قرار اینچنین خوشست

مستیم بیقرار اسیر از نگار یار
الحق نشاط اسیر و شکار اینچنین خوشست

با سمند تو گریه بگرو تاخته است — کز رفتار فرو مانده و پی باخته است
بنویسند به صیاد ز خون دل ما — که گرفتاری مرغان قفس ساخته است
گر شود از غمت افسرده کاین سینه گرم — بهر مرغ دل از آتش قفسی ساخته است
در گلستان بچه رو تازه تواند گشتن — گل که در پیش تو صد جا سپر انداخته است
گر نگنجد بدلم غیر خیالت چه عجب — آنکه این آئینه را ساخته پرداخته است

بهر مرغ دلش از سینهٔ صد چاک اسیر
زخم شمشیر تو طرح قفس انداخته است

چون محبت جوش باطن زد فراغ مشکلست — مست انمعنی شدن از جام صورت مشکلست
کفر و ایمان گشتم و از خویش تهی نیستم — الفت آسان ست اما پاس الفت مشکلست

باطن از ظاهر نمیدانم ز جوش یکدلی — فاش میگوییم بیاران با من الفت مشکلست

سینه صافی اولین حرف کتاب دوستی — دوستان فرد جبالنها عبارت مشکلست

مستی و شور و جنون عشق استغنای یار — عاقلان دیوانهٔ ما را نصیحت مشکلست

سو بسویم میکند پرواز استیلای شوق — بستنم چون ذره در زنجیر طاقت مشکلست

بی تکلف الفتی دارم که صاف مشربست — کار بر ساغر پرستان محبت مشکلست

از اسیر ای باغبان گلهای عنا را بگو
خار خجلت در جگر لاف نزاکت مشکلست

شمع راز من ز سیمای نگفتن روشنست — اضطرابم از شکوه آرمیدن روشنست

ای نقاب عارضت دلکش تر از گلزارها — شوخی حسن تو در چشم نرفتن روشنست

سیر حیران را بخیلان راحت جان خوانده اند — از نسیم ما چراغ عیش گلشن روشنست

شیشه ام را از گداز کورهٔ دل ساختند — راز سنگ خارا در آیینهٔ من روشنست

خار خشکم را خیال شبنمی سازد بهار — همت دریا جوانمردست بر من روشنست

پیچ و تاب انتقام دل فراموشی بس است — جوهر شمشیر کین با دشمن روشنست

آفتاب بی زوال بی نیازی ذره ایست — ابر اگر گیرد فلک را چشم روزن روشنست

هر چراغی کز غبار شهرت خاتم فروخت — بی نیازان ترا از باد دامن روشنست

پرتو نور چراغ دل به صبحی میکشد — شمع اگر خضرست تا هنگام مردن روشنست

شب چراغی دیدهٔ بیدار دارم چون اسیر
از دل شب با فروغ دیدهٔ من روشنست

بزم عشق و تمنا دل شکسته پرست — پیالهٔ من و دست نگار بسته پرست

کنم برنگ دگر هر نفس پر افشانی
ز گرد راه تو گلهای سته دسته پرست

بدامگاه تو عمر سخن دراز شود
دل و دیده پر و معنی نبسته پرست

بفال گوش رسیدن نشسته طاقت ما
که گوشها ز سخنهای چشمه چشمه پرست

غبار من ز چه رو یاد آن سوار کند
که در حصار غبارش غزال جسته پرست

دلم ز فیض جنون خونبهای میکده ها
خرابه کهنه ام از توبه شکسته پرست

دلم گداخت ز قرب اسیر لطفی کن
که نقش سجده اگر در رهش نشسته پرست

در تماشای تو هر چشمی دلیست
پاکی بینش عیار مشکلیست

هست برمابی بری چون بیدمار
شهرت بیحاصلی هم حاصلیست

با نظر تنگی بود دنیا فراغ
مور را هر نقش پا تا منزلیست

آرزوی منصب دنیا بلاست
قطره را هر موج امید ساحلیست

تشنه را هر سایه هر چشمه ایست
شوق را هر رهزنی صاحب دلیست

اعتقادت نیست گر ناقص اسیر
خواب هر گمراه سعی کاملیست

جمعیت جهان ز پریشانی منست
تعمیر این خرابه ز ویرانی منست

هوش از سرم نظاره روی تو برده است
آئینه داغ منصب حیرانی منست

منت دگر ز چاک گریبان نمیکشم
بوی بهار خلعت عریانی منست

زخم فراق هم شده ناسور زنده ام
تیغ وفا خجل ز گرانجانی منست

آتش نفسی از نفسم ظاهر و پیداست
صد رنگ گل از خار و خسم ظاهر و پیداست

ای خضر بیابان محبت مددی های
گم گشته رهی از جرسم ظاهر و پیداست

روی تو در آغوش خیالم گل خندان
گلدستهٔ خلد از قفسم ظاهر و پیداست

در کعبه حدی خوانم و در بتکده مطرب
حال دلم از حال رسم ظاهر و پیداست

با زلف و خط و خال دلم را سر و کاریست
حالش ز پریشان نفسم ظاهر و پیداست

پنهان نتوان داشت ز کس راز محبت
یاد تو ز خیال هوسم ظاهر و پیداست

حرص است اسیر آنکه فروزنده خواریست
این نکته ز حال مگسم ظاهر و پیداست

داروی هوش و هوش سیاهی خوشادلست
آیینه ساز عربده های خوشادلست

پیوسته در هوای جنون بال می‌زنی
منت پرست بال همای خوشادلست

روشن سواد دفتر بینش ندیده
پیوسته محو آیینه‌های خوشادلست

چشمت تمام مستی و خوابت تمام ناز
خرسند از اینکه در دل مای خوشادلست

غافل دو چار گلشن عالم نگشته
آیینه صید خاطر مای خوشادلست

یک مصرع از سفینهٔ منت نخوانده
در بند چند و چون چرای خوشادلست

[...]ا جام و شیشه چشم تو خمار بوده است
بی نوبهار روی تو گلزار بوده است

[...]جان کشتهٔ شهادت و دل تشنهٔ وصال
در خون طپیدنم چقدر کار بوده است

[...]ر خواب پای خم شده با کعبه سفر
آنرا که جذبهٔ تو طلبگار بوده است

[...]روزی که جام شوق بمنصور داده اند
هرکس بزور خویش گرفتار بوده است

بهوشیم نگه بچه آگاهیم کشید	توفیق ما پیاله سرشار بوده است

زان جنگجو شکایت بیجا مکن اسیر
دایم جفا عزیز و وفا خوار بوده است

از نگاهش خلد ایما پرگل ست	از رخش باغ تماشا پرگل ست
خواب آسایش بچشم ما کند	خار دار و نقش دیبا پرگل ست
با خیال او سفرها کرده ام	عالم از نقش پی ما پرگل ست
مزد خوی نازکی سنگین دلان	از شرر دامان خارا پرگل ست
از گل خمیازه آغوش او	جیب و آغوش کمانها پرگل ست
نیست یک سنگ از برای شیشه	از سر شکم کوه و صحرا پرگل ست
سوختیم از گرمی خوی کسی	دامن خاکستر ما پرگل ست
دیده کردی تر کنارش را شفق	از زمین تا آسمانها پرگل ست
دامن قاتل نگیرد خون ما	کی شود پژمرده خارا پرگل ست
نسبتی دارد گهر با اشک ما	از صدف آغوش دریا پرگل ست

شکوه گریه گر ز دست ما اسیر
روزگار از قصه ما پرگل ست

دلم از یاد تو خندان شده است	شبنم از صبح چراغان شده است
حسن را بوده زکاتی در دستش	دل پریشان پریشان شده است
جلوه داد و غبار رم برباد	چقدر بوی گل ارزان شده است
دل پر بجا ز حسنم جگر ست	دور از ان سایه مژگان شده است

آنکه پیدا نیست او پنهانی ست / از دل و چشم که پنهان شده است
چه گذشتست وگر نه دل یار / کفر آئینه ایمان شده است
بیم و جشن ست تماشای کن / شبنم از گریه چراغان شده است
جگر صبر گدازد زندان / جان فشانی ست که آسان شده است

بی نظربازی مژگان اسیر
نخل زخم نمایان شده است

گردون غبار گشت امید خیال هست / باران سکار ابر پراگنده حال هست
پیدا ز آبرو گهر صاف طینت ست / هر جا که حسن پاک بود انفعال هست
سر کشم پیش تو گر بر گشوده نیست / در طالع خموشی ما یک سوال هست
آهی ببساط گریهٔ ما را گشوده است / صد گلشن گل ببازهٔ یک نونهال هست

رنگین ترا بمطلب اسیر رسیده ایم
حیرت بکام روز و شب و ماه و سال هست

آهم از بسکه آتشین ست / با نالهٔ من اثر قرین ست
نی عقل بمن گذاشت نی دین / چشمت که بلای عقل و دین ست
در مصحف عارضت بخوبی / ابروی تو آیت مبین ست
آن خال سیه نگر که چون مور / در مزرع حسن خوشه چین ست
افسوس که وصل دلبران را / خصمی چون هجر در کمین ست
جان میکنمت نثار هست / آن نقد که حاضر ست این ست

بیگانهٔ ننگ و نام گشتم

خاصیت عشق اسیر انست

قرب شاهان بی غرضی کی گوهر شهوار یافت لذت با خستهای زندان دولت بیدار یافت

دل چو طفلان از ضعف با تو بازی میکند غنچه رنگینی از گلزار استغفار یافت

گرد از پرواز ابر تند رو خود را بسنگ بحر از تمکین لنگر عزت سرشار یافت

میرود در سایه اقبال چتر گردباد هر که در صحرای دل از شوق بسکر فتار یافت

شعله چو شاند استعداد رنگین میزند بی سواد دل بدرگاه جنون کی بار یافت

از غبار خاطر عاشق زمین اندوخت گنج آسمان از اشک سرشار کی این مقدار یافت

گرد عالم گشت مجنون جای آسایش ندید سایه ما را درین صحرای ناهموار یافت

دیده یعقوب ابروی یوسف باز دید روزگار از همت عاشق قطره بسیار رفت

زلف او غافل عنان گیر دل دیوانه شد خواست زنجیر نشی پیدا کند زنار یافت

در ره آوارگی دیوانه نقصانی نکرد سرزمینی دلکشی از سایه هر خار یافت

نیست بی رخصت غبار تا چمن آرا اسیر
جنبش مژگانش از رخسار سر دیوار یافت

گلی ز دور بصد رنگ مینماید ست چو آب گشت دل سنگ مینماید ست

تو مست باده نیرنگ و مطربان بر کار چه نغمها ز یک آهنگ مینماید ست

توکل تو ضعیف ست و آرزو مشته قبای فقر از آن تنگ مینماید ست

چه وصلها زده صحرا بچاک خرقه فقر ز بخیه کاری فرسنگ مینماید ست

دلم چو سخت ستم شد بیا نگه مظلومان حباب را اگره سنگ مینماید ست

خبر ز خویش ندارد که سا غفلا فریب هزار جلوه بیک رنگ مینماید ست

نشان منداورنگ مینا یندت

شور دل پشیر ازلعل بجهان آمده است
عید در اول ماه رمضان آمده است

گل آیینه توان چید ز گلزار سخن
راز پوشیده که از دل بزبان آمده است

بسته گلدستهٔ خورشید بصد رنگ دلم
چه بسا مان تماشای نهان آمده است

عید هر میوه نهالی که گلے مے آرد
دری هست که مستی بمیان آمده است

چه عجب روزم اگر محشر خورشید شود
شبنم از پرتو دل صبح نشان آمده است

عید اگر بلبل هر صبح نگردد چه کند
روزه میگیری مشرب بفغان آمده است

کرده انگور وطن در خم وی گشته اسیر
پیر اگر رفته بمیخانه جوان آمده است

نظر بجوهر اصلی پرست مکتسبی ست
که عیب زادهٔ تصحیف بادهٔ عنبی ست

فسرده کام دل ما زنا امید بها
فروغ گوهر عاشق زلال تشنه لبی ست

شکست خاطر ما خانه زاد خاطر ماست
گواه نسبت خارا بشیشه حلبی ست

هزار زخم نمایان بحسرت ارزانی
علاج زخم نهان خنده ایست زیر لبی ست

زجوش آیینه باده صاف مے گردد
کمان رتبهٔ عاشق ز اوج بی ادبی ست

غبار آیینهٔ ما بهار خاطر ماست
دل گرفته گل باغ آرزو طلبی ست

مشو ز دولت بیدار نا امید اسیر
کلید قفل اثر بادعای نیم شبی ست

هر نفس جزو پریشانی کتاب دگرست
هر خراش سینه بیت انتخاب دیگرست

دشت را در پا کند اشک نفس فرسودگان
نقش هر پای درین صحرا حباب دیگرست

فراسر دیوانه دهجان شمار — خبر بگیر که زنجیر خانه ویرانه شده ست

نوا کجا و شکایت ز روزگار کجا
اسیر حوصلهٔ عاقلانه ام شده ست

بگوشم از همه حرف بجز یار پرست — بملک طاقت من یاد انتظار پرست

صدای نالهٔ زنجیر ما نمی آید — غنیمت ست که دیوانه در بهار پرست

برای خاطر او پاسبان گل شده ام — ز دل طپیدنم آئینه غبار پرست

ز وانه دیدهٔ احول دوند گشت جهان — بهیچ اگر گذراند کسی مزار پرست

ز برگ گل که ببال دلم کند پرواز — ز بارهای دلم دامن غبار پرست

شده ست دانهٔ زنجیرم آبروی گهر — هنوز در نظر تنگ روزگار پرست

گلیست بر سر صحرا خزانه در نظرم — ز بسکه دیده ام از گرد اعتبار پرست

کشیده کار محبت بگفتگوی زبان — حدیث صاف دلی همچو حرف یار پرست

چه صیدها که ز عقل و جنون کشیده ام — نهفته بود چون صیاد از شکار پرست

اگر ببال و پر همتش کشاید بال — چرخ چون گلهٔ عشق خاکسار پرست

بهار سوخت بصد رنگ و یک نگاه نکرد — ز سیر چشمی دیوانه داغدار پرست

نوای بلبل باغ وفا شنیدم گلیست — که یاد خنده گر آرد لبش بهار پرست

غبار سوخته ام نور چشم گلزار ست — برای گرمی بازار لاله زار پرست

ز توبه ساغر سرشار میتوان زد اسیر
ز بسکه حوصلهٔ عالم از خمار پرست

بسترم تیغ و دمم بالین ست — تلخی مرگ خواب شیرین ست

بگشا چو سواد ما از خط | سرنوشت نگاه ما این ست

کشتهٔ تیغ امتحان ترا | زخم تجرید حرف تحسین ست

مزهٔ عمر تلخی کام ست | نشأهٔ مهر در پی کین ست

بهر بیهوشی اسیر امشب
حرف تلخت شراب شیرین ست

ز خوی گرم تو آتش بلاله زار گریخت | ز زهر چشم تو صیاد از شکار گریخت

مگر بگردش چشم تو سال عاشق گشت | که عید ناشده امسال رو بیار گریخت

مگو شرار چرا شد بسنگ خانه نهان | ز شوخی نفس سرد روزگار گریخت

بدیده وحشت غزال رمیده می آید | مگر ز وحشت مجنون بیزار گریخت

چنان ز خوی تو هر کس بهر دیار رسید | گردشت در صدف و بحر در غبار گریخت

رسید شهر بصحرا ز دل طپیدن من | باین امید که پرسد کسی چکار گریخت

طپیدن دلم از بیقراریم گل کرد | که رنگ وعده ز سیمای انتظار گریخت

بهر گرانجه بودش ز خلعت رنگین | گهر ز شرم بدامان کوهسار گریخت

طپیدن دل ما تنگ بست وحشت شد | نگفت بهر چه مجنون بیقرار گریخت

وطن شناس شوم شاید از دیار غریب | شمیم گل ز خجالت بخار زار گریخت

اسیر انیمکی داشت راه حرف گریز
گریز پا مگر از وحشت خمار گریخت

سود بامید پیشتر که میتوان گرفت | پر انتقام ما ز فلک میتوان گرفت

گر سخت جانی دل با امتحان کنی | خون آتشک ز سنگ محک میتوان گرفت

پرسیدش ز صید لب خود گزید و گفت
صیاد را بدام نمک میتوان گرفت

صیاد شوخ ناز نمک دام می کشد
خوش صیدی از پری و ملک میتوان گرفت

شوق نفس گداختہ گر دل دہد اسیر
گر عمر رفتہ است بتک میتوان گرفت

سلیمانست دل نقش نگینش نام معشوق ست
پر پرواز خیالی شوخی اندام معشوق ست

بہ نیش و نوش عاشق الفتی ہم مشربی دارد
اگر شہد ست اگر زہر ست ساقی جام معشوق ست

چہ پرسی از دل ما نام خود را ہم نمیداند
ہمین دانستہ نامش خانہ زاد کام معشوق ست

بگرد کعبہ دل سیر کردم جلوہا دیدم
نگاہ پاک عاشق جامۂ احرام معشوق ست

دل پروانہ روشن از نگاہ گرم دلدار ست
پر طاؤس گلشن از غبار دام معشوق ست

اگر عیش ابد لذتی در کام عالم ہست
نمک پروردہ گلہای و شام معشوق ست

میان عیدہا عیدی کہ نامش میتوان بردن
بقربان گاہ بسمل گشتن پیغام معشوق ست

چشیدم صاف و درد گفتگو بسیار اسیر از دل
نی کز فشان لب بگذارد نام معشوق ست

تعلق سد راہ کام عشق ست
جنون سرگوشی ایام عشق ست

حیات جاودانی خواب خضر ست
فنا بیداری ایام عشق ست

فلک پروانۂ شمع جنون ست
ملک پربستہ مرغ دام عشق ست

خرد بیہوشی داروی دماغ ست
حریفی را کہ دُرد آشام عشق ست

جرس را نالۂ دل کرد گمراہ
خموشی کعبۂ اسلام عشق ست

ز شور سینہ مستان چہ پرسی

کە دوزخ آه سرد کام عشق ست

از بزم رفتنی کە گلستان الفت ست — دشنام دادنی کە غزلخوان الفت است

لب کشوده سخنت سبز گشته است — حرف تو طوطی شکرستان الفت ست

وحشی غزال را کە تغافل کمند اوست — با این رمیدگی نگهش جان الفت ست

گیرد نسیم سر خط بیگانگی ز من — گردم بباد رفته دامان الفت ست

کم حرف بود دلش نمک خوان رندگیست — داغ کناره اش گل دامان الفت ست

گرم اختلاطی کە بدل نشتر زند — خون فسرده کلاجوشان الفت ست

جمعیتی کە گرمی بازار حشر ازوست — تعبیر خوابهای پریشان الفت ست

وحشت ز من خیال محبت نمی برد — چاک دلم نشان گریبان الفت ست

گردم در آشیانه عنقا غریب نیست — بیگانه خوی من قفس جان الفت ست

سر رشتهٔ آشنائی جاوید میدهد — بیگانه خوی کە نگهبان الفت ست

از ساغر محبت و مینای بی نفاق — در بزم سینه سیر چراغان الفت ست

هرگز نمیرود ز دلش یاد کین من — دیرینه الفتی ز عزیزان الفت ست

پیمانه نیست وحشت از خودرمیدگی — سوداگر قلمرو سامان الفت ست

از دیدنش کنم ز دل خویش یاد اسیر
آئینه از غریب نوازان الفت ست

آن چهره کە خورشید غلام ست کدام ست — آن صبح کە مشاطهٔ شام ست کدام ست

دریوزهٔ یک مسئله مشکل اینست — طفلی کە در ارشاد تمام ست کدام ست

ای باده کشان مطلب پیمانه سوالیست — آن می کە حلال ست و حرام ست کدام ست

... کز بود سایهٔ اوج سرما
تا چند پرسیم گدام ست کدام ست

دیوانهٔ اسیر تو سراسیمهٔ حیرت
آن جلوه کز و کار بکام ست کدام ست

گر شب وصل تو با مهتاب باشد بهتر ست
دیدهٔ شور فلک در خواب باشد بهتر ست

صبح تا محشر اگر در خواب باشد بهتر ست
موج می پروانهٔ مهتاب باشد بهتر ست

حیرت خاموشیم رسوای عالم میکند
دل اگر در بزم او بیتاب باشد بهتر ست

[illegible] دل کبوتر را به طوفان میدهد
قاصد مکتوب من سیلاب باشد بهتر ست

شد [illegible] برده است کشتی را [illegible]
ناخدای بحر دل گرداب باشد بهتر ست

اضطراب دل شراب عشق میریزد اسیر
ساغر ما چشمهٔ سیماب باشد بهتر ست

خیال دام و قفس انتظار آزادیست
بخون خویش طپیدن شکار آزادیست

شکار تشنه لبم جان فدای صیادیست
کدام حلقهٔ او چشم سار آزادیست

طپیدن دل و یاد بهار و شوق سفر
هزار عقدهٔ باطل بکار آزادیست

نفس کشید نش از کام بیسر و بیرون
غبار دشت هوس سرمسار آزادیست

کدام عقده کشاید بناخن پرواز
گره بکار زدن پود و تار آزادیست

ز باغ حسن بچیدے گلے نمیدانے
که صیدگاه محبت حصار آزادیست

چگونه وحشی دام ترا شکار کند
بدام خویش فتادن شکار آزادیست

هوس گداخته گردش بیاد هم نزده
کسی که خار و فاگشت خار آزادیست

قسم گاه بعد از بهار شوخ تر ست
تسلی دل خجلت شعار آزادیست

اسیر الفت دیرینہ گرفتاری
ز دامم ہر کہ گر زد غبار آزادیست

دیوی اگر بدل غم دنیا شمرده است
از موج گیرد در دریا شمرده است

فرد حساب از دل ما میتوان گرفت
بی دخل و خرج ترک تمنا شمرده است

از رشک از غبار خاطر من در کنار بحر
ریگ روان بدامن صحرا شمرده است

شب انجم و صباح گل و لاله بهر تو
هر چیز هر که داشته یکجا شمرده است

تنگ از حساب دفتر دانش چرا کند
دیوانہ که تاب ز عنقا شمرده است

دیوانه هرزه در پی رسوائی خودست
دل از نصیحتم که بدلها شمرده است

دریا ز جوش گوهر از ت لبالب ست
هر جا که موج خون نفس ما شمرده ست

دیوانه قلم و سرگشتگی اسیر
از سنگریزه عقد ثریا شمرده است

کدام شوق براه دویدن افتادست
که بحر دل ما ز طپیدن افتادست

ز بیزبانی من وحشت نگاه کسے
چو دام دیده بفکر رمیدن افتادست

غبار ما ز صبا هم بلد نمی گیرد
بوادی سفر نارسیدن افتادست

جهان خراب شد و گرد بر نمی خیزد
دگر دلی که ز شوق طپیدن افتادست

ز اعتدال بهار جنون چه میپرسی
گلیست شعله که از دست چیدن افتادست

چو دیده پاکند شرم موج تو آب شده
چو قطره ها که ز چشم چکیدن افتادست

اثر ز بانه کش ناله خموشی اسیر
چو گوشها که بفکر شنیدن افتادست

...ستی که بجو دانه ز اهل نظر گذشت — ور دیده جلوه کرد ز دل بیخبر گذشت
غیرت روا نداشت که تنها گذارمش — عمر عزیز در قدم نامه برگذشت
آتش پرست عشقم و اخگرشناس داغ — کی شعله از قلمرو من پیشتر گذشت
...عیش از خمار ساغر تکلیف داد و رفت — ذکرش بخیر توبه که در درد سر گذشت

کشتی شکسته است بحر گناه اسیر
بخشایشی که موجهٔ طوفان ز سر گذشت

بسکه از رشک سرشکم دامن دریا پرست — از دل آب گهر تا غنچهٔ گلها پرست
...بحر ز رخوتی عیش ملالم گشته است — کی دلم خالی شود در بزم تا مینا پرست
جلوه بسیار ست خضر و هر دمی در کار نیست — دیده داری همه عالم ز نقش پا پرست
...رچه بر قلب کمانداران ابرو میزنم — در خور صبری که دارم نیم استغنا پرست

منکه از دریا بموجی گشته ام قانع اسیر
جلوهٔ ریگ روان در دامن صحرا پرست

دل پروانه فروغ گهر راز من ست — اشک بلبل نمک گریهٔ غماز من شد
طلب دل بتبسم فرصت یک نامه نداد — گوشها پرده نشنیدن آواز من ست
شعله با داغ جگر میچکد از ابر جنون — لاله بوقلمون سایهٔ پرواز من ست
پرده از زمزمه شور جنون بوی بهار — جوش گل گرد رسائی اثر ساز من ست
عندلیب گل رعنای تمنا محو ست — رنگ اگر باخته ام شعلهٔ آواز من ست
رنگ و آتش ز رسائی من ریخته اند — لب گشودن سخن آخر غماز من ست

جگر سوخته ام آینهٔ صیقل اسیر

برق تیغ نگه گرم درازی من ست

بلبل بیا که نالهٔ زندان غنیمت ست	ابر بهار و صحبت یاران غنیمت ست
از بهر یک نوای دگر میتوان شنید	تعبیر خواب های پریشان غنیمت ست
یک جلوه مهربانی یاران و صد بهار	از ابر خشک شوخی باران غنیمت ست
عمر عزیز گشته عبث میرود بباد	فرصت غنیمت ست عزیزان غنیمت ست
گلبازی اشاره و ایمان شگفته تر	در سنگلاخ سیر گلستان غنیمت ست
هر یک خدیو دهری و هر یک امام شهر	وحشت بیا که الفت ایشان غنیمت ست
هر یک طراز جیب و کنار یست گل بچین	گلهای نیم صحبت یاران غنیمت ست

راه گریز هیچ ندانی خوش ست اسیر
بودن درین مجادله نادان غنیمت ست

بی رنگ هوس در دل ویران من انداخت	زهر آمده سجاده بدامان من انداخت
بی منت معمار که دیدست بنائی	این بال هما سایه بایوان من انداخت
در چشم تو جا داشت تماشای نهانم	صد تیر نگاه تو زمژگان من انداخت
گر شاخ گلی چیتو در آغوش گرفتم	آهی شد و آتش بگریبان من انداخت
شب عید بهر رفته دل سوخته بودم	مکتوب ترا صبح بزندان من انداخت
سرمستی سودای تو گوی سر خورشید	بر چرخ ز یک حملهٔ چوگان من انداخت

شب شوق اسیر از خبر وصل رسا بود
شوری که دل از خواب پریشان من انداخت

می کشیدی و نگه سیر چمن یاد گرفت	لب کشودی و حیا حرف زدن یاد گرفت

از دل خون شده ام یاد تو وحشت موحت
کار تو فیض نیفتاد باز ادی کس
چقدر خنده به فیضی گی عالم زد

همچو طوطی که در آیینه سخن یاد گرفت
کی کسی پیشهٔ دیوانه شدن یاد گرفت
هر که یک حرف نه دانسته ز من یاد گرفت

شکوهٔ دلشکنیهای ترا بسکه اسیر
کرد با خویش نه دانسته سخن یاد گرفت

حسن آتش و دل سمندر اوست
عشق ست محیط و صبر شکر
دل گلشن و درد باغبان عشق
قفل دل زنگ بستهٔ من
مرغ قفس ترا نه زیبد

عشق آتش و درد لشکر اوست
طوفان غم و دل شناور اوست
غم طوبی سایه گستر اوست
در بند کلید خنجر اوست
پرواز که خوبی پر اوست

در دل گذرد چو عزم صیدش
خورشید شکار لاغر اوست

تموشها عجب شیرین زبانیست
سر هر خار این صحرای خونخوار
بیندیش از خم بازوی ناکس
چه پرسی از دیار خاکسارے

لب کم حرف سنگین داستانیست
نشان بیرق صاحب قرانیست
خدنگ هر کج اندیشی کمانیست
گل هر سر زمینی داستانیست

اسیر عشق را در وادی شوق
زهر گامی بپای ریسمانیست

قطع نظر جزای دل بدگمان خوشست
تیغ نهان گداز طرز امیان خوشست

اسیر آبروست سفر در رکاب عشق
پرواز گوهر از صدف آشیان خوشست

در زیر چرخ وسعت یک انتعاش نیست
پرواز بال بسته درین گلستان خوشست

زنجیر را چو تار نفس پاره میکند
دیوانه ایست دل که بر بند زبان خوشست

آخر دو چار تیر تو شد استخوان من
بال هما گشادن بال کمان خوشست

گلگل شگفته مجلس نیرنگ روزگار
تا با تو حرف صاف دلی در میان خوشست

راز نهان ز صفحهٔ سیما نخوانده
آن دل که هست خون شدهٔ امتحان خوشست

دیوانگیست دامش و زنجیر دانه اش
صیاد ما پرلیست ز مردم نهان خوشست

امشب که چشم مست تو جوابش نمیبرد
تا حشر اگر اسیر شود قصه خوان خوشست

آمد از ذوق تپیدن نفس از یادم رفت
نگهی کرد که صد ملتمس از یادم رفت

سوختن تا گل صد برگ در آغوشم ریخت
چمن از رنگ نریهای خس از یادم رفت

حسرت کشت رسا شعلهٔ آوازم شد
بسکه در زمزمهٔ نیم رس از یادم رفت

نالهٔ عریان اثر جامهٔ احرام کند
جامی دل اول منزل جرس از یادم رفت

شیشه زهر خموشی شکرم ریخت بدام
طوطی پر زد و جوش مگس از یادم رفت

خط چو گان دلم از سایهٔ مژگان دیده
شوخی چنگل باز و قفس از یادم رفت

اینقدر حرف تمنا که می پرسی اسیر
جلوه دیدم و یاد هوس از یادم رفت

هرجا که نقش تو به شکستن شود درست
بزم بهار رونق گلشن شود درست

در شش جهت چو قبله نما در کشاکشم
تا مطلب دلم ز طپیدن شود درست

از مو بیانی قلم بست ... / چون صبح کار من ز شکستن شود درست
جای ز غنچه خانه تاریک دلان مجلس / تا صدق نیست بشکستن شود درست
از یاد او آئینه ام گرد مے شود / کی از شکست خصم دل من شود درست
گفتم غبار بوی گل افشان گر من است / چون خاطرم ز راز شنفتن شود درست
آئینه دل شکسته شد از سیر باغ من / گلدسته نیست دل که ز بستن شود درست
منت خدا نگرده که از دوستان کشم / کارم ز مهربانی دشمن شود درست

آہی بکش اسیر که طوفان گریه است
عقده گہر ز رشته کشیدن شود درست

از رشک بلبل دل حسرت نصیب نیست / از صد ہزار غنچه یکی خنده زیب نیست
از ہر گلے چراغ برنگے کشد گلاب / پروانه خام شعله چون عندلیب نیست
بیگانه خویش میشود از مشرب رسا / الفت بهر کجا که شنیده غریب نیست
تاثیر ناله از دل آسوده مے رسد / در کشوری که درد نباشد طبیب نیست
ای گل برهنگی که برآرنده تر شوی / سرپا برهنه است بگو جامه زیب نیست
جای که رشک بر جگر پاره مے برند / گر نیم گریم از طپش دل عجیب نیست
مجنون ز عجز رخت بصحرا کشیده است / دیوانه مرد گرد نبرد شکیب نیست

گفتم اسیر شوخی تاراج میشوم
خندید و گفت مال تو بردن نصیب نیست

بفکر خاطر ما شاد مانیست / دل بیگانه هیچش یاد مانیست
سفر طوق گرفتاران شوقست / چو قمری آشیان صیاد ما نیست

زدل خشنود نادانی گرفتیم — فلک در فکر استعداد ما نیست
چرا داد دل از گردون نخواهیم — کسی را گوش بر فریاد ما نیست
فلک خون اسیران چون ننوشد — مگر خاک ره صیاد ما نیست

اسیر از عشق شیرین دیده بستم
دوئی اندیشه فرهاد ما نیست

بی سبزه نوبهار ندانم چکاره است — معشوق بی ریش وا بهشت نظاره است
روشن سواد دیده کند فهم مصرعم — عالم تمام یک جگر پاره پاره است
نومیدی تمام امید تمام ما — بیچارگی کلید در گنج چاره ست
از هر پیاله لذت سرشار گل کند — با دوستی بنوش که عمر دوباره است

چشم دلم همیشه بسوی تو می جهد
گر خواب فتنه سجده بصد استخاره است

نازک شد از وفا دل و قدر جفا شناخت — چشمی ضعیف روشنی از توتیا شناخت
در شکوه لب گداختنم اینقدر نبود — داغم از اینکه مست تو خود را چرا شناخت
در بزم بیخودی ما هر که جا گرفت — صد رنگ جلوه سخن از یک ادا شناخت
در حیرتم که آینه بهر چه می خرید — خود را کسی ندید دگر تا ترا شناخت
زین بیشتر مپرس که دیوانه ات چه شد — نشناخت دل ز یاد تو خود را شناخت
نظاره پایمال تغافل نمی شود — در مجلسی که دل نگه آشنا شناخت

دشمن تری ندیده ز خود در جهان اسیر
خود را کسی که یک نگه از چشم ما شناخت

گشاد تیر قضا با نگاه صیادست
چنون قلم و چشم سیاه صیادست

گل همیشه بهار شگفتهٔ دل ماست
قفس که سایهٔ طرف کلاه صیادست

سواد دیدهٔ صیدست حلقهٔ فتراک
که چون قلم و چشم سیاه صیاد است

دل رمیدهٔ ما را بدام حاجت نیست
غزال شوخ جنون گرد راه صیادست

ندیده صید سبکروح دام و فتراکی
غبار گشتنم اول نگاه صیادست

گناه عشق چه باشد بکار ما هجران
چو صید رام نگردد گناه صیادست

زیاد زلف تو شبگیر میرود بشکار
غبار دام تو شبها پناه صیادست

بوادیی که مروت پناه او باشد
بخواب رفتن آهو نگاه صیادست

بغیر سایهٔ مژگان گریزگاهی نیست
گشاد تیر قضا با نگاه صیادست

بدام عشق که تسلیم جوهر پاکست
طپیدن دل ما عذرخواه صیادست

توان ز گردش آئینهٔ فلک دیدن
تمام روی زمین خوابگاه صیادست

توسست دام رهائی نمای صید شکار
دل و دیده نا صیدگاه صیادست

فسون دام چه حاصل شکار دل هنرست
ز خود رمیدن آئینه نگاه صیادست

ضعیف نالی دل داده چه میدانی
ز دام جستن این صید آه صیادست

فریب دام و قفس کار زندگی دل کند
اسیر انیمه فکر پناه صیادست

موجهٔ دریا ز شورم مصرعهٔ پیچیده است
در صدف گوهر ز اشکم دانهٔ سنجیده است

از هوای گلشن چاک گریبان کسی
نکهت یوسف بسی در پیرهن بالیده است

در ریاض آرزو گر خار بلبل سبز شد
آنچه حاصل کرده‌ام عمری گلی ناچیده است

شرمسار بسکه عصیان خرمن اندوزی کند — عضو عضوم از وحشت دامن بچیده است
لال خاموشیست تکرار فراموشی خوشست — گفتگوی آشنای گوش کس نشنیده است

گریهٔ وحشت همراهان دریا کرد اسیر
صفحهٔ بزم از حباب موج بزم چیده است

با اشک تلخکام اسیران گلاب چیست — با گرد راه زنده دلان آفتاب چیست
آیینه خانهٔ دل ما وقف الفت است — مردود این دیار چه و انتخاب چیست
ای محتسب خمارم و گستاخ مشرب است — نرخ شراب چند و بهای کباب چیست
تعبیر خوابهای پریشان نمی کنم — از زلف خویش پرس که تعبیر خواب چیست
حسن از کجا و مرتبهٔ عشق از کجا — تا اشک عندلیب گدازد گلاب چیست
در محفلی که ناز و نیازی بهم رسد — دانم اگر سوال نباشد جواب چیست
یاران سواری از ره انصاف میکنم — پست و بلند عشق جنون و جواب چیست

ما شخص غفلتیم ندانیم حال اسیر
ای هادی طریق محبت مآب چیست

گریه خاکستر گداخته است — بلبل باغ ناز فاخته است
حسن معشوق که سرو گل شده است — هرکجا آن سمند تاخته است
همه عشق است هوش می باید — بیشتر بر [illegible] باخته است
تجاهل نگاهی بچه [illegible] — چشم مست تو تخت سوخته است
برق خانهٔ گل بهار افزون — [illegible] باخته است

بلبل از برگ گل کبوتر باز

لب خاموش خلق پنهان ست ・ گفتگو بر بهانه بسیار ست

ز آستین ها بکیس بیر جنون ・ یک کمان را دو خانه بسیار ست

خون خود ریختن مروت نیست
خلق را هم بهانه بسیار ست

دل بیدرد ز افسردن حالش پیداست ・ صید آزاد ز نقش پر و بالش پیداست

گهر پاک چه غم دارد از آسیب زوال ・ لعل اگر خاک شود آب زلالش پیداست

حسن نقاب آمده آن شعله خلوتکده راز ・ هر کجا میروم از سینه خیالش پیداست

همچو آئینه که در سنگ عیانست اسیر
از شب تیره من صبح وصالش پیداست

چو نیست قدر وفا طاقت جفا عبث ست ・ ادب بکار نمی آید و حیا عبث ست

کسی باین همه بیگانگی چه چاره کند ・ گرفتم اینکه شدم با تو آشنا عبث ست

بهار عمر خزان کردم و ندانستم ・ که عهد با گل و پیوند با صبا عبث ست

دلی بیاد تو خوش میکنم نمیدانم ・ که رام کس نشوی آرزوی ما عبث ست

زبان بفهم وفای چه میتوان گفتن ・ زبی زبانیم اظهار مدعا عبث ست

خبر ز آتش پنهان من نداری حیف ・ گداختن بوفای تو بیوفا عبث ست

نخوانده سبق دلبری همینست بس ・ کسی چه بحث کند با تو ماجرا عبث ست

ز شکوه ام سخنی می شنو اسیر تو ام
ز ابتدای سخن تا بانتها عبث ست

از پاک طینتی دل اهل نظر شگفت ・ این غنچه از طراوت آب گهر شگفت

آئینهٔ خواب بود که دل از خیال تو
یک پیرهن ز صبح دوم پیشتر شگفت

شمشیر آبدار شد و لعل شاهوار
در سنگ خاره گل ز چمن شوخ‌تر شگفت

از سایه گرد سرو تو آئینه‌خانه طرح
باغ آن هوا گرفت که دیوار و در شگفت

سیر بهار گلشن بی‌رنگ شوخ‌تر
هر ساغری که خورد برنگ دگر شگفت

سازد هوای شوق جنون خانهٔ مرا
چندان دلم طپید که در زیر سر شگفت

در شیشه باده بود در آئینه عکس تو
کی در ریاض فیض گلی بی ثمر شگفت

پیش از خیال جلوهٔ او دل بخون طپید
زان پیشتر که باغ بر آرد ثمر شگفت

دارد هوای ابر جنون گوشهٔ قفس
آمد بهار اسیر گل بال و پر شگفت

فتاده گر ثمر نخل سرفرازی ماست
خزان پاس گل باغ بی‌نیازی ماست

بزیر تیغ تو بی‌اختیار سیر قسم
که سرگذشتگی ما کمینه بازی ماست

نظر بدیدهٔ پاکست ابر رحمت را
چو قطره دامن تر جانماز ماست

نگاه گرم تو در عالم آرزو نگذاشت
تغافلست که در فکر کارسازی ماست

چو چشمه همسفر آفتاب خود شده‌ایم
اسیر با صبا نفس داغ تازی ماست

مپرس غمزه برای چه آشنای دلست
دل از برای غم است و غم از برای دلست

ز عشق پاک نظر دیده چه میدانی
تغافل تو همه از کرشمهای دلست

ز شوخی غمزه‌ات ناز م
که عقده بند و لست و گره‌گشای دلست

نگاه آنچه نفهمیده آشنائی ما
تغافل آنچه نفهمیده مدعای دلست

ز آشنائی الفت کناره وارے
شنیده ام گل تقصیر خونبهای دلست

بخواب شام پی روز عید مے بیند
از بیکه چشم سیاه تو آشنای دلست

قیامتی خرد آشوب جلوه رحمی کن
اسیر را بجرام تو ادعای دلست

چشم بد خو بهجر چون آورد طاقت خوشناست
چون غضب شمشیر می بندد مروت خوشناست

پیر خود یاری اطاعت برد بردوش غرض
در جوانان خجالت پیشه طاعت خوشناست

دوستانی را که باهم سینه صافی کرده اند
درمیان جنگ پای محبت خوشناست

رستمی با گفتگو در خصم عاجز کیش نیست
دست داری حرف لطف از جرات خوشناست

چون شود بیدار کاری پیش می آید درست
جوهر شمشیر را خواب فراغت خوشناست

صبح شد چون هر کسی جرات بازوی خویش
شام هیجا خصم را با خصم الفت خوشناست

از تغافل پیشه کی شکوه میسزد اسیر
هرچه مے آید از آن چشم مروت خوشناست

رنجی که چشم شپره از نور دیده است
زخم دلم بمرهم کافور دیده است

ته جرعه زیاده پرستان بزم تست
عشق آنچه در پیاله منصور دیده است

شبها بروز آمد و این راه طی نشد
شوقم چو موسی آتشی از طور دیده است

کی و در حق شناس فراموش میکند
آن سرگذشتگی که ز منصور دیده است

آسایشی که دیده ام از خواب بخت اسیر
بیمار عشق در شب دیجور دیده است

آنک صید عالم از چشم خماری کرده است
یاد خو کرده است بیدار شکاری کرده است

...ده آئینه روی خویش بخود کرده است
حیرتستان را بهاری نوبهاری کرده است

...سر ساغر بکف یاد حنائے آید آه
بیقرار بهای ما جوش قراری کرده است

...مد بر باد هر ساعت غبار وعدهٔ
هر نسیمی را فریب انتظارے کرده است

...ق دیرین پرتوی دارد که بعد از سالها
داغهای کهنه را خورشیدزاری کرده است

...ن ناامیدی سپردن صید مطلب کرده نیست
بی نیازی خاک خشکی را بهاری کرده است

...ده خورشید بیهوش از شام تار من
سنبلستان خیالت خوش بهاری کرده است

کی نگاهش یاد من همچون اسیر میکند
آنکه از هر سایهٔ مژگان شکاری کرده ست

تسلیم اسیر سلسلهٔ انقیاد ماست
هر چیز بر مراد نباشد مراد ماست

ما خانه‌زاد مطلب دیرینهٔ خودیم
مطلب چو دیر پیر شود خانه‌زاد ماست

پروانهٔ برون شبستان کفریم
وحدت چراغ انجمن اعتقاد ماست

ما را بیاد کرده ساعت چه احتیاج
پیش از ستاره گردش گردون بیاد ماست

صید اسیر سلسلهٔ خواهش خودیم
هر چیز بر مراد تو باشد مراد ماست

...تم را اگر که عالم کمتر از نخچیر نیست
عشق بی طالع کم از اقبال عالمگیر نیست

...التی دارم با کفر جنون آمیز خویش
نالهٔ ناقوس با بی شورش زنجیر نیست

...دبستانی که عاشق درس حیرت خوانده است
گفتگوی هست اما معنی و تفسیر نیست

...مه جو گردیده ام نخچیر هم از سر طی کنم
راه صحرائی که کمتر از دم شمشیر نیست

هر گناهی را بامید عطائے مے کنم
بیگمان لطفت بی اندازه یک تقصیر نیست

نزکتازی کو دو عالم را براندازد ز جا — صف شکن تر از سپاه آه بی تاثیر نیست
چون اثر تاثیر دارد نیست نقص از آه ما — گر نباشد کارگر پیکان گناه تیر نیست
گر دو بینش گری داری تماشا میکنی — هر دو عالم مهتر از یک نالهٔ شبگیر نیست

گر دلت ویران شد از تعمیر معمورست امیر
عالم آبادِ کسی بی دهشت تعمیر نیست

گشته آئینه بیقرار خطت — شده طوطی مگر شکارِ خطت
بهر مشقِ دل شکسته نویس — بیکشیدیم انتظارِ خطت
میتوان خواند شرح گلشن راز — از تماشای نوبهارِ خطت
هر که روزش سیه بود بیند — سر خورشید در کنارِ خطت
کرده دامن پر از گل شب بو — صبح آئینه شد دوچار خطت
برده یکبار عقل و هوش از من — رنگ و بوی بنفشه زار خطت
آرزوی دگر نماند مرا — دل و جان میکنم نثارِ خطت

رحم کن رحم بر اسیر که باز
شده دیوانهٔ بهارِ خطت

بسکه سودای تماشای تو پنهان در سرست — هر سر موی مرا پروازِ مژگان در سرست
جذبهٔ بی اختیارم تا کجا خواهد کشید — پای در زنجیر و سودای بیابان در سرست
[illegible] بروی شام من صبح از افق وا میکند — بختِ خواب آلوده را شوق گلستان در سرست
رنگ گل بال شگفتن میزند از غارِ من — مشت خاکی را هوای ابر نیسان در سرست
سایهٔ غارت بجا کم نشکند طرفِ کلاه — داغ بی قبائیم زرین کلاهان در سرست

شعله رنگِ سوختن میبارد از خاشاک ما — بر زمین افتاده او را نگهبان درست
استخوانم راه با تعویذ عزت میکند — نشئهٔ مخموریم از جام یاران درست
از دل آرام سیماب جنون پروازمن — چشمهٔ آیینه را آشوب طوفان درست
میتوانم ساخت از لختِ جگر عمری کباب — چون اسیر قم[illegible] گر رنگِ احسان درست

ترا ز حسن بهارِ جمال سیراب ست — مرا ز عشق خزانِ ملال سیراب ست
برنگ آیینه از جوش سبزهٔ خط یار — ریاض خاطرِ صاحب‌کمال سیراب ست
شکست دل بره شوق جلوه دارد — که همچو جدول باغ خیال سیراب ست
چرا ز سایهٔ پرواز من چمن نرمید — که در هوای توام ابر بال سیراب ست
ز باغبانی رنگین گریه می نالم — بنفشه زار تو از خط و خال سیراب ست
چو باغ آمده روی دلم نه بیند اسیر — بهارش از عرق انفعال سیراب ست

دلِ آواره سمندِ کسی ست — دیده جولانگهِ سمندِ کسی ست
سرو با این همه سرافرازی — سایهٔ قامتِ بلندِ کسی ست
نشکند از هجوم لشکر غم — که طلسمِ دلم به بندِ کسی ست
در غم عشق تلخکامان را — ساغر باده زهرخندِ کسی ست
صیدی از دام محنت آزاد ست — که اسیر خم کمندِ کسی ست

روز جزا خجالت سرشار نارساست — جرمم ز حد زیاده و اقرار نارساست

خالی بگفتگو نشود دل چو گشت فرد
مطلب بلند و رشتهٔ گفتار نارساست

تسبیح زد بدل نفس جستجو گره
چندانکه دیده کوشش زنار نارساست

نشنیدن و نگفتن حیرت بهانه ایست
اسرار بی نهایت اظهار نارساست

شکر خدا اسیر که کار تو با خداست
هرچند دست عشق و دل از زنار نارساست

دیده ام یک مژه آرام بخوابی ننوشت
کز خیالی بدلم حکم عتابی ننوشت

دفتر عمر سپردیم به بی پروائی
جمع و خرج دو جهان را بحسابی ننوشت

ثبت دل ساخت سروش سخنی هر که شنید
نام ما بود که بر پشت کتابی ننوشت

سخن عاشق دیوانه چه گفتن دارد
نیست طفلی که درین مسئله بابی ننوشت

دلم از دیدن مکتوب تو جان کرد نثار
بی تکلف چه خوش آینده جوابی ننوشت

دل بیدرد من اوقات جنون ضایع کرد
نیست بحری که بجز موج حبابی ننوشت

کسی از شرح ملامت نشد آگاه اسیر
که بدیوانه سودائی دو جوابی ننوشت

شمع عیش بسکه وحشی افسانهٔ دوست
در دیده می نشیند و بیگانه دوست

اهل وفا ز دیدن همه گشته اند مست
رنگ شکسته بادهٔ پیمانهٔ دوست

وحشی نگاهی از در و دیوار میچکد
چشم غزال روزن ویرانهٔ دوست

عمرش بعذرخواهی مهر و وفا گذشت
عاشق خجل ز همت مردانهٔ دوست

آهو نظر ز تربت دیوانه دیده است
معلوم میشود که پریخانهٔ دوست

از خاک دیش بخواهی توان رسید
گو هر غبار گوشهٔ دیوانهٔ دوست

دارد حیا اسیر ترا در لباس عقل
عمریست کز نگاه تو دیوانه دلست

از شوق دیده عقل چو تدبیر میگداخت — مجنون برای آینه زنجیر می گداخت
گر گوش سنگ حرف مکافات می شنید — مانند موم آهن شمشیر می گداخت
آه دل شکسته اگر دیر میگرفت — پیکان ز تاب جستن این تیر میگداخت
گر مصلحت حجاب نمیگشت سوز عجز — آهی که میکشید دل شیر میگداخت
آهن بکوهسار بپیچیده از دلم — تاب از برای جوهر شمشیر میگداخت

چون دل بسینه بود تنگ شوخ شد اسیر
میشد گر این جوان خجل از پیر میگذشت

جای که عقل دامن تدبیر میگرفت — دیوانه زلف حلقهٔ زنجیر میگرفت
گر داغ او بخود چه میکرد شب کسی — شمع نفس ز آتش دل دیر میگرفت
تا شیر نالهٔ چاشنی شهد زنده گشت — گر نیستان نبود دل شیر میگرفت

در بزم می اسیر شب از وصف طره
صد جا زبان شوخی تقریر میگرفت

اگر آفت بیداری شب خواب نست — مژه برهم نزدن بستر سنجاب نست
کم نگاهست که مشتاق شرابم دارد — این گناهست که در گردن احباب نست
بحر دیوانگی از قطره ام آموخته است — گفتگوی که بگوشش نرسد باب نست

لب دل زمزمه را تند انست اسیر
شعله بی پر و بال آه جگر تاب نست

بگلشنی دلم از دست باغبان تنگست
که جای نکهت گل هم بگلستان تنگست

سخن بلعل که شد آشنا نمیدانم
که وسعتگاهِ سخن بر سخنوران تنگست

شگفته است کسی از فغان من دلتنگ
ز بیزبانی صبرم دل فغان تنگست

دل شگفته چه جوییم که غربتم وطنست
چگونه بال گشاییم که آشیان تنگست

ز دستِ تیغ تو بس کار بر جهان شد تنگ
لباسِ زخم بر اندام کشتگان تنگست

ز بسکه پر شده از کینه ام دلِ عالم
ز التفاتِ جهان خلق عاشقان تنگست

چنین که پر شده از آهِ من زمانه اسیر
خیال عکس در آئینه گمان تنگست

طرب ترانه که دماغم رسیده است
از آبِ شعله میوهٔ باغم رسیده است

آئینه خانهٔ دل بیدار گشته ام
این پرتو از کدام چراغم رسیده است

مجنون بگرد جوشش وخروشم نمیرسد
بوی بهارِ دل بدماغم رسیده است

دریای سرو شیشه چو گل جوش میزنم
زین باده تا دماغ ایاغم رسیده است

دیوانگی پر دکه نبینی خمار غم
دائم ز دولت تو دماغم رسیده است

هردم گلشن برنگ دلم غنچه مے شود
حرفِ دولت بگوش ایاغم رسیده است

در راه گفتگوی تو غیر از اسیر نیست
کی جستجوی کس بسر غم رسیده است

بحرفِ لب نگشودن رسائی سخنست
خموشی آلتِ زور آزمائی سخنست

هوس ز غنچه گوهر گلاب میگردد
چه شد مرا از لب او گدائی سخنست

طراوت چمن از سبزهٔ نگاهِ غزال
نسیم گلشن وحشی ادائی سخنست

شمیم وحشی گلزار تازه اطالے — غبار رهگذر عطر سائی سخن ست
زیک پیاله شراب و گلاب مینوشند — سخن یکیست سخن در جدائی سخن ست
شکستگی بجز این در سخن نمیباشد — اگر بیان ادا مومیائی سخن ست
زیک ریاض بگی گل بروی ریحان — اگر بیان دو کس آشنائی سخن ست
توان شناخت زیک حرف یکجهان شاعر — کسی نگفت که معنی کجائی سخن ست
برای خاطر بلبل ندیده سایه کس — کسی که در چمن دلگشائی سخن ست
بلطف حرف کسان تازه کردن معنی — نمک حرامی خوان گدائی سخن ست

گلی که بر چمن آفتاب میخندد
اسیر شهرت مردم گیائی سخن ست

تا غم نبوده خاطر خرم نبوده است — زخم آنقدر نبود که مرهم نبوده است
بی توشه از قلمرو احسان گذشته ایم — این سایه هرگز از سر عالم نبوده است
یا دانه فریب چه سازد ندیده ام — جای بهشت بود که آدم نبوده است
از باغبان چه دیده گل آرزدی با — در گلشنی شکفته که شبنم نبوده است

اشکم گداخت در چمن وصل او اسیر
گویا دلی شکفته که بی غم نبوده است

داری تمام عالم اگر آشنا یکیست — از دست هرچه خواهی و از مدعا یکیست
آیینه دار تفرقه باشد حضور دل — صد جلوه پیش ساغر گیتی نما یکیست
داریم قاتلی که ز پا و خرام او — گرد خرابه دل و آب بقا یکیست
قدر دانه تو دیده فلک پاک گوهری — هرچند سعی کامل نشود نما یکیست

گر چشم پاک هست ز آلودگی چه باک
نور چراغ مسجد و میخانه یکیست

گر عیب از هنر نشناسیم دور نیست
صد رنگ جلوه هست که در چشم ما یکیست

در آسیای دهر که سنگ دل و دلی بهاست
دُرد ته پیاله و صاف دنا یکیست

پرواز خنده گل شوخ از هوای کیست
زلف پری و جلوهٔ بال هما یکیست

گلدسته حواس زیک رشته اسیر
داری دلی درست اگر مدعا یکیست

گرچه از سامان حیرانی نظر درویش نیست
جلوه بسیار است اما یک تماشا بیش نیست

سیر کردم عالم الفت نو شتا بیگانگی
هجر و وصل دوستان خواب خیالی بیش نیست

حکمت نگاه بست قسمت نمی ارزد در کام
هیچ اگر نبود کسی را در جهان درویش نیست

هر که میدارد خماری گرچه صاف حیرت است
کام محبان کام محبوبان نوشهای بیش نیست

رفتگان بیهوده از گردون شکایت کرده اند
تا تمام آن بهم زنی چون عشق کافر کیش نیست

لب اگر بر حرف مجنون جوابست میبر
تا عدم از ملک هستی راه افزون بیش نیست

گشت معلوم نگاهش هرزه گردی کرده است
هیچکس در پیش چشمش چون تغافل کیش نیست

سینه صافی گشته ام در کوچهٔ دنیا اسیر
هیچکس را دشمنی بدخواه تر از خویش نیست

ای چار رکن عالم خشتی ز بارگاهت
خورشید سرفرازی در سایهٔ کلاهت

هر صبح عید دولت افلاک بهر پابوس
ره بند چون غلامان گرد حریم جاهت

گیرد هلال عیدی از برق نعل شبرنگ
پوشد غبار خلعت از گرد شاهراهت

برق سحاب نصرت تیغ عدو گدازت
ابر بهار دولت دست جهان پناهت

روی تو ترک مهر همی صید کینه بخت / چون آفتاب تابان عالم شکار گاهت
تا پیشه دعائی ز بندهٔ ثنائی / روز بدت نباشد دارد خدا نگاهت
تا روزگار باشد در روزگار باشی / مسعود صبح و شامت فرخنده سال و ماهت
اقبال همعنانت بخت جوان بکامت / تایید دستگیرت توفیق خیرخواهت

تا سایهٔ تو باشد پیوسته بر سر ما
دارد همیشه یارب لطف خدا نگاهت

گریهٔ بیقرار پیدا نیست / نمک روزگار پیدا نیست
دیدم آئینه خانهٔ دو جهان / هیچکس غیر یار پیدا نیست
حیرتم صد چمن شگفت هنوز / اثر از نوبهار پیدا نیست
اعتدال هوا دل ما را / همه گل کرد خار پیدا نیست
بینش ناقص که میگوید / که نهان آشکار پیدا نیست
چه بگویم ز راه عشق و جنون / رنگ و بوی بهار پیدا نیست
دود آه که گشت عالمگیر / شعلهٔ شبهای تار پیدا نیست

بر سر راه انتظار اسیر
روزم از روزگار پیدا نیست

[..]ر از غم تو خانهٔ دل از هوا پرست / لب از ترانه خالی و گوش از نوا پرست
[..]ر دام شکوه ناله شگفتن چه لازم است / دنیا فراخ و سلسله بسیار جا پرست
[..] ز خاطرش ارادهٔ نظاره برده ام / آئینه داغ شو که دل او زما پرست
[..]ش بهار گردش چشم سیاه کیست / صد شیشه گشت خالی و جام هوا پرست

بی خون من بهار ستم نمیکند
پیمانه ز شبنم باغ وفا پرست

دلم را صبح عید جانسپاری ست / که خورشید مرا وقت سواری ست
ز چشم فتنه چشم سیاهی / نگه در پرده چشم حصاریست
ز چشم شیر دارد حلقه دام / نگاهش گرچه آهوی شکاریست
دل دیوانه ما سخت جانیست / که از فرهاد و مجنون یادگاریست
خیال کشتنم دارد نهانی / تغافل مژده امیدواریست

اسیر یک نظر بودم همه عمر
نگاه او طلسم بیقراریست

تا روغن چراغ دلم درد غربت است / اسباب خانه دلم گرد غربت است
کی میشود شکنجه کش دامن وطن / پای طلب که آبله پرورد غربت است
آتش دلیل و داغ جگر گوشه گریه ام / با عشق گرد هر که سفر مرد غربت است
مانند گرد باد غریب است در وطن / هر کس که در میان جهان گرد غربت است
هر جا که میروم بسفر کعبه نیست / از فیض عشق خضر رهم گرد غربت است
آزاد کرده سفر بی تکلفم / در دل مرا خیال وطن گرد غربت است

گرد جهان نوردد اگر بشنود اسیر
این سرگذشت اگر به آورد غربت است

حرف بی حوصله بیتابی اظهار کیست / بوی می این باده پرد ساغر سرشار کیست
خاطر چاره گران زحمت درمان نکشد / من و آن درد که در عهد تو بیمار کیست

شده آئینهٔ این تخیران عیش جهان … باده آن زور ندارد دل هشیار…

ایدل از دستِ تو آخر بجان خواهم زدن … چه بگویم که در اقلیم سخن عار یکه…

گشت پامال تماشا دل وحسرت تا بیت … سوخت بازار وهمان گرمی بازار یکه…

سهم از شوخی پرواز گلی می چیدم … چکنم خنده و بید روی گلزار یکه…

شیشه ام بوی گلاب از گل سنگی نکشد … دل چه مست گشته از عیش چو ازار یکه…

مست از غیرت پیمانه طلبش میوزد … گر آن قدر زدیوانه مسیحا یکه…

سرو از ترتیب سایهٔ گل خواست اسیر
شغل نشود تمامی تعب خار یکیست

گرد … اوداغ دل است … نگه شوخ او داغ دل است

هر شبی … کرده ام در باغ … لاله پروانه چراغ دل است

راه عقل وجنون ندیده ام … هر کجا میروم سراغ دل است

حال عالم اگر پریشان است … از پریشانی دماغ دل است

ننماید رشیشه جامی شراب … تا بگردن بخون زداغ دل است

بشناس ای اسیر قدر جنون
ساغر روز شب چراغ دل است

از هر آتشکده سینه نگاری پیداست … خاطر نازکی از هر سر خاری پیدا…

هر دلی بتکده نقش ونگاری دارد … من وآن نقش که از چهرهٔ یاری…

صیدگه دل ما و داغگه جلوه کیست … که بهر نقش قدم زخم شکاری پید…

چه توان کرد که در عالم بی بال و پری … چو هر ذره زهر مشت غباری پ…

سیرها میکنم از آئینهٔ عشق و جنون — هر طرف می نگرم باغ و بهاری پیداست
نیست آن نقش ز دل افسردگی از چهره چو شمع — نگهش همچو غباری ز مزاری پیداست
اضطرابم دگر از بادهٔ تمکین سرشار — شوخیش داده بخود باز قراری پیداست

گو بهاریست جنون در نظر شوق اسیر
که ز هر دامن او ابر بهاری پیداست

گر شکست حال کسی از درد (?) معنی میگرفت — پر دلی آئینه از دست تو خالی میگرفت
می نمودم وسعت آباد تو گل را بباد — گر کسی باغ از دیار پامالی میگرفت
از می حسرت دل هشیار عاشق مست بود — عمرها از دست ساقی جام خالی میگرفت
می نوشتم گر حدیث خال میشد وصف زلف — گر زبان خامه ام در شعر حالی میگرفت

گر اسیر از شوق آهی در بیابان میکشید
گرد مجنون تا قیامت بوی لیلی میگرفت

ز عشق مرتبهٔ حسن دلنشین پیداست — ز شیشه جوهر این آب آتشین پیداست
غمت نهان ز که دارم که همچو قبله نما — طپیدن دل از آئینهٔ جبین پیداست
نهفته در لب خاموش حرص طول امل — نشان جادهٔ ناهمواری زمین پیداست
نهان بباغ خیالت صبوحی زده اند — ز چهرهٔ گل سیمای یاسمین پیداست
مخور فریب ز شیرین لبان که زیر نقاب — نشان آبله روی ز انگبین پیداست
دلی نباخته باشی باشنای خویش — ز چهره بندی آئینه این چنین پیداست
فگنده شور شنیدم کسی بقلب (?) بپا — اسیر توبه شکن بود این چنین پیداست
کند چه شد نمیت (?) انگشتری ز حلقهٔ زلف — فروغ دست تو چون آب در نگین پیداست

برای دعوی جوهر چه احتیاج گواه ❊ چو تیغ دوستی اگر هست تمکین پیداست

برای حسرت من باده خورده پیدا است
دلم گداخته زان روی آتشین پیداست

گل صد برگ ز دو هم شده کارم پیداست ❊ چه بهاری ز جگر سوخته خارم پیداست
میتوان کرد تماشای نفس سوختگی ❊ دل و دیدن از هر پیچ غبارم پیداست
گریه با آتش یاقوت محبت چکند ❊ گر ز هر آب گذشتست شرارم پیداست
عندلیب گل اوضاع پریشان خودم ❊ رنگ رخسار تو از چهرهٔ کارم پیداست
نتوان بست بزنجیر عدم شوخی مرا ❊ دل دیوانه ز پیچیده غبارم پیداست
شرح سودا نتوان از گریه زارم ظاهر ❊ برگ برگ چمن از ابر بهارم پیداست
جای اشک از مژه خاکستر دل میریزم ❊ حاصل سوختن از سایه خارم پیداست
بستر شعله همین خواب مرا میسوزد ❊ دل بید از ز پرواز شرارم پیداست

لذتی می چشم از هر غم بیهوده اسیر
نمک خوان معاشم ز نمکدارم پیداست

مشق گداز دل ز نفس میتوان گرفت ❊ بوی گلاب شعله ز خس میتوان گرفت
آئینه بال گشته نسیم از هوای ابر ❊ صید پری ز دام نفس میتوان گرفت
مشرب اگر دهاد خرابات اگر دلست ❊ جام محبت از همه کس میتوان گرفت
زنجیر را بباده گرو میتوان گذاشت ❊ پیمانه ز دست عسس میتوان گرفت
بیطاقتی بگوش اثر پنبه می نهد ❊ عبرت ز ناله های جرس میتوان گرفت
پر میزند طپیدن دل تا بآسمان ❊ پرواز را ز دام قفس میتوان گرفت

بی مطلبی اگر نمکِ گفتگو شود — سیمرغ را بدامِ نفس میتوان گرفت
طوطی سخن شدن اثر شهد مشربیست — هنگامهٔ زجوشِ هوس میتوان گرفت

از خار و گل اسیر کشش بوی نوبهار
تعلیم عشق از همه کس میتوان گرفت

هر دل از یاد تو مرغ چمن رازِ خودست — حسن دمساز خود و عشق نظربازِ خودست
کفر و دین عاقل و مجنون همه رسوای دلند — هر که دیدیم درین آئینه غمازِ خودست
برق حسن ست اگر پرده اگر پرده درست — نور آئینه برنگ خود و پروازِ خودست
میرسد از چمن آئینه آشفته چو گل — میتوان دید که غارت زدهٔ نازِ خودست
شاید افسانهٔ خونت زتپیدن شنود — چون خموشی دل من گوش بر آوازِ خودست

فکر معماری آتشکده دارد اسیر
از خیال صنعت خانه بر اندازِ خودست

شرم رخت بدیده نقابِ سمن گرفت — شوقِ لبت زغنچه گلابِ سخن گرفت
بر نامه ایم نگره و حال دل میرسش — بیچاره چون فتاد زیادستِ من گرفت
بی او رواج تنگدلی اینقدر بس ست — آنکم فضای خندهٔ گل از چمن گرفت
از جوش آب و آتش عشق ست هر چه هست — از قطره میتوان سبق سوختن گرفت
یاد تو شمع بزم تماشائیان مباد — آهم ره خیال بصد انجمن گرفت
خواب عدم خیال و فریب اجل محال — نتوان بحیله نقد وفا از سمن گرفت
مستی که کرد صید تدروِ خیالِ او — اندیشه را بسیر گلِ دامن گرفت
چون طفل نو سفر که ضرورت بود رفیق — در هر قدم خیال تو راهی بمن گرفت

آوارگیست منزل آسودگی اسیر
غربت کشیده دهر سراغ وطن گرفت

گریه بچشم باران آمدست / ناله ز آهم بافغان آمدست
چون فکند طاقتم از خود کنار / حرف گذارش بمیان آمدست
چله نشینی به ازان کو نیست / سر بگم رفته جوان آمدست
محرم و بیگانه ازین پرده دور / راز دل با زبان آمدست

از سر کوی تو چو مستان اسیر
خنده کنان نعره زنان آمدست

بعالم حکم اشک ما روانست / زمین آئینه دار آسمان ست
چرا رنگین نه سازد انجمن را / کدو می بادهٔ پر دل جوان ست
گل ناچیده خرمن میتوان کرد / بگلزاری که اشکم باغبان ست
سرایتهاست با این چهره کرد / بهارش دست پر در خزان ست

حیا گل میکند در عشقبازی
گل سیراب اشکم زعفرانست

دست جنون ز فتنهٔ چشم تو دیده ایست / هر موج اشک خیل غزال رمیده ایست
چون خامه سر براه طلب را دلیل ہست / صحرا ز جاده صفحهٔ مسطر کشیده ایست
یک عمر در شکنجهٔ امید بوده ام / هر ذرّه خاک با دل منت گزیده ایست
ممنون التفات گر انجائی خودیم / مشت غبار با نفس آرمیده ایست
در صیدگاه فتنه بجان گریز نیست / تیر قضا به بند کمان کشیده ایست

صیاد عشق را که چمن دامگاه اوست
بوی بهار وحشی در خون طپیده ایست

شور شراب پیر ز دنیا گذشته است
گر جنون جوان بمنزل رسیده ایست

تا راز دل بکعبه مقصد برد اسیر
توفیق ما که خضر بیابان بریده ایست

صیقل رسوائی راز نهان پیداست کیست
مو بمویم بمغز استخوان پیداست کیست

خار و گل در باغ دل جوش انا الحق میزند
شبنم این بوستان یکرنگی پیداست کیست

سایهٔ سرو قدت موج تجلی میزند
هر کجا گلشن تو باشی باغبان پیداست کیست

دیدهٔ آئینه اخترشناسان کور باد
از غبارم پرده در آسمان پیداست کیست

برگ برگ این چمن آئینه دارد وحدت است
کی گشایم بال جرات باغبان پیداست کیست

بوی گل گرد کدورت گشته در گلزارها
نوبهار خاطر از نازک دلان پیداست کیست

شش جهت را شوخیش بی جلوه آئین بسته است
کم کنم تا کی نشان بی نشان پیداست کیست

تهمت بیهوده بر جام و ساغر بسته اند
غیرت جان اسیر از دوستان پیداست کیست

فرزانگی [illegible] تغافل پسند کیست
دیوانگی [illegible] رسوائی کیست

خاکم بباد رفت و غبارم ز جا نخاست
معمار من طبیعت مشکل پسند کیست

گردم ز بوی گل بهوا خرام میکشد
رعنا قدر و جلوه رنگین سمند کیست

رشک شبنم و آتش پروانگی گداخت
تا صبح عندلیب گل غنچه خند کیست

مستان [illegible]
تکلیف آشنائی ساقی به بند کیست

[illegible]
شب [illegible] تیغ بند کیست

دل عشق ناله پیش رهائی کند اسیر
این غنچه سایه پرور سرو بلند کیست

همزبان بزم ما غیر از در و دیوار نیست
بادهٔ می نوشیم اما نشئه در کار نیست

انتظار گرمی احباب کوه محنت است
اهل دل را غم نمی باشد اگر غمخوار نیست

راه دارد دل بدل گر راه باشد سالها
راز ما را قاصدی یا نامه در کار نیست

گرد غربت بر جبین مرد آب گوهر است
بیکسها را تقاضا نامه در کار نیست

...ر دیار سینه صافی دشمنیها دیده ام
جور بسیار است اما رنجش بسیار نیست

...سرت بسیار دامنگیر و مطلب بیزبان
هر قدم صد بار در راه تو مردن کار نیست

...ره با خورشید تا هوش تجلی میزند
یک سر مو بر تنم آشفتگی در کار نیست

کاوش غم هم بدل دست درشتی بگذاشت
جرعه بسیار است یک پیمانه در کار نیست

نا امیدی در دیار ما نمی باشد اسیر
این سخن جز حلقهٔ گوش اولو الابصار نیست

زبسکه هر طرف از خاطرم غبار نشست
نمیتوان بسر راه انتظار نشست

فتاده‌ام که ز امداد بیکسی برخاست
شکسته رو بسر خاک اعتبار نشست

گرفته آینهٔ گل بر کنار شبنم ریخت
کشیده ساغر می نقش نوبهار نشست

غبار پاس بتعظیم رفتنش برخاست
کسی که آمد و در بزم روزگار نشست

ریاض شکر بخندد ازین ترانه اسیر
که نقش سجده‌ام آخر بکوی یار نشست

هر نگاهی گرم ما مجنون کامل گشته است
هر سرشک حسرت امید بسمل گشته است

بی تمنای تو داغ عمر ضایع کرده ام
هر نفس در دفترها باطل گشته است

کی بصحرای جنون بی تفرقه جولان میکند
گرد دیوانهٔ دنبال محمل گشته است

هیچکس از سر نوشت خلق سر بیرون نکرد
هر کرا دیدم درین اندیشه بسمل گشته است

الفتی دارد سر زلف تو با سیر جنون
رشتهٔ تدبیر زنار و سلاسل گشته است

خضر هم در وادی دل میشود آخر غبار
هر نسیمی این بیابان سعی کامل گشته است

فارغ از اندیشهٔ غیریم تا در دل اسیر
یاد ابروی کسی تیغ حمایل گشته است

باده کامل عیار جوش خود است
نشأه جا بکف از جوش خود است

نتوان شد غبار خاطر ما
حرف ما آشنای گوش خود است

چه اثر ها ز ناله میچینم
بیکسی گوش بر سر دوش خود است

درد میشد غبارم از مستی
دل همان در خمار جوش خود است

چه گوارا است زهر دشنامش
اینقدر نوش ما که نوش خود است

تا کی از شام جدائی ماجرا خواهد گذشت
خود نمیدانی که بر روزم چها خواهد گذشت

بسکه میزد دم نفس در سینه بی تحریک عشق
کار من از پرسش روز جزا خواهد گذشت

دیده ام خوابی پریشانی چه تعبیرش کنم
نگذرد در خاطرش گر یاد ما خواهد گذشت

از غبار ما صبا حیرت بگلشن میبرد
در میان قمری و بلبل چها خواهد گذشت

کارها دارد جنون با میز پایهای من
نالهٔ زنجیر از عرش دعا خواهد گذشت

در طلسم تنگ عالم گرد وارم وحشتی
نیست بیرون از دل من هر کجا خواهد گذشت

شبنم گل ز خیال گردکشت سیکند — بگذرد از خاطرش یادم کجا خواهد گذشت

از خدا برگشته دل تکلیف ساحل میکند — کشتی صبرم ز خون ناخدا خواهد گذشت

تا الفت شد نفس تقریر صیادی کجاست — تا کی از خاطر کسی دیر آشنا خواهد گذشت

گر چنین خواهد گذشتن عمر بی تابی اسیر
گاه بر خار غیالی از جنون وجرا خواهد گذشت

فرصت مجنون اگر دنبال محمل میگرفت — نقش پای ناقه صحرا در سلاسل میگرفت

بر دو بی پروائیم تا صیدگاه مدعا — سعی باطل هرزه بر خود کار مشکل میگرفت

در پناه داغت از محشر چه پروا داشتم — گر غبارم بعد مردن دامن دل میگرفت

در بیابان طلب آوارهٔ صیاد بود — شوق ما در گام اول صید منزل میگرفت

رفته ام از خاطرش تقریب یادم کجاست — کاش پیش از آشنائی کینه در دل میگرفت

تا چه شرمندهٔ روی محبت میشدی — گر دلت آئینهٔ ما در مقابل میگرفت

گر تماشا شکوه مید است از مژگان اسیر
خون ما حیرت به پیکان دامان قاتل میگرفت

ز جام عشق تو هر ذره مست سودائیست — بهر طرف که نظر میکنم تماشائیست

هنوز موج طراوت سفینهٔ غزلیست — چمن ز لاله و گل مطلعی خوش انشائیست

بیاض سبزه کشودم کتاب دل خواندم — بنام شوق تو هر نسخهٔ معمائیست

کسی که یکی ز زنجیر جور دمیداند
که سرنوشت اسیر آن خط چلیپائیست

در دلم سیر کوی یار گذشت — خارم از پا گل از کنار گذشت

همده هاے بمن فریب تو آمد
میتوانم ز انتظار گذشت

خنده زد غنچه گریباے
چاک از دامن بهار گذشت

ساغر و شیشه سایهٔ گل و ل
نتوان از چمن خمار گذشت

میر مداز غبار خا[illegible] !
از سر خاک ما چکار گذشت

تو به بخت رو اسیر خمار
راستش کار ز اختیار گذشت

تا غمش در دلم قرار گرفت
برگ گل شعله در کنار گرفت

خویش آتش ز گل نمیدانست
دل ما راز ما چکار گرفت

سرو رفتار غنچهٔ گفتار
چه قدر از تو اعتبار گرفت

دل بکرنگ خویش را نازم
خویش را تنگ در کنار گرفت

بیتو دیگر چه میتوان گفتن
چشم آئینه ما غبار گرفت

بوفائے سرشک خود نازم
که گلاب از گل مزار گرفت

جوش بیگانگی چنین افروخت
نقد وابستگی عیار گرفت

الحذر الحذر ز سادگی
نتوان خوی روزگار گرفت

تا شدم خاک راه یار اسیر
اختیار من اعتبار گرفت

هر عارض افروخته مشاطه ناز نیست
هر جنبش مژگان چمن آرای نیاز نیست

گر از نسب نامهٔ یاران عزیز است
هر فاخته محمودی و هر سرو ایاز نیست

از آتش و آبم نفرید گل و شبنم
نظر ره من جلوهٔ نظاره گداز نیست

یکسان ورقِ دفترِ ایجاد گشودیم — هر صفحه بیکار تر آئینه راز نیست

دل بر دل صد رنگ و خبر وا نگشتیم
ولدار اسیر تو عجب شعبده باز نیست

مژه با نگاه در سخن ست — مو بمو یم بآه در سخن ست
عذر تقصیر بے زبانی بس — انفعالِ گناه در سخن ست
کعبۂ سرگذشتگان نزدیک — نارسائی براه در سخن ست
صبر هم اضطراب پرواز ست — گریه با کوه و کاه در سخن ست

رتبۂ عشق ازان بلندتر ست
طفل اشکم بماه در سخن ست

صبرم حریف عربدۂ نیم ناز نیست — شادم که عمر رنجش بیجا دراز نیست
آشفتگی ز سایۂ من موج میزند — کس روشناس پرتوِ خورشید راز نیست
مرغِ دل برشتۂ نظارہ بسته ایم — طالع نگر که مژدۂ پرواز باز نیست
عشقِ پلنگ خوی شناسد جوان ز پیر — گل را به بزم شعله ز خار امتیاز نیست
عالم ز خوی گرم تو یک شعله آتش ست — کو پنبه که کوره خار اگداز نیست
یکشب که اشک تشنه ز افشاء راز نیست — بیدرد درا گمان که دلم در گداز نیست
راضی بدشمنی شده ام رشکِ غیر نیست — بگذر ز رگشتنم که نیاز ست و ناز نیست

بیند بسوی غیر دلس صید رشک ماست
تمکین مباش اسیر که دشمن گداز نیست

لاله بکف جام دمیدن گرفت — سبزه سر زلف رسیدن گرفت

وحشتم این بار زجا کنده بود دل سر زنجیر رمیدن گرفت
حسن و گل وعده بپایان رسید هر که دلی داشت دویدن گرفت
جام جم آئینه شهرت گداخت حیرت ما ساغر دیدن گرفت
تا سخن از لعل کسی گفت اسیر آب گهر شور چکیدن گرفت

هر سر مویم ز فغان بلبل دیوانه ایست هر مژه کانم از حیرت پر پروانه ایست
رفته از خویش پندارم زیادش رفته ام عالم یکرنگی عاشق تماشاخانه ایست
گاه مستم گاه مجنون گه در آتش گه در آب تا ابد گر گویم از نیرنگ عشق افسانه ایست
بیخودم کیفیت گلزار عشق از من مپرس سایهٔ هر برگ سبزش گوشهٔ میخانه ایست

فلک برات که بر شهپر هما ننوشت که نسخه ز غبار مزار ما ننوشت
بهانه جویت از امتحان غبار انگیخت دلم بسوی تو مکتوب مدعا ننوشت
چه نامها که نوشت از غبار و داد بباد دلی که خون شد و یک حرف آشنا ننوشت
رسید قاصد و یک عمر انتظار کجاست جواب نامهٔ ما را مگر بهانه نوشت
وفای هرزه پشیمان برو که رنگم سوخت که چه نوشت نام مرا راضی از جفا ننوشت
اسیر آنکه فغان دلگشائی که نکرد بسینه ام رقم نالهٔ رسا ننوشت

دو جهان از کتاب دل ورقیست زندگی سطری و فنا سبقیست
گل خورشید غنچهٔ نشکفته صبح بی باده شام بی شفقیست

تب رنگی که سوخت گلشن را
هنر از عیب میتوان دانست

غنچه بتخاله و گل عرقیست
عالم آئینه خانه سبقت

میگریزم اسیر آزادی
دل بیدرد ملکه بعقبیت

از خوی تو عالم همین شعله شکارست
پیداست دلی هر طرف از شبنم اشکی
از آمدن و رفتن قاصد چه کشاید
بیهوشی ما در گرد جام و سبو نیست
تاج زر دهقان گل ارزانی گلشن
ننگ عدم ست آنکه نه دل مرده عشقست

هر دو دو دل سوخته بوی نو بهارست
رنگین چمن گریه ما آئینه زارست
مکتوب اسیران شکن زلف غبارست
کیفیت منصور ازین باده خمارست
چون شعله کله گوشه مرا سایه خارست
بی نور تو آئینه ما سنگ مزارست

ای عربده جو خیل سیاه تو کم از کیست
هر سر دسیه داری نه هر لاله سوارست

نشینم گوشه با خاطر ناشاد هر ساعت
من آن صیدم که در صحرای وحشت میدوم هر دم
بجانان راز غم در اک یک خاطر فشانم هر دم
دلم آشفته سروی است کو خویش دلارائی

کنم در دیده از دست دل خود داد هر ساعت
طپد در سینه از قیدم دل صیاد هر ساعت
ز رنگ آمیزی آئینه بیداد هر ساعت
بپایش می نهد سر سایه شمشاد هر ساعت

فزون باد التفات شاه بر آنقدر یارب
که گویندش اسیران صد مبارکباد هر ساعت

بجلوه از چشم دل مستور نیست

لن ترانی پرده دار طور نیست

پاکبازان را نشان دیگرست
هر که سربازی کند منصور نیست

از غبارم آسمان ها ساختند
بیش ازین افتادگی مقدور نیست

توبه کی دارد خلافِ شرعِ دل
در قیامت بوالهوس معذور نیست

تخم حسنت در جهان پاشیده اند
حرص اگر باشد گناهِ مور نیست

دیده ام سیرِ دو عالم میکند
یکسرِ مژگان تماشا دور نیست

نشه در عالم سراسر میرود
از نگاهت هیچکس مخمور نیست

گر شود خاک آب گوهر میشود
ساغرِ دل کاسهٔ فغفور نیست

تا چه خواهد کرد دل با چشمِ او
خانه آئینه هم معمور نیست

چون نگل نسبت کند روی ترا
دیده دارد تماشا کور نیست

تا تو می آئی قیامت رفته است
وعدهٔ وصل اینقدرها دور نیست

از برای چشم بیمارش اسیر
شربتی چون شیرهٔ انگور نیست

خط بر سرِ هر حرف چو تقویم کشندت
زان به که خطی بر سرِ تسلیم کشندت

اینخاک نشین رتبه ات از دولتِ خواریست
مگذار که در پایهٔ تعظیم کشندت

چون گرد ازین جاده مکش دامنِ همت
حیف که اقلیم باقلیم کشندت

بر صفحهٔ رحمت رقم حرف امید است
تیری که بهر مو بتن از بیم کشندت

بی شان ادب صورت دیوار وجودی
هر چندکه با خامهٔ تعلیم کشندت

هر چند اسیر غمی از حشر بیندیش
در چشم گه سرمه چو از بیم کشندت

دلِ جمعم گلِ بی آب و رنگ ست / بهارش گلشنِ آیینه رنگ ست

سرِ بدمستی دارم بگردون / میم در ساغرِ داغِ پلنگ ست

هلاکِ شوخِ پرکاریِ صلحش / گره بر گوشهٔ ابروی جنگ ست

بهارستانِ ما در دستِ ساقیست / گلِ دیوانگی را باده رنگ ست

نمیدانم صف آرا جلوه گر کیست / میانِ کعبه و بتخانه جنگ ست

سرشکم میکند طوفانِ الفت / بگلزاری که یکرنگی دو رنگ ست

غبارم بر سرِ کوی زمین گیر / شتابم مصلحت بین درنگ ست

اسیر از اضطرابِ دل چگویم
فضای گفتگو بسیار تنگ ست

محشر نمک از غبارِ ما داشت / دیوانگی انتظارِ ما داشت

آیا دگر او چه مدعا داشت / بیگانه نگاهِ آشنا داشت

خجلت نکشید مشتِ خاکم / سامانِ ضیافتِ صبا داشت

برداشت ز خاک اعتبارم / تیرِ تو اگر پرِ هما داشت

حرصم نمک چشی نفس سود / جایی که قناعت ابتلا داشت

از بیخبری خبر گرفتم / جای تو دل انتظارِ ما داشت

بی عشقِ تو صافِ زندگانی / خاصیتِ آبِ ناشتا داشت

هرگز نشکست کشتیِ ما / لنگر از صبرِ ناخدا داشت

با دانه و دام راز میگفت / صیاد سرِ شکارِ ما داشت

خوش گرد سرِ کسی نگشتیم / جا که هزار مرحبا داشت

شد نکهت گل کف غبارم
این شبنم گل پر شهادت داشت

پیراهن اسیر زد به چاک
بیتابی تنگی قبا داشت

جنون بوی گل افسانهٔ کیست
محبت گردش پیمانهٔ کیست

نگه پروشنگر آئینه است
تغافل ساقی میخانهٔ کیست

سر شکم دیده امشب خواب سیلاب
خرابی خوش نشین خانهٔ کیست

نمیدانم می از ساغر گل از جام
بهار جلوهٔ مستانهٔ کیست

پریشان کرد اوراق محبت
دل دیوانه نکهت خانهٔ کیست

جی نظاره در دل میکنم صاف
ز مستی هم خم گر مستانهٔ کیست

ز جوش صورت و معنی خرابی
نمیدانی می میخانهٔ کیست

شنیدم خاطر آسوده هست
ندانستم چراغ خانهٔ کیست

باستغنای نومیدی بنازم
نمیگویم جهان ویرانهٔ کیست

نمیدانم چه با بیگانها ی
اسیر بینوا دیوانهٔ کیست

گر بدست افتد گل باغ گلستان خوشتر است
بر خورد گر زخم تا سوده از نمکدان خوشتر است

میکند چون نقش پای دل گلی در آستین
جادهٔ شوق از گلستان خیابان خوشتر است

هر بیابانی که جولان غزالی دیده است
سایهٔ خارش بچشم از مژگان خوشتر است

گرچه دارد قطره نیستان گهر در آستین
سنگ بردار ندیر دیوانه طفلان خوشتر است

گفتگو در پرده کردن صد طرف دارد اسیر

ببیش من از حرف حریفان مارعنایان خوشتر است

...دت جهان گرفت و تماشا چنانکه هست
صد رنگ گل برآمد و بلبل همانکه هست

...س ترا بروی گل و حنا بیکشد
آئینه را شناخته ام اینچنانکه هست

...د کاروان غبار شد و کاروان که بود
برخاست گرد منزل و مقصد همانکه هست

...یش از خیال محرم رازِ تو بوده ایم
در خاطر تو جای دلم آن نشانکه هست

...ند آنکه پاس سوختی رازِ تو واغتیم
دل در میان نه بود همان بدگمانکه هست

...شتِ غباری از رهِ تجرید بیش نیست
این قوم و این قبیله و این دودمانکه هست

...ارد دلم برای غمت کارخانه
بیرون از این زمین و ازین آسمانکه هست

شوقت همیشه بلبلِ توحید باد اسیر
بیرون مباد یکدم ازین گلستانکه هست

...جلت الفت کشد هر دل که با اصاف نیست
نسخهٔ رنگین ترا از مجموعهٔ انصاف نیست

...صید معنی گشته ام بینش گواهِ حال من
باطنم چون ظاهر آئینه صورت باف نیست

سینه صافم دوست از دشمن نمیداند دلم
منزلم را دِحبت با دو عالم لاف نیست

...نقد هستی صرف یغمای محبت کرده ایم
گر شود صد عمر صرفِ یک نگه اسراف نیست

مهربانی با تغافل دوستی با دشمنی
بیمروت عالم بیداد را انصاف نیست

گرمی بازار دلرا عیب پوشیهاست تنگ
هر قلب خلق رایج نشرد انصاف نیست

چون اسیر خاکسار از جام حسرت سرخوشم
شکر با دارم که عمرم صید استغناف نیست

در بر دل تو دل در بر ماست
تمنای تو دل دلبر ماست

خاک را ہم صبا میداند
شعلهٔ شوقِ تو بال و پر ماست

خصم در بستر گل خواب کند
هر کجا پای نهی بستر ماست

رنگ افشانی پرواز نگر
سایهٔ خار جفا بستر ماست

مسند از مشرب وسعت داریم
صافی باطن ما ساغر ماست

بزم بیباکی رنگینی تر
بی تکلف سر ما افسر ماست

عیب جولان شود گرداند
که سبکروحی ما لنگر ماست

دلت از گریه صفا یافت اسیر
چشم آئینهٔ چشم تر ماست

داغ تو زبس که سینه تابست
آتشکم ز گل رخت نقابست

خندهٔ بدل شکستهٔ ما
این نقش نگین آفتابست

با هستی و نیستی چه داری
مخموری و مستی از شرابست

از فیض غبار کشتگانت
هر روز طلسم آفتابست

دیدیم نزد و رگرد مجنون
آسایش مرگ اضطرابست

دل از گلِ یاد آن بخندد
این ذره تمام آفتابست

همت من و آشنائی تو
چشم و دل عالمی بخوابست

ساقی قدحی که فیض صبح ست
آئین سحاب آفتابست

آسایش آرمیدهٔ ما
در دل چقدر سفر شتابست

مغز ست محبت و جهان پوست
معنی جانست و تن کتابست

با نسخه راز آن چه دارید
دریا صحرا چمن کتابست

خاموشی و نیستی و هستی — چیزی که درین دیار باب است

حال دل زار ما چه پرسی — این شعله شهید اضطراب است

برخیز که تاب دوریم نیست — وصل تو بدیده ام نقاب است

مخمور بیا داد ج مستی — هشیار بیا تمام خواب است

معموری این جهان مپرسید — این خانه ز اشک من خراب است

آئینه شراب وصل نوشید — در دامن بیخودی بخواب است

عکس رخ کیست مجلس آرای — بیدار بیا تمام خواب است

گرد دو جهان بباد دادن — بازیچهٔ اول شباب است

در سینها بهوش بودن — خاصیت شوخی شراب است

در راه تو جان و دل سپردن — از عمر کمینه انتخاب است

در سینه نقش گذر نیاید — کاینجاست که خویش مضطرب است

در دل داریم یاد روئے — وصل است که در نظر حجاب است

بیگانگیم در آشنائی — آسودگیم در اضطراب است

پرهیز کن از گرفته خویم — زین میکده یکجهان خراب است

فرش رهش از گل و سمن نیست
چشم گریان و دل کباب است

عشق اگر سوزد در آتش حسن او باکم نیست — شعله را پروای جان افشانی خاشاک
بی فریب زلف او در دام گرفتاری شدیم — صید بار اگر سر منت فتراک
اشک اگر افشای رازت کرد از مژگان چکان — می اگر صد فتنه انگیزد گناه تاک

این که با وصل تو تنها کشتن نشین هم محرمست | دامن آئینه از گرد تعلق پاک نیست

بسکه از عشق تو میسوزد درونم شام هجر
نیست یک آهم که برق خرمن افلاک نیست

گرچه پا اندر سر زلف تو کجبازی نیست | یک جز شانه درین سلسله عماری نیست
تماشای جمال تو سراپا شده چشم | همچو نرگس بچمن کور نظربازی نیست
نکته او بمن از باده کشی روشن شد | بهتر از ساغر می آئینه رازی نیست
نکته گوش کسی زمزمه گرم سپند | در نه آن سوخته بی شعله آوازی نیست

چند با ساغر می با دل غمگین باشم
عیش تلخست ز ران بزم دمسازی نیست

جز مراد دولت مرادم نیست | درد با صاف اعتقادم نیست
گفتمش وعده های بوسه چه شد | گرد لب خنده که یادم نیست
هرزه در دست دعا چه دهم | مطلبی در خور مرادم نیست
من کجا قید نام و ننگ کجا | بیشتر سودای انقیادم نیست
داد کردم بیاد راز جنون | چکنم با کسی اعتقادم نیست
در دل گوش میکند فریاد | مصرع ناله بیادم نیست

جان سپارد بسینه ام دل پیر
گر بگوید که خانه زادم نیست

دارم دلی که آینه پیرای بیخودیست | آهم گواه محضر دعوای بیخودیست
عالم بدور چشم تو میخانه گشته است | چندانکه چشم کار کند جای بیخودیست

چون معنی کرشمه بلفظ آشنا مباد آگاهی که حاصل سودای بخود بست

راز دلم بدانکه چمن زار وحشت است این قطره باز مانده مینای بخود بست

دارد چمن ز سایهٔ هر برگ جام اسیر

صبح ست و جوش خندهٔ گلهای بخود بست

بعمری سوم ابر زوی مروت دیده است نرگسش پنداری اشتباب الفت د

مغز از سوربیکی چون ذره میر قصد بسر آفتاب محشر داغ محبت دیده ا

دل اگر در سینه چند رنگم از زر د میبرد خصم بیدل از من عاجز چه جرأت

جلوه مرد آزما بسیار و تلیش ساده دل حرفها آئینه ام در خواب غفلت

الفتی الفت که سر لی تیغ میگردد نثار قدر این معنی کسی داند که الفت

صورت از معنی شناسند اهل بینش در جهان

جلوهٔ معنی اسیر از چشم صورت دیده است

الفت آباد محبت را خرابی دیگر است گریه را شور و گرم را رواج دیگر است

گوشه داریم سیر کوه و صحرا میکنیم الفت یار را با وحشت امتزاج دیگر است

مسند جم تکیه گاه گرد بیابانست و بس بادشاه بیکسی را تخت و تاج دیگر است

عاشق بیچاره گر پروانه گاهی بلبل است

هر گلی را در گلستانش مزاج دیگر است

هر سبزهٔ این باغ نشان خم دام است هر سرو گلی نغمه سرای خم جام است

آمیخته با چشم ترم شور تماشا هر قطرهٔ مه متکلم نفس فتنه عام است

دارد شکی ما دگر فناری عالم هر وحشی آرام کرده نظر کرده دام است

شبنم به شمع رو صلهٔ داغ فرو شد — در گلشن و گلخن تمنای تو وام است
احوال غریبان ز فراموشی خود پرس — هر ناله که از خاطر ما رفت پیام است
بیگانگیم سوخت ز بیداد تو فریاد — مستانه جوابی که غریبانه سلام است
تبکرد تو کاوش نه بشمع نه یا دل — نقش قدم گرم روان ماه تمام است
بنیاد بیش افگنده آسایش جاوید — هر ناله که از خاطر ما رفت پیام است

آتشکدهٔ سینه نظر یافته کیست
در کلبه ام از سوز نفس شرر بدام ست

فراموشی فراموش دل ماست — محبت حلقه در گوش دل ماست
چه دریا ها که در یک قطره خونست — زمین و آسمان جوش دل ماست
می الفت فراموشی ندارد — دو عالم بیخودی هوش دل ماست
بساطی چیده ام از سینه صافی — ادب یک جام سرجوش دل ماست

می معنی کشد از جام صورت
اسیر آئینه هوش دل ماست

...ای که دامگاه غزال رمیده کیست — صیاد چاره وحشت در خون طپیده کیست
...ب دیده خواب راحتم افسانه آرزوست — بیطاقتی بمذهب من آرمیده کیست
...رام طوف کعبه احرام بسته ایم — در بند زاد و راحله بودن ندیده کیست
...شکل که در نظر و عالم میسر سد — آسایشی که در قدم دل دویده نیست
...ینه شکسته بقاصد نموده ایم — یک نمه شکوه دل از آن نور دیده کیست
...هر گر نخوانده است محبت شعاریم — بیگانه که یک لقبش نور دیده کیست

بادہ را شیشۂ کم ظرف زجوش انگندہ
درگلستان خم از غلغلہ آرام نداشت

سبزہ از لالہ صد رنگ برون آوردہ
بادعاگوی چو من این ہمہ دشنام نداشت

بجنگ بادہ صراحی طلسم ہستی ماست
قدح مصاحب ایام تنگدستی ماست

زجام بادہ شراب دوسالہ مینوشم
خیال چشم تو سرمشق می پرستی ماست

ہمین قدر بسر کوئیش اعتبار بس است
کہ چرخ داغ زبخت بلند دستی ماست

بیاد نرگس ساقی کشیدہ ایم شراب
بیاد نشۂ توفیق تندستی ماست

ساغر بادہ شرمسار من ست
عیش زندانی بہار من ست

تشنۂ بیقراریم چو سپند
گرہ سوختن بکار من ست

بادہ پیماست ہر زبان با غیر
نتوان گفت یار یار من ست

تا دران آستانہ خاک شدم
آسمان تشنۂ غبار من ست

مطلبم غیر نامرادی نیست
عشق امیدِ روزگار من ست

شدہ ام تا عزیز کردۂ عشق
خوشدلی ننگ اعتبار من ست

آشنایان جگرخراشانند
ہر کہ بیگانۂ تو یار من ست

سوختم زان نگہ اسیر چو شمع
شعلہ لوح سر مزار من ست

اگر ستم کند امروز احتراز می ہست
جواب اگر دہد اندیشۂ سلامی ہست

خلل پذیر نگردد بنای ناز و نیاز
جفای یار وفای مرا دوامی ہست

زنهار که رهگذرت صیدگاه می‌جوشد
هر طرف که سمند تو رفت دامی هست

نظاره محرم راز نهان عاشق نیست
اگر خیال لبش میبر جدائی هست

اسیر عشقم و صیاد وحشی سختم
بیاد چشم تو ام الفتی تمامی هست

حرف مجنون تو از گلبرگ تر نازکترست
حلقهٔ زنجیر از آب گهر نازکترست

چون نگاه پاکبازانم سر پرواز نیست
در ته دام از پر و بال های چشم تر نازکترست

از نوید وصل تنها نقش فریبم میدهد
گفتگوی قاصد از لطف خبر نازکترست

فتنه جوئی بین که نازد بخوی خویشتن
خاطر او بیشتر از بیشتر نازکترست

داغ شو گردون زنومیدی که در چشم اسیر
رنگ گلهای دعای بی اثر نازکترست

دل اگر رفت گرفتار طلسم خاکست
سر اگر نیست بجا در سفر فتراکست

عشق در خاطر آسودگی میگنجد
صدف گوهر تابندهٔ مهر افلاکست

خون ما ریخت که آتش بجهان اندازد
شعله را جوهر شمشیر ستم خاشاکست

هست اگر کشتی رحمت چه غم از بحر گناه
پاک ز آلودگیم نیست اگر دل پاکست

بسکه چاک از مد ناله رفو کرد اسیر
شعله که نفسش نخاست گریبان چاکست

یک سعی شکوه از لب خشنود بر نخاست
صد بار سوختیم و ز ما دود بر نخاست

سیلاب عشق خاک وجود مرا برفت
گردی که بر دل از غم او بود بر نخاست

محروم داشت جلوهٔ دیدار حق از ایاز
عاشق زنا امیدی محمود بر نخاست

از بس ز ظلم بدامن همت کشیده پاے | از بیش پاے شاہد مقصود برنخاست

مقصد ز عشق لذت شورست اسیر ازین
شادم که داغ لاله نمک سود برنخاست

گر در راه تو جلوه پرداز ست | سر کویت قلم در ناز ست
دل هر ذره عالم معنی ست | هر سر خار گلشن راز ست
همه عالم قلم و فیض ست | در بر دی رشش جهت باز ست
راه دار دیده که همه کس | نگهش نور چشم اعجاز ست
خجلت اضطراب می‌کشدم | داد از دست دل که غماز ست
راحتم دور بیکر و چیست | برق را آشیانه پرواز ست

دارم در طلسم شیشه اسیر
چشم مست قدح فسون‌ساز ست

دریائی ز اشک جگر پرور من ست | دوزخ تفی ز گرمی خاکستر من ست
در دسر خمار ندانسته ام که چیست | نومیدم و شکسته دلی ساغر من ست
بیگانگی مکن که نکو مے شناسمت | هر خون که کرد تیغ تو زیر سر من ست
تا پر کشوده ام شده ام صید بیضی | پرواز برق خرمن بال و پر من ست

گردید عقل درد ته ساغرم اسیر
تا نشئه شراب تو در دسر من ست

اقلیم درد را سحر و شام دیگر ست | مستان عشق را غم و آرام دیگر ست
در دسر خمار ندارد سر اسیر عشق | دل مست ساقی دگر و جام دیگر ست

عنقا بروز بال تجرد بلند شد ‌ ‌ ‌ بی قید نام و ننگ شدن نام دیگرست

سرمایه چو سایه تیغ تو جست اسیر
ازراه‌دین دیار سرانجام دیگرست

دلم باسوز پنهانی سری داشت ‌ ‌ ‌ که چون گردون بکف خاکستری داشت

خیالش همراه پرده میسوخت ‌ ‌ ‌ اگر با خود گمان دیگری داشت

دل از دعوی اعجاز میگرد ‌ ‌ ‌ اگر دیوانگی پیغمبری داشت

نشد صید پریشان اختلاطی ‌ ‌ ‌ جنون در کشور ما لشکری داشت

غبارم عمرها پرواز میکرد ‌ ‌ ‌ چه دور افتادگی بال و پری داشت

اسیر از خاطر او میگذشتم
اگر باغ فراموشی بری داشت

دیگر به بزم او سخن ما گذشته است ‌ ‌ ‌ آیا در آن میان چه سخنها گذشته است

از چیرگم گریه نماندست احتیاج ‌ ‌ ‌ کشتی شکسته از سر دریا گذشته است

هردم بجلوهٔ دگر از کار رفته ایم ‌ ‌ ‌ امروز کار ما ز تماشا گذشته است

تنهائیم به رنج بیطاقتی گداخت ‌ ‌ ‌ از خاطرم که یاد تو تنها گذشته است

ساقی اسیر از کف امروز تا صباح
می خورده و ز توبه بیجا گذشته است

ز تاب آنکه برویت نقاب نزدیکست ‌ ‌ ‌ بدل ز زلف تو صد پیچ و تاب نزدیکست

ز چشم عشق نهفتی براه یکمژه خواب ‌ ‌ ‌ بهوش باش که مردن بخواب نزدیکست

شراب صاف حقیقت پس از مجاز دهند ‌ ‌ ‌ طلوع صبح چه شد آفتاب نزدیکست

سپند نسبت دوری با اشک من دارد
همین بس است که با اضطراب نزدیکست

در حلقهٔ زلف تو دل خانه نشین داشت
دیوانه که اقبال رسا زیر نگین داشت

لب خنده ز گل دید ترا از شکر خواب
آئینه چو گل سر بسر چین جبین داشت

نقش قدم ماست دل آبلهٔ ماست
از گرمی ره سینه فراغت بزمین داشت

در گلشن اقبال چه نامی که برآورد
آن دل که ز تنگیست دل ما نقش نگین داشت

مند دل سوخته هر دانه که شد خاک
شرمندگی از مردمی روی زمین داشت

ر خطهٔ کشمیر دل غنچه و باسنے
طوطی نمکین بود حدیث شکرین داشت

از قبضهٔ لطف تو اسیر تو کمان خواست
چشم بد کوته نظران داغ کمین داشت

پیش سامان هر شکم مایهٔ دریا کمست
هر طغیان جنونم وسعت صحرا کمست

هر چه بینی پرتوی از حسن عالمگیر است
جلوه بسیارست اما دیدهٔ بینا کمست

گر شراب کم دهد ساقی گناه ظرف نیست
ورنه در میخانهٔ توفیق کی صهبا کمست

خانه بر دوشی نمیداند چو عاشق گردباد
هرزه گردی همچو او در دامن صحرا کمست

تار کمند عشق را صیاد حاجت نیست
شهید خنجر بیداد را جلاد حاجت نیست

خود شیشهٔ دل بخورد بر سنگ ناکامی
ترا در مکتب سنگین دلی استاد حاجت نیست

آوازگی نخلیست از گلزار خاموشی
گر آواز من بشنود مرغ چمن فریاد حاجت نیست

تیر توکل گشته ام از خلق مستغنی
مرا در بی نیازی از کسی امداد حاجت نیست

چو دل در هجر میرد جان نخواهد تهنیت در وصل ‌‌ ‌ ‌ که در عید اهل ماتم را مبارک باد حا

بهار آمد که از جوش جنون گلها زنم بر سر
من شوریده را سیر گل و شمشاد حاجت نیست

مارا که سر عشرت و سودای طرب نیست ‌ ‌ ‌ ‌ گر در ره بدربان نفرو... عجب
با خنجر تو کل نتوان کرد سراغش ‌ ‌ ‌ ‌ نقش پی گمنام تو در راه طلب
در مکتب تسلیم شهیدان وفا را ‌ ‌ ‌ ‌ جز جوهر شمشیر تو سرمشق ادب

هر قطره از خون شهیدان گل صحبت
جایی که دم صبح ز شمشیر تو شب نیست

چمن چمن گل آشفتگی بدامن ماست ‌ ‌ ‌ ‌ نسیم اگر دم عیسی ست برق خرمن
بکائنات ز آئینه صاف سینه ترم ‌ ‌ ‌ ‌ بدوستیش سپردیم هر که دشمن
چمن شناس نیم از خزان چرا ترسم ‌ ‌ ‌ ‌ شکست حادثه دور از قفس که
نسیم شرطهٔ دریا دلان شکیب بس ست ‌ ‌ ‌ ‌ بجز خطر همه گر ناخداست دشمن
چسان جواب دل بینوای خویش دهم ‌ ‌ ‌ ‌ که خون ناحق صد آرزو بگردن

اسیر قدر تماشای خویش میدانم
خیال اوست که نور دو چشم روشن ماست

از عکس تنت جیب قبا آئنه زارست ‌ ‌ ‌ ‌ پیراهن از اندام تو لبریز بهار
دائم دم صحبت در اقلیم محبت ‌ ‌ ‌ ‌ آئینه دلان را شب چو روز چکار
گرد از ستم آباد شب هجر خلاصم ‌ ‌ ‌ ‌ صیاد خیال نکهت صبح شکار

از کشتن منصور غرض رفع خمارست

اسیر عشق را در پیش جانان
کجا یارای حرف و همزبانیست

گر شود همسایهٔ زلف صبا نامحرم ست
در بود همخانهٔ چشمت حیا نامحرم ست

شد چراغم روشن از خاکستر بخت سیاه
بعد ازین آئینهٔ دل را صفا نامحرم ست

آشنای عشق را یاد آشنائی کار نیست
کلبهٔ تاریکِ عاشق را ضیا نامحرم ست

تا دعای دوست شد وردِ دلِ خلوت‌نشین
گر اثر باشد زبان وقت دعا نامحرم ست

حسن رهبر چند حیرت پاسبان شد تا اسیر
گر بود آئینه او چشمِ ما نامحرم ست

آنچه دل را می‌نوازد درد دیدار آن اوست
آنچه جان را زنده دارد آتش پنهان...

دیده از مکتوب زخمم تازه روشن نگرد
دل شهید انتظار قاصد پیکانِ او...

هر که از یاد تو شد در مصرِ تنهائی عزیز
گر به بزم وصل یوسف جا کند زندا...

عشق هر جا از کمالِ خود سخن گوید اسیر
شاه بیت آفرینش حرفی از دیوان اوست

جبههٔ تسلیم جان را سجده‌گاهی دیگرست
دیدهٔ آئینه دل را نگاهی دیگرس...

گو مشو بیدار از خواب پریشان رستخیز
محشرِ ما گردشِ چشم سیاهی دیگرس...

با شهید خویش آن چشم تغافل کیش را
هر سر مژگان زبانِ عذرخواهی...

آخر از امید بیمِ امید حاصل شد اسیر
پادشاه بی نیازی را سپاهی دیگرست

سبزهٔ ما کی ز برق خرمی اندیشه داشت
گر دمید از آبحیوان آتشی در ریشه...

از شکستِ تو به کارِ عشرت باشد درست
آسمان ما را اگر فتارِ طلسم شیشه داشت
کوهکن در زیر باری تنگِ مزدوری نبود
خونبهای صد چو خسرو در شرار تیشه داشت

بهره ور باشد ز گوهر های نظم خود اسیر
گر طریق این سخن دزدان شاعر پیشه داشت

ز بوی بخود م موی که دیدست
نگاه حیرتم روی که دیدست
پری در سایهٔ بال فرشته
بغیر از چشم و ابروی که دیدست
فرنگستانست از هر حلقهٔ زلف
پرستاران چنین موی که دیدست
غزالِ شیر صولت سروبدست
پر روئی سمن بوی که دیدست

ز گردش ناقه میرو ید زره سرد
چنین خوش جلوه آهوی که دیدست

از جلوه نور چشم و دل و جان لبالبست
هر برگ غنچه ام ز گلستان لبالبست
در شیشه خانهٔ دل ما گر هوا شکست
پیمانه از درستئی پیمان لبالبست
شد حشر در یک سخن لبش آشنا نشد
عالم کباب گشت و نمکدان لبالبست
کار تو رفته رفته ز خورشید هم گذشت
صبح و شبنم ز شوخئی مژگان لبالبست

درد سر خمار ندانسته ام اسیر
جام دلم ز بادهٔ عرفان لبالبست

حرفِ شوقت مختصر خواهم نوشت
بیشتر از بیشتر خواهم نوشت
قاصدِ جان میکنم سویش روان
نامهٔ بی دردسر خواهم نوشت
شکرِ وصل و شکوهٔ هجرانِ او
هر دو را با یکدگر خواهم نوشت

شد ز نومیدی دعا محتاج تر
بر برات بی اثر خواهم نوشت

خوانده‌ام شرح اشارات نگاه
وصف لعلش مختصر خواهم نوشت

میزند جوش از دلم موج شکست
باطل السحر خطر خواهم نوشت

نیشکر شد خامه در دستم اسیر
حرف لعلش بیخبر خواهم نوشت

دامن صحرا دکه از دامن گلچین گذشت
بسکه گلگون کوهکن را از نظر رنگین گذشت

نقل شیرینی ز خسرو ماند آخر یادگار
جان شیرین داشت نتوان زیست از شیرین گذشت

شد شفق زاری که دامان گلستان پاک سوخت
صبحدم گلها زبیت و خاطر غمگین گذشت

غنچه محبوب او دیدم دلم آمد بیاد
مصرعی در پرده خواندم بر لبش تحسین گذشت

خوش بهاری بوده بزم از قصهٔ رنگین اسیر
جای سرو و گل حدیث خسرو و شیرین گذشت

لطف سخن و نازکی لفظ و ادا هیچ
بیتابی باشکوه که ما حیرت ما هیچ

از حال دل خود چه دهم در سر تو
جز اینکه کمر بنویسم دو سه جا هیچ

مضمون کتابت بود آشفته غبارم
زنهار نپرسی دگر از باد صبا هیچ

گوشی که نباشد لب گویا چه سرآید
چون درد سخن نیست دگر زمزمها هیچ

افسانهٔ بیهوده چه بندد چه گشاید
باشد گره زلف پریشان هوا هیچ

گفتیم بهارست به بندیم حنا ئی
خندید که دیوانه شدن از تو زنا هیچ

بیقدری هر ذره ز بس شاری نورست
چون قبله عیان گشت بود قبله نما هیچ

با این همه غفلت نفس از یاد تو داریم
یکبار نپرسی ز غم اموشی ما هیچ

عنقاست تمنا همه صیاد شعور اند — بیجا چو بود بحث بود حرف بجا هیچ
همصحبتِ دیوانه شدن صرفه ندارد — داریم خبرها که نپرسید ز ما هیچ
از دیو و پری روی زمین بزم شعراست — حرفی نتوان گفت بجز نام خدا هیچ
ما نیک و بد مردم عالم چه شناسیم — از پشه نپرسید ز سیمرغ و هوا هیچ
از توشه حاتم ببرد عرض نزاکت — وحشی که ندیدست بجز دیدهٔ ما هیچ
حرفی که نفهمیده چه گفتن چه شنیدن — در درد دل ما هیچ بود مطلب ما هیچ

دیوان اسیر است بجز نام تو هیچست
پیچیدگی مصرع و مضمونِ رسا هیچ

گه به درد و گه به داغِ ما هیچ — اینقدر رها در سراغِ ما هیچ
نشئه کز سر خوش سوداستی — پا بدامانِ ایاغ ما هیچ
شعله را سرکار شبنم کرده ایم — بوی گل در سیر باغِ ما هیچ
گر سمندر گشته پروانه — هرزه بر دور چراغِ ما هیچ
گل نگنجد درین آشفته باغ — نکهت گل بر دماغِ ما هیچ
دود بخیزد ازین صحرای خشک — هیچکس کو در سراغ ما هیچ

گفتمت گفتم اسیر خادم سوز
رشته سودا به داغ ما هیچ

مگشای به پیش هر کس بار غمانه چون موج — چندی زبان ندارند اهل زمانه چون موج
گوهی از شکستن دارد به بحر مستی — تا کشتی بگردد صید کرانه چون موج
از خویش اگر گذشتیم ما ها برون شدن — بحر شهادت است این ما در میانه چون موج

مارا غبار دریا در بحر گریه دارد — ابر بر کرانهٔ دشت ما در میانه چون

در بحر و بر بعالم چون ما مسافری کو — بی آب و دانه چون ما بی اشیانه چو

در بحر آشنائی تا دیده میگشائیم — اشکم کند براهی هر دم روانه چو

تا کی به بند هستی در بند هیچ بودن — بشکن بزور بازو زنجیر خانه چو

دریا اسیر گردد از بیقراری من
تیغش همان بخون غم دارد روانه چون موج

گذشت مست تو هرگز به هیچ در محتاج — مباد چشم و دل ما بلند گهر محتاج

غبار اگر شده دیوانه خاطرش جمعست — چرا ز خشکی دریا شود گهر محتاج

صفای سینهٔ عاشق نگر همیشه بهار — ز خشک سال نگردیده چشم تر محتاج

نکرده ایم سوالی دگر تو میدانی — مباد چشم تر ما به بحر و بر محتاج

هنر رسید بجائی که دست ما نرسید — نشسته ایم بامید این هنر محتاج

چه شکر یک مژه برهم زدن توانم کرد — که نیست صید محبت ببال و پر محتاج

نهال بخت ترا نوبهار گشت اسیر
نشد ریاض توکل به بحر و بر محتاج

جز نهٔ شوق که می ریخت به پیمانهٔ صبح — مست خورشید که بیرون رود از خانهٔ

چون سیه مست تهی شیشه باندازهٔ صبح — فرش گردیده سیم بر در میخانه

نفس سوخته را فرصت پروازی بود — کف خاکستر باشد پر پروانهٔ

انتظار تو شبی مست ز جا برده مرا — تا بجائی که شکستم در میخانهٔ

بیش از اندازهٔ می مست شده امروز اسیر

گردش چشم که می ریخت به پیمانهٔ صبح

گلگل شگفته از شفق فیض باغ صبح
پر گشته از شراب تماشا ایاغ صبح

کافر بحسرت دل بیخواب ما مباد
پر سوختم بناصیهٔ شام داغ صبح

شب را کسی بخواب نه بیند چو آفتاب
روشن اگر ز روی تو گردد چراغ صبح

از بسکه انتظار کشیدیم سوختیم
در سینه دل گداخته ام چون چراغ صبح

هر شب که عزم کوی تو کردم اسیر دار
از گرد راه خویش گرفتم سراغ صبح

صیقل اشکم صیقل آئینه گلهای صبح
میتوان دیدن خیال دوست از سیمای صبح

ظلمت دل شسته نوری از جبین یاسمن
در بغل آئینه دارد هر گل رعنای صبح

آسمان پنداری از گرد رواروی میرسد
بسکه رنگین چیده ام بالای هم کالای صبح

از بهار تازهٔ گلدسته می بندد اثر
جوش آه شب نشینان بلبل گلهای صبح

از هوای دیدن روی تماشاخانه بست
آسمان آئینه دارد دیدهٔ بینای صبح

طرهٔ شب را چه در برد نگارین میکشد
گل توان چید از بهار حسن بی پروای صبح

گلشن آرای صبح شوخیٔ انداز کیست
میرود بر باد هر سو دانهٔ شبهای صبح

عمرم از فیض محبت دفتر روشندلیست
هر نفس از بسکه چیدم بر بالای صبح

سینهٔ طور تجلی را چراغان کرده است
طرح رنگین مجلسی دارد چمن پیرای صبح

گل بسر ساغر بکف تصویر ساقی در بغل
سیر دارد جلوهٔ سرشار مستیهای صبح

سینهٔ آئینه ها دیدیم چاک از انتظار
وا شد آخر از دل تاریک ما زیبای صبح

تا شعوری در سر شب زنده داری هست اسیر

از شراب فیض خالی کی شود مینای صبح

بیند اگر نه گرد ره ادر واج صبح — خورشید تکیه گه نکند تخت عاج

دارد دماغ از می دوشینه روز من — رنگین طراز گوشه سر کرده تاج

دارم دلی ز محشر گل تر دماغ تر — یادت مفرحیست که دارد رواج

گردد جز خ پاره دل سفال چرخ — گیرد اگر ز میکده شام خراج

شوخست و مست چشمک تکلیف اسیر کو — کز یک پیاله باده تمام علاج صبح

شب در روز شد بیاد تو روشن چراغ صبح — با ساغر ستاره کنم سیر باغ

از فیض عشق باج بقیصر نمیدهیم — دارم دماغ باده ندارم دماغ

با دوستانگی نمکی تازه کرده ایم — از من کنید مهر پرستان سراغ

در پرده بال میزند از بهر امتحان — من دیده ام که بار سفید است

ممنون شدم ز فیض تو امشب اسیر ست — هرگز مباد تیره شب بی چراغ صبح

دل صاف میکند ز کدورت ایاغ صبح — می افگند سیاهی شب راز داغ

تا آسمان ز عکس قدح گل شگفته است — رنگین تر است مجلس مستان ز

وا شد دلم ز فیض صبوحی درین بهار — آشفتگی بخواب نه بیند دماغ

خواهم شبی که مست شراب جنون شوم — خندم بروی ساغر و گیرم سر

مستی خواب بیشتر از نشهٔ فناست — شب تیره روز گشته ز دود چ

سوز و رشک مجلسم امشب فلک اسیر

مینا فتیله ساخته از بهر داغ صبح

گشته تا صیاد مژگان شوخ　　کرده صید مدعا مژگان شوخ

میچکد بر شش جهت خون دلم　　دیده باشد تا کجا مژگان شوخ

بر نمی آید فلک با تیغ ناز　　دارد اقبال رسا مژگان شوخ

دل عبادت میکند چشم مرا　　دیده ام تا هم خدا مژگان شوخ

دارد دلم سرگشته بیداد اسیر
آه از آن سرو هوا مژگان شوخ

دل شکاران که مرا بی سر و پا ساخته اند　　حلقهٔ دام ز محراب دعا ساخته اند

گر همه سایهٔ خاریست طوافی دارد　　کعبهٔ شوق ترا در همه جا ساخته اند

چاره از کوشش بی صرفه پشیمان نشدست　　برده اند از دل ما درد و دوا ساخته اند

شش جهت جست که آهی بکشد بنیادش　　چار دیوار جهان را ز هوا ساخته اند

دل ناکام هم از آتش عشق آب شود　　گر بدانند که درین کوره چها ساخته اند

غم نهانیم از دیده توان نقش زدن　　خلوت راز مرا پرده نما ساخته اند

زنده باد دولت از حسرت جاوید اسیر
خاک این کوزهٔ گل از آب بقا ساخته اند

جان چراغی ست که در بزم عدم سوخته اند　　دل سپندیست که در خلوت غم سوخته اند

چه کند آبله پای که گلشن خار ره است　　ریگ این بادیه را نقش قدم سوخته اند

ذره یک عالم و آئینهٔ خورشید یکیست　　اهل عالم همه از آتش هم سوخته اند

گاه شاه گردی و دیوانه گه استادی عقل　　چه دماغیست که مستانِ تو کم سوخته اند

ساغر زندگی از خاک فنا ساخته اند
دل عمر ابد از داغ عدم سوخته اند

دوش ساز ناله با آهنگ بود — با زمین و آسمان در جنگ بود
بادهٔ نازک که بی تو پر نکرد — شیشهٔ ما خانه زاد سنگ بود
در گلستان دیدنش تا ختم — بر تنش پیراهن گل تنگ بود
صلح کل روزی که شد آئینه دار — در میان ما و جانان جنگ بود
این دو رنگیها ز زشتیهای ماست — نور و ظلمت پیش ازین یکرنگ بود

یاد شور کعبه جویا اسیر
جنبش مژگان بره فرسنگ بود

پروانه چراغ وفا پر کجا برد — هر کس که گشت گرد سری سر کجا برد
زنجیر موج بادهٔ شوریدگی گسست — دیوانهٔ تو شیشه و ساغر کجا برد
خار رهِ تو منت دریا نمیکشد — جوهر شناس آبله گوهر کجا برد
یک نامه برد ناله و گردم بباد داد — در آتش ام که نامهٔ دیگر کجا برد
ممنون چاره نیست دل بیقرار ما — دریای اضطراب شنا در کجا برد
پرواز شوق گرم تر از بال آتش است — چون گل نگار زخم تو بستر کجا برد
راه از منزل از تو و آوارگی ز تو — گم گشتهٔ دیار تو رهبر کجا برد

دام فنا قلم و آسودگی بسی ست
غمنامهٔ اسیر کبوتر کجا برد

بیدلی صبر نمید و ختهٔ میخواهد — عاشقی چشم نظر دوختهٔ میخواهد

دل ز شوق تو بآئینه تسلی نشود — دردی از باده برافروخته میخواهد
میتوان سرمهٔ بینش بخس و خار گرفت — دل خورشید وفا سوخته میخواهد
راز گم شده ثبت ست بطومارها — لاله عذر دل واسوخته میخواهد

بسکه بالد بخود از برق ستم گشت اسیر
دامن خرمن اندوخته میخواهد

شوق رازیست که اظهار در آتش دارد — عشق خاریست که گلزار در آتش دارد
هر که پوشیده چو اخگر نظر از عالم برد — شعله را دیدهٔ بیدار در آتش دارد
خلقی از شوق تو در آتش هم میسوزند — شمع پروانه و گل خار در آتش دارد
عالم از گرمی بازار در آتشکده است — عشق تنها نه خریدار در آتش دارد

عشق تنها نه همین هستی ما سوزد اسیر
خار ازین بادیه بسیار در آتش دارد

پرتو حسنت اگر حضر تجلی نشود — دیده کامل نظر صورت و معنی نشود
وصل و هجران دو نظر یافته حیران تواند — دل ز نزدیک تو بدنام جدائی نشود
نم کشیدیم بخار مژه از ریشهٔ تاک — شوقت از گریهٔ مستانه تسلی نشود
جذبهٔ عشق طلب گر نه غبار هوس ست — آه مجنون که سیه خانهٔ لیلی نشود
ساقی جرعه کشان دیدهٔ پاک ست اینجا — ساغری نیست که آئینهٔ تقوی نشود
گیرم از خون جگر شیشهٔ افلاک پرست — این دل مست بصد میکده خالی نشود
گریه مکتوب خرابی شد و حسرت باقیست — قاصد سیل بصد مرحله راضی نشود

جرم بجد بامید کرمت دارد اسیر

نظری کن که بدرگاه تو محاصی نشود

شمع بزم تو دماغ از می شوخی دارد
حرفی از اول ارشاد جنون می پرسم
مست و هشیار درین میکده گشتند غبار

در سیه خانهٔ شب جلوهٔ لیلی
مصرعه از نالهٔ زنجیر چه معنی دا
کس ندانست که گردن بکه دعوی

هرگز آهوی نگاه تو نشد رام اسیر
دل خود را بچه صیاد تسلی دارد

نه تنها صبر کم با آرزوی بیش نگذارد
ز آتش یک نفس تا مانده سامان شرر دارد
چو زنگین حرف ها بردند خلق از مردم آزاری
سری بیداغ و سودا سینهٔ بی ریش نگذارد
چو دامنی بود هر خار گلخن هر شرر گلشن
نداری اعتمادی بر دل ما امتحان بهتر
که میداند نگه دیوانهٔ صحرائی ما را

چه کامل شد جنون دل را بجای خویش گ
دلم را سر نوشت سوختن درویش
ز نجباند گزیدن خاطر ما بیش نگذ
چو کامل شد جنون دل را بجای خویش نگ
قناعت هیچکس را در جهان درویش گ
بگو تاراج عشقت خویش را در دیش
اگر زنجیر سودائی تو پائی بیش نگ

اسیر از جادهٔ زنجیر چشم حیرتی دار
که شوقم را براه عقل دور اندیش نگذارد

گرچه ساقی صرفه در خون خوردن من دیده بود
ظرف دلتنگی نداری لاف رسوائی مزن
دانهٔ ما در عدم میسوخت از تاراج برق
گشت آخر پرتوی از شمع ما صبح مراد

عالم را تو به در لوح شکستن دیده
غنچه این باغ کی لاف شگفتن دید
هر کس از آئینه روی دمیدن دید
شب مشقی های ما عمر زدن دید

کی فراموشم شود وحشت پرستیهای دل / دوستِ هم خود را درین آئینه دشمن دیده بود

کی جنون میکرد بجا از پی الفت اسیر
گر پی گرد دستِ می بینید ز دشمن دیده بود

میگذشت از خاکِ ما جام پشیمانی کشید / تا قیامت میتوان بار گران جانی کشید

گل بدامن میکند سیلاب از ویرانه اش / هر که را در دل محبت نقش ویرانی کشید

اشکِ ما در آستین خاک است و در دامن غبار / قطرهٔ از بحر دور افتاده عریانی کشید

سنبلِ آشفتگی از کوه و صحرا میدمد / تا کر از نقش پی زنجیر گرانجانی کشید

صبح و شامم گریه تا دامان محشر میبرد / الفت زنجیر گاهی دست نادانی کشید

بسکه عاجز بود در میدانِ دانائی اسیر
پای دل در دامنِ صحرای نادانی کشید

کو ذره کز آهم باغِ شمر رنباشد / کو قطرهٔ کز اشکم بحرِ خطر نباشد

صحرا از گریه ما زنجیر خانه ماست / زندانِ بیکسی را دیوار و در نباشد

چندانکه میطپید دل پرواز میتوان کرد / صیدِ ترا شکستی از بال و پر نباشد

کو آتشی که دورش از دیده خون بریزد / امید و ناامیدی بی دردسر نباشد

گر داین غزلِ سرائی شرمنده شد اسیرت
همچشمی نظیری حدِ بشر نباشد

لم نگاهان ستم نامزد ناز کنید / کفِ خاکسترِ ما آئینه راز کنید

گلشن آتشکده از آهِ نسبت ای مرغان / نفسِ سوخته را شهپر پرواز کنید

تهمت یکدلی الفت بحرالان تا کی / در یگانگی بر رخ ما باز کنید

خبری نیست که در عالم رسوائی نیست
محرمان گوش بحرف من غماز کنید

نغمهٔ سنگ جنون شعله گداز است اسیر
رشتهٔ جان من ابریشم این ساز کنید

بگلشن از لب خندان او سخن مکنید
فضای خندهٔ گل تنگ بر چمن مکنید

برهنه گشتن شمع آشنای یکرنگی ست
اشاره ایست که پروانه را کفن مکنید

بدوستی که چو در کوی او غبار شوم
نسیم را خبر از سرگذشت من مکنید

نسیم گلشن داغم دو چار من مشوید
غبار وادی دردم سراغ من مکنید

ستمگران نمک حسن صبر بیداد است
بعهد کوهکنان یاد کوهکن مکنید

هوس گداختگان نام خویشتن ببرید
بجای شعله که از از خویشتن کنید

اسیر رنج و خمارم نصیحتی اینست
که صبح و شام بجز پای خم وطن مکنید

دلی کجاست که سامان عیش ما گیرد
گلاب خون ز گل سایهٔ هما گیرد

غبار فتنه بهوا راکند گریبان چاک
اگر نه دل سر زنجیر آه ما گیرد

عدم شکاف قفس گرد از خراش قفس
اگر شکار ترا خواب مدعا گیرد

درین چمن سر و کارم بسر خود در است
گر جلوه در گل و نظاره در حیا گیرد

خجل شدم ز لب دوست دشمنان زنهار
دگر کسی ز چه ره جانب شما گیرد

بیک طپیدن ازین دام میتوان جستن
دگر نه خار جفا دامن وفا گیرد

هنوز شیوهٔ بیگانگی ندیده اند
هزار نکته بیک حرف آشنا گیرد

اسیر خواب پریشان حل مکن تعبیر

مباد خاطرش از شیوه جفا گیرد

صبحی که در میکده عید کشاید
صد رنگ گل از توبه جاوید کشاید

رنگین صف حیرت بتماشای نگاهی
مژگان تو خون از رگ امید کشاید

برداشته جلوهٔ سرو پست غبارم
از شبنم انجم گل خورشید کشاید

گلزار محبت چقدر شوخ بهارست
از گلبن کثرت گل توحید کشاید

خار ره گل حسرت نشود کام دو عالم
بر روی چه مطلب در امید کشاید

جائیکه اسیر تو کند باده گساری
حسرت گره از خاتم جمشید کشاید

...رت بکف آئینه دیدار که دارد
دل زخم که جان داغ که گل خار که دارد

...ذره گریبان هوا دامن یاست
گردم بنظر جلوه زر فتار که دارد

...گرد عدم دامن پرواز گرفتم
آزادی جاوید گرفتار که دارد

...مان شفق چاک و گریبان تماشا
صبح آئینه از شبنم گلزار که دارد

...لسر ما پیرهن رنگ بهارست
یوسف خبر از گرمی بازار که دارد

در مذهب الفت سخن حوصله پست است
طاقت خبر از شوخی بازار که دارد

...عقن در ریاض خاطرم بیکار میماند
گل از باد بهارم در طلسم خار میماند

...ستان نغمه رزان طرهٔ بر تار نفس دارم
زبان از حرف می افتد سخن از کار میماند

...ید چشم بهر حرزی بازوی وفا بندم
غبارم در سر کوی کسی بسیار میماند

...ی فهم زبان اینقدر افسانه پیرائی
گره از خاطر تسبیح باز ناز میماند

خموشی بسکه کاهیده‌ست مغز استخوانم را — سخن از ناتوانی بر لب اظهار میماند

اسیر از دودمان من چراغ شعله شد روشن
در آتش گر خیال شمع سوختن بکار میماند

به جنگ دیو ندارم آشنائی خار میداند — ز سر دود گل ندانم قفس گلزار میداند

بیا رش بیکه جو گردم غبارم بدیدارش — خیال آشفته حیرت یار را اغیار میداند

بیادام تماشائی بکش دیوانه ما را — نه داغ از شعله می فهمد گل از خار میداند

بنالد داغ عریانی بجنبد داغ بی برگی
حدیث شعله می فهمد زبان خار میداند

دیده را شوخی چشمت دل بیتاب کند — خاک را گر دو رهت آینه آب کند

سجده وحشی شود از حلقه محراب طلبان — گر خم دام تماشای تو محراب کند

نقش پائی که براهت صدف آبله شد — خاک در دیده بیتابی سیماب کند

می تنک حوصله دل بخم و گل مست وفا — چون کسی تکیه بخون گرمی احباب کند

کشته تیغ نگاهیم خدا میداند — خون افسرده ما کار می ناب کند

می امید طلب کردم و داغم که جنون — ساغر تشنه لبی را گل شاداب کند

سرمه چشم من آن دولت بیدار کجاست — کز نگاهی دلم از عربده بیخواب کند

نرگس از چشم بیمار چه [illegible] ناز آموخت — میتواند به نگاهی که چمن آب کند

به تماشای تو تار نظر بخون میگردد — دل اسیر چمن از گل مهتاب کند

نشود رام زمین سایه شمشاد تو اسیر
خاک را ملک خیال من بیتاب کند

ز آسمان محبت چه وحی نازل شد — که باد لاله و گل سنگ شیشهٔ دل شد
چمن ز حسن که اعجاز رنگ و بو آموخت — که برگ لاله و گل فرد سحر باطل شد
هزار قافله حسرت هزار قافله اشک — سزای خانه بدوشی که صید منزل شد
سر حباب بفتراک موج دریا بست — سفینه‌ٔ که خطر بار صید ساحل شد
غبارم از چمن و ابر باج میگیرد — نگو که خاک شدم کار گریه مشکل شد
نسیم از پر پروانه میکند پرواز — درین بهار مگر گل چراغ محفل شد
چه جرم‌ها نوشتم بخون سربازی — که دست تیغ تو در گردنم حمائل شد
چراغ اهل نظر برق یک تجلی بود — دلیل قافله گردید و شمع محفل شد
ادب شگفته گل نوبهار یکرنگی ست — چو دید آئینه رویت بخویش مائل شد
عدم جراحت تنگ وجود ساحل داشت — چکیده قطرهٔ خونی و غنچهٔ دل شد
فریب خندهٔ گل میدهد نمک دارد — مرا که سبزهٔ آوارگی سلاسل شد

اسیر بسکه ز آوارگی بکام رسید
غبار تربت مجنون دلیل محمل شد

چند در سینه بتنگم نفس غم گیرد — گل زخمی که بیک خنده دو عالم گیرد
شده بیدار چمن فصل گل از خواب خمار — سبزه برخاسته تا ساغر شبنم گیرد
خنده می آیدم از دور پشیمانی خویش — چمن زخم مراد گل مرهم گیرد

مدعا کام روا باد ز نومیدی اسیر
بی نیاز یست که کشور ز خاتم گیرد

یدم زخمی که شبنم از افروختن چکید — دل آب گشت و جگر از چشم من چکید

رخسار برفروخته رنگ از چمن برد / رفتی بسیر گلشن و خون از سمن چک

چندان گداختم که بیک اضطراب دل / داغم نو چون عرق ز سراپای من چ

افروختی بباده و آتش زدی بباغ / خون گشت رنگ گل ز جبین چمن چکی

شد بزم لاله زار اسیر از طپیدنم
بی اختیار باده که از جام من چکید

کو ذره که صد دل با رجفا نداند / کو تیغی که صد گل درس وفا نداند

درگلشن محبت پروانه باغبانست / جائی که شعله یار و آب و هوا نداند

اینست آشنائی اینست مهربانی / ما نام او ندانیم او حال ما نداند

در گلشنی که نور فانوس آفتابست / کس وصل و هجر ما را از هم جدا نداند

شبنم همی فروشد هر جلوه غبارم / با این بهار دستی کار گیا نداند

دل داده ام اسیرم خون میکند دلیرست
غیر از وفا ندانم غیر از جفا نداند

قاصدی از گرد جولانش بهر سو میدود / از پی اگر دنگاهش چشم آهو میم

در سواد نقش از نارنج شوخی خواب کو / وحشتی رم خورده از هر سو مید

حسرت جادیدش از هر قطره خون گل کند / خضر در دنبال ناوک خورده او مید

خنده پنهان برسوائی جنون برمیدهد / دل کجا دیگر بذوق آنسر کو

مینویسم نامه از هر سر مویم اسیر
قاصد دیگر بشوق آن جفاجو میدود

چه کرده ام که دگر بدگمان نمیگردد / زپا در آمده و سرگران نمیگ

حریف منت عمر دوباره نیست کسی
غنیمت است که پیری جوان نمیگردد

بیاد چشم کرمی میکشم چه میگویم
چه گفتگوست که رام زبان نمیگردد

کدام لاله چه گل از این چه میخواهد
چرا دچار خود ای دوستان نمیگردد

گذشته است بکام بهار جلوهٔ دوست
چه آرزو که بخاطر جوان نمیگردد

گمان آینه دارد بپاره پارهٔ دلی
زگریه ام چقدر مهربان نمیگردد

بگریه ام چقدر نارسیده شد اسیر
دلی که زخمی راز زبان نمیگردد

لعبه جویان خار راه از شوق کامل سوختند
پیش از احرام سفر چون شعله منزل سوختند

یک بیک دیوانگان رفتند ازین منزل چو برق
خون حسرت در رگ جان سلاسل سوختند

دوزخ پروانه کیشان غفلت افسردگیست
تا شدند از گرمی پروانه غافل سوختند

سبزهٔ خاکستر مجنون خوش آمد ناقه را
خار گل از پرتو خورشید محمل سوختند

تا شگفت از تاب می گلزار رخسارش اسیر
بلبل و قمری سپند از غنچهٔ دل سوختند

خار گلزار وفا گل میکند
بیزبانی کار بلبل میکند

شکوهٔ رنگین بهار درد و داغ
شوخیش اظهار تحمل میکند

بادلش یکرنگی ما بیشتر
عشوه در کار تغافل میکند

از بیابان جهان شرمنده ام
گریه ام عرض تحمل میکند

خار خشک از گریه ام سرسار تر
شعله از بال و پر گل میکند

هر قدر فریاد میخیزد ز جان
بی زبانی از دلم گل میکند

از اسیر بینوا خجلت کشم
خضر را خضر توکل میکند

دلم تا چند از شرم نگاهی مضطرب گردد — همان بهتر که بیش داد خواهی مضط
فزون تر سوخت خون نا امیدی در رگ جانم — خوشا آن دل که از امید نگاهی مضطر
نسب از کوه سیماب دارد طاقت عاشق — بسوزد هر دو عالم را چو آهی مضط

طبیبم گر تو باشی روز و شب از درد میخواهم
که نبض ناتوان من آلی مضطرب گردد

مبادا ناله خون از رگ شمشیر بگشاید — شود یک شهر ویران بند چون باز تیر
ز نقش لاله و گل پر پری برده از هوشم — چه خواهم گفت اگر یک چهره تصویر ب
صفی از بیکسیها دارم ای خصم قوی بازو — سفارش کرده ام تا ناله هم شمشیر ب
اگر خونش کند در حشر از فرهاد کین خواهی — بجای خون ز زخم تیشه جوی شیر ب

مشو نومید اسیر از گوشهٔ ابروی پرکارش
گشاید عقده از کارت چه شد گر دیر بگشاید

گر محبت گوشهٔ چشمی بکار دل کند — بحر گوهر آسمان اختر نثار دل
اشک دل پر دیده غالب شد بگریم مباد — گرد وحشت از نالهٔ زارم بها
بسکه قدر دل ز بدخوئی نمیدانند که چیست — ریگ صحرا موجهٔ دریا شمار دل
عشق بی معشوق یعقوب پسر گم کرده است — گوشه گیرد علاج اضطراب د
سرکشی از عجز نشناسد دلش خوش بعد ازین — نام هر صیدی که انداز دو شکار دل
جور از حد برده عذر ستم بیجست و هیچ — از پشیمانی نگر دل را بکار دل

گر شدی نومید غافل میدهد کامت اسیر
آنکه لوح سینه را آئینه زار دل کند

...د جولان تو موج نگه پاک زند
صید مژگان تو گل بر سر فتراک زند

...ر سبکروحی مشرب بصبا آموزم
قطره در راه جوانان عرقناک زند

...رخزان بلبل گریان بچمن می آید
تا گلابی برخ آئینه پاک زند

...ن آنست که اصل همه روشن گردد
برق آن جلوه اگر بر گل و خاشاک زند

میگدازد دل خود را چو می ناب اسیر
ساغر خنده سودای تو بیباک زند

دل شکسته درستی پذیر میگردد
ز پا فتادگیم دستگیر میگردد

ضعیف نالی ازین بیشتر نمیدانم
خموشی از دم سرد جهیر میگردد

چه مدعا چقدر تاب انتظارست این
بکام خویشتم و ناله که دیر میگردد

بنای خانه الفت ز مردم میسازد
اگر زمانه بکام اسیر میگردد

...همان جنون ازیجا که دل نقش نگین خواهم
همای داغ پنهان آشیان در آستین خواهم

...بت داده خواری انتقام از خصم میخواهی
مبادا سینه صافی تیره گردد از تو کین خواهم

...را میکند صد چاک از طفلی نمیدانند
که شمشیر تغافل جوهر از چین جبین خواهم

محبت گرد عالم را متاع آرزو بخشد
اسیر هر جا یک سینه داغ دلنشین خواهم

...زی که دیدن تو دل از کار برده بود
ما را بخواب حیرت دیدار برده بود

با بیهوشی شراب نگاهت نسب [illegible]
وقتی خبر شدیم که از کار برده بود

خود را کشیدم از کشش دل بچنگ عشق
لب یار برده بود چه بسیار برده بود

سالی که دیده شد بوصال تو روشناس
حیرت نگاه آئینه با یار برده بود

در خاطر آشنائی و بیگانگی گذشت
دل راز دست یار دلی از برده بود

دل را ز ناز او همه تاب کشاکشم
از کار برده بود چه از کار برده بود

من از کجا و اینهمه هشیاری از کجا
بیهوشیم بمیخانه خمار برده بود

با طرهٔ تو داشت اسیر از خیال خویش
تابی که آب و تاب ز زنار برده بود

عدم احرام طاعت داشت مستی خانه آباد شد
نماز هر دو عالم سجدهٔ واجب تعالی شد

شکوه وحدتش روزی که زد طبل سلیمانی
دل موسی طپید و اضطراب بحر پیدا شد

غباری از رهی برخاست اشکی از دلی جوشید
یکی معمار دریا یکی سرکار دریا شد

فلک از جلوه شوخی مه و خورشید پیدا شد
ز غیرت سوخته خاکسترش آئینه پیرا شد

بخواب از گلشن فانوس دیدم جان کس را
دری بر رویم از تاریکی ویرانه وا شد

دلی گر بیطپد زین سقف ویران خاک میریزد
مگر بنیاد گردون از غبار خاطر ما شد

ندارد در لحدهم آرزو گر جان برون آید
اگر دست غبار از خجلت دامان برون آید

سر دیدگی ندارم یا تماشائی که من دیدم
ز خاکم گر چو نرگس دیدهٔ حیران برون آید

باین رفتار گر ساقی قدح سرشار خواهد بود
بجای سبزه سرو از تربت مستان برون آید

ده خاطر نجات را بخوری توان بخشید
اجابت دارد آهی کز دل نالان برون آید

تنگ سرمایه ام چندان ز سودای گهر ساعت
چکد خون از دلم تا یک نفس ساغر بروی آید

...ز ان گر طمع گردید دندانم سفید
...ی چشم نیازم بیشتر گردیده است
...ارد جز جای سایه اش یارب نشناک
...یا ز زلف وار وی خواب راحت میکنم
...ز دلی جلوه تجلی عبار من بلند

میشود از حسرت او چشم حیرانم سفید
هر قدر در راه نازش گشته مژگانم سفید
استخوانم گر شود در راه جانانم سفید
صبح عشرت گشته تا شام غریبانم سفید
وا نشد بی عارض روی گلستانم سفید

کی چنین صحبت آن مشکین غزال ست اسیر
گر نمیکردند یاران راز پنهانم سفید

به از درد داد جان پناهی ندارد
هنر نیست در خون نشاندن دلی را
به بزمی که رشکم کند پاسبانی

ز کس منت برگ کاهی ندارد
که سامان شبگرد آهی ندارد
دلم از تو چشم نگاهی ندارد

نخواهم کسی از تو خون اسیرست
که جز بی زبانی گواهی ندارد

هر دل که ز دیدار تو نومید برآید
آشفتگیم سایهٔ سودا بسر انداخت
هنگامه طراز دل ما عشق دجنون ست
جد روی اگر خضر شود ننگ حیات ست

چون غنچه نظر کردهٔ خورشید برآید
حاصل دهد از خاک اگر بید برآید
نور مشرق این صبح و دو خورشید برآید
پرورده غمم زنده جاوید برآید

در کیش وفا جائزه صبر اسیرست

کاییست که بی منت تاکید برآید

تیغ برکفش دیدم خواب من بجوش آمد — خنده زد گلی زخمی ناله در خروشش[illegible]
چشم او نگاهی کرد لعل او حدیثی خواند — هوش مست و بیخود شد بیخودی بهوش[illegible]
نکهت بهار آمد ساغر طرب برکف — مژده می پرستانرا پیر میفروش[illegible]
پیر دیر را دیدم سرنوشت پرسیدم — گفت آیت رحمت بهر باده نوش آ[illegible]
هرکه دید خندانش در قبای گلگون گفت — سرو گلفروش آمد شمع شعله پوش آ[illegible]
در چمن گل و غنچه دادمی کسی دادند — این پیاله نوش آمد آن سبو بردوش[illegible]

چون اسیر دیوانه توبه از ریا کردم
حرف ناصحان مارا ینقدر بگوش آمد

از آتش ما گر نفس دود برآید — از شرم نگاهت عرق آلود برآید
لبریز چه سوزست دگر انجمن ما — کز هر جگری نالهٔ نمک سود برآید
جائی که نگاهی سخن از حوصله پرسید — دل گر همه بودست که بود برآید
از غیرت آهم گل عشقت نتوان چید — آتش بود آن لاله که از دود برآید

جائیکه اسیر تو کند نغمه سرائی
دود از جگر زمزمهٔ عود برآید

دلم ز یاد نگاهت بشور می آید — چراغ خلوتم از بزم طور می آ[illegible]
وداع هستی خود میکنم قرارم نیست — همین بس است که دیدم ز دور می آ[illegible]
غبار راه قناعت که جبک اهل لست — ز پای تخت سلیمان به موری آ[illegible]
گذشت مدت عمرت بعجز غافل ازین — که خاکساری عشق از غرور می آ[illegible]

شراب در غم نعشش اسیر بسکه گداخت
بزم باده کشان بی حضور مے آید

عشق نگشود و ظلمت که در دل بستند
آه ازین عقده که آسان که چه مشکل بستند

عشق موجیست که ساغر کش گرداب فناست
لب این بحر ز خمیازهٔ ساحل بستند

گرچه صید قفسم کی ردم از خاطرم دام
از هواداری من عهد بیکدل بستند

شدم آواره ولی راه ندیدم طرفی
پایم از رشتهٔ صد راه بمنزل بستند

رخصت گفت و شنید از نگهت داشت اسیر
دل و جان سامعش از اندیشهٔ باطل بستند

عاشق از شوق نگاه دلنشین جان میدهد
چشم و دل را حسرت جاوید تاوان میدهد

اضطراب دل نشان جلوهٔ مژگان کیست
موج بیم وعدهٔ زخم نمایان میدهد

بی نیازان راز دست انداز آفت باک نیست
شمع این باغ را طوفان بطوفان میدهد

موج بوا گاهم انزر از دل زلفش اسیر
نامه ام زاهد را خواب پریشان میدهد

عدو را با خاکساری میتوان کرد
خزانی را بهاری میتوان کرد

غبارم در طلسم انتظارست
بخاک من گذاری میتوان کرد

چنین بیگانه مگذر از دل ما
بخاک من گذاری میتوان کرد

تو گر ساقی شوی مانند خورشید
بیک ساغر مداری میتوان کرد

عدو دولت سرای خاکساریست
که کسب اعتباری ها میتوان کرد

یک سرنوشت ما الم ثانی خطر نبود
ما را بجز رهی نبود اگر درد سر نبود

لب خواستم بشکوه کشایم گذشت عمر
در عهد جور او سخنی مختصر نبود

آورده ام خبر ز یاری که از جنون
کس را دل پیام و دماغ خبر نبود

صیدم رهین منت دام و قفس نشد
پرواز شوق در گرو بال و پر نبود

داغم که بر نیامد از آن کینه جو اسیر
امید من که یک نگهی بیشتر نبود

در دل خیال چشمش مستت خراب دارد
دانسته عشق ما را در اضطراب دارد

کی شرم میگذارد او را بصحبت من
تنها اگر نشیند از خود حجاب دارد

رخش ستم سواری چوگان گرفته بر کف
انیست گوی میدان هر کس که تاب دارد

عشقت اسیر دل را جام جهان نما کرد
صبح اینقدر سعادت از آفتاب دارد

بوی گل در روی ماه دارد
آئینه هزار آه دارد

گفتم که نگاه کن خدا را
گفتا که خدا نگاه دارد

پروانه و بلبلش دعاگوی
از شعله و گل سپاه دارد

حیران نظارهٔ نهالش
صد عذر بیک گناه دارد

صحرای دلم هزار گلشن
در سایهٔ یک گیاه دارد

از دیده نشان دل توان یافت
این دیر بکعبه راه دارد

پرکاری و دلبری و شوخی
هر شیوه که پرسی آه دارد

شرمنده ز کس نشد دل من
شرمندگی از گناه دارد

روزِ آئینه سازی شود دل … گر پاسِ نفس نگاه دارد

صبح ست اسیر حسن ستی
از غنچه خنده انگاه دارد

از جان که می شنید اگر حرفِ غم نبود … از دل چه میکشید کسی گر ستم نبود
شرمندهٔ تغافل نازو کرشمه ام … چشم تو هر چه در حق ما کرد کم نبود
تقریب شکوهٔ چه فراق تو داشتم … ممنون خامه ام که شکایت رقم نبود

از سر نمود قطع بیابان عشق اسیر
این سرزمین قلم و نقشِ قدم نبود

با دوقِ گریه از دل خوناب کم نگردد … تا ابر مایه دارد سیلاب کم نگردد
کی گریه می تواند خالی کند دلم را … از کاسه حبابی گرداب کم نگردد
در دست اهل همت سیماب شو سیم … از کیسهٔ لیئمان سیماب کم نگردد

مردم اسیر دباقیست در سر خیال ساقی
کیفیت محبت از خواب کم نگردد

[…]رشته چنون ملی اهل هوس نزد … بند گران بپای مگس هیچکس نزد
[…]شندلی نرپچ تو افتادگان بس ست … بیهوده شعله دست بدامان خس نزد
[…]ن شد درون سینه دل و شکوه سر نزد … بحر بیست اینکه غیر خموشی نفس نزد

آئینه در غبار کدورت نشست اسیر
روشن دل آنکه تکیه برین نفس نزد

[…]بم زهر چشم تو عمر دوباره بود … معلوم ما نشد که تبسم چکاره بود

هر غمی که آمد از در دل بینوا زفت … خوان خلیل تا جگر پاره پاره برد
پیش از جنون در آتش دل بیگدا ختم … شغل غم تو بیشتر از استخاره بود

پستی مزید مرتبهٔ عشق ما اسیر
داغم همیشه آینه دار ستاره بود

از دلم روزی که طرح روزگار انداختند … گل ز اشکم در گریبان بهار انداختند
بیخودم کردند زین بیهوشی داروی حیات … غافل بودم که لیل و نهار انداختند
از هجوم صید جای جنبش مژگان نماند … این سیه چشمان چه تیری در شکار انداختند
نشئهٔ هستی بغیر از درد سر سودی نداشت … ساغری دادند و ما را در خمار انداختند

کم نگاهان از فریب وعدهٔ وصلی اسیر
هستی ما را چشم روزگار انداختند

همچو حسن آیینه پرداز شرارم کرده اند … همچو جوهر وقف تیغ آبدارم کرده اند
تا کنم پرواز بال از زخم تیغم داده اند … تا سبک برخیزم از هستی غبارم کرده اند
بلبل و پروانه از بس پاکبازم دیده اند … از هواداری گل و آتش نثارم کرده اند

تا نگردد خضر راه قرب من بیگانگی
از اقرار آشنائی بیقرارم کرده اند

مستی از خاکستر پروانه پیدا کرده اند … چشم پاک شعله را از آن سرمه بینا کرده اند
در حریم بزم قرب آنانکه محرم گشته اند … جلوهٔ او را نهان از دل تماشا کرده اند
گوهر مقصود میخواهی میندیش از خطر … موج طوفان را کلید گنج دریا کرده اند
تا به بیتابی در آتش سوختن بیطاقتی … بلبل و پروانه خود را هرزه رسوا کرده اند

بی مهرانجانان چو بیمار محبت گشته اند
خویش را از درد بیدرمان مداوا کرده ام

لب هر دم ز شادی شکر این سودا نمیگنجد	که در دام تغافل غیر صید ما نمیگنجد
در آئین وفا لب تشنه ذوق شهادت را	بگوی بیقراری وعدهٔ فردا نمیگنجد
مرا دانسته از جام محبت مست میسازد	که در ظرف حریفان جوش این صهبا نمیگنجد
ز ذوقِ نسبت بجانه بیمار عشق او	حباب از بس بخود بالید در دریا نمیگنجد

ز بس نالهای سخت از کینه روشندلان بر من
شرار از تنگی جا در دل خارا نمیگنجد

ز شکستن دل بارام تظلم نشود	هر چه خواهی بشود صید ترحم نشود
کرده ام ترک فراموشی در یشه خویش	گر دلم دشمنی اهل وفا کم نشود
من آن همت سرشار که گر خاک خورد	تشنهٔ خون مرده محکم نشود

در دیاری که از و نشو و نما هست اسیر
حاکمی نیست که محکم به تحکم نشود

کجا از آتش می گرمی خو بکو مے آید	ز شیران کی شکار چشم آهوی تو می آید
نمیدانم چه گرمی کرده تاب او نهان از من	که تا دل میکند غافل مرا بوی تو می آید
کف خاکستر ش در دیده می افشانم از غیرت	نسیمی گر بطوف کعبه کوی تو می آید

نسازد تا دلم خون کی گذارد پای در دیده
نگاهم چون اسیر گلشن رو بیرون می آید

در راه تو دل شتاب دارد	بیتاب تو گشته تاب دارد

از مستی چشم می پرستت — با چشم پیاله خواب دارد
آه از دل آرمیدهٔ من — در خاک هم اضطراب دارد

از سایهٔ او نمی توان یافت
خاصیت آفتاب دارد

جنون هر لحظه چون تا کم تا رگ خاک میریزد — محبت در دلم چون غنچه رنگ چاک میریزد
سرم با د احباب جوی تیغ جفا کیشی — که آب خضرش از سرچشمهٔ فتراک میریزد
خرامی گر بگلشن هست با این حسن عالم سوز — بهر سو آفتاب چون خزان تاک میریزد
دهد چون ساغر می لاله بیداغ از صحرا — چو در جولان عرق زان روی آتشناک میریزد

چنان از درد هجران تو بنالد اختر امشب
که اختر اجای اشک از دیدهٔ افلاک میریزد

نوبهارست بمیخانه مبارک باشد — جامهٔ عریانی دیوانه مبارک باشد
خم ابروی ترا دیده کشیدیم شراب — ماه نو بر رخ پیمانه مبارک باشد
دلم از فیض تمنای تو دائم چمن است — تا قیامت بتو ابخانه مبارک باشد

گه ربایندهٔ غم گاه فزایندهٔ هوش
با بد و عاقل و دیوانه مبارک باشد

همه دردیم تا دوا چه کند — همه دردیم تا صفا چه کند
گر دعا سحر سامری گردد — چکند با تو بیوفا چه کند
قد پیشا د غبار کو بیتوام — مرهم نیستی با چه کند
نامه ام بر قفا گداخته است — تا بهر راهی صبا چه کند

قدح آفتاب باید اسیر
بادهٔ وصل او چو اصبح کند

…ن با چشم تو قافل کیش غافل میشود — اگر چنین خواهد گذشتن کار مشکل میشود
…مردن هم محبت شمع بالین توام — آب گوهر کی بسعی خاک زائل میشود
…خیالت کی دلم در سینه میگیرد قرار — چون صدف خالی شد از در موج ساحل میشود
…ه بین از نیستی گرد سبکروحی نشد — تربت او سنگ راه کعبهٔ دل میشود
…طلب ما در بهار سوختن گل میکند — دانهٔ امید ما از شعله حاصل میشود

همچو شمع کشته بادت پنبهٔ غفلت بگوش
گر اسیر از یاد او یک لحظه غافل میشود

…لم پرواز شوق پرفشانی را چه شد — در جوانی شور ایام جوانی را چه شد
…بو تمالی از دو چشم در آتش است — دوست معذور است دشمن مهربانی را چه شد
…ه می نوشیم اما نشئه در کار نیست — شادمانی نیست در دو شادمانی را چه شد

یک سخن نامحرم و بیگانه میگوید اسیر
مهربانی از شما نامهربانی را چه شد

تمام خامم جوش جو شم داده اند — سرکوئی میفروشم داده اند
درخموشی مینزنم فریادها — بی زبانی با خروشم داده اند
راز دار عالم محرم نیم — راهی از دلها گوشم داده اند

باوجود ساغر سرشار اسیر
مستی خمیازه نوشم داده اند

ز شوخی مژه گر جام بر نمیگردد — نگاه چشم تو ناکام بر نمیگردد
ز دور باش تو قاصد نرفته برگردید — غنیمت ست که پیغام بر نمیگردد
بنا امیدی اگر جاودان نبخشند — کسی ز کوی تو ناکام بر نمیگردد

بغیر ازین که ترحم کنی چه خواهی کرد
اسیر ازین تو بدنام بر نمیگردد

اگر گفت سنگ دلت کفه محبت باد — دعای کیست که صبرم رسیده طاقت باد
در آتش دل الفت ندیده خویشم — که آرمیدگیش صید دارم وحشت باد
هزار رنگ شگفتند بیکشان ساقی — گل همیشه بهار تو ابر رحمت باد

بهار آمده رنگین تر از نگار اسیر
بعزم توبه شکستن وگریه فرصت باد

گر دل شکند مهرت ازو دور نگردد — خورشید شود ذره و بی نور نگردد
زخمی که بدآموز نمک ریزی اشکست — خرسند بصد خنده ناسور نگردد
تخم بسته بباردی دلم جز شکستن — گر گرمی بسیار تو معذور نگردد

با این همه بیگانگی جذب محبت
یک لحظه خیالش ز دلم دور نگردد

دوستان فکری بحالم کرده اند — خون خواهشها حلالم کرده اند
خنده شادی نمیسازد مرا — سرخوش جام ملالم کرده اند
دورگردی بیش میسازد مرا — خوش نشین بزم عالم کرده اند
اخترم را چشم بد باد اسپند — پاره دور از وبالم کرده اند

دختر رز تا حرامست کرده ام ‌ ‌ ‌ هر دو عالم را حلالم کرده اند
کرده ام تا ترک ملتها اسیر ‌ ‌ ‌ مشرب و مذهب حلالم کرده اند

نیرنگ باده رفع حجابم نمیکند ‌ ‌ ‌ آتش جدا چو جوهر ازآبم نمیکند
تا غافل از خیال تو شد داغ گشته ام ‌ ‌ ‌ کس خون دل فسرده کبابم نمیکند
گر دیده صبح ساغر می سرنوشت من ‌ ‌ ‌ افسون توبه منع شرابم نمیکند
بیگانگیست خضر بیابان عشق اسیر ‌ ‌ ‌ لب تشنه فریب شرابم نمیکند

…ن لب تراچه دو عالم بکام شد ‌ ‌ ‌ آب بقا حلال شد و می حرام شد
…ان نفس کشید که در دور چشم او ‌ ‌ ‌ مژگان سرمه سا قلم خط جام شد
…ش گردباد و تو تصویر جان گرفت ‌ ‌ ‌ صیاد بر نام تو و صید رام شد
…ر ستاره وسترس آسمان نبود ‌ ‌ ‌ شب آهم از رسائی زلف تو دام شد
…امه گرفت دلم از خیال تو ‌ ‌ ‌ در بزم بیکسی حقیقت راز دجام شد
دل میطپد بسینه اش از آفتاب اسیر ‌ ‌ ‌ تا آسمان ز شوق که آئینه فام شد

…ی آب شد آئینه دیدار پیدا است شد ‌ ‌ ‌ دلی در خون طپید و نسخه چند ار پیدا شد
…غی داشتم در باغ الفت سیر میگردم ‌ ‌ ‌ گل داغی فشردم دیده خونبار پیدا شد
…اغ مسجد و میخانه روشن بود از آهم ‌ ‌ ‌ ز تاب رشته من سجه و زنار پیدا شد
…ارغ در هوای شوق او پرواز میکردم ‌ ‌ ‌ ز نقش سایه بال و پرم گلزار پیدا شد

ندارد رنگ و بوی آشنایی داری از غفلت
دل بیدرد خندید و گلی بیمار پیدا شد

غبارم کرده بود آسودگی نگذاشت آگاهی
سحاب از خشک با فوج دل بیدار پیدا شد

اسیر از شوق رویش گریه مستانه می‌آید
گلستان را دماغ ساغر سرشار پیدا شد

گه در آئینه گهی در دل ما جلوه کند
بسکه سوخت ندانیم کجا جلوه کند

روز باران بر دو قامت ساقی منظر
سر و شوخیست که در دیدهٔ ما جلوه کند

گرچه در چشمهٔ غیرت اثر نم شده خاک
وقت آن ماند که در دیدهٔ ما جلوه کند

جای خاک آئینه فرش است بصحرای طلب
ریگ این بادیه قبله نما جلوه کند

گلشن از باغ شود خوشتر و داغش ز بهار
هر قدر نام خدا در دل ما جلوه کند

دود صبح از آتش افسانهٔ ما شد بلند
نور شمع از گرمی پروانهٔ ما شد بلند

با خیال چشم او در دل شراب انداختم
نام جم از دولت میخانهٔ ما شد بلند

تا بیاد گرمی خوی تو بر آتش زدیم
نکهت گل از پر پروانهٔ ما شد بلند

بسکه در دل حسرت این کجکلاهان سوختیم
شعله چون مو بر سر دیوانهٔ ما شد بلند

آسمان روزیکه از خورشید طبل جنگ زد
صلح کل آمد بدامان دل ما چنگ زد

از شکستن کرد عشق آئینهٔ ما را امتحان
گوهر هر کس بقدر حالش دل بر سنگ زد

رفته بودم غفلت بی اختیارم برده بود
بازگشتی بر رخ زردم گلاب رنگ زد

ز دو زلفش با گره بر رشتهٔ فرهنگ اسیر

هر که در راهِ تجرد گام بی آهنگ زد

...دا هر جلوهٔ بینی ز سودای نظر دارد — گل از جائی می از جای دل از جای نظر دارد
...س فرسوده آتش دل دیوانهٔ دارم — که هر آشوب بس از طوفان دریای نظر دارد
...ین میخانه وحدت میدهد داد دل عارف — که هر ساغر ز چشمی باده بیجای نظر دارد
...ر تا از کجا دارد دل دیوانهٔ عاشق — بهر شمع و گلی می بینم از جای نظر دارد
...غ خلوتِ ما خواب خاموشی نمیداند — دلِ بیدار بیدار ندکز ایجای نظر دارد

ز ندلافِ گرفتاری اسیر ما بجا کردست
سر زنجیرش از زلفِ چلیپای نظر دارد

...ندیدم آن لبِ شیرین بخندد — ندیدم غنچه بر دین بخندد
چه غم دارد دلم از زخم در چاک — اگر دامنِ گل چیدن بخندد
ز شوقت هر کسی در انتظاری — بیا تا آن نگر یدین بخندد
اگر گوید کسے بر حالِ فرہاد — بگو بر خجلتِ شیرین بخندد

اسیر از گریه عالم گلستان کرد
اگر گوید بگو رنگین بخندد

از چمن بی نقاب می آید — سر دگل در رکاب می آید
دل ز بیخانه نگاه کسے — تا نگر در شراب می آید
می جهد چشم اخترشت هجر — قاصد می آفتاب می آید
...بش ازین تاب انتظارم نیست — می روم تا جواب سے آید

خصم آسودگی چه است اسیر

بجائے کہ خواب می آید

زبان نالہ پر از شوخی تحریر میگردد — دعا پندار نی امشب دامن شبگیر میگردد

غم آئینہ دارد در بغل از صبح سرشاری — فروغ روشنی دارد چو شمع دیدہ میگردد

چہ گلہامیتوان چید از دل دیوانہ مستی — کہ دست جام دو دست حلقہ زنجیر میگردد

زعکس آئینہ لافی با دل من میتواند زد — اگر مردست جادر بزم بی تصویر میگردد

اسیر از گوشہ چشم تو با افلاک میگردد
غبار دشت مجنون تو باج از شیر میگردد

گریہ کے بید باغ مے آید — بادہ کے لے ایاغ مے آید

دستم از آستین صرفہ زداغ — بنیا بان باغ مے آید

سایہ لطف دوست کم نشود — کی بشبنم بی چراغ مے آید

نگہ آشنا ہی یار اسیر
بفریب سراغ مے آید

سرعت بدل گداختہ منزل چہ میکند — کشتی زبحر ساختہ ساحل چہ میکند

از پر تو جلال تو در دل چہ اغما — پیداست ہر کہ شد ز تو غافل چہ میکند

خوش دامی از نگاہ تغافل گرفتہ — غافل کہ اشک خون شدہ با دل چہ میکند

گردش اسیر پیرہن دشت وحشت ست — شوریدہ ہوائے تو محفل چہ میکند

رحمت خرید روز ازل خوب در رست را — خرمن سلم فروختہ حاصل چہ میکند

در بحر ہر کہ ساخت وطن چون حباب اسیر
در دسر خرابہ ساحل چہ میکند

افتاده جذبهٔ سرشار در کمند / صید جنون نمیکشد آزاد در کمند

ویرانه دیار وفا آفتاب را / می افگند ز سایهٔ دیوار در کمند

تسلیم صید الفت صیاد کرده است / بی دست و پا نمیکشد آزاد در کمند

روی جهان ندیده دل از دست برده اند / گویا فتاده اند شب تار در کمند

از دلکشی فگنده چمن فصل نوبهار / دیوانه ز سایهٔ هر خار در کمند

ضعفم چنان گداخت که راز نهان نمود / چون می ز شیشه مغز من از استخوان نمود

...انه نگشت شکر خدا آبروی اشک / گر خاک شد براه تو در گلستان نمود

...عالم ز سینه صافیم آئینه زار شد / چندانکه راز لعل ز سیمای کان نمود

هر نقش حیرتی که بدیوار شد قرار / قیمت بگوشهٔ دل دگوش زبان نمود

از هر نگاه لب که رسد نقد غیرتی / در بوتهٔ وجود بی امتحان نمود

...ران دادی که سرعت چاکی و انگیر میگردد / جنون همچون صدا در حلقهٔ زنجیر میگردد

...ملکت کار عاشق فارغ دارد مومیائی را / غبارم صندل درد سر تعمیر میگردد

...ردتم از نی هر استخوانم بیتو میجوشد / که خون در حلقهای دیدهٔ زنجیر میگردد

هما پروانهٔ شمع مزار کشته بندارد / ز تنهائی شهید بیکسی دلگیر میگردد

بهم تیغ و برهمن آشتی دارد / بساط مردهٔ نادیده دیدنی دارد

ضعیفست که زنجیر سر بسر گوش است / سخن گفتن مجنون شنیدنی دارد

شکاران تغافل پیشه بی صیدانند — که صیدم از نرمیدن رمیدنی دارد

اسیر چاره راحت ز غیر می‌خواهد
درین چه خوش نشست که چون دود دشمنی دارد

از دل تنگم شرشک دیده فرسا جوش زد — غنچه ریگ روان در باغ و صحرا جوش زد
از دل ناخوشه چین تا گشت نقش سوختن — در سر کویش چه زنگار رنگ گلها جوش زد
سینه بر خاشاک فرسودیم از غیرت چو برق — شعله شوق از دل کان بی محابا جوش زد

خار غم از کین دشمن خاطرم نیست اسیر
باده خون گرمی دلها بدلها جوش زد

[illegible] کامجویان از گلی آراستند — گوشه گیران از زخم حسرت دلی آراستند
تیغ بر کف باده در سر خنده پنهان زیر لب — از برای جان ناخوش محفلی آراستند
مست الفت گشت خسرو از خمارش خفتند — دل بوحشت داد مجنون محملی آراستند

سایه هر خار بزم خاکسار انست اسیر
هر کجا رفتند دلکش منزلی آراستند

گریه ها از بسکه در خاطر گره شد دل کشود — کار ها دشوار مشکل شد از و مشکل کشود
همیرتم در بزم استغنا چه در خون طپید — تا سر حرف نگاهی از برای دل کشود
خار پای ما درین ره ناخن تدبیر بود — هر قدم از رشته دل عقده منزل کشود
جوهر تیغ تغافل سبزه لب تشنه بود — خون ارباب وفا برقی برین حاصل کشود

موج خونم جوهر شمشیر را دل می برد
کی اسیر از کشتنم تنها دل قاتل کشود

اگر ز خویش خبردار میتوانی شد — عبیر پیرهن یار میتوانی شد

ندیده جگر چاک حق بجانب تست — حریف منت معمار میتوانی شد

چه صیدگاه چه صیاد اگر دلی داری — بدام خویش گرفتار میتوانی شد

دل تو آئینه غیرت بود نیک است
بهر چه هست سزاوار میتوانی شد

چرخ به تسلیم پیشه دست ندارد — خاک ز افتادگی شکست ندارد

یاد مکافات خاطرش نخراشد — هر که ترحم بزیر دست ندارد

گشته ز سنت خراب و باده شمارد — دل خبر از نشئه الست ندارد

نشئه شوقش گر از جهت غفلت دارین — سرخوش آن باده که مست ندارد

رحم کند گر بخویش باطن صوفی
کار بزندان می پرست ندارد

...ی قیامت در نظر با این تماشا بگذرد — از طراوت چشم تر جو شد بهر جا بگذرد

...رنا شد لمع نظاره شرم روی دوست — یک سر مژگان نگاهم از تماشا بگذرد

...ابخار خاطرم گر آشنا گردد نسیم — موج نتواند سبک از روی دریا بگذرد

...عالم الفت تماشاخانه امیزش ست — میتوان دیدن غباری گر ز دامان بگذرد

سبزه گر خاک مشتاق وقار وید اسیر
روز اول یکسر و کردن زلیخا بگذرد

...ن حدیث دل بسامان شنیدن میرسد — راز عاشق میگذارد تا بگفتن میرسد

...پاکلهای سینه تا گر نباشد در بهار — راست گلهای بدامان شگفتن میرسد

گریه تا در دل گره گردید شد زنجیر عقل
حاصل کشت جنون پیش از دمیدن میرسد

گل بسر ساغر بکف باد رضا دیدش اسیر
گفت پنداری که از تاراج گلشن میرسد

ز ابر دیده‌ام کی سبزهٔ بی پر برون آید
چو اشک آلوده مژگان خوشهٔ گوهر برون آید

نفس تا بیکسی در لحظه میاید برون رفتن
ز دریای گرد دامان آتش تر برون آید

بچشم کم مبین گرد دامانی بی نشان افتد
چراغ انگار ز ظلمات خاکستر برون آید

نمی بینی گذر از انتظار بال پروازش
کباب شعله‌ام کز بیضه با شهپر برون آید

اسیر از قامتش هرجا نویسم مصرعی شوخی
نهالی از کنار جدول مسطر برون آید

تدرو جلوه‌ات را دیدن من آشیان زیبد
همای ناوکت را استخوان از مغز جان زیبد

دلم خود در بغل دارد خیالت را تماشا کن
چنان آئینه را چنین آئینه دان زیبد

و قامر شاد او سرمست ساقی سرگران او
نگه را بیخودی می رطب را افغان زیبد

قسم داوهی الفت غبار عمر جا دیدست
محبت را دم عیسی غبار کاروان زیبد

ستم پرورده‌ام در مذهب ما شوخ چشمان را
اگر صد بردی بدل باشد دل نامهربان زیبد

ز دم دست تصرف چون فلک بر دامن شاهی
که خاک درگهش با خاک روب از چشم جان زیبد

اخترم در آسمان گاهی نمودی میکند
چون شراری جلوه در طوفان وجودی میکند

صد حباب آشناییهای پنهان شبنمم
اینقدر دانم که دل گفت و شنودی میکند

چاک سینه او تو در دل گنجینهٔ محراب نیاز
هر سر مو بر تنم مشق سجودی میکند

رزیان وسود اگر مطلب روائی شد دلم ... میکند سودا اگر داند که سودی میکند
حله میکاهد ز شرم جانفشانهای حسن ... خون همت میکند گر سفله جودی میکند

گریه اگر چنین سرشار میگردد اسیر
کهکشان را در صفای زنده رودی میکند

... داد آنجا که تدبیر غبار خود کند ... هر که صیاد تو باشد خود شکار خود کند
... افتادگی از آسمان بالاترست ... خاکساری پایهٔ فکر وقار خود کند
... به گیرای الفت اگر سازد کمند ... صید او صیاد گردد تا شکار خود کند
... ل خواهش ز بحر بی نیازی شسته ایم ... با تعلق گو که فکر کار و بار خود کند
... ه دل بر سرش چتر سلیمانی شود ... عشق را هر کس که صاحب اعتبار خود کند
... نه اش را آفت سنگ عداوت نشکند ... سینه صافی را اگر مستی حصار خود کند

گرم جولان گشته در صید و نتواند اسیر
خویش را از جانفشانی چون غبار خود کند

تنم ز ضعف هیولای جان نمی پوشد ... کسی لباس ز خار ایگان نمی پوشد
غنیمت است که دل میرسد بفریادم ... قبای درد مرا استخوان نمی پوشد
... تی که پیرهن نقش بوریا پوشد ... قبای رنگ گل ارغوان نمی پوشد

ببین که ملک قناعت چه وسعت آباد است
کدام ذره که هفت آسمان نمی پوشد

... لم روزی که طرح روزگار انداختند ... گل ز اشکم در بهار روزگار انداختند
... ه از قطره های خون من صد گل بچید ... بسکه این ترکان ز استغنا شکار انداختند

از هجوم صید جای جنبش مژگان نماند
این سیه چشمان چه تیری بر شکار انداختند

تا برد پروانه را سامانه خواب خفتن
در حریم شعله فرش زرنگار انداختند

گر ترا امید سست دیباچه دیر پیدا کرده اند
کنج در ویرانه تقصیر پیدا کرده اند

خواب آشوب مرا تعبیر پیدا کرده اند
مصحف روی ترا تفسیر پیدا کرده اند

دل بنومیدی سپردن چیده مطلب کردنست
صرفها در راه بی تاثیر پیدا کرده اند

ابر رحمت یک گلست از گلشن اسیر
تا بهار خجلت تقصیر پیدا کرده اند

دل رمیده بشوقش دو دیده می ماند
باشک بر سر مژگان رسیده می ماند

ز بیقراری دردت همین بس ست مرا
که ترتم بدل آرمیده می ماند

چه اضطراب چه بیطاقتی چه بی صبری
دلم بشوق جنون دو دیده می ماند

غبار تربت ما طرفه وحشت آبادست
بمحشر دل پرخون کشیده می ماند

گر جاهلی بپاه محبت جفا کشید
پیری ز سوزن مژه خارش ز پا کشید

دل را در آتش افگنم و بوسه او کنم
منت نمیتوان ز نسیم صبا کشید

سیماب را بصفحه آئینه جلوه داد
صورتگری که در دل او نقش پا کشید

ساقی گر انداخت که رسوای دل نکرد
گر سوی خویش دید ز من خونبها کشید

بستم بذات او دل و رسوا شدم اسیر
راز نهان ببین ز کجا تا کجا کشید

توفیق درین بادیه رهبر نشناسد — آئینهٔ تجرید سکندر نشناسد

افسون اجل هم نزند بی تو مرا خم — بیمار تماشای تو بستر نشناسد

ساقی ز تو آتشکدهٔ عشق و خمارم — شوق لب تیغ از لب ساغر نشناسد

مکتوب اسیر از قفس بال بستست
دلبستگی بال کبوتر نشناسد

دیوانهٔ او غیر تحمل نشناسد — گر سنگ رسد بر سرش از گل نشناسد

خاموشی ما بسکه درین باغ اثر کرد — کس بوی گل از نالهٔ بلبل نشناسد

در دل غم و در دیده نگه بی تو غریبست — غارت زده اسباب تحمل نشناسد

شد زندهٔ جاوید اسیر از غم هجران
پنهان چو بود شعله تنزل نشناسد

گر نگه نکهت گلزار حیا می باید — چو رهم قاصد و پیغام وفا می باید

پی مجنون گم شده از عشق بمنزل نرسید — خضر این بادیه زنجیر بپا می باید

خانه بر دوش هوس نام محبت نبرد — گرد باد اند که درین راه جدا می باید

تا دلم همسفر عشق شد آرام گرفت
مست را بستر سنجاب دوامی باید

وفا با خاکساری میتوان کرد — خزانی را بهاری میتوان کرد

نجاتم در طلسم انتظار است — بخاک من گذاری میتوان کرد

مدد دولت سرای خاکساریست — که کسب اعتباری میتوان کرد

اسیر از یاد چشم مست ساقی

مداوای خماری میتوان کرد

اضطرابم برهمن طاقت باد　　وحشتم صید دام الفت باد
عقل یا با چه میتواند کرد　　سر دیوانگی سلامت باد
وعده عمر دوباره میخواهد　　دل بر بیخانه جراحت باد
گر ندانیم عمر ناکامی　　شکر یاد فقر شکایت باد

چند در گرد انفعال گداخت
سجده ها را قبول طاقت باد

روزیکه دیدن تو دل از کار برده بود　　ما را بجز آب حیرت دیدار برده بود
بیهوشی شراب نگاهت نیافتم　　وقتی خبر شدم که دل از کار برده بود
سالی که دیده دشت نگاه تو روشناس　　حیرت نگاه آئینه ها یار برده بود
در خار آشنائی و بیگانگی گذشت　　دل را بدست یار دل ما ر برده بود

بی طره تو داشت اسیر خیال دوش
تابی که آب و تاب ز زنار برده بود

از رشک صنعت خار در پیراهن گل میکند　　طره ات آشفتگی را دام سنبل میکند
میکنی مستانه سیر باغ و میسوزم ز رشک　　سایه هر برگ دا شوق تو بلبل میکند
شعله بر خاشاک چون افتد شود خود بیقرار　　عشق بیتابست اگر عاشق تحمل میکند

بسکه از چشم سیاهش دیده ام بیگانگی
میکند صد لطف و پندارم تغافل میکند

از جنون گرد ره شوق نه صرصر گذرد　　ریگ این بادیه چون برق ز رهبر گذرد

دل دریا شود آتشکدهٔ داغ نهان — نسبت اشکم اگر در دل گوهر گذرد
آنکه رحمت کند آرایش دیوان گناه — صرفه آنست که از کردهٔ ما در گذرد

تا دهد نامهٔ مستان بفراموشی غم
بال موج قدح از بال کبوتر گذرد

…ی یاد قامتش دل بیتاب من مباد — چون سرو خوش خرام نباشد چمن مباد
…شوق دیگران گل بر باد رفته ایست — شوخست نغمه گوش زدِ کوهکن مباد
…تکلم رساست از تهِ دل میکنم دعا — در خلوتِ وصال تو راهِ سخن مباد

آتش فروز دل نشود گر خیال او
یک شعله که در خمیش سوختن مباد

…سی که داغ جنونش طراز سر باشد — بهر کجا که رود دور در نظر باشد
…خاکساری آنمرغ گل کند پرواز — که سایهٔ قفسش نقش بال و پر باشد
…جان رشک خدایا که قاصدِ ما را — جوابِ نامه فراموشی خبر باشد

خبر زیار گرفتن کجا اسیر کجا
همین بس ست که از خویش بیخبر باشد

…گم غبار خاطر مردم نمی شود — در خاک تیره راستیم گم نمی شود
…ن بری لباس نزاکت چه میکند — لطفِ سخن بنقص بیان گم نمی شود
…ل بهار گوشهٔ دستار عاشقیست — تا غنچهٔ شهیدِ تبسم نے شود
…درشیدی سواد کتاب محبت ست — بینش فروغ گوهر انجم نمی شود
…ای اگرچه موج نگه شور میکند — در بحر عشق پاک تلاطم نمی شود

گر در لباس عجز عداوت بخون طپید
همت شکار دام ترحم نمی شود

چه شوقست اینکه دل را دیدهٔ بیدار میسازد
شکیب سخت جان را موج دریا بار میسازد

شنیدن چون نگردد محو از میخانهٔ ساقی
که لب از شور او پیمانهٔ سرشار میسازد

تصرف پیشه سرکاری در اقلیم جنون دارم
که رنگ خانه از خاکستر معمار میسازد

غرورش گر بجا در شیشه بجان خوشگوار است
مزاجی را که صاف جام استغفار میسازد

هجوم گریهٔ بی اختیارم وارد اگستری
که خاک تربتم را گوهر شهوار میسازد

فلک تا محرم عیسی ست با مهر از پنهانی
اگر در دست یکدم با دل بیمار میسازد

هشیاریم از یاد تو بیهوش بر آورد
بیهوشیم از خویش قدح نوش بر آورد

هر جا که تماشای رخت باغ نظر شد
حیرت چه قدر گل که ز آغوش بر آورد

در دیدهٔ صاحب نظر آن نوع عبارت
سروی که سر از گلشن آغوش بر آورد

پنهان ز اسیر تو شبی جام گرفتم
خوش زمزمه با از لب خاموش بر آورد

با دل من یاد آن بیجان گسل بازی کند
شوخ چشمی بین که با من متصل بازی کند

شوخی انصاف را نازم که بی پروای من
چون نظر آزار دلم گردد خجل بازی کند

دل بکاری از دل آزاری نمیداند هنوز
تغافلم سازد گر بایاد و دل بازی کند

میشود لوح مزار و شمع بالین اسیر
بر سر خاکم اگر آن سنگدل بازی کند

دل بیاد تو ز هر چاک بهالی دارد — عشق نابست که تعویذ معالی دارد
سرو اگر زیست از سایهٔ قدرت گیرد — گر شود خشک بهر ریشه نهالی دارد
دل اگر خاک شود آب گهر میگردد — هر زوالی نظر از فیض کمالی دارد
سیر نیرنگ تماشای دو گلزار دلم — که در آئینهٔ هر حال خیالی دارد

نکتی از چمن فیض فصیحت اسیر
که ز هر زمزمه گلزار معالی دارد

بود این قرعه از انجم که عاشق فال دید — بیشتر از ماضی و مستقبل احال دید
ن از پرتو خورشید عسرتها گرفت — غلوه سرکش غبار خویش را پامال دید
ز پیراهن وحدت صبا یوسف کشید — دیدهٔ یعقوب از پرواز استقبال دید

دولت جاوید شوقی بود منظور نظر
ساعتی سعد ز صبح و شام ماه و سال دید

رف نامه ام جوش سمندر میزند — آتش پرواز بر بال کبوتر میزند
ب در گلشن بساط جوهر یست — سایهٔ هر برگ موج آب گوهر میزند
عجز ضعیفان مغز کیوان میخورد — ما ز ضعف آهی که از دل سر میزند

بسکه آسانست پیش چشم پرکارش اسیر
در فغار برون دل نقش کمتر میزند

ز آنانکه از بیابان کمتر دیده اند — خاکساری بیانان در آب گوهر دیده اند
ن دو عالم بر سر هم بسته اند — هر دو را از یک سر مو تو کمتر دیده اند
سوری طپید از عالمی دارد خبر — نامهٔ تعویذ بر بال کبوتر دیده اند

صحبت روشن ضمیران شمع بالین است اسیر
پرتو آئینه در خاک سکندر دیده اند

چند شرمندهٔ گمراهی هر راه شود — خضر توفیق دلم فیض سحرگاه شود
نشود زنده اگر خاک شود درج روان — دانه از حشر دمیدن مگر آگاه شود
گرد جولان سیاهی نشود صید شکست — گرم سر بازی اگر از نگه شاه شود

هست در سر هوس کعبهٔ توفیق اسیر
مفت آن سجده که شایستهٔ درگاه شود

سایهٔ شمع بتعظیم قدت برخیزد — نشئهٔ باده چو آه از دل ساغر خیزد
چه سراسیمه نگه نرگس خواب آلودست — همچو شوخی که شبی مست ز بستر خیزد
قاصد نامهٔ شوق تو نشانی دارد — جای گرد از قدمش بال کبوتر خیزد
چه قدر جلوه کز آئینه رسوا گردد — از میان پردهٔ پندار اگر برخیزد

غیر یک رنگ ندارد گل ضدباش اسیر
هر نسیمی که ازین وضع مکرر خیزد

قطره چون موج اضطراب افتد — بر سرش خانهٔ حباب افتد
هست ویرانه تر دماغ از سیل — همچو آن گل که تر ز آب افتد
هوس آلوده صید دام بلاست — مست در سایهٔ سحاب افتد
دل ما را عبث خراب مکن — چشم پیمانه مست خواب افتد
دل اگر رده حسن پنداری — گل صدبرگ بی گلاب افتد

نیست از تاب من اسیر عجب

گل چو پروانه در شراب افتد

ساغر آن دست حنائی میدهد — وا دو توبه خوشش هوائی میدهد

بهر تعویذ شکست توبه است — صدق نیت مومیائی میدهد

شوخی ابروی بیباکی رسا — جلوه زور آزمائی میدهد

کلبه ام کی تیرگی بیند بخواب — آشنایم روشنائی میدهد

هرچه میخواهد دل نومید ما — میدهد لطف خدائی میدهد

توبه ام را دید تا ساقی اسیر
می زجام آشنائی میدهد

…شقم زانجام من اعجاز میبارد — گرفتاری هنوزم از پر پرواز میبارد

…آورده دلها را خیال چشم بد مستی — چه تیرست اینکه از هر بیزبانی راز میبارد

…نشست جانم دل بسیلاب فنا دادم — هنوز از جنبش مژگان شوخش ناز میبارد

اسیر از بیزبانیها غباری شو اگر مردی
در اقلیم محبت دل زآواز میبارد

…ر آن چشم و آن ابرو همان دل میبرد — زود دارد زور با تیر و کمان دل میبرد

…پیکان کسی در حضیه عالم شد شکار — غنچه از بلبل اگر در آشیان دل میبرد

…بیند ز حال ما خبر دارش کنید — او نپندارد که مهرش از کتان دل میبرد

شعله گیر از گل از خاشاک تنها سد اسیر
تا زمین گل گل شد از پیر و جوان دل میبرد

…حلقه حلقه دل بهوش میکند — لعل تو قطره قطره می نوش میکند

هر راه را که آبله پائی گذشته است
صحرا بصد نیاز در آغوش میکند

در حیرتم که هر نفس از رشتهای موج
دریا دُرِ حدیث که در گوش میکند

هر ناله که شب ز دلم گوش کرده است
روز انتعاش از لب خاموش میکند

از خرام خوش نگاهان رنگِ ناز انداختند
از دلِ تسلیم چو طرح نیاز انداختند

حیرت آباد شهادت آنقدر وسعت نداشت
خضر را در کوچهٔ عمر دراز انداختند

گرد از سینه صافیهای ما برداشتند
طرح یک عالم دل آئینه ساز انداختند

جلوهٔ شمشیر ابروی تو تا محراب شد
برگرفتند از جهان دل جانماز انداختند

سعی ما خون میخورد از شکستهای دل اسیر
کار خود را با لطف کارساز انداختند

گر بتان دستِ دعا برداشتند
از برای صید ما برداشتند

شد غبار خاطر عاشق بباد
هر طرف آئینه ها برداشتند

توبه زد تا شیشهٔ ما را بسنگ
ساغر گیتی نما برداشتند

فردی از غفلت بدور انداختم
نسخها از نسخها برداشتند

تا چه می ریزند در جام اسیر
شوخ چشمان شیشه ها برداشتند

اگر آئینه کند چشم ترم نشناسد
گر کند سیر بهار نظرم نشناسد

رفته برباد غبارم بتمنای کسی
تا نه بیند چو صبا چشم ترم نشناسد

سر و کارم بجگر گوشهٔ بازی گوشست
گشته صد بار زمن بار دگرم نشناسد

آشنائی چه قدر خنده بیگانه شود
که اگر نام اسیرت ببرم خنداند

...ود غم سخنی از خاطر غمناک نگرد
...ن اقابل آرایش گلزار شود
...مرافراز که سر بر سر پیمانه گذاشت

که بصد رنگ خیالات دل ما پاک نگرد
تیغ خود را اگر ... گل پاک نگرد
فلک از ... شمشیر که در خاک نگرد

عرق توبه اسیر از دل ما شست ملال
باده جز تقویت کینهٔ افلاک نگرد

...بروی آئینه کلفت شود
...یکشد کمان و دلم آه میکشد
...زد میکشند گل و لاله هر طرف
...بر و حرام تماشای گلرخان

این گرم الفتی تو تا بر طرف شود
یارب هر دو تیر دو چار هدف شود
ناکام قطرهٔ که دو چار صدف شود
در دهر هر که بند در آب و علف شود

ور آسمان ستارهٔ ... شود اسیر
شاید ... دو چار شرف شود

گیتی که تخم گریهٔ مستانه میکشد
زین بیشتر نزاکت خون جنون میرز
سبز است حاصلی که درین گذشته است

مور ش چه گنجها عوض دانه میکشد
زنجیر بار منت دیوانه میکشد
کی مور خواهش لقب دانه میکشد

گر صورت فرشته کشد طفل گریهٔ
بر پاره کاغذی دل دیوانه میکشد

رفتم از هوش نگاهی که بیادم آمد
آب گشتم سر راهی که بیادم آمد

شد بگلزار جگر نالهٔ من سرو روان
قامت جلوه نمایی که بیا دم آمد

گل گل آمد مژهٔ چشم غزالم بنظر
شوخی طرف کلاهی که بیا دم آمد

الفت دیده و وحشت کشش سرمه اسیر
نگه حوصله گاهی که بیا دم آمد

دیوانگی افسرده از بیداد طفلان میشود
آتش بدامی گریش در سنگ پنهان میشود

در دل خیال روی او در سر هوای کوی او
از سایهٔ پرواز با عالم گلستان میشود

از صبح گر جان میکند بی او غبار خاطرست
سیر گلستان در نظر خواب پریشان میشود

سهل ست اگر از لعل او کامم نگیرد آب تنگ
کان نمک از گریه ام یاقوت رخشان میشود

حیران روی گشته ام پنهان ز چشم دل اسیر
داد تماشا میدهد عاشق که پنهان میشود

خام سوزی سفر بحر و بری میباید
آتش سنگی و آب گهری میباید

نیست گر ساختگی جمعیت دل هیچ مگو
حاصل بیخبری یا خبری می باید

کو جنون تا خبری از دل افسرده چکد
بهر پرواز سرانجام سری می باید

نظم شوریدهٔ من گشت جهان گرد اسیر
همچو مجنون پدری را پسری می باید

حیرتم در بزم عشق آخر بیزبانی میشود
بیزبانی چون کهن شد داستانی میشود

مدعا فهمی به از حیرانی سرشار نیست
بیزبان ما وفا را ترجمانی میشود

کجروی نتوان بسوهان برد از ما جاهلان
تیر اگر سازی ز چوب ترکمانی میشود

پستی اقبال میترسم فلک سیرم کند

باں پروازی نباشد بادبانی میشود

…خونبهار عشقت مصلحت نیرنگ می آید　　تنها ز تو صلح می آید نه از من جنگ می آید

…یدانم جواب دل شکستن ها که میگوید　　دلم خون میشود گر شیشه بر سنگ می آید

…ینا حال دل مخزون را اگر در خواب می بینید　　که کاربور با از مسند او رنگ می آید

بصحرای جنون تنها اسیر تو گریز است
فلک از دست مجنونم غبار رنگ می آید

…غبار شوق طرح کعبه دل ریختند　　گرد رہ برداشتند و رنگ منزل ریختند

…غ دار صحبت روشندلان پروانه را　　از کدا این موم الفت شمع محفل ریختند

…جهان در وقت رفتن هیچکس خیری نبرد　　گوہر این بحر در دامان ساحل ریختند

میرسد گردی بجوش انتظاری میزند
باده صافی از در میخانهٔ دل ریختند

…بار چشمه سار دل سحاب من شود　　دیده دریا نگین دان حباب من شود

…له سهوی که رفت از یاد قاصد فریبت　　مردم چشمی نگاه انتخاب من شود

…رهم دانسته آخر اضطراب دل بباد　　شور محشر طوطیای چشم خواب من شود

…اب وحشت دلرا توان شیرازه بست　　چشم آهو نقطه انتخاب من شود

…رحمت گر نشوید نامهٔ اعمال من　　سنبلستان قیامت پیچ و تاب من شود

…باغ دیده از شبنم غبار آورده است　　سیر دامن گرد و چار آفتاب من شود

…ه شبنم کند آئینه داغ لاله را　　گر جبین ست شراب ل کباب من شود

باوجود آنکه استادم مصحفی بود اسیر

مصرع صائب تو ز اندیشه کتابت این شود

طبع ازی و دل از ستم یار کشاید — هر تازه گلی در چمنی بار کشاید
از سوخته کی یافته سرچشمهٔ آتش شبنم — هر غنچه باغی که بیکبار کشاید
یک شاهد صنم خانه میان تابت چینی — بند دگر خدمت و زنار کشاید
نگشاید از این سبحه جز آن دل بسوی — هر عقدهٔ از رشتهٔ زنار کشاید
از تیره شبی هست نصیبش بر آتش — صبحی که سر از ساغر سرشار کشاید
دشمن چو شود چاره گر از عجز حذر کن — مار است زبانی که بز نهار کشاید

تا چند اسیر از مژه در دشت محبت
سرچشمهٔ خونی که نمک زار کشاید

ترک مست من اگر چین بر جبین پیدا شود — چیرستان هلال آتشین پیدا شود
از صدف گر دیده دریا راز بان کام نهنگ — گوهر مقصود یعنی اینچنین پیدا شود
بسکه بر کار است صیاد شکار انداز ما — در نظر هردم برنگی از کمین پیدا شود

میشوی فرمانروای مصر اشک درد و داغ
از شکست دل گرت نقش نگین پیدا شود

می گلگون ز مژگان سیاه یار می بارد — دل مجنون ز ابر ساغر سرشار می بارد
بجوش آورده تقصیرم چنان دریای رحمت را — که جای قطره می از ابر استغفار می بارد
چه دردست این چه داغست این چه زهرست این نمیدانم — غم از دل حیرت از نظاره گل از خار می بارد
بلند اقبال میخواران بنازم ابر رحمت را — تماشا کن ببزم خانهٔ خمار می بارد
نمیدانم چه میگوئی نمیدانم چه میگویم — شنیدن محو شد بیتابی از گفتار می بارد

دلم تا کی ز معموری نگیرد باج ویرانی . که این صحرا اگه بسیار در بسیار می بارد

بیا ساقی چنین بیگانه از ساغرکشان مگریز
چنین فصلی که مستی از در و دیوار می بارد

گلشن آرائی خیالم حسن محبوب تو باد . لاله زار خاطرم داغ دل آشوب تو باد
…نه دگل آنجا نمکیر ورده یک شبنم است . حسرت آرای دل عاشق بدخوب تو باد
…ز درد الذت فروش سخت جانی کرده . جان بیتابی فدای صبر ایوب تو باد

از کتاب دل گشودم فال قاصد میرسد
پیچ و تابم مژده دیدار مکتوب تو باد

…ل هست مرا داغ وفا بخشیدند . جرم صد میکده از نم دعا بخشیدند
…ر شمع ز نه فیض سحر و دسته گل . تا به پروانه تا بال هما بخشیدند
…اغی تو هر لحظه به رنگی بسوخت . پر طاوس بجا گستر ما بخشیدند
…ی قرعه اقبال سلیمانی زد . جای خاتم دل شوریده بما بخشیدند
…ما و نیستی استلیم تبه کاری بود . جرم ما را ز کجا تا به کجا بخشیدند
…ستان سینه صاف آئینه توفیق است . جرم ناکرده ما را به وفا بخشیدند

مشت خاکستر ما سرمه دل ساز اسیر
رد شائیست که در راه خدا بخشیدند

…ده گل بگریبان خامه میریزد . ز سایه مژه خون شکار میریزد
…در چمن خاطرم بیاد کسے . گلی ز رنگ خزان و بهار مے ریزد
…عذر بیک خلف وعده دارد آه . چه خاک بر سر انتظار مے ریزد

زبسکه شمع ز خوئی تو جان بسر شده است ‌‌ ‌ شرارش از مژه بی اختیار می ریزد

زبان شکوه گر کدورت چه حاصلی دارد
بدامن مژه اشکم غبار می ریزد

دل اگر گم شده دلدار سلامت باشد ‌ ‌ هرچه خواهد بشود یار سلامت باشد
بر سر کوی تو مستانه دعای دارم ‌ ‌ بام و در و روزن و در و دیوار سلامت باشد
هستیم فرش مغیلان عدم بستر نیست ‌ ‌ یارب این گلشن بیخار سلامت باشد
زاهد از دست تو آخر بخلا خواهم زد ‌ ‌ سنگ کوچه و بازار سلامت باشد
جام جم گر شکند در صف مستان چه عجب ‌ ‌ شیشه خاطر خمار سلامت باشد

شد اسیر از گل راز غم پنهان تو خوار
سر بعید روی اظهار سلامت باشد

بگوش باده پرستان نوای عید رسید ‌ ‌ شکست صد در میخانه تا کلید رسید
بر شک خورچه قدر را امیدوار شدم ‌ ‌ که قاصد از سر کوی تو نا امید رسید
غبارم از گل شوق تو سیر عالم کرد ‌ ‌ بهر دلی که نوید دلی رسید رسید
بقدر حوصله هر کس رهین منت شد ‌ ‌ بجم نگین و بما ساغر بلبید رسید
بکائنات فشاندند آب از جوئی ‌ ‌ نسیم بی ثمری تا بسرو بید رسید

اسیر بوی گل و جام مل مبارکباد
بنوش باده که فصل بهار عید رسید

حیرانی ما باغ و بهار است ببینید ‌ ‌ آئینه پر از نقش و نگار است ببینید
صیاد مرا چشم عدم حلقه دام است ‌ ‌ تا نظر درین جرگه شکار است ببینید

صحرای عدم مزرعهٔ ما خار مغیلان
گر در ره ما آبله کارست به بینید

در حیرتم از حوصلهٔ ساقی دوران
میخانه تهی گشت و خمارست به بینید

مکتوب که گرد ره جولان که دارد
از کار شدیم این چه غبارست به بینید

دامان شبنم تا بسحر آئینه زارست
با این چه قرارست مدارست به بینید

دل میزند از سوختنم جوش تماشا
خاکستر من آئینه زارست به بینید

یکرنگی آئینه دلان بی کششی نیست
گر در ره ما جلوهٔ یارست به بینید

شمع رخش از باده چراغان تماشا
پروانهٔ این بزم بهارست به بینید

اشکم دل مجروح و نگاهم کف خونست
بی او بچه کارم سرو کارست به بینید

صید خود و صیاد خود است آه مپرسید
هم آئینه هم آئینه دارست به بینید

پیری که ز شوقش سفری گشت دو عالم
در قافلهٔ سیل دونهارست به بینید

شد خاک اسیر تو و یکبار نگفتی
دیوانهٔ بیدل بچه کارست به بینید

دیوانهٔ تو پابند محبت نمیکشد
آوارهٔ تو محنت الفت نمیکشد

نی خار خار هستی و نی ذوق نیستی
دارم دلی که منت حسرت نمیکشد

گفتن حکایتی و خموشی روایتی
دردیست درد عشق که طاقت نمیکشد

عاشق که بیخبر و بیگانگی اسیر
وصلش بکام و گام بفرصت نمیکشد

هر دل که غم همیشه دارد
از آبحیات ریشه دارد

دیوانه بعالمی نظر باز
هر لحظه پری بشیشه دارد

باغبان گو نظر دیدهٔ حیرت بگشا　　سیر گلزار جهان کن که چها میروید
شمع مجلس اگر از سرو قدت یاد کند　　جای کاهیدن از او نشو و نما میروید
گل آوارگی از تربت عاشق رنگین　　در غبارم باد صبا میروید
بسکه شبنم زده شد ز آبله پای اسیر　　خار صحرای جنون سبزه نما میروید

بسکه دامان حجاب از الفت من میکشد　　گر شود گلشن ز خونم رنگ دامن میکشد
زشت را خجلت گدازی بهتر از آئینه نیست　　سینه صافی انتقام یار و دشمن میکشد
پاس رازت لازم است از بزم بیرون میروم　　ستم دریایان خاموشی بگفتن میکشد
گرچه از لرزش دل یکقطره بی آشوب نیست　　محرم او همچو موج از خویش دامن میکشد
خوی حسن از عشق میداند گناه خود اسیر　　انتقام فتنهٔ بیباکی از من میکشد

دیوانهٔ خلعت دل دیوانهٔ بهار　　پروانهٔ نگاه تو مستانهٔ بهار
دور از خنکست باد خزان این طلسم زار　　هر سایهٔ گلست و پریخانهٔ بهار
برخاک میکشد سر زنجیر بوی گل　　دیوانه سراسر مستانهٔ بهار
عمرش دراز باد که ما را نشان شناخت　　در سایهٔ تو جلوهٔ دیوانهٔ بهار
فارغ ز گفتگو دل حیرت شعار را　　خوابش اسیر شوخی افسانهٔ بهار

…ست اگر داری بغیر از دامن صحرا مگیر　　بر بیابان خار تا باشد بمسند جا مگیر
…د خاطر با گرد و راه بر گلها مگیر　　در دل یاریم از این خوشتر سراغ ما مگیر

ناتوانی قوتی دارد که نارا موم اوست   کوهکن را در حساب مردم دانا گیر

زور بازی نزاکت عرض عزت میبرد   پنجه با خورشید اگر گیری استغنا گیر

گر در افتد قطره با دریا که نقصان میکند   نکته بیجا بحرف مردم دانا مگیر

کی خبر دارد درون خانه از بیرون در   دیده داری سراغ او ز نابینا مگیر

سایهٔ خار تعلق آتش افروز دلست   الفت آسان نیست یاد دنیا و ما فیها مگیر

جذبهٔ کامل نداری دل بسختی سوختی   نیستی آتش گلاب از شیشهٔ دلها مگیر

قدر نشناس دل دیوانهٔ خویشتی اسیر
حیف ازین آئینه رنگ مردم دنیا گیر

خنده از گل جلوه از سرو خرامان تازه تر   خوش بسامان میرسد سیر گلستان تازه تر

خاطر آشفته کار زلف و کاکل میکند   خود پسندیهای مجنون در بیابان تازه تر

در بیابان جنون ریگ روان چشم ترست   سایهٔ خار مغیلانش ز مژگان تازه تر

مکتب زنجیر را هر حلقه طفل دیگرست   کار پیران در لباس خرد سالان تازه تر

تا نخواند غیر من کس مصرع سودا اسیر
نسخه جمع آوردن خط پریشان تازه تر

شبنم باغ عطا ز خار دندان سخت تر   شوخی خورشید از الماس پیکان سخت تر

میبرد زنجیر مژ از زنجیر دیگر پنجه موج   نیست کس از سبزه زاری سنگ دندان سخت تر

غرض سرعت میبرد مجنون دران وادی کرست   گرد از افتادگی از کوه دامان سخت تر

تیغ بی جوهر خجالت دارد از بی قیمتی   جود بی سرمایه از فولاد هم جان سخت تر

در جنون بر ناله ام مشق سرایت میکند

بی زبانی نیست از زنجیر افغان سخت تر

آشوب در قلمرو ترکش ندید تیر
مژگان پر فریب کسی آفرید تیر

خوش کرده اند طاعت عکس تیر گران
هر چند او کشید کمان قد کشید تیر

مکتوب را ز سینه عاشق بجا رساند
آخر ز دولت تو بجائی رسید تیر

هر جا کمان گوشه ابرو بلند شد
رفتم بپای دیده بهر جا رسید تیر

در سینه دید معنی و ایجاد در گرفت
چون صید وحشی از دل تنگم رمید تیر

تا او کمان کشیده دل آهی کشیده بود
شکر خدا که هیچ خطائی ندید تیر

خواهم گرفت اسیر ز دست فلک کمان
تا افگنم بجور یزید پلید تیر

ساقی تبسم تو شده کام بیشتر
در فیض صبح لاله و گل جام بیشتر

گردام احتیاط فراموش کرده
صید رمیده تر شود آرام بیشتر

باشد ز فیض نسبت یکرنگی خطش
از سبزه سحر نمک شام بیشتر

سر کرده ایم تا که بر دهر همچون اسیر
من بیشتر دعا و تو دشنام بیشتر

صیقل دل از غبار خاکساری یادگیر
آب و رنگ از همت باد بهاری یادگیر

بی تکلف مشربی بر مبتذل شد جان من
درس از الفت بجز از حرف زیاری یادگیر

آرمیدن نشه می آرد بقدر انتظار
شیوه آسودگی از بیقراری یادگیر

سوخت جانت شد غبارت داد از این سوی انجام
ترک صیادی کن و مطلب شکاری یادگیر

خط آزادی پریشان مینماید در نظر ‌ ‌ ‌ جان گرفتاری کجانان مینماید در نظر

فرق نتوانکرد زیر تیغ سر از پای تن ‌ ‌ ‌ سینه سامان حل گریبان مینماید در نظر

از خط سبزی چمن پیرای صحرا گشته‌ام ‌ ‌ ‌ گرد من یکدسته ریحان مینماید در نظر

داد حسرت میدهم یاد نگاهت میکنم ‌ ‌ ‌ بزم عیشم نرگستان مینماید در نظر

میکشم ساغر ز دلتنگی حلالم باد اسیر
گلشنی دارم که زندان مینماید در نظر

زاهد درین بهار بما توبه واگذار ‌ ‌ ‌ پیمانه را بگردش چشم هوا گذار

بر دل غبار رشک فشاندم چه لازم است ‌ ‌ ‌ آئینه را بباطن پاک حیا گذار

دل صاف کن بخلق گل دوستی بچین ‌ ‌ ‌ بدخواه را بدشمنی خویش واگذار

بگشای دیده گر سفر خواب میکنی ‌ ‌ ‌ دامی براه قافله دست و پا گذار

شو خاکسار اسیر بفتراک سر بهبند
از گرد خویش دام براه هما گذار

دلم خون شد دل بیداد خوشتر ‌ ‌ ‌ رسیدم خاطر صیاد خوشتر

مرا یک نالهٔ بیکار مجنون ‌ ‌ ‌ ز شیرین کاری فرهاد خوشتر

ز بار منت عالم نشستن ‌ ‌ ‌ بزیر خنجر جلاد خوشتر

اسیر مست اگر خوابت ربودست
بزیر سایهٔ شمشاد خوشتر

پیداست عکس چهرهٔ گل در هوای ابر ‌ ‌ ‌ آئینه خانه گرد چمن را صفای ابر

مستند شاهدان بهار از می هوا ‌ ‌ ‌ سر پا برهنه گشته غزلخوان بپای ابر

...رمکتب گرفتگی آزاد میشوم
طفلت و روز جمعه غباری هوای ابر

...ر سبزه رشک مصرع شوخست در نظر
طرح غزل نموده بهار از برای ابر

...ریش را بساقی کوثر سپرده ایم
تکلیف باده میچکد از شیوه های ابر

...ه پری کشیده بهار از شگفتگی
دیوانهٔ تو چون شود آشنای ابر

هر یک اسیر از دگری خوشتر است
هم خنده های شیشه و هم گریه های ابر

...گنجید در سرم سودای زنجیر
...ر روم از دور بوسم پای زنجیر

...جنون هم بسته جا یک سواری بو
...مرا فتراک بادپای زنجیر

...بمن یک گام یکرنگی نکردست
...چو بلبل گشته شوخیهای زنجیر

بیاز چاک گریبان بهارست
بمن از دو سه شکلهای زنجیر

...جود محشر موج حباب گیر
قطع نظر ز دل کن و عالم خراب گیر

...تشنگی گداخته دلها نظاره کن
عطر گلاب چاره ز موج سراب گیر

...ف دل بمیر و کمش مست کسے
از دود آه قوت بوی کباب گیر

...ستال از رخت میشود عیان
بگشا لب شکایت و جام شراب گیر

...ز شکست خویش ز دام فنا بجست
خود را مگیر ذره فزون ز آفتاب گیر

...فی نیست از نفست جوش میزند
از دل مکن استخاره و برکف کتاب گیر

همچون اسیر خنده مزن تا بمرد ماه
ساغر ز نقش پای سگ بوتراب گیر

تماشِ دل ز حریرِ چراغ نازکتر
لباسِ خاک ز گلهای باغ نازکتر

برای گوش نکردن فسانه مدام
ز گفت و گوی حیل بید باغ نازکتر

طپیدن دل بیدرد نازک افتادست
قماش الفتِ بیجای دماغ نازکتر

دلی که نکهت او چاک پیرهن نشود
ز لاله سوخته یک پرده داغ نازکتر

اسیر خوی تو کی باده نوش میگردد
اگر ز شیشه نباشد دماغ نازکتر

زگوهر با دلِ دیوانه بهتر
ز گلشنها گلِ میخانه بهتر

گرانیست آشنائی دو چشم را
همان بیگانگی بیگانه بهتر

چراغ افروزِ گلشن گر تو باشی
ز گل خاکستر پروانه بهتر

بالفت آشنائی دارد از دور
میانِ دلخراشان شانه بهتر

اسیر از خود بگوید هر چه گوید
شنیدنهای این افسانه بهتر

راز گفته را بشنیدن رسیده کار
تخم نه کشته را بدمیدن رسیده کار

طاعت غرور دشمن و مشرب تباه جو
از زاهدی بجام کشیدن رسیده کار

آسان بگوش او نرسیدست حرفِ ما
جان داده ایم تا بشنیدن رسیده کار

پیدست و پایم ز خجالت غبار اسیر
از صید دام ما برمیدن رسیده کار

عشقش از گلزارها گلزارتر
دیده با حیرت پرستی یارتر

عشق ساقی باده خون میخانه دل
هر که اینجا مست تر هشیارتر

تا که سیرابیم از لب تشنگی — چشمهٔ خورشید نشتر زار تر

شیشهٔ دل تیشهٔ آه و بیستون — کار ما از کوهکن دشوار تر

کشتهٔ نازم بهر گام چکار — گلشن آسودگی بیخار تر

دشمنان از دوستان محرم ترند — دوستان از دشمنان اغیار تر

بوالهوس کور است عاشق دوربین — پارهٔ این راه ناهموار تر

رد شناس سنگ طفلان است اسیر

تا صحا بیند تو گوهر بار تر

سینه صافی با عداوت بیشتر — دشمنی با مصلحت اندیشتر

راه شوقست آنکه دل پرهیز ند — سبقت واماندگیها بیشتر

دوستکامم دوستکامم دوستکام — خاطر چرخ از ملالم ریشتر

دل جراحت را ز سنگ آئینه شد

ساده لوحیها مال اندیشتر

دارم شوق تو بیتاب سفر — شمع بزمم شده مهتاب سفر

بستر راحت من سیماب است — در وطن برده مرا خواب سفر

شوق خضر ره من باد صبا — بی سر انجامیم اسباب سفر

در ره تفرقه دل همچو غبار — هست جمعیت من باب سفر

برده شوق وطنم از ره من — داده ام خانه به سیلاب سفر

داده آرام ز بی آرامی — شد ز بیتابی من تاب سفر

سر تیغش قدمی دارد اسیر

میکند سجده بمحراب سفر

زشهد عمر ابد تلخی هلاک نگر — بخواب تا نروی خواب هوشناک نگر
چو نور شمع که تر دامنی بود در راهش — مقیم دیر و خرابات باش و پاک نگر
اگر کشد گل جنت جزای بی ثمری — بگو که بید چه بد کرده جرم تاک نگر
ز آسیا چه خبر سبزهٔ امید ترا — آن دانه خویش از زمین پاک نگر

اسیر مصرع جان تشنه حیات دلست
حیا بردن مکن از خشم تیرناک نگر

گریه کردم جوش دریا بیشتر — خنده کردی شور گلها بیشتر
هر گل اشکم دل دیوانه ایست — در سر کویش تماشا بیشتر
ذره خورشید سپر بستی ست — هر که اینجا کمتر آنجا بیشتر

پای تخت خاکساری جای ماست
شوکت جمشید و دارا بیشتر

حیا بهم ز وصل صاحب کمال تر — بد مستیم ز توبه بجا و بال تر
ابر غبار تربت ما ذره بار شد — خورشید جلوه های رسا بیزوال تر
آهم غبار جلوه داغم شراره ایست — آئینه از جمال تو پر خط و خال تر

بهتر ز خون پی رگ ما تاک خستگان
در دفا ز کوثر هستی زلال تر

ستم دوآن چشم شهلا در نظر — شوخ میرقصد تماشا در نظر
بسته آئین گریهٔ مژگان ما — قطره خونیست دریا در نظر

مشق یاران میکند مژگانِ من
هیچ بر هیچست خون خواب و خمار

کاغذ ابریست صحرا در نظر
حسن رنگ آمیز دیبا در نظر

جلوهٔ سرکرده مے ریزد اسیر
برگ گل از عذار آن یار در نظر

بنام گریهٔ من فال میزند زنجیر
هوای گرم جنون خون بجوش می آرد
ز برق نازِ پری دیوانگی خراب شدم
غرور حسن جنون از کسی نمیداند

صلای شوخیٔ اطفال میزند زنجیر
ز ناله دم رگ تبخال میزند زنجیر
هنوز بر اثر بال میزند زنجیر
قلم بحرف خط و خال میزند زنجیر

ز بستنی که بآن طرّه میرساند اسیر
چه لافها که ز اقبال میزند زنجیر

زنجیر شوقِ ما شده روز و شب دگر
یاد دما نکرده ریاض اثر شگفت
حرفی بگوش سیلی استاد میکشم
یاران طبیب ساقی و ساقی طبیب ما

بختِ دگر سپهر دگر کوکبِ دگر
از فیض دل نمانده مرا مطلب دگر
برکرده ام کتابِ دل از مکتب دگر
جان در قرار دیگر و دل در تبِ دگر

صید اثر شکاری وحشی نگاه کیست
هر لحظه بخود انه کنم یارب دگر

م بر کف خاطر اند و نگین دارد بهار
دامن نیستم از برگ برگِ گلستان
بر گلشن کن اگر دل سرو باغ تو به

بچو مستان گریه در آستین دارد بهار
بهر قتلم زهر در زیر نگین دارد بهار
مرهم کافور بهر گ یا ... دارد بهار

خاطر جمعی پریشان تر ز گل پیدا کند　　صد شکست از غنچه با و ر کمین دارد بهار

از سر کوئی که می آید نمیدانم اسیر　　اینقدر دانم که منت بر زمین دارد بهار

ترک مطلب کردنم ابرام میداند هنوز　　گرد وحشت گشتنم ابرام میداند هنوز

مرغ جوهر میپرد از شاخسار تیغ نار　　مرغ خونم راز شوخی دام میداند هنوز

از غبارم میگریزد سایهٔ بال هما　　در سرم سودای ننگ نام میداند هنوز

ظلمتم در وصل او از نور میر قصد اسیر　　دل ز مستی صبحدم را شام میداند هنوز

شوقت گداخت زلزله در استخوان و مغز　　سیماب جلوه شد بنظر استخوان و مغز

از غیرش بیشتر غم روزی خورد هما　　می پرورد بسایهٔ پر استخوان مغز

از خاک کشتگان تو گل میکند بهار　　پرورده تا و کت چه قدر استخوان و مغز

تا باغبان باغ قناعت شدم اسیر　　گردیده حاصلم ز ثمران استخوان و مغز

هواست تکمهٔ پیراهن امروز　　ز عشرت میتوان گلچیدن امروز

صفا از بسکه می بالد ز شوخی　　نمیگنجد نگه در دیدن امروز

بیا ساقی طلسم توبه ام را　　چو دیگر شیشهٔ دل بشکن امروز

هوائی دیده ساقی میگر دلب　　سخن در پرده دارد با من امروز

ز هر پیمانه میگردد بر رنگی　　نمیدانم چه دارد با من امروز

شوخی عربده‌ها پیشکش گریهٔ خو
پیری ما نشود مانع طفلی مشرب
گل نقش قدم چشمهٔ بیتاب شود
جگر سوختهٔ تحفهٔ داسیخے دارم

دل مجنون مطپید از لذت دشنام هنوز
بتوان سوختن از آتش دل خام هنوز
گرچه بگذاشته‌ام در رهِ دل گام هنوز
شده‌ام خاک و ندارد دلم آرام هنوز

گرچه گشتیم غبارِ نفس آزادی اسیر
اینقدر هست که نگرفته دل آرام هنوز

ز لطف دست منه بر دلِ شرار آمیز
ز شرم نیش زبانی چو برگ گل دارد
حباب یاد دلم گر کشد نفس ورزد

کشند خجالت شبنم گل غبار آمیز
بعذر خواهی گلچین غبار خار آمیز
مباد خاطر دریا شود غبار آمیز

اگر غبار شوم شوق بیشتر گردد
وفا و وعدهٔ او باد انتظار آمیز

ای برای دلم سراپا تا در
رشته باری امید زود گسل
سیر در عالم گرفتاریست

نیم نازم برا هزار نیاز
عمر کوته کند امید دراز
با قفس میکنیم با پرواز

با دلِ ما چه مدعا دارد
چمن پیری ز غمزهٔ غدار

ز فیض ابر زانسان شد جهان سبز
بسحر اگر دباو تشنه لب را
به رقم زد خامه‌ام گر وصفِ گلشن

که از عکسِ زمین شد آسمان [illegible]
رطوبت کرد چون سرو زردان [illegible]
چو برگ بید گردیدش زبان [illegible]

ز فیض عام لطف ابر نیسان   چو موج سبزه شد ریگ روان سبز

اسیر عشق را چون جوهر تیغ
شود در سینه غمهای نهان سبز

م شد بستر خواب در آزارم هنوز   گلبن عزت و سیر از خاکم و خارم هنوز
هست در دکان دار و تنگ سرمایگی   گرچه هیچم در دو عالم در خریدارم هنوز
م از قاتل کشتم طعن رهائی روز حشر   خون من چون بینیان خوابید و بیدارم هنوز
ماک آئینه دل رود غبار خاطرم   سر بسر از زان بد خو خبر دارم هنوز

گرچه عمرم سر بسر یک شام غفلت بوده است
روز اول دیده ام خوابی که بیدارم هنوز

ز تردستی مژگان پرآبی که مپرس   از گل صبح کشیدیم گلابی که مپرس
محرا بکوزهٔ جا وید گذار   خضر لب کرده تر از موج سرابی که مپرس
ی که جگر گوشهٔ طفلی ست هنوز   میچکد از نگمش زهر عتابی که مپرس
با ورق دفتر دانش کردیم   صفحهٔ هیچ ندانسته کتابی که مپرس
ان سخنی مطلبی از پیش نرفت   دعوی بود جوابی و خطابی که مپرس
رفته ز سیر چمن آگاهی او   دیده دیوانهٔ بی باخته خوابی که مپرس
ا از گل شکست قدح شیر شود   صبح آئینه چه دارد شکر آبی که مپرس

میتوان دید اسیر از دل صد پارهٔ ما
محشر قطرهٔ سیلاب شتابی که مپرس

ش دل تنگ یاد از گل بس   سواد سایهٔ گل آشیان بلبل بس

مخوان فسانهٔ زنار قصهٔ تسبیح | حدیث مجلس ما سرگذشت کاکل بس

شهید عشق تو از یک نگاه خرسندست | نگاه گرم گلی خونبهای بلبل بس

ز وصف خط تو شیرازه یافت نظم اسیر
برای مصرع بلبل سفینهٔ گل بس

مایهٔ عیش اسیران خاطر غمناک بس | مسند ما اخگر تابنده چون خاشاک بس

نیست تاب دام آزادی اسیران ترا | صید ما را محنت محرومی فتراک بس

بی سبب ما را سپند آتش دوری مکن | اشک خونی چشم زخم دیده های پاک بس

چون شوم گرم خیال خنجر بیداد خویش | جای روزن کلبهٔ تاریک دل را چاک بس

آسمان را هم بچرخ آورده شور عشق او
سنگ ما سرگشتگان همچشمی افلاک بس

رموز خوی تو از پرده حجاب نفس | کجا پری ز پرده دل کشد بخواب نفس

شمارهٔ نفس من بدست بیخبریست | ز خوابهای پریشان کنم حساب نفس

گذشت عمر نفهمید و بازمی خواند | ز پاره پارهٔ دلم شرح و بسط باب نفس

اسیر دام پری میکشی تماشا کن
گرفته است ازان طره پیچ و تاب کمن

شده نومیدی من آئینه داری که مپرس | دلم از یاس کشد بی بهاری که مپرس

بیقراری طپد از حسرت میدان ورنه | کرده گل در نظر گرد سواری که مپرس

دو از مستیم انگیخته گرد آلودست | شوخ پوشیده قبای گل خاری که مپرس

خار و خس در نظر موج سرابست اسیر

دارم از یاد گل باغ و بهاری که مپرس

از فریب هم بنر و ما مپرس
در لباس لطف استغنا ببین
در ره دل شرم شد آئینه دار

خون گرم و آه سرد ما مپرس
اشک سرخ و رنگ زرد ما مپرس
آب گردیدیم گرد ما مپرس

اندکی از پاکبازی برده ایم
داد ها همت نرد ما مپرس

گوهر شکستن قدر دریا هم مپرس
استغنا بس ای قاصد تسلی عیب نیست
رام طواف وحشت مجنون کرده

کار دل در غم طپیدن چشم ما هم مپرس
از زبانش پاره حال دل ما هم مپرس
پاره احوال مشتاقان لیلا هم مپرس

خیل آهوی پریزاد ان سالی گفته ام
از اسیر تر دماغ بزم صحرا هم مپرس

گلی واکشیده ام که مپرس
در محبت ز آه بی تاثیر
تم آن هرزه گرد کوی دل
چون کنم شکر بی زبانی خویش
زیر پای سمند نازکسی

گفتگوئی شنیده ام که مپرس
اثری باز دیده ام که مپرس
آنقدر رها دیده ام که مپرس
بنوائی رسیده ام که مپرس
بهوای طپیده ام که مپرس

اضطراب تمام دارد اسیر
اینچنان آرمیده ام که مپرس

ل افروخته چون خلوت فانوس
تا شمع خیالت نکشد سنت فانوس

گر شمع نظر کردهٔ شوق تو نباشد
کی دعوی باطل کند از خلوت فانوس

رحمی بسیه روزی پروانه ندارد
با خانه روشن بود از نسبت فانوس

شمعی که بیاد تو به گلزار فروزند
بخشند چراغ برگ گلش خلعت فانوس

چون قدر سر کوی تو نشناسد اسیر
پروانه بجز میطپد از دولت فانوس

در انجمنت دیده و دیدار فراموش
با یاد تو سیر گل و گلزار فراموش

چون شکوه ام از دست تو بسیار نباشد
کردی ز من دلشده بسیار فراموش

گه سلسله در رشته گهی گریه و آهم
تا کی نکنم سبحه و زنار فراموش

دل ناله فراموش کند دیده تماشا
عاشق نکند لذت آزار فراموش

کردیم اسیر از تو فراموش نکردیم
حق نمک و حسرت دیدار فراموش

سرگران چشمش نهال باغ استغنا قدش
نوبهار فتنه رنگین جلوهٔ رعنا قدش

گرد بادی هر طرف سر در روانی میشود
بگذرد گر از بهار خاطر صحرا قدش

باغبان می پرورد در دامن گل سر برا
تا کشد از گلشن نازکسی بالا قدش

جلوه هر ساعت برنگی بیقرارم میکند
شعلهٔ شوقست پنداری ز سر تا پا قدش

نگار آئینه گر دیده آه میرسدش
پری کشیده بدام نگاه میرسدش

چه طعنها که بجز رشید می تواند ازو
شکسته از مژه طرف کلاه میرسدش

به توبه شوخی بیجا نمیکند دل من
دماغی از می شرم گناه میرسدش

شکسته آئینهٔ زنگ بسته دارم — که دعوی نسب مهر و ماه میرسدش

گداخیتم و مروت خجل نمیگردد
ز دعوی که قسمم برگواه میرسدش

ز رویت خندهٔ گل میزند جوش — ز آهم شور بلبل میزند جوش
بجا کیدستی مژگان بنازم — ز هر ایما تغافل میزند جوش
و میید از عارضش خط کس چه داند — که از آئینه سنبل میزند جوش
ز یادش میتوان در گریه غلطید — که سیماب از تحمل میزند جوش
ندانم صید مژگان که گشتم — که از خون دلم گل میزند جوش
ز اشکم جوش بلبل میکند شور — ز آهم دستهٔ گل میزند جوش

نمیدانم سرم سودای کیست
اسیر از آه کاکل میزند جوش

غیر در گمان دل ما نشانه اش — جز ما هدف ندیده خدنگ بهانه اش
ر پیچ و تاب موجهٔ طوفان در آتش است — دیوانه آتش است خموشی زبانه اش
ارد همراه آئینه هر سنگ شیشه — تیر کنایه نیست بجز دل نشانه اش
رنیست پرشکسته غبار ضعیف ما — چشم وفای اوج هما آشیانه اش
یوانه یک قدم اگر از ره برون رود — ریگ روان ز موج زند تازیانه اش
پیسخ لاف کشتی خصمانه میزند — گردی که در حوالی خشت خانه اش

گردیده تا اسیر زیاد تو جرعه نوش
جوشیده صبحدم ز شراب شبانه اش

پروانه و بلبل چه شناسند سراغش — بیگانه تر از نکهتِ گل نور چراغش

بلبل شده پروانه گلبازی داغش — پروانه شود بلبل افروخته باغش

بزمی که دل از یاد تو تارک شده باشد — چون گل نکند از نفس سینه ایاغش

لیلی بشب تار کند صید غزالان — گر سرمهٔ شوخی کشد از دود چراغش

در گریه کند سیر اسیرت که مبادا
بوی گل راز تو دهد گرد سراغش

اشک بلبل نمک چشم خویش — خندهٔ گل خزانه بولیش

چشم وحشی کجا و سرمه کجا — نرسد کس بگرد آهوییش

با خزان و بهار یکرنگیم — گل شدیم از نظارهٔ رویش

زور بازوی امتیاز رسا — چه کمانها کشیده ابرویش

همتی از اسیر میخواهم
گر شوم خاک در سر کویش

بکسیم ساخت غریدار خویش — سوختم از گرمی بازار خویش

یک جهتی حلقهٔ دام وفاست — صید بتانیم و گرفتار خویش

خلوتِ غربت ز وطن دیده ام — آمده ام سایهٔ دیوار خویش

خاک رهم سیر جهان میکند — همسفر خویش سبکبار خویش

هر دو جهان خواب فراموشیم
ستیم از دیدهٔ بیدار خویش

صد دو لعل گرفت که خونم بگردنش — برگشتن نگاه پشیمانه گردنش

رب که بود اینکه غبارم بباد داد
د سرش نگاه سراسیمه حال داشت
لت دلی رباست خدایا نگاهدار

از باد جلوه طرف کله کج شکستنش
دل راست گفته بود که لطف بیانش
از چشم زخم الفت هر دوست دشمنش

نوروز بیخودیست کجائی اسیر هنوز
یک گل نشگفته است ز صد رنگ گلشنش

ید منزل شناس جستجو چون تیر باش
نگاه پاک هم نزدیک هم بیگانه تر
در صحرا کف خاکست و دریا در گهر
علیم فنا پیران بطفلی کرده اند
ان شیرین نداری سینه صافی پیشه کن

بی زبان روشن سواد ناله چون زنجیر باش
چون دل بیدار هم آئینه هم شمشیر باش
بخت میباید چه خندد گو ابر عالمگیر باش
دل سراسر میرود کو خاک دامنگیر باش
شکر کامی گشتی کاسه را شیر باش

تا ز باغ خاطرت هردم بهاری بشگفد
کامجوی دل اسیر از آه بی تاثیر باش

ای چشم و چراغ آفرینش
از رایحه بسا ز خلقت
از باده حق شناسی تو

رنگین گل باغ آفرینش
گلدسته دماغ آفرینش
دل گشته ایاغ آفرینش

مست است اسیر در ره تو
از جام سراغ آفرینش

دو چشم از قیل و قال خویش
رف گلشن کوی تو بسته ایم

دیوانه میشوم اگر آیم بحال خویش
آئینه نارگشته ام از نقش بال خویش

موج سراب حلقهٔ داشت نمی‌شود
گم کرده هر که راه سراغ خیال خویش

گم گشته قطره‌ایست که دریاست خضر او
سیلاب دیده عرق انفعال خویش

مطلب نبود گر نگشتیم ز دیدن کسیت
فالی گشوده‌ام که ببینم مآل خویش

آئینه می پرستی و ترسم که آه من
سازد ترا بری زده خط و خال خویش

تا دو چشمم ربود شدم خاک راه او
چندین گمان نبود که آیم بحال خویش

سوزد ز رشک سایهٔ گل آفتاب او
بخشم با بر قطره گر از گریبان خویش

غافل ترا بدست رسیدن نگار کرد
وای که یا تیم ز فکر محال خویش

گردم غبار مطلب دیوانگی اسیر
تا بشنود ز خویش جواب سوال خویش

صدا از صید چشم صیادش
عید قربان صبح بیدادش

چه بهشتی ست مکتب خوبی
برده طفلی فریب از یادش

عشق در آهنی که جو هر دید
تیشه سازد برای فرهادش

عشق پیرانه سر چه کرد آباد
بنده از سر و پای آزادش

چه کند با حجاب عشق اسیر
بعد عمری که وصل رو دادش

حیرت گداز ورطهٔ چون و چرا مباش
تا با ز خاطری نشوی آسیا مباش

خود را خراب سازد کن خانهٔ خراب
یعنی که تا غبار توان شد صبا مباش

سطر کشیده موج ز دریا نشسته است
زنهار طفل مکتب هر ناخدا مباش

افتادگی جدا و گران مطلبی جدا است
تا کهربا توان شدن آهن ربا مباش

...یوزه نظاره کند خود نما بزور
مسکن کلاه گوشه فقر و گدا مباش

چندانکه پایمال شوی صبر کن اسیر
نومید از وسیله لطف خدا مباش

...رسیدگی نفس دل و دیده باش
در اضطراب حوصله آرمیده باش
...ریش پا برون منه دور دیده باش
بنشین بخلوت دل صحرا دویده باش
...حت خوش اگر همه دردی بسر رود
یعنی اگر شراب شوی نارسیده باش

چون بشکنی دلی بدل خود نگاه کن
شرم گناهگار مکافات دیده باش

دل تابش لب سبو سبو کش
جنگ ست میان آب و آتش
با غنچه دو د مان دردیم
از خنده داغ ما مشوش
ساغر نکشد ز آب زنجیر
دیوانه زند بقلب آتش

عکس شفقی زمین به بیند
از گریه آسمان منقش

...ه گشته ام بجنون شرمسار خویش
یارب کسی مباد غریب دیار خویش
...در آتش حسرت نشسته است
در راه او چراغ چشم انتظار خویش
...ن بکار محبت گزیده را
کردم محک دل خود و دیدم عیار خویش
...ه رفته با دل روشن بزیر خاک
قندیل کعبه ساخته سنگ مزار خویش

آئینه غیر او بکسی دل نمیدهد
سوگند خورده است بباغ و بهار خویش

گاه با خلق جهان نزدیک و گاهی دور باش
از شراب عافیت هم مست و هم مخمور باش

ر کنی یاد ترحم ابر دریا قطره شو
از غضب هر که بجوشی آتشی بی زور باش

باده صحبت فزون از نشه آرد دردسر
هر قدر نزدیک انگیزد هم نشینی دور باش

تا برای قدر ایمان روی اهل کفر بین
داغ میخواهد دلت آتش پرست طور باش

هوش داری باده مطلب رو انگیها اسیر
بیشتر چندانکه مستی بخشدت مخمور باش

بار ره شو دست طراز عزت باش
هر دو کن و در دسر فراغت باش

بجلے زنگ ایگان گوا سے کن
ببزم محتشمان سیر چشم حشمت باش

ل دو دیده و چشم ندیده داری
ز آرزوی طمع در گدا ز خجلت باش

ز زهر خنگ کمن خویش را دو چاد اسیر
برو بمیکده که آبروی عزت باش

یقدر گرد و سرشکن اعتبار باش
خود را بسوز و داغ دل روزگار باش

با هر که باشدت سر و کار نزاع و صلح
گاهی شکست خود شو و گاهی حصار باش

ر هر نگه نظاره احوال خویش کن
از هر نفس شماره روز شمار باش

بی لنگر است کشتی بحر جنون اسیر
گر تاب اضطراب نداری کنار باش

جانداری ترک از جبین پیشانی مکش
مرد سودا نیستی بار گرانجانی مکش

سد راه تو قست این قوت بازوی تو
ناتوانی هر کمانی را که نتوانی مکش

گل بجبین از جلوه هر ذره اما دل چند
تا قیامت خجلت از روی پشیمانی مکش

بسیاری گم میکند فرصت شمار | صفحه داری بغیر از خط نادانی کمش

رتبک دارد قدر چو باز اخسک در پرن
خرده خواری پوش آزار بی نانی کمش

شراری را نماند جا در آتش | نشیند تا دلم تنها در آتش
نظرگاه دل دیوانه ماست | توان کردن تماشاها در آتش
سر هر موی من پروانه بود | اگر میسوختم رسوا در آتش
بود از غربت آتش هم خبردار | گر رفتم گرم کردم جا در آتش
زدی یک صبحدم آتش بگلها | شگفت از آه من گلها در آتش
ز آهم میدمد آتش ز دریا | ز اشکم میطپد دریا در آتش
مضمون خطش کس باخبر نیست | بود در روشن سواد ما در آتش
سر و کار دلم با اشک و آه است | چگویم یا در آبم یا در آتش

اسیر از یاد ساقی شعله مانند
گرفتم گردن مینا در آتش

رده ام بسکه آرزوی خطش | شده ام میدرنگ و بوی خطش
دا بسکه آشفته چون نه بیند زلف | روی خود می نهد بروی خطش
شق دیوانگی بکار آمد | مینویسیم نامه سوی خطش
و بر آورد که از زبان قلم | میکنم مشق گفتگوی خطش

دیده ام سرنوشت خویش اسیر
بیقرارم ز جستجوی خطش

سینه تا شد قلمرو تیرش — سر نه پیچم ز حکم شمشیرش

هر دلی را که عشق کرده خراب — نکند زیر بار تعمیرش

دل غمدیده بشور آرد — آخر ناله نی تیرش

کی ز شیرین طلب نماید کام — تا کسی آب نیست در شیرش

چارهٔ عشق میتوان کردن — دل دیوانه نیست تدبیرش

سرکشی کرد از غلاف امروز
بهر قتل اسیر شمشیرش

از قدش جلوه انتخاب فروش — از رخت باده آفتاب فروش

دهر میخانهٔ نگاه تو شد — سوخت هنگامهٔ شراب فروش

عشق در پرده جلوه گر شد و باز — دیدهٔ حیرتم نقاب فروش

غفلت آباد سرگذشت منست — عمرم افسانه ایست خواب فروش

غنچه باوام تلخ شد در باغ — زهر خنده که شد عتاب فروش

غنچه گردد گل شگفته عیش نه — گر دل ما شود شراب فروش

گریه را رنگ و بوی معشوقست — دیدهٔ ما نشد گلاب فروش

شوخی گلشنش بمکتب برد — گل صد برگ شد کتاب فروش

کام دل تر نشد ز اشک اسیر
لب دریا که دید آب فروش

ای کرده ز یاد ما فراموش — حیف است کنی وفا فراموش

با حرف تو حرف ما همه حیف — با یاد تو یاد ما فراموش

یکبار بسوی خود نگاهی
برگرده از حد افراموش

ای کرده برغم دوستداری
یکبار ز حال ما فراموش

کردیم بیاد خاطر تو
بیگانه و آشنا فراموش

شرمندگی از وفا نداریم
داریم ز دل جفا فراموش

در میکده‌ها اسیر سرمست
ما را مکن از دعا فراموش

ل گرفتار نقش بالینش
صبح دل چاک خواب شیرینش

رره کفر و دین غبار شدم
پی نبردم بدین و آئینش

ر قلم هنوز راضی نیست
مرغ روحم شکار شاهینش

ن آهسته‌تر ز حسرتیان
برده فرهاد خواب شیرینش

خ من بیش لاله رو دارد
سوختم از تلاش تمکینش

شکوه از کسی ندارد اسیر
سینهٔ صاف نیست حاصل کینش

ن نسازم کفر و ایمان با خویش
همچو شمع از خلق پنهان کرده‌ام آثار خویش

ت آموز دارد ناخن موج سرشک
هر گره کز دل گشایم میزنم در کار خویش

طالعم ناگفته بخت واژگون
گر کنم آزار دشمن میکنم آزار خویش

او دارد خریدار نیاز
عشق میسوزد سپند از گرمی بازار خویش

باغبان گلشن انصاف را نازم اسیر
کز پی بلبل کشد خار سر دیوار خویش

صبا در نافه می‌غلطد ز گرد راه پابوسش
حیا در پرده پنهان می‌شود از شرم ناموسش

ز یاد چشم ترسائی بدل بتخانه‌ای دارم
که چون شد شور محشر از لب خاموش ناقوسش

نمی‌دانند زبان روشنائی شعله‌ای دارم
چراغ خلوت من تیره‌بختی گشته فانوسش

سر کوی بشارت داد یاد کفر و ایمانم
که دل را در سجود آرد خیال آستان بوسش

دل نومید را دیدم بکام خویشتن روزی
گردیدم چون اسیر از دگران یکبار مایوسش

خداوندا مکن کس را شهید خنجر نازش
مگردان جز دل من مرغ دیگر صید شهبازش

الهی طاقت بیداد تیغش نیست مینائی
بجز اندیشهٔ قتلم کسی را محرم رازش

دلی در دام صیاد است یا رب آرزو دارم
که بندد دست در خون طپیدن بال پروازش

اگر گوید سخن نتوان شنیدن گفتگویش را
چو بوی غنچه زیر پرده فرصت آوازش

غزالی رام الفت بود دانستم ز استغنا
نگاهی فکر قتلم داشت فهمیدم ز اندازش

اسیر از من حدیث درد دل هر دم چه می‌پرسی
عسس گر نیستی هر بیدلی میداند اندازش

گر از تو بشنویم جواب سلام خویش
بالای آفتاب نویسیم نام خویش

یکره نظر بحال دل ما نمی‌کنی
افتاده است مرغ نگاهت بدام خویش

تا چند چون صبا ز خود افسردگی کنم
جوشی چو غنچه میزنم آخر بکام خویش

عمری گذشت و قرب نگاهی نیافتم
آن طالعم کجاست که خوانی غلام خویش

خواهم اسیر آنقدر از بخت همرهی
گر هم ز باده ناز کشد انتقام خویش

...رده دست تهی اهل دیده را قلاش
برنگ آئنه از نور میکشند قماش

...ب بساغر جم میرساند آئنه ام
ز ساده لوحی من راز عالمی شد فاش

...گل ز باغ جراحت کسی تواند چید
حذر کنید ازین رازهای سینه خراش

...ی بقطرهٔ اشک آشنائی دارد
عجب که بحر نگردد ز دیدهٔ قلاش

...ات روزی ما را بجا نوشته قضا
ز پای کی نظر خویش میکنیم معاش

...نقش پای توام چون نسیم غالیه چین
بخاک راه توام چون غبار ناصیه پاش

ملامتم مکن ای دل که دست میدارم
ورع پرستی پنهان زباده نوشی فاش

...ی که گل از ناله کند بال و پر خویش
چون ذره فتادیم بدام نظر خویش

...مه بیک گردش چشم تو دویدم
شرمنده نگشتیم ز عزم سفر خویش

...شور جنون خال بیابان نتوان زد
خضریست محبت که بود راهبر خویش

...ن تازه دلی دامن هر خار گرفتم
منت نکشیدیم ز مژگان تر خویش

کیفیت منصور ازین باده خمار است
می زیبد اگر مست بنازد بسر خویش

...رئی معشوق تماشیست درین باغ
هر جلوه گه سرو روانیست درین باغ

...ازه نهال از غم آغوش نسیمی
از صید نظر تیر و کمانیست درین باغ

...لاله که شبنم زدهٔ شوخی باغست
هر صبح ز شب وصل نهانیست درین باغ

...ن دم پیر خلف هست قطره ها
هر سبزه که نورسته جوانیست درین باغ

...ار عجب قافله گاهی ز رسولت
با هر جرس غنچه نشانیست درین باغ

بلبل شده سوداگر بازار نزاکت
هر رنگ گلی جنس گرانیست درین باغ

صبح طرب از باده کشانست منور
آن گل که نخفته‌ست خزانیست درین باغ

بهارم گلستان در گلستان ضعف
غبارم کاروان در کاروان ضعف

نمی آید ز شرمم در گمان دل
نمی آید ز ضعفم بر زبان ضعف

خریدار تنِ من بیتو آورده
پرستار دل من ناتوان ضعف

توان دید از اشارتهای پنهان
که گردیدست مغز استخوان ضعف

سرو کارم بطوفانی فتادست
دل من کشتی است و بادبان ضعف

قوی تر زور ابروی کماندار
خدنگی میکشاید دلکشا ضعف

غرض گر جسم بیمار تو باشد
بماند جاودان تا جاودان ضعف

همین از نشئه چشمش جامی خون خوردن عاشق
نمیداند نگاهش دیدن از نادیدن عاشق

دو عالم گرد و برباد ایمائی نمیداند
چه پروا میکند از زیستن یا مردنِ عاشق

اگر بوی زیاری داری ای بیگانه میگردی
ز چاک سینه صحرا سراغ از گلشن عاشق

ز آغوش سحر محشر گریبان چاک برخیزد
حمایل گر کند دستی شبی در گردنِ عاشق

اسیر آئینه‌ها داری خموشی پیشه خود کن
نمیگردد بغیر از راز عاشق رهزن عاشق

خوابم شده تا سرمهٔ بیداری توفیق
صبح از شب من میطلبد یاری توفیق

در سایهٔ مژگانِ تو بر بال کشد ناز
پرواز دلِ ما ز هوا داری توفیق

محراب نیازی شده هر موج سرشکم
تا قبلهٔ دل گشته مددگاری توفیق

از تنگ غبارم بگلستان نه نشیند
دستم گل دامانِ سبکباری توفیق

بیباخته شد کار حنا ساز برآمد
آبادی ویرانه و معماری توفیق

در میکدهٔ نیست دل تا چه نظر دید
ساغر زند اندیشه ز سرشاری توفیق

دیوانه اسیر تو چه اقبال شکاریست
خندد به دو عالم ز مددگاری توفیق

ارم دلی بسینه چو گرد دم بزیر خاک
رحم است بر گزیدهٔ انجم بزیر خاک

الم خزینه دار سرشکِ روانِ ماست
گنج روان چرا نشود گم بزیر خاک

تیم رخت کم نشد اسباب سوختن
این مشت استخوان شده هیزم بزیر خاک

مدگر دترحم نمکِ بزم میکشان
رسوا شود شهیدِ تبسم بزیر خاک

بند نارسائی سعی ست کار خلق
بی دام نیست دانهٔ مردم بزیر خاک

لش ترست زمزمه در پردهٔ فنا
مجنون فگنده شورِ ترنم بزیر خاک

چون موج اسیر محشر ما بحر رحمت است
کی میرود شهیدِ تظلم بزیر خاک

خار رهِ خود نکنم جز سراغ گل
روشن بعیب پوشِ دل من چراغ گل

م شگفته خاطری از سیر روزگار
آئینه راز سینه صافت باغ گل

انه شگیم باغ دلکشا
دارم حنا به که ندارد دماغ گل

حیرت اسیر در رهِ کویش دلیل من
غیر از دلِ شگفته چه داند سراغ گل

چمن شگفته ز رنگین ترانهٔ بلبل
سفینه غزلست آشیانهٔ بلبل

عجب که شبنم گلدستهٔ هوا نشود
طراوتی که چکید از ترانهٔ بلبل

چمن بفصل خزان نوبهار اطفال
شگفته است گل آشیانهٔ بلبل

دوای شگند لبها اسیر زنده دلیست
شگفته غنچه ز شورشیانهٔ بلبل

تمنای لبت پیمانهٔ دل
نگه گرم است آتشخانهٔ دل

بیادت میروم صبح بگلزار
که بلبل را کنم پروانهٔ دل

شب از سودای زلفت میگریزد
جنون در نالهٔ مستانهٔ دل

غبارم پای در زنجیر طوفان
ببین دیوانه و پروانهٔ دل

چمن پیرای لطف غنا دعا نیست
نمک میریزد از افسانهٔ دل

اگر بر دیدهٔ لطفت نشنید
نگردد آشنا بیگانهٔ دل

ز زخم و داغ اسیر بزم حیرت
کشد تصویر با در خانهٔ دل

کرده ام انتخاب خندهٔ گل
از لبت رفته آب خندهٔ گل

یا تو در گلشنی نی آرد
خندهٔ صبح تاب خندهٔ گل

دل ما راز دار لعل کسی
صبح داند حساب خندهٔ گل

جگری پاره پاره دارم
چون نخوانم کتاب خندهٔ گل

چمن از خنده لب ببندد اسیر
تا تو داری عذاب خندهٔ گل

...شکم شورکنار و نفس آه در بغل — دارم دلی چو عاشق دلخواه در بغل

...نشان وادی سرگشتگی مپرس — صحرا بجای توشه بندد راه در بغل

...رد بکلبت خلش آئینۂ خیال — شمع بهار و حاشیۂ ماه در بغل

در آستان او بفلک ناز میکنم
داریم حکم بندۂ درگاه در بغل

جلوۂ حسنت چمن پرواز گل — خندۂ گل شوخی گل ناز گل

باخیالت سینه ها گلزارها — میتوان از دل شنید آواز گل

گریه ها در خنده پنهان کرده است — از لب ساغر کشیدم راز گل

باده گلزار اطاعت میکشی — میکشم از خار دست انداز گل

شمع رخسارت بهار افروزتر — گم شود چه دانه در پرواز گل

هر داغ لاله از کویت نسیم — میبرد آتش زخاک انداز گل

رتبه شوخی ز رعنائی گذشت — جلوۂ شمشاد پا انداز گل

گریه می آید مرا بر عندلیب — دیده ام تا خندۂ غماز گل

بسته ام بر دل تماشای اسیر
داده ام آئینه را پرواز گل

...ز خنده است چمن از هوای گل — میخور که پای تخت نشاط است پای گل

...ز راه جنون باغ دلکشاست — گریه بجای باده و خنده بجای گل

...اله است در نظرم جلوه میکند — گه در لباس شعله و گه در قبای گل

...ته گل ز رنگ حنا هم نه بسته — دانسته که چیست گره های گل

بیهوشیم ز میکدهٔ سایهٔ گل ست — گویا سری کشیده نگاهت بپای گل
هر چند جلوهٔ گلم از هوش میبرد — داغم که رنگ و بوی که شد آشنای گل

در دیدهٔ اسیر خلد خارهای رشک
گر در نظر خیال تو آید بپای گل

دیدن رویش نه تنها میبرد از یاد گل — میرود از جلوهٔ رنگین او برباد گل
بیستون گر خار خار جلوهٔ گلگون نداشت — کی شراری مینمود از تیشهٔ فرهاد گل
صید خوی گشته ام از بوی گل هم نازکست — در قفس بیجائی ریزد مرا صیاد گل
عمرها چون سایه با افتادگی سر کرده است — تا زند بر سر ز نقش پای او شمشاد گل

دارم دیوانه زنجیر خاموشی اسیر
غنچه گر خنده او میکند فریاد گل

سرگرم داغ دل نکشد آرزوی گل — عاشق گل نظاره نه چیند ز روی گل
گر صبحدم بسیر گلستان گذر کنی — چون بوی گل بیاورد و رنگ و بوی گل
زان طره گر مشام صبا مشکبو شود — گردد دماغ نافه پریشان ز بوی گل

تا گشته خار عشق زمی آتش فشان اسیر
خون گشته اشک در دل پر آرزوی گل

بیاای هجر و وصلت مایهٔ شیب و شباب دل — مهیا کرده ام بهر شراب جان کباب دل
بنوعی سخت جانم کرد بیدادش که هر ساعت — صدای تیشه می آید بگوش از اضطراب دل
همه خونها خورده از اشکم چه جا نهاده از آنم — نمیدانم چه خواهم گفت در محشر جواب دل
شد از زلف تو حیرت سرمهٔ چشم پریشانی — که خواهد کرد آیا بعد ازین تعبیر خواب دل

ان

...گل شگفتی از ی حسرت آن شوخی ... — پریشان مصرعی گرمی شنیدی از کتاب ...

...ب دردا از خم زلفی گرفتاری گرفتاری — سوال او سوال من جواب او جواب دل

...ن مژگان غمازش ببین چشم فسون سازش — همین ست انتخاب دل همین ست انتخاب دل

اسیر از چشم مستی ترک سودای دو عالم کرد

باین سودا کسی تا کی نگردد به حساب دل

...فریب عیار [illegible] دازین مردم — که جوش کینه بر آورد دودازین مردم

...ن ز سایهٔ پروانه کجا برداشت — ز بسکه خاک بسر کرده جو دازین مردم

...بسیر گل [illegible] حبیب [illegible] بسکرم — غنیمت ست که دردی خورد ازین مردم

...بیم خار مغیلان چه گل ببار آورد — خدا نکرده دلی کو کشود ازین مردم

اسیر درک سخن مصرعه سخن سنجی ست

کلیست حاصل گفت و شنود ازین مردم

با چاک دل ز تیغ تغافل نشسته ایم — در زیر چتر سایهٔ بسمل نشسته ایم

شوخیست نشئهٔ می برنگ التفات — بیطاقتیم دست تغافل نشسته ایم

شاید هوای ابر بچیند بساط می — لب تشنه در پناه توکل نشسته ایم

بر دورده که هوای شکست دل خودیم — در سایهٔ شگفتگی گل نشسته ایم

هر جا نشسته ایم اسیر از غم جنون

فارغ ز امر و نهی توکل نشسته ایم

...س می بارد ز آب ابر گوهر صبحدم — روح می بخشد برنگ موج کوثر صبحدم

...ن دیوانه دارد خیال [illegible] او — آه اگر آئینه گیرد [illegible] برابر صبحدم

کی فرو شم از درت یکدیده مرگ خواب خویش ... گر کند دانائی از خورشید پر زر میجدم
در بیابان چون دیوانه خورشید ... میزند غافل ز هر ویرانه سر میجدم

بسته بر بالیت که آیا نامه خورشید اسیر
دارد از شوق که پرواز کبوتر میجدم

لنگ لنگان در رکاب چشم تر پا میکشم ... تا نفس دارم سر زنجیر در پا میکشم
جلوه در پرده صورت ز معنی دیده ام ... انتظار از دیدن تصویر دیبا میکشم
حیرتی دارد ز هر مژگان کند جذبه ... تا ز یوسف راز تصویر زلیخا میکشم
داغ گون بختم ز عقبی ناز دنیا میکشم ... انتظارم عشرت امروز و فردا میکشم

نذر آهی هر نفس دارم بجودی چون اسیر
میزنم بر سرگلی تا خاری از پا میکشم

با این سامان الفت با کسی چون آشنا باشم ... که گر گاهی دو چار خود شوم عمری جدا باشم
غبارم از نسیم بشکند قلب سپاه من ... بمیدان عداوت رخش تازم خودنما باشم
اگر غافل کشاید غنچه لب می پرد رنگم ... چرا از کینه موری بکام اژدها باشم
دلم گر میکند یاد طپیدن میبرد یادم ... مرا می زیبد الحق هم نبرد و هم جدا باشم
ز گرد بیکسی و بیم از من گنج قارون شد ... جهان در قصر و ایوان تجمل خودنما باشم
نخواهم لیک با ظاهر پرستان آشنا بودن ... بجز عهد اسیر من با لم اگر مطلب روا باشم

اسیر از اختر سعد اینقدر امداد میخواهم
که گر باشم غبار راه مور نقش پا باشم

برنگی خویش را در یکدلی سرشار میدانم ... که می را جام و گل را باغ و دل را یار میدانم

گریزم روز پرسش در پناه بیزبانیها / که در شرع حیا اقرار را انکار میدانم
نجارم معذرت پیش از شکستن توبه میگردد / گناه مست او را مشق استغفار میدانم
صبوحی میزند بدمستیم در شام رسوائی / هنوز از بیدماغی خویش را هشیار میدانم

فروغ روشنی دارد چو شمعی در نمیگردد
شبنم دارد داغ صبح اسیر انبار میدانم

از دل پاره چو اسباب تجمل چیدم / ترک گل کردم و بال و پر بلبل چیدم
خلق بی ساختگی بوی گلابش نشود / آنقدر گل که ز گلزار توکل چیدم
ابر فیضی که ز سرچشمهٔ گوهر برخاست / دامنی بود که از بحر تحمل چیدم

خامشی شوخی مژگان غزالان شد اسیر
خاری از سایهٔ دیوار تنزل چیدم

ذوق تو خریدار چرا جان نفروشم / هستی چه متاعیست که ارزان نفروشم
حیرت بسلم میخرد از یاد نگاهی / چون سرمهٔ حیرت بسلیمان نفروشم
بالی پر و بالا نکنم دعوی پرواز / خاشاک باین شعله سواران نفروشم
رفتم چه دعا ها که بیماران نفرستم / داغ چه چمنها بخیابان نفروشم

عمامهٔ در دست مسیحا ننویسم
بی برگی داغت بگلستان نفروشم

بود روزی که با زین گل برآرم / وما از روزگار دل برآرم
نگنده لنگر و کشتی شکستم / چه گوهرها کزین ساحل برآرم
زیک خواب پریشان میتوانم / سراسر عقدهٔ مشکل برآرم

نه گل نه سبزه زرین گیاه میدانم

آوارهٔ قلم و بال هما شوم ‌ ‌ گر از غبار توسن کویت جدا شوم

از خاک میرسد بگلستان شگفتگی ‌ ‌ گر گل شوم ببال و پر بوریا شوم

گردم بیاورفت خوشاحال آئینه ‌ ‌ تاکی نفس گداختهٔ راز ها شوم

از بسکه خود بحسرت جا دیده کرده ام
بیگانه میشوم بتو گر آشنا شوم

تا از دل و دین جدا نگشتیم ‌ ‌ با درد تو آشنا نگشتیم

بتخانه و مسجد و خرابات ‌ ‌ ما در طلبت کجا نگشتیم

ممنون شراب یاد اویم ‌ ‌ شرمنده ازین هوا نگشتیم

جان صبر چکیده است ما را ‌ ‌ خجلت زدهٔ جفا نگشتیم

در چشم کسی نمیتوان رفت ‌ ‌ شادیم که توتیا نگشتیم

آئینهٔ آفتاب بودیم ‌ ‌ با ذرهٔ خود نما نگشتیم

بیهوشی داست یمنی زناله ‌ ‌ غافل ز تو بیوفا نگشتیم

مانند اسیر در دو عالم
از سایهٔ او جدا نگشتیم

ن ز دوست مگو با همه در ساخته ایم ‌ ‌ ساغر حوصله را شیر و شکر ساخته ایم

ندر سه و بالد که در آید به نظر ‌ ‌ قد رعنائی ترا تذ نظر ساخته ایم

ن سبزهٔ شوخیست که بالیده تر است ‌ ‌ گلشنی را که ثنا بر مژه تر ساخته ایم

ی نیست که بر خرمن هستی زدیم ‌ ‌ اینقدر هست که با اشک شرر ساخته ایم

چمن الفت و آئینهٔ حیرت داریم
تنک تا بسر و سامان چه قدر ساخته ایم

بازوی کوهکن و تیشهٔ الماس کجاست
بیستونی دگر از لخت جگر ساخته ایم

گل آئینه بخورشید کند ناز اسیر
تامش از بلوغ باغ نظر ساخته ایم

مستم پیاله بر سر میخانه میزنم
سنگ صنم بشیشه و پیمانه میزنم

در آتشم بیاد رخ نوبهار کیست
برگل طپانچه از پر پروانه میزنم

رنگین بهارم از گل خوبی در آتشم
از بال شعله نقش پریخانه میزنم

گردم ز سایهٔ گل و خاشاک میرمد
حرفی ز نا آشنائی بیگانه میزنم

حرفی بگوش ساغر امید میکشم
دستی بدامن دل دیوانه میزنم

دارم دلی خرابی عالم دماغ نیست
جامی بیاد گریهٔ مستانه میزنم

غمی رنگین تر از گلزار دارم
دلی چون ساغر سرشار دارم

گریزانم چو برق از سایهٔ خویش
ز هر مو تیغ جوهر دار دارم

بهارم را محبت باغبان ست
گلی در سایهٔ هر خار دارم

چرا بلبل نباشد مو بمویم
گل باغ تو در گلزار دارم

خموشی تر زبان گفتار گستاخ
چگویم گفتگو بسیار دارم

ازین دیو اختلاطان میگریزم
بپا ما قوت رفتار دارم

با خون دل غبار خطش را سرشته ایم
مکتوب تازهٔ محبت نوشته ایم

مارا بنکهت چمنی رنگ و بو کجاست
چون لاله داغ آتش حسنی سرشته ایم

طوفان ز ابر گریهٔ ما جوش میزند
تخم چه آرزوست که در سینه کشته ایم

هرگز اسیر یکقدم از دل نمانده ایم
تا اختیار دل بکف دوست هشته ایم

گرچه سودای تو یک عمر بسر داشته ایم
بجز دم هیچ دگر از تو خبر داشته ایم

یا فتم عمر ابد از نگهی باز پسین
حسرت روی تو آیا چه قدر داشته ایم

من و پروانگی بزم وصالت فریاد
کی چراغانی از افشاندن پر داشته ایم

بال پروانه شود جنبش هر مژگانم
شمع رخسار تو منظور نظر داشته ایم

مژه داری قدم از دیده برون نگذاری
گریه‌ای چه قدر پاس نظر داشته ایم

مائیم و یاد دوست غنیمت کجا بریم
عالم تمام اوست شکایت کجا بریم

عاشق شکار گاه و خدنگش روان ماست
زین بیش کار خانهٔ شهرت کجا بریم

گردیم آفتاب اگر بی رضای دوست
آن عزت تمام مذلت کجا بریم

عیب رضا شده است دل خوش شمار ما
فکر زیاده جوی قسمت کجا بریم

مائیم بی زبانی و مطلب تمام کن
دل همزبان کنیم عبارت کجا بریم

زخون دیده و لخت جگر رنگین شبی دارم
نمیدانم چه میخواهم عجائب مطلبی دارم

طلب محو دعای من اثر دیر آشنای من
بجز من غلطیده رواده خجالت یاربی دارم

بساطی چیده اند از کفر و ایمان بر دماغ من
که نه پندارند ذوقی نیستی یا مذهبی دارم

اسیر [illegible]
شکست توبه جامم گشته مجنون شرابم

نمی‌گنجد به محشر فوج عصیانی که من دارم / اجل شرمنده گیها دارد از جانی که من دارم
نمی‌پرسی نمی‌خوانی نمی‌جوئی سخن آئی / کجا دانسته حال پریشانی که من دارم
مراد از دو تو بیسازد یا مینی که میباید / بسوزد در روزگار از درد پنهانی که من دارم

نمیدانم چه خواهد داد در محشر جواب من
شکر ز اول و آخر پشیمانی که من دارم

کو جنون کز می سودا قدحی نوش کنم / عقل را نخود از این نشئه سر جوش کنم
هر نفس تا نگشتم خجلت اظهار دگر / حرف او گویم و دانسته فراموش کنم
گر نه سیلی خور غیرت شوم از وصف کسی / انجمن را چو قدح یک لب خاموش کنم
تا گل از چشم تو در باغ تمایم که مباد / غنچه را دمی خمیازهٔ آغوش کنم

ای خوشا دولت بیدار که از صید اسیر
حلقهٔ از خم فتراک تو در گوش کنم

سیماب توشهٔ سفر خواب کرده ایم / این رسم تازه ایست که نایاب کرده ایم
شبها بیاد روی تو سیماب اشک را / از گریه شبنم گل مهتاب کرده ایم
غیر از تو دور دعوی آزار میکشد / غافل که ما چه با دل بیتاب کرده ایم
صید اثر هلاک خدنگ وفای ماست / یارب کمان کیست که محراب کرده ایم

ما صید امتحان چو آئیم چون اسیر
شمشیر را ز شرم شکیب آب کرده ایم

نظر گشودم و سر منزل ترا دیدم
بدل گداختم و تمکین دل ترا دیدم

سراغ چیده گرفتم دو چار شمع شدم
بهار سوخته و محفل ترا دیدم

ز غیرت که ندانم بخون رخنک کشتم
بهر طرف که شدم بسمل ترا دیدم

دلست مزرعه جان خوشه دانه شعله تمیز
اسیر شکوه مکن حاصل ترا دیدم

کو فرصتی که شکوه ندانسته سر کنم
جا نیز اگر کنم ثنا ز دو سخن مختصر کنم

خوبی هوا گرفته دلم از هوای دام
کو آشنا کجاست که زیر و زبر کنم

یک مو نمانده بر تن من بی خیال او
شمشیر اگر کشد بچه رو ترک سر کنم

بینائی کجاست که در بزم او چو شمع
گاهی ز جیب تیره دلی سر بدر کنم

در حیرتم که با نظر نیک روزگار
گر خاک راه خلق شوم چون بسر کنم

لوطائی که از سر کویش چو بگذرم
غافل کنم ترا و بسویت نظر کنم

آئینه داغ میشود از رشک من اسیر
روشن ز خط رو چو سواد نظر کنم

در نظر نقش نگارت میکشم
تا نفس در دم خمارت میکشم

میشوم خاک و گلستان میشوم
حلقه در گوش بهارت میکشم

سینه از داغت بر آتش میزنم
در دیار بی دیارت میکشم

در سر مستی ز ساغر بیخبر
حرف لعل میگسارت میکشم

بزم گر گیست عشق دوستی
از دل خود انتظارت میکشم

خاک میگردم براه وعده
انتقام از انتظارت میکشم

بر بصیر خویش می نازی اسیر
حلقه در گوش قرارت میکنم

هر شعله که بر نفس نوشتم
مکتوب بگلے بخس نوشتم
از نسخهٔ سینه چاک خواندم
آتشکده را نفس نوشتم
شرمندهٔ اعتبار گشتیم
مجموعهٔ خار و خس نوشتم

از ناله حدیث راز خواندم
تفسیر دل از نفس نوشتم

اگر شادم از غم رهائی ندارم
سر و برگ آشفته رائی ندارم
دل آئینه خو بود دورش فگندم
ندارم سر خودنمائی ندارم
شکستی نمودم درست از شکستی
تمنای این مومیائی ندارم
جنون گر نیم چون فلاطون نگشتم
خرد گر نیم چون رسائی ندارم
همه دعوی دانش از سر فگندم
ترازوی زور آزمائی ندارم
بنام آشنایند بیگانه چند
بگویم بکس آشنائی ندارم

اسیر از دلش مهربانی ندیدم
باین جذبه آهن ربائی ندارم

آسمان را رحم می آید بسر گردانیم
دل بدر رو آید قناعت را ز بی سامانیم
محو دیدار تر است چشم تماشا در دست
داغها دارد دل نظاره از حیرانیم
حلقهٔ دام بلا نقش پی فرزانه بود
اعتبار جهل شد خضر ره نادانیم
مصرعهٔ زنجیر سطر دفتر آزادگیست
شد سواد عشق روشن از خط دیوانیم

به چشم غیرت روشنست از سرمه تجم اسیر
همچنان خاک رهِ یاران اصفاهانیم

ز خم دل گر شده بیکار بمرهم نزدیم | گل به چیده بسیرابی شبنم نزدیم
…سن عشق را از دو طرف خوب بهم ساخته اند | دل ما غیر تو نفرستاد و ما هم نزدیم
چشم صلح از تو نداریم کشش منت ما | جنگ بی آشتی ما بود عالم نزدیم
…بغم لب که گرفتیم اگر خاک شویم | کف خاکی به بهای دل بیغم نزدیم

عشق آن ترک ستم پیشه غیورست اسیر
چون باو ملکِ دل خویش مسلم نزدیم

از آتشِ رشک در گرفتیم | ما مهر ز تا مه بر گرفتیم
بیحاصلی است حاصلِ ما | از بیم وفا ثمر گرفتیم
حب وطن و سفر مبارک | از شوق تو بال و پر گرفتیم
پیمانهٔ گریه بود خالی | جام از همه بیشتر گرفتیم

جز عکس تو در نظر نیامد
گر آئینه در نظر گرفتیم

…م که نقشه‌ئی از خمار نشناسم | منم که جوش خزان از بهار نشناسم
…ان فریفتهٔ شوقم براه وعدهٔ او | که دل ز پای تو سر انتظار نشناسم
…ده ام سر آسودگی بپای سگی | که غنچه را ز چراغ مزار نشناسم
…رم جلوهٔ شوخ تو نوبهار گداخت | عجب مدار که گل را ز خار نشناسم

بعالمی نه هم مصرعی [illegible]

گر قیمتِ سخن آبدار نشناسم

بار امید و نازِ قناعت نمیکشم ... جز منتِ اثر ز محبت نمیکشم

در صید گاه ناز تو بسمل نمیشوم ... تا انتقام خویش ز فرصت نمیکشم

بی گنج آرزوی و بی رنج حسرتی ... قارون نمیشوم و ریاضت نمیکشم

حرفی رقم ز نسخهٔ عالم نمیکنم ... در چشم خلق سرمهٔ عبرت نمیکشم

کی میشوم محرم خاک درش اسیر ... تا توتیا ز گرد مروت نمیکشم

چون نظر کردهٔ آزار شوم ... بیشتر از تو خبردار شوم

خوی بیگانگیت میدانم ... شده یار من اغیار شوم

دل پریشان پریشان شده است ... من گرفتار گرفتار شوم

نمکِ خندهٔ شیرین خوردم ... بندهٔ تلخی گفتار شوم

که خبر میدهد از ناز اسیر ... گر نه آئینهٔ اظهار شوم

گلِ باغم از رنگ و بو میگریزم ... چه نومید از آرزو میگریزم

گریزانم از خویش کی میتوان دید ... چو می تشنه پیش از او میگریزم

به بیگانه کرده ام آشنائی ... که از خود ز سودای او میگریزم

گلستان بی آبرو غرق خون باش ... من از حسن اظهار خو میگریزم

اسیرم دماغ شکایت ندارم ... چو دل سر کند گفتگو میگریزم

گر گمانِ وصلِ آن نامهربان میداشتم
می سپردم جان و منت بجان میداشتم

اینقدر تاثیری بود دستِ عشقِ پاک را
کافرم گر لطف او با خودگمان میداشتم

گر ز حیرت مهر خاموشی نبودی بر لبم
میزدم آتش بعالم تا زبان میداشتم

ز آستانش پاک میگردد غبار عجز اسیر
گر دران کو اختیار پاسبان میداشتم

مشغولِ یاد اوست دلِ پاره پاره ام
رقصد ز شوق بر سر مژگان نظاره ام

روزی که فال منصبِ دیوانگی زدیم
زنجیر بچه گشت پی استخاره ام

تا شد ز گریه ام شفقی رنگِ آسمان
چون داغ لاله غوطه بخون زد ستاره ام

تا از خیال روی تو دیوانه گشته ام
گل رنگ میبرد ز گریبان پاره ام

خورشید را چو عارض او گفته ام اسیر
شرمنده کرده دوری آن استعاره ام

کو جنون تا از می دیوانگی ساغر زنم
خنده بر تردامنی بر موجِ کوثر زنم

سرمهٔ چشم هوس باد الفِ خاکسترم
گر بدام شعله چون خاشاک بال و پر زنم

چند در زندانِ نام و ننگ باشم کو جنون
تا چو اخگر قرعه بر نام خاکستر زنم

گوشهٔ چشمی چو شمع از شعله دارم آرزو
گر برای قتل خود پروانه بر سر زنم

باغبان تا کی کند منعم ز سیر باغ اسیر
میروم گر زخم شمشیری گلی بر سر زنم

لب تر نکرده از می مستی پیاله ام
داغ تو کرده گل بگریبان چو لاله ام

ساقی ز یک پیاله خزانم بهار کرد
عمر دوباره داد شراب دو ساله ام

مرا ز فیض جنون کار نیست با گل و خار ... به سینه صافی آئینهٔ بهارستم

سری که با شدم از خصم هم مضایقه نیست ... بسرگذشتگی تیغ آبدارستم

اسیر هستم و دل با هوس پرست نشد ... بچشم پاک و دلهای بی غبارستم

آتشی از آن گرمی نگاه گرفتم ... تا عرق فتنه ز آه گرفتم

سوخت سراپا ز آتش پنهان ... بسکه چو مژگان بگریه راه گرفتم

رنگ طپیدن نداشت خون شهیدان ... دامن پاک ترا گواه گرفتم

بسکه طپیدیم زیر پای سمندش ... خون خود از خاک صیدگاه گرفتم

بر سر راهش اسیر بسکه نشستم ... کام دل و دیده از نگاه گرفتم

پیمان توبه در صف مستان شکسته‌ایم ... پیمانه بیار که پیمان شکسته ایم ما

آن نخل تازه‌ایم که از تند باد غم ... سرتاقدم چو زلف پریشان شکسته‌ایم

حیرت دلیل کعبهٔ مقصود درد ما ... در پای سعی خار مغیلان شکسته‌ایم

ای عندلیب از چه شدی خصم جان ما ... شاخ گلی مگر ز گلستان شکسته‌ایم

از ضعف طالعست که بر روی روزگار ... پیوسته همچو رنگ اسیران شکسته‌ایم

کی ز جور دشمنان رنجیده‌ام ... از وفای دوستان رنجیده‌ام

دشمنست آب و هوای روزگار ... از زمین تا آسمان رنجیده‌ام

گلشن از گلخن مصیبت خانه تر ... از بهارش تا خزان رنجیده‌ام

در دستِ ما اسیر گل جام غنچه است
گل را بیاد لعل که دلتنگ دیده ایم

گر اسیر چشم و گاهی صید ابرو میشوم / هر چه اول می پرستد بعد دعاگو میشوم
رشک هم نالیدنی دارد بقدر دوستی / نارسائی بین که گاهی دشمن او میشوم
خویش را با هیچ سنجیدم فزودم خویش را / صرفه می بخشم بهر کس هم ترازو میشوم

دیده ام بر روشن سوادی حسن معنی شد اسیر
کی گرفتار طلسم رنگ یا بو میشوم

دل را خزانه دار خیال تو کرده ایم / تا مشق چرا بریم هلال تو کرده ایم
گلدسته شام سلسلهٔ صبح ما ز هم / تسخیر آفتاب جمال تو کرده ایم
چون نالهٔ شکسته دلان نارسا مباد / پروازها که از پر و بال تو کرده ایم

دست اسیر و دامنت از گرد راه شوق
پرواز کرده ایم ببال تو کرده ایم

بالبش همزبانی کردم / مردم و زندگانی کردم
آرزوها بدل گره شده بود / دیدمش جان فشانی کردم
رفته بودم ز خاطر همه کس / بر دلِ خود گرانی کردم
گرد راهِ فتادگی گشتم / با فلک همعنانی کردم
حرفی از دفتر جنون خواندم / دعوی نکته دانی کردم
گرد بستان بخاطر افشاندم / صید را از هوائی کردم
یک صبوحی زدم بیاد کسی / صبح را باغبانی کردم

بی محابا زدم بر آتشش اسیر
درصف دل جوانی کردم

خیال چشم ترا گر بخویش رام کنم — بیک نگه سبق مدعا تمام کنم
هزار شکر که عشقم یگانگی بست ست — دو چار را دو چو شوم خویش را سلام کنم
چو عمر رفته که از جاده اش نیاید باز — ز پا در آمده ام یاد آن خرام کنم

بیاد لعل لب آرزو فریبش اسیر
چنان ز شوق گدازم که می بجام کنم

خوار عشقم باعتبار رفتم — خاک راهم بافتخار رفتم
تا صبح از جان من چه میخواهی — دل ندارم بجان یار رفتم
غبارم صبا خورد سوگند — بسر راه انتظار رفتم

تا شدم خاکپای یار اسیر
بسرم می خورد بهار رفتم

خوشا آن نفس که غباری ز خاک کوی تو باشم — چه بوی گل همه سو واز جستجوی تو باشم
حدیث نارچه مجرمی بسراغ گریه چه گیری — در آرزوی تو باشم در آرزوی تو باشم
ز گلشنم چه تماشا ز گلخنم چه تمنا — اسیر خوی تو گردم شهید خوی تو باشم
ز شرم حسن بجوش آمدست خون محبت — گهر فروش دو عالم ز آبروی تو باشم

چه میکشم چمن گل چه میکشم خط سنبل
فدای بوی تو گردم اسیر خوی تو باشم

عظیم و طفل مکتب نوای خودیم — نجیم و غانه زاد پریشانی خودیم

ما را بخاک رهگذری کرد روشناس
در زیر بار منت پیشانی خودیم

طعن حسود دیت بی آزار ما کم است
در دیده هم گواه مسلمانی خودیم

اقبال آفتاب قناعت بلند شد
چون ذره زیر سایه دیرانی خودیم

دامن چه میزنی بیابان در شکست ما
ای سیل ما خود آفت ویرانی خودیم

حیرت ز بیزبانی ما روشناس شد
رسوای عالم از غم پنهانی خود ایم

دل را اسیر شکوه از راه برده بود
ممنون بازگشت پشیمانی خودیم

گران که بود رنگ بحسرت دارم
لاف مهری که زند داغ محبت دارم

وصل اگر هست خموشی گره اظهار است
بس خجالت که ز همراهی فرصت دارم

تشنهٔ کشتن خود ساخته آسودگیم
شخص بیتابی سیمابم و طاقت دارم

چون بیادت نفس سرد کنم آب شوم
بسکه از هستی خود بیتو خجالت دارم

خوشه چین ذره ام از پرتو خورشید دلت
صدف معنی ام اما چه طبیعت دارم

فکر دریوزه گران فهم کلامم نکند
طبع مستغنی خود ساخته منت دارم

آشنا فکر کسی با سخنم نیست اسیر
معنی پاک ز آلایش صورت دارم

انکه ز علم و ادب گوش کرده ایم
تکرار ناله از لب خاموش کرده ایم

عقل آمد و براه جنون دست ما گرفت
آمد بکار آنچه فراموش کرده ایم

از نا تمیز نیک و بد آسمان مپرس
افسانهٔ که بیخبری گوش کرده ایم

زخم سینه چاک گریبان شعله ایست
ن پاره اخگری ست که خس پوش کرده ایم

زاهد اگر ملک شده آگه ز راز نیست ما در پیاله راه تحقق به جوش کرده ایم

زان پیشتر که کینه فراموش کند اسیر
با خصم جام صاف دلی نوش کرده ایم

سیماب توشهٔ سفر خواب کرده ایم این رسم تازه ایست که نایاب کرده ایم

سید اثر هلاک خدنگ دعای ماست یارب کمان کیست که محراب کرده ایم

شبها بیاد روی تو سیماب اشک را از گریه شبنم گل مهتاب کرده ایم

دوری از تو غیر طعنه آزار میزند غافل که ما چه با دل بیتاب کرده ایم

امید امتحان جفاییم چون اسیر
شمشیر را ز شرم شکست آب کرده ایم

با خون دل غبار خطش را سرشته ایم مکتوب تازهٔ بمحبت نوشته ایم

طوفان ز ابر گریهٔ ما جوش میزند تخم چه آرزوست که در سینه کشته ایم

در جبهه سجدهٔ بت و در دل خیال دوست ظاهر برهمنیم و بباطن فرشته ایم

ما را بنکهت چمن رنگ و بو چه کار چون لاله داغ آتش حسن تو گشته ایم

هرگز اسیر یکقدم از دل نمانده ایم
ناختیار خود بغم دوست هشته ایم

گاه با مجنون و گاهی با صبا سر میکنم خانه بر دوشم نمیدانم کجا سر میکنم

دنبلم گشته گرد کوچهٔ افتادگی خاکسارم در بنای نقش پا سر میکنم

غفلتم میسوزد آنیستم بی یا د ا د در میان خنده گاهی گریه با سر میکنم

راحت کرده مشت استخوانم را غبا روز و شب در سایهٔ بال هما سر میکنم

تپیدن دلم از خون او خبر دارد
گلیست عشق که بدنام رنگ و بو نشود

جواب نامه ز پروانه نامه بر دارم
غم تو پرده نشین ست اینقدر دانم

اسیر در چمن عشق آن بهار نشست
که بارهای دل خویش را ثمر دانم

کاروان عشقم از اقلیم حیرت میرسم
آستان آشنائی دارم زبان دوستان
جذبهٔ شوق وطن بی اختیارم میکشد
سنگ طفلان میکند پرواز استقبال من

بر قرار آهم که از تاراج طاقت میرسم
پای تا سر سجده تنگرم بخدمت میرسم
صید خون گرمم بدام پاس الفت میرسم
روح مجنونم ز صحرای محبت میرسم

دور باد از کینهٔ افلاک چشم بد اسیر
بعد ایامی که از قحط فراغت میرسم

اگر بیهوده گردم شهر از صحرا نمیدانم
سراپا ساں خویش بودم جلوهٔ دیدم
بجای خنده میگریم ز شوق گریه میخندم

اگر ساغر بدستم قطره از دریا نمیدانم
چه کرد اما نمیدانم که سر از پا نمیدانم
هنوز از ساده لوحی خویش را رسوا نمیدانم

غریم کشور دیر آشنائی را گدایی کن
تغافل کو برنجید خون استغنا نمیدانم

گل زخم انتخاب خندهٔ گل در چمن دارم
عدم را خنده می آید بشوخیهای تدبیرم
بهم با ناله میجوشد دلم با شعله میرقصد

پریشانی ندارد خاطر جمعی که من دارم
ز هر تحریک مژگان تو چاکی در کفن دارم
نمیدانم چه میگویم چه حالت رنگ من دارم

ببرگ گل نویسم بعد از این مکتوب خاموشی

دلم بریادِ حسرت رفته با او یک سخن دارم

در وفاداری طلسم بیوفائی بسته ام — تا دوچار او شدم دل بر جدائی بسته ام
داغها دارد نهانی باکشاکشهای عشق — خویش را عمداً بزنجیر رہائی بسته ام
بسته ام چشمِ امید از خاکساریها بخلق — از شکستِ خویش دستِ مومیائی بسته ام
فارغم از اختلاطِ غیر دارم یاد دوست — دور کردم تهمتی بر آشنائی بسته ام

توبه کردم تارسم در خاطرِ ساقی اسیر
پارسائی را بجود از نارسائی بسته ام

مصرعِ پیچیده راز زنجیر سودا خوانده ام — وصفِ حالِ خود از ان زلفِ چلیپان خوانده ام
دخلِ عالم ہست خرجِ یک پریشانی زکفاف — دفترِ ریگِ روان با موجِ دریا خوانده ام
آنکه ہر دل را برنگی میبرد یک جلوه اوست — مردم از آئینه ما را سنگِ خارا خوانده ام

چون خطِ جانان نخواندیم آیتی شوخی اسیر
درس اوراقِ محبت را سراپا خوانده ایم

دردِ داغِ نہانی دارم — منصبِ پاسبانی دارم
جانِ خود را عزیز میدارم — چکنم یارِ جانی دارم
گر خموشی رسد بفریاد م — منتِ ہمزبانی دارم
خاک بر سر چرا نیفشانم — که همین جانفشانی دارم

خونِ دل میخورم اسیر کجاست
بادهٔ ارغوانی دارم

بکویش در لباسِ بوالہوس بیا زگردیدیم — نمیدانم چرا شائستهٔ آزار گردیده

سر بسر موج چراغان خیالم تا باغی بین
تم پروانه را از شراب سوختن مستم
گلستان کرده ام جانها چراغان کرده ام را
نگنجد بلبل و پروانه در باغم که من مستم

رو سودای زمش منزل آسودگی دارد
ببوی نافه سر کردم سراغی دیگر من مستم

رفته ام از خود ندانم بیقرار کیستم
می طپم در خون شهید انتظار کیستم
گاه خونم میخورد گه خاکمالم میدهد
آسمان گویا نمیداند شکار کیستم
در حسابست از من سرگشته هر جا میرود
دیده خورشید میداند غبار کیستم

گشته ام بیگانه خود تا شوم با کس دچار
جان و دل دادم نمیدانم نثار کیستم

چون توکل هر کجا رفتیم و استغنا زدیم
هر کرا دیدیم همچون بیل پشت پا زدیم
دیده و دل بیتو داد و اشک و آه ماند او
خویش را گاهی بر آتش گاه بر دریا زدیم
هر کجا رفتیم خضر راه ما غم بود و غم
گر دو چار خوشدلی گشتیم بر تنها زدیم
درد سر میداد ما را بالش آسودگی
خواب راحت چون شرر در بستر خارا زدیم

بی نیازیم از تماشای گلستان چون اسیر
تا گل عشرت بسر از پنبه مینا زدیم

با دل بیهوده دست و گریبان چرا شوم
چون نیست در میانه جدائی صفا شویم
قطع تعلق از دل بیعار میکنم
تا کی خجل ز سرزنش مدعا شویم
تا گل پیاله میزند امروز در چمن
بلبل بیا که با تو دست هوا شویم
بیگانگی ست لازمهٔ روشناس عشق
بر باد بسته ام اگر آشنا شویم

کس یاد ما بجرم محبت نمیکند   یکچند هم برغم فلک بیوفا شویم
چون سرمه گم کنیم یا نظر تنگ آسمان   گشتیم غنچه غم دیگذاشت واشویم

گردی چرا چو خاک زمین گیر گشته ای
برخیز اسیر تا ز سر خلق واشویم

خصم را زخمی شمشیر تغافل دارم   گل ز فیض است اگر در باغ تنزل دارم
از فریب نگهی صید تغافل شده ام   دل پروانه و شیدائی بلبل دارم
دارم آتشکده در سینه خود همچو سپند   هرکجا میروم اسباب تجمل دارم

صید گلشن نشود گر ره یارش اسیر
دل آشفته از رهگذر گل دارم

در دل از مستی فغان گم کرده ام   بلبلی در آشیان گم کرده ام
در سر کویش دل سرگشته را   از برای امتحان گم کرده ام
گلستان را هم نمیدانم کجاست   من نه تنها آشیان گم کرده ام
پایمال جلوه گردیده ام   دست و دل را در میان گم کرده ام

بهر پاس راز پنهانی اسیر
رفته ام نام و نشان گم کرده ام

ز سوز عشق هرگز تلخ از شیرین ندانستم   دل آسوده را از خاطر غمگین ندانستم
دمی با خواب راحت دیده من آشنا گردد   که چون جوهر بغیر از تیغ او بالین ندانستم
مرا آئینه دل خضر راه سینه صافی شد   که هرگز در محبت جبهه پرچین ندانستم

نکردم فرق زخم تیغ و مرهم در گرفتاری

ز فیضِ ساده لوحی دوستی از کین ندانستم

ه جنون کز سنگِ طفلان خانه پیدا کنم
خوابِ راحت چون شرر در بسترِ خارا کنم

هر بلبل منع گلچین میکنم از پای سرو
گرچو قمری باگرفتاری سری پیدا کنم

میروم تا از غبارِ خاطر و سیلابِ اشک
خنده بر سامانِ دشت و مایهٔ دریا کنم

آرزو دارم که از اعجازِ بختِ واژگون
او نماید لطف و من مردانه استغنا کنم

گر نماید باده را مستیِ غمِ ساقی بجاست
آن نیم کز بهرِ ساقی ترکِ آنسو دا کنم

کی گشاید گوشهٔ چشمی بسوی من اسیر
گر بیک مهری بچشمِ اخترِ خود جا کنم

لبت بسهو نوازد گرم بیک دشنام
بمن ز سستیِ طالع نمیرسد پیغام

ز دوست شکوه ندارم چه شد که عمر گذشت
وفای نا بقرار و جفای او بدوام

بجلوه آمدی و سوختم مبارکباد
مرا خزانِ حجاب و ترا بهار حرام

در بهشت برویم گشاده پنداری
گهی که داده ندانسته ام جوابِ سلام

چنان تغافلِ صیاد کرده خاموشم
که ناله ام نشنیده ست گوشِ حلقهٔ دام

کنار ه جوست ز من مهرِ یار خورسندم
که نیکنام گریزد ز صحبتِ بدنام

رهش به کلبهٔ تاریکِ ماتمی افتد
طلوعِ صبح بود دست در قلمرو شام

اسیر سلسلهٔ دامِ عشق میداند
که دورِ از رو بمن خسته زندگیست حرام

یاد چشمی را بافسونِ رامِ الفت می کنم
می نشینم گوشهٔ تنها فراغت می کنم

نگ بمرا زیست امیدِ ترحم داشتن
جان فدای جورِ یار بیمروت می کنم

خاطر من مفلس و گنج روان عشق نیست
تکیه بر جمعیت گرد کدورت میکنم

محشر صد زخم ناسورست چاک سینه ام
خواب خوش در بستر شور قیامت میکنم

از تغافل صد رهم گر خون بریزی چون اسیر
از دم تیغ تو احیای شهادت میکنم

حرفی از شعلهٔ خویت بزبان می آرم
شمع را همچو تو هر شب بفغان می آرم

غیرتم بین که ز تاثیر محبت هر دم
تا نبرد دم دلت از دیده نهان می آرم

گریهٔ گرم و رخ زرد نظر کن که چو شمع
چمن شعله بگلگشت خزان می آرم

فهم آن بیهده گوئی نکنم همچو اسیر
اینقدر هست که حرفی بزبان می آرم

نگه در دیده مانند گلی در دام خس دارم
نفس در سینه همچون عندلیبی در قفس دارم

سرشکم برده هر جا پارهٔ دل لاله میکارد
ندارم لاله زار گریه دستی بر جرس دارم

بکس هرگز نیفتادست کارم عشق را نازم
بفریادم چه حاجت دادرس فریادرس دارم

چرا بی برگ ماند گلشن سودا اسیر از من
که همچون سنگ طفلان میوها بیشتر من دارم

ز چشم تر نمی آید تماشائی که من دانم
نگنجد در دل اندیشه سودائیکه من دانم

نسیم از گرد گلچین ست در راهی که من بودم
بهار از خاک رنگین ست در جائیکه من دانم

جدائی باعث محرومی عاشق نمیگردد
دلم آئینهٔ روی دلارائیکه من دانم

تغافل پیشهٔ چشمش ببیمار از میگوید
باظهاریکه دل فهمد بایمائیکه من دانم

ز گفتن سیر در صبری دل آشوبیکه من دارم
ز دیدن میسگریزد چشم شهلائیکه من دانم

بهار از خاک شبنم میخزد گل پای دامن
در اقلیم نگاهی حسرت آرائیکه من دانم

دعای میسکنم آمین از تاثیر میخواهم
سراپا دل شوم هر تمنائیکه من دانم

اسیر از ساغر توبی گل خورشید می آید
گر یک قطره نوشیدے ز مینائیکه من دانم

چه سر خوشم که ندانم دل و کباب از هم
چه بیخودم که ندانم گل و شراب از هم

بهار جلوهٔ شوخی که گشته عالمگیر
بتان کرشمه نمایند انتخاب از هم

بدامن مژه دستی نزنم چه دانستم
که تیغ او نکند فرق خون و آب از هم

شمیم برگ گل و گوشهٔ نقاب از من
فروغ آئینهٔ ماه و آفتاب از هم

سواد شوخی طفلانه میشود روشن
برنگ گل بربایند اگر کتاب از هم

جواب میکند اهل دل ز یکدیگر
نه همچو کینه پرستان بآیچه تاب از هم

اسیر دلکدهٔ بی تکلفی از تو
رسوم ساختگیهای شیخ و شاب از هم

فانوس شمع خلوت دیدار گشته ایم
آئینه خانهٔ دل بیدار گشته ایم

از فیض بادهٔ باطن ما صاف گشته است
شبها ز راز صبح خبردار گشته ایم

شمع زبان زبیه تو دل برگرفته است
خجلت گداز خلوت اظهار گشته ایم

ساقی پیاله که تماشای بیخودیست
مانند شیشه صورت گلزار گشته ایم

پیاله برکف و چشم تو در نظر دارم
دماغی از گل پیمانه تازه تر دارم

همیشه مستی من جام جم بکف دارم
خبر ندارم و از عالمی خبر دارم

[...] عشاق [...] / [...] ستان [...] بر خواه [...] دارم

بدامن غمزه اشکم غبار میریزد
چه شد که مایهٔ صد بحر در جگر دارم

اسیر ناز بر افلاک میتوانم کرد
ببین که چشم سیاهی که در نظر دارم

خراب آباد بودم عشق را معمار خود کردم
شکست خاطر آسوده را دیوار خود کردم

کمال دشمنی آئینه نقص ست فهمیدم
دل خصمی بهر کس داشتم آزار خود کردم

شمار سبحهٔ ایمانیام کفر بشر بود
نفس در توبه دینی را حلقهٔ زنار خود کردم

نمیدانم چه خواهم کرد با سرشاری حیرت
بیاد چشم مستی ساغر در کار خود کردم

ز در رطاقتم اندیشه آرا گشت پرسیدم
شکست توبه در کار استغفار خود کردم

رنگ آمیزی گلهای یکرنگی همینم بس
که هر برگ گلی آئینهٔ دیدار خود کردم

اسیر پاکبازم خانه زاد نرد سربازی
دل و دین کفر و ایمان را فدای یار خود کردم

در زمین دل خود تخم رضا کاشته ایم
هر نفس دانهٔ شکریست که برداشته ایم

خیالت همه در خلوت یک حیرانی
دیده ام برگ گل و آئینه پنداشته ایم

همه رو طوطی آئینهٔ دیدار شویم
چه قدر پاس پریشان نظری داشته ایم

نظر کیست ندانم ز که گویا شده ام
که وجود دو جهان را عدم انگاشته ایم

گل بال شفق سازم و پرواز کنم
خانه از راه تمنای تو برداشته ایم

حیرت شده ام عجز گواه است گواه
پیش ازین دست دلی پای سری داشته ایم

بی نیاز دو جهان گشته ام از یادش اسیر

اثر زود در دل غارت زده نگذاشته ایم

دلم گداخت بهر ساغری که آن دارم
چراغ میکده نذر میکشان دارم
شراب کهنه که خورشید را برقص آرد
چو ماه یک شبه بر شیشه کمان دارم
چه اشکها که محنت کشم عزیزان را
دعای بی اثری نذر دوستان دارم
ز بیزبانی من عالمی خبر دارد
هزار تیر جگر دوز در کمان دارم

دو دمانه زاد ز خورشید و ماه بالاتر
ز کوی باده فروش ز نقد نشان دارم

اگر عاشق و گر دیوانه هستم
اگر بلبل و گر پروانه هستم
دماغ خنده چشم رسا تر
ز ایجاد گریه مستانه هستم
شرابی بیخودی ساغر ندارد
هجوم بس که بی پیمانه هستم
گل بی شیشه و پیمانه شوخی
ولی بی ساقی و پیمانه مستم

اسیر بیدلم عاشق تماشا
بیاد جلوه مستانه هستم

صلحم نساخت با تو در جنگ میزنم
یک شیشه خانه حوصله بر سنگ میزنم
گلها راز گوش بر آورد از بلبل اند
خاموشیم رسا ست بر آهنگ میزنم
عکس تو تا رسید به چشم زمانه شد
هر دم برنگ آینه در زنگ میزنم

از بسکه رشک قافله ام پایمال کرد
منزل اگر شوم ره فرسنگ میزنم

طپیده شکاری ز صیدگاه توام
بجان رسیده غباری ز خاک راه توام

مرا به تیغ تغافل نمی توان کشتن
شهید پرسش مژگان عذرخواه توام

چه بخت اینکه گل گفتگو توانم چید
همین بس است که در سایهٔ نگاه توام

قلم زرفته با شفتهٔ بهار وفا
بحشر نامه سفید از خط سیاه توام

اسیر باعث بیداد او نمیدانم
چه کرده‌ام که تو شرمندهٔ گناه توام

از صید من آزرده شد تا چند آزارش کنم
یکچند هم بیتابی دانسته در کارش کنم

در ظلمت بخت سیه عالم باد روشن نشد
افروختم شمع وفا کز خود خبردارش کنم

شور محبت حسن را رنگین بهار دیگرست
خود را بر آتش میزنم تا شکر گلزارش کنم

بیگانه خوئی من چها الفت پرستی میکند
هر دم زیادم میرود تا یاد بسیارش کنم

زاهد بمستی دوستان چون عقد غیبت بسته است
دل کو که تحسینش کنم جان کو که ایثارش کنم

شبها بطوف کوی او بیدل روم همچون اسیر
کز اضطراب دل مبادا از خواب بیدارش کنم

لاله داغم ز گلزار جگر جوشیده ام
آتشین موجم ز بحر چشم تر جوشیده ام

قطرهٔ باران نیسانم که در دریای عشق
گاه با طوفان و گاهی با خضر جوشیده ام

برگ جان خورده از مژگان خوبان نیشتر
همچو خون خود بهر کس بیشتر جوشیده ام

نخل امیدم ندارد حاصلی جز سوختن
از نهال شمع مانند شرر جوشیده ام

کی شناسند آن خزف سرمایگان قدر اسیر
گوهرم در سینهٔ بحر هنر جوشیده ام

ز دو دامان دل و دیده یادگار منم
بداغ او جگر گوشهٔ بهار منم

حساب جنبش مژگان خفته از من پرس — نگارخانهٔ دل صاحب اعتبار منم

چگونه معذرت اضطراب دل خواهم — که آن سوار بهر جا رود غبار منم

بدل زیاده تو آتشخانه دارم — فروغ خلوت شبهای انتظار منم

فسرده خونِ من آتشله را زپای نشاند — بهر که تیغ کشد عشق شرمسار منم

اسیر عشقم و باج از ستاره میگیرم
همین بسبب که محسود روزگار منم

بسکه خود را بستهٔ دارم بلا میخواستم — محنتِ آسایش درواز دو امیخواستم

یاد آن ذوق شهادت کز هجوم بیخودی — زخم تیغ از سایهٔ بال هما میخواستم

ما و عشق دوست میگشتیم در صحرای دل — سرزمینی بهر طرح کربلا میخواستم

دائمی مانده زگرد توسنش همچون غبار
اینقدر همراهی از شوق رسا میخواستم

روزگاری شد که با عشق آشنائی میکنم — چون شرر در بحر آتش ناخدائی میکنم

گرد هر آئینه بهر انتقام جا بچشم — کی چو عکس از ساده لوحی خودنمائی میکنم

آرزوی قتل خویشم میبرد نزدیک او — شوق پندارد تلاشِ آشنائی میکنم

از محبت در سر کوی تو شبها چون اسیر
باوجود بی نیازیها گدائی میکنم

[illegible]چون دل خس پاره آتش ولی دارم — تماشا باده پیمایمجا با قاتلی دارم

[illegible]سنگ طفلان از قفس پرواز میخواهیم — رسا افتاده اقبالم جنونِ کاملی دارم

[illegible]ان ستانه میگریم که پنداری سری دارم — چنان بیگانه میخندی که پنداری دلی دارم

که در پیراهن حسرت شفای عاجلی دارم	پرستارم بجای گریه گل خنده اگر داند
نمیدانم چه میگویم عجایب حاصلی دارم	چه درد است این چه داغ است این چه سر است این چه غیب است این
بجای توشه ره دامنی پر خجلتی دارم	نه با اشکم نه با آهم نه با دردم نه با داغم
صلای میتوانم زد دلی پر حیرتی دارم	اگر غمهای او باشد دگر سودای او باشد

اسیر از کوه بالیدم آخر در دیارم شد
چه دانستم که با این نا امیدی قوتی دارم

نظر کن که در آتش کیستم من	مبین خوار از گریست دگر نیستم من
که خندید آیا که بگریستم من	اگر غمهامن یک جهان انتقامم
نه عاقل نه دیوانه ام چیستم من	همه حیرتم سر بسر انفعالم
همین بسکه دور از رخی زیستم من	مشوای فلک هرزه بدنام قلمم

اسیر اینقدر قابل گفتگو نیست
مکن رحمی انکار کن نیستم من

نقش فلک نشسته ز اقبال گرد من	بوی گل جنون شده پامال گرد من
پرواز میکند سحر از بال گرد من	عمری براه شوق تو شبگیر کرده ام
پر میزند چو سایه بدنبال گرد من	گلبانگ کعبه زد و شوم گرد آفتاب

چون آشیان بلبل باغ خزان اسیر
پیداست وشکستگی از حال گرد من

صحرا غبار از دل شوریده حال من	دریا تهی است از عرق انفعال من
گردد اگر وبال جهانی وبال من	از ترنم غبار نخیزد دیر رستخیز

دارم شبی که حشر بگردش نمیرسد — آه از خجالت من و داد از ملال من
غیر از دل شکسته و آه جگر گداز — آسودگی چه صرفه دیدار وصال من

دارم اسیر نالهٔ در دل شکسته
رحمی بجان من کن و رحمی بحال من

[illegible] نمیتوان کردن — ز غلق رنجش بجا نمیتوان کردن
بچشم و دل نمایم خیال روی ترا — آب جو آئینه سودا نمیتوان کردن
دری گشوده بدل کم نگاه بینش میر — علاج شوخی ایما نمیتوان کردن
حساب رنگ بیابان گریه پایان نیست — شمار موجهٔ دریا نمیتوان کردن

برای آمدن نوخطی بسیر چمن
بگل چه رقعه کدا نتا نمیتوان کردن

یاد رخت بدشت جنون سیر باغ از — روشن شدست از گل رویت چراغ از
پروانه آشیانه پرواز میکند — عاشق اگر شود بدل من چراغ از
رشکم بصیدگاه دل خود کشیده دام — بالیده داغ من که نگنجد بداغ من
از بال موج باده ز بزم پریده است — گردیده آشیانهٔ عنقا ایاغ من

بجود شود اسیر اگر نشنود کسی
ز آن گرد جلوه بوی گلاب بسر آغ

زاهد بجان ز هر که آزار ما مکن — بجان من و بیا نجی و لد ار ما مکن
افراز دیر و صومعه بشنو زجوش می — دیگر میا و دعوی انکار ما مکن
ایمان ناقصی که ندارم بیا ببین — تسبیح را ز رشتهٔ زنار ما مکن

من که محض در چشمهٔ حیوان دل من ست	سر بستهٔ گفت مگس اظهار ما مکن

یا جان محمد و علی و یازده امام
گفتم اسیر چشمه آزار ما مکن

پر تو داغ خیالی را چه بر الخ سینه کن	شرقتانی بیا از سینه بکینه کن
پر تو بینش برون از عالم چشم دل است	دور بینی رو برابر آینه گی آینه کن
هر چه می بینی و پنداری خیال روی اوست	آن خیال آینه آینه آینه کن

چون اسیر از دست نام و ننگ گردی بیدماغ
باده بدمستی امسال از پارینه کن

در جست و جو غبار شود هرزه تاختن	آواز گیست پیشهٔ قدر بر فراختن
عکس تو صید دام تماشا نمی شود	شرمنده گیست حاصل آینه ساختن
در کورهٔ خجالت حیرت فتاده ام	اکسیر میزند نفسم بر گداختن

گشتن دوچار عجز بود در جهت اسیر
چون آشنا ملک غریبی شناختن

ببزم معنی آرام باش و خواب مکن	برزم شعلهٔ دل گرد اضطراب مکن
بگیر عبرتی از موج در شکست حباب	خراب تا نشوی خانه خراب مکن
هوای آتش الفت بکار می آید	کمان سخت ستم نرم از آفتاب مکن
نگاه تلخ رساتر ز خندهٔ شیرین	بریز خون دو عالم یکی حساب مکن

شکستن دل خود این شرط انصاف است
اسیر باده خور و میل این کباب مکن

خاکسار بیا فلک پرواز تر
یار با من آشنا خواهی شدن

شوخی اقبال چشمک میزند
گرد خواهی توتیا خواهی شدن

توبه ام دارد شکستی در کمین
نوش شب آدینه خواهی شدن

صبح عید سینه صافیهای ما
محشر آیینه خواهی شدن

از غبار کین صاحب الفتان
خجلت آباد حنا خواهی شدن

گر خبر گیرد اسیر از راز من
کی ز من یکدم جدا خواهی شدن

بهانه را پر پرواز سی توان کردن
به فتح هر دو جهان ناز میتوان کردن

غبار نیستی ام در کمین ایمانیست
هنوز از عدم آواز میتوان کردن

گل سحاب بهار ابرام سبزه کشید
شکار طالع ناساز میتوان کردن

اگر نوازش مانا ز بر سنگی تابد
نظارهٔ غلط انداز میتوان کردن

کلید نالهٔ مستانه بی کشادی نیست
در بروی وصل باز میتوان کردن

اگر نه شوخی وحدت نیاز جو باشد
بناز او چه قدر ناز میتوان کردن

کدام بلبل خوش نغمه را اسیر کنم اسیر
طواف گلشن شیراز میتوان کردن

بیا در دلم ای وحشت آشنا بنشین
چو چشم خود بسرا پردهٔ حیا بنشین

ز یاد چشم تو شیرین حکایتی دارم
برای خاطر من یکنفس بیا بنشین

سبکروی ثمر نوبهار آزادیست
بپای سرو روان یکدم ای صبا بنشین

کدام سعی که آوارگی بپناه نشد
بشاهراه توکل چو نقش پا بنشین

گیرم که نور چشم حیا میتوان شدن
کی روشناس آن کف پا میتوان شدن

خاکم بباد رفت و زیادم نمیروی
پنداشتم که از تو جدا میتوان شدن

کیفیتی به نشئهٔ حیرت نمی رسد
گر باده نیست مست هوا میتوان شدن

مکتوب ماست مشت غباری که میرود
خاک رہ نسیم صبا میتوان شدن

جای که جوری طلبد بوالهوس اسیر
راضی بصد هزار جفا میتوان شدن

مروت تشنهٔ آهو نگاهان
تغافل تیغ بند کجکلاهان

سر سودای رنجیدن ندارم
خجالت میکشم از کینه خواهان

بحیرت میتوان بخشید ما را
قلم یاد از زبان عذرخواهان

شکار میبرند از یکسر تیر
نگاهش در صف مژگان سیاهان

نمیگوید سخن داد از مروت
نمیداند زبان عذرخواهان

خط و خالش بشور آورده ما را
نمک دار نمک حسن سیاهان

حال زار مرا تماشا کن
اعتبار مرا تماشا کن

نگهش از نگه گریزان است
چشم یار مرا تماشا کن

گلم از چشمهٔ جز اسیر آب
نوبهار مرا تماشا کن

مژه های درازمی بینی
روزگار مرا تماشا کن

شعله با تخم شرار تشاسم
گل و خار مرا تماشا کن

از غبارم غبار خاطر را
انتظار مرا تماشا کن

چه قدر بر اسیری خنده‌ام
افتخار مرا تماشا کن

گه استغناگی [illegible] دیده‌ام من — حیا زان طفل بدخو دیده‌ام من
نه از صیاد میترسم نه از دام — نظر از چشم آهو دیده‌ام من
بزن مشق نگر کار خود کن ای دل — که کار خویش یکرو دیده‌ام من
بباغ از رشک ننشینم که گل را — با و زانو بزانو دیده‌ام من
محبت بر محبت میفزاید — اثرها از خط او دیده‌ام من

ز نومیدی چرا ممنون نباشم
اسیر از چشم او رو دیده‌ام من

رحمی بحالم از نگه عشوه ساز کن — خواهی کرشمه خواه ستم خواه ناز کن
اظهار عشق از چه توی اینقدر بس است — در پرده ناز سر کن و نازش بناز کن
جز موج کس گره نگشود از دل حباب — زان تیغ آبدار مرا سرفراز کن
ای آنکه دل ربوده از دلربای ما — تا حال ماند اندازه احتراز کن

چون صید چشم او شدی ای بینوا اسیر
فکری بحال جان تغافل گداز کن

دل را بیاد مهر و وفا آشنا مکن — تا مثل بسوی خویش نگر فکر ما مکن
چون غنچه نقد عمر تلف کن براه دل — یعنی که جز پری گلی دیده وا مکن
گیرم که صاف طینتی آئینه خو مباش — افشای راز چهره کشای صفا مکن
از بخت تیره سرمهٔ بینش طلب چو شمع — چشم طمع سفید بهر توتیا مکن

آگہ نئی ز خوی فلک دیو سیرتست | خواہی اثر ز [illegible]

تا چند نالہ ز تا یکے اقتضای حرص نہ
خود را اسیر بیہودہ ہرزہ درا مکن

ز راستگی چکیدہ ز خم کاری بہ بین | جہا بیکے [illegible] بہ بین
غبار هم سراپردهٔ تتار را | کجا میکشد خاکساری بہ بین
صبا خاک بیز ست خس گلفروش | نسیم نامہ [illegible] خواری بہ بین

ز دوری چہ قرب آشنا شد اسیر
سرانجام بی اعتباری بہ بین

چراغ چشم رسولِ خدا امام حسین | چمن طراز دلِ مرتضا امام حسین
بکربلا شده دار الشفای خسته دلان | کشیده است ز دشمن جفا امام حسین
ز دل بجای نفس تیر اگر کشم شاید | نداشت یکسر مو مدعا امام حسین
فضای گرد مندش نبود گرد جهان | عنان سپرده بدستِ قضا امام حسین
ز زخم تیشهٔ خارا چه میکشی فریاد | ببین که تیغ جفا کرد با امام حسین
خزانِ باغ گنه را بهار مغفرتست | شگفته زخمی تیغ جفا امام حسین

نبود در خور خلد و جحیم منظوری
وگرنه خصم کجا و کجا امام حسین

کام بخش قطره و دریا امیر المومنین | مطلبِ دنیا و ما فیها امیر المومنین
جبههٔ دربان قدرش آفتابِ قدسیان | آسمانِ عالمِ بالا امیر المومنین
مطلع صبح سعادت نور خورشید شرف | شهسوار یثرب و بطحا امیر المومنین

دین و دنیا را بود در یوزه بی سامان اسیر
از علی هائے اعلی امیر المومنین

خوش بهشتی ست روی او دیدن
دل گرفتار موی او دیدن

گل عمر ترا بهار آرزو
چمن آرزوی او دیدن

خواب نادیده میکنم تعبیر
خویشتن را بکوی او دیدن

کام عمر دوباره مے بخشد
می کشیدن بسوی او دیدن

چه قدر بوے آشنا دارد
گل از دور بوی او دیدن

آب بر آفتاب ریختن ست
شعله را ست خوی او دیدن

جوش حسن بهار بیهوشیست
می و جام و سبوی او دیدن

کیست ساقی که ماتشگون داریم
ماه ساغر بروی او دیدن

با سیرت نگر که خالی نیست
مستی های دهوی او دیدن

شد صرف نقد عمرم در کار و بار هجران
چون میگذشت شب یارب بمن بدار هجران

سامان بزم عشرت در دودمانِ ما نیست
پرورده است ما را غم در کنار هجران

از محنت جدائی حرفی شنیده بودم
لیکن نگشته بودم هرگز دچار هجران

چون میر دلنوش از ما صبا غباری
شادیم از نگیه گشتیم ما خاکسار هجران

گر افسرده گر سرکش آهِ من
جگر گوشه آتش ست آهِ من

کند با دلم شعله نسبت درست
نسب نامه آتش ست آهِ من

بدست جگر کرد صید اثر — خدنگ اثر تیر کش ست آه من

ز سودای او در بدر گشته ام — عزیز ست و خواری کش ست آه من

بیاد قدی میگدازم اسیر — عجب نیست گر سرکش ست آه من

به نهانخانه وحدت گذری پیدا کن — بیرون دل شو و از خود خبری پیدا کن

بتوان خوشت بیک چشم زدن خرمن را — چون شرر گریه آتش اثری پیدا کن

ریگ صحرای جنون مردمک سینه ماست — یا دیرانه منه یا نظری پیدا کن

از غم گریه ما کشت جهان سوخته گیر — ورنه فیض ز اشک دگری پیدا کن

دهر یک بزم تسلی ست چه هجران چه وصال — از شب هجر سواد نظری پیدا کن

دوزخ چکد ز سایه ابر بهار من — آتش سلم خرید محبت ز خار من

آمد براه وعده که عمرم دهد بباد — تا وان عمر رفته گرفت انتظار من

عمری چو ناله همسفر آه بوده ایم — آتش چرا علم نزند از غبار من

روشن سواد نسخه آشفتگی شدم — باشد غبار خاطرم آئینه دار من

ساغر بنوش چهره برافروز گل بچین — بدمستی دماغ مبین در بهار من

در هجر اگر خیال جفایش نبود اسیر — چون میگذشت بی ستم آیا مدار من

خنده شیشه رساند غم آواز بمن — راز گوید ز جنون زمزمه ساز بمن

بسکه بیگانگی از چشم تو دید ست دلم — میفروشد ز خیال نگهت ناز بمن

سوخت صیاد سپند از گره حلقه دام — در قفس تا نرسد آفت پرواز بمن

هرگز آن چشم سیه گرم نه بیند سویم — گر بدانسته دلم را نگهی باز بمن

لعل ساقی سر خون ریختنم داد اسیر
لب پیمانه بمن گفت شب این راز بمن

خوی آتش بشیشه را تعلیم رسوائی مکن — جلوه را همچون نگاه گرم هرجائی مکن

شبنم را آفت رشکی پریشان میکند — هر سر موی مرا مجنون صحرائی مکن

خاطر ما را ز غبار رشک بگیرد غبار — گرد جولان سرمهٔ چشم تماشائی مکن

بیستون را شبنم اشکی بطوفان میدهم
کشتی ما را اسیر از گریه دریائی مکن

دیده را روشن سواد چشم بینائی مکن — عقل را دیوانهٔ زنجیر دانائی مکن

پردهٔ فانوس دارد خلوت سوز درون — عقل را بدنام کردی خو به تنهائی مکن

شمع را تا سرنوشت صبح روشن خنده گرد — دیده داری بکار خویش بینائی مکن

کاروان ادبی سهو کتاب غفلت ست — عقل را بیهوده از تدبیر سودائی مکن

تخم نشتر در دل از افغان میفشان چون اسیر
چارهٔ درد محبت جز شکیبائی مکن

جان بده ناکام و کام آرزو حاصل مکن — اینقدر ها کار آسان را چنین مشکل مکن

جوهر دل تیره از آلایش هستی مساز — خاک آن ویرانه با آب بقا هم گل مکن

موج بی اضطرابی تمام آسایش مبر — آبروی همت می برد اندیشه باطل مکن

آشنا گر نیستی ساقی مکن بیگانگی — باده در حسرت ست خون بیم ازین محفل مکن

بیش ازین از خاطر یاران مبر نامم اسیر
دوستی سحر حلال است الفلک باطل مکن

قتل ارباب هوس نامرد ناز مکن
سوی آن قوم نگاهی غلط انداز مکن

گوش کم حوصله چون دیده دل محرم نیست
کمش از رشک مراتب سخن باز مکن

برگ ریزان پر و بال بهار دگر ست
در چمن خاک شو ای بلبل و پرواز مکن

بی زبان باش تنک ظرف تر از شیشه می
تا نگردد جگرت خون سخن آغاز مکن

خود پسند از همه خورشید بود بی نورست
گر مسیحا شده دعوی اعجاز مکن

گوهر عشق عزیز ست نگهدار اسیر
گوش هر بی سر و پا را صدف راز مکن

گر بمحشر لطف ساقی عذر خواه آید برون
کودکی کز غلبهٔ شرم گناه آید برون

دیده ام خوابی که تعبیرش مرا سر حیرت ست
تا کجا تا جلوهٔ محشر پناه آید برون

پرسش دیوانم از جوش گناهان دو باد
دوزخ آن روزی که عاشق بیگناه آید برون

گریه میکردم چه دانستم که صیاد مرا
سبزهٔ محشر ز خاک صیدگاه آید برون

خنده بر خاکستر حرب شرار ما مزن
اینقدر منشین که آن مژگان سیاه آید برون

میطپید در خون خود از خجلت قاتل اسیر
کرده صد تقصیر و ترسد بیگناه آید برون

چراغم شعله پرور دست مغز استخوان من
چه منت ها که دارد گرمی عشقت بجان من

در آتش گر نباشم سوختن بیکار میماند
چراغ شعله روشن میشود از دود مان من

چه سازم با هجوم آرزو گر نیم خوی او
محبت تا نگردد قاصد راز نهان من

امید آشنایی ز رفا بیگانه دارم
که استغنا خیالش هم نگردد همزبان من

چرا قدر اسیر خود نداند چنین ابروی
که عمری کرده از تیغ تغافل امتحان من

ز بس در عشق شد صرفِ خموشی روزگارِ من
نفس در خاک میریزد پس از مردن غبارِ من

بخاطر نگذرانم هرگز آن صیاد وحشی را
بدام اضطراب خویش می افتد شکارِ من

بدام آسمان گم کرده ام سر رشتهٔ خود را
سر از هر جا برآرم صد گره افتد بکارِ من

بدل از رشک غیرم نیست دیگر حیرتی باقی
که از باطن شکست آئینهٔ رشک هزارِ من

ادب در عشق میگویند خضر راه امید است
نیارد دور گردیها بمن یکره بکارِ من

غبارم بعد مردن با نسیمی هم نیامیزد
پریشان اختلاطی در محبت نیست کارِ من

هوای ابر و گلگشتِ چمن از رانی مستان
ز فیض گریه چشم تر بود باغ و بهارِ من

چه خواهم گفت با این بی نیازیها اسیر آخر
گرفتم صدره آن بیرحم شد تنها دوچارِ من

محراب دعا ساخته ام آن صف مژگان
حیرت بدعا ساخته ام زان صف مژگان

حیرت بتماشا چه قدر رام بر آید
وحشت زده چون خیل غزالان صف مژگان

هر مو به تنم زمزمه شوق بر آورد
آماده ز زخم صف مژگان صف مژگان

گر دفتر چاک جگرم بال کشاید
چون سبزه بروید ز گلستان صف مژگان

دوچارم گر شود آهسته گوید سیر باش از من
ز دل چون بگذرد پرسد چه زحمت است چه دارا از

نماید منفعل سیماب را آیا چه دل دارم
تجلی خورشید محشر میشود یارب چه دارا از

دلم را ساده لوحی بس بود اندیشهٔ پیمان
آنی چون شود جام جمست این یا این

نفس در برگ نسرین میطپید از یاد رخسارش
دماغم بیش بیش اگر میر قصد تماشا این

تماشا شوق دیدار رخ تماشا یاد رخسارش
نیست آن بزم عشرت آنگل است آن سرو با این

زگرد تیره روشن تر بود آئینهٔ عاشق
نگو شام جدائی سرمهٔ چشم حیا عشت این

گلزار مستمندان رو تو سیر دیدن
حاشا نیازمندان حرف لبت شنیدن

در مکتب تماشا یک حرف حیرت است این
از گریه چشم بستن وز خنده لب گزیدن

ادل بنا امیدی بی مصلحت ندادیم
همچون شرر نگردد از دانه از دمیدن

در ترک آز خوبان خاصیت دل ماست
ما را بدست دادن با یار آرمیدن

مارند مشربان را خوشتر ز هر دو عالم
باگلرخی نشستن پیمانه کشیدن

سردی چنین و جلوه رعنای اینچنین
از دیده کم مباد تماشای اینچنین

آن صلح و جنگ لطف و جفا داد و داد و داد
ما از کجا و تاب جفاهای اینچنین

نی وصل و سایهٔ گل صبر چون کنم
حال اینچنین دیار چنین جای اینچنین

من بیزبان تو مست حیا غیر بدگمان
تنها کجا شود غم رسوای اینچنین

امین چنین و یک نگهی آشنا مکن
ترک جفا مکن مکن ای بیوفا مکن

خویش را بصافی باطن سپرده ایم
آزار خود نمیکنی آزار ما مکن

ای زبان تیغ شود مدح خوان تو
شادی بقتل دشمن بیدست و پا مکن

سر رشته بدست محبت سپرده ایم ❊ خواهی رها کن از کف و خواهی نگاه کن

در کشتن اسیر مباهات میکنی
شرم از نشان نسبت آل علی

شعله پرویز و بقتل خاطر ناشاد من ❊ هر لبی تبخاله دارد از مبارکباد من

در دل از شوخی خیالش هم نمیگیرد قرار ❊ دارد افسونی که هر دم میرود از یاد من

بیستون گر معدن الماس باشد دور نیست ❊ تیشه از لخت جگر دارد بکف فرهاد من

رو بر بازوی رسا دارد با فسونش چکار ❊ دام را در خاک پنهان میکند صیاد من

گرد کلفت توتیا گردید در چشم اسیر
ماجرائی کرد تعمیر دل آباد من

ز خاک اهل دل بوی وفائی میتوان بردن ❊ ز هر دلبستگی مشکلگشائی میتوان بردن

دل خون گرم من آئینهٔ گیرد سلیمان است ❊ ز خضر سینه صافی ره بجائی میتوان بردن

بیابان عدم یک منزل نزدیک عرفانست ❊ ز راه بی نشانی پی بجائی میتوان بردن

بدام خاکساری همچو نقش پای سر دارم ❊ بگردون از غبارم توتیائی میتوان بردن

ندارم باکه دارم آشنائی اینقدر دانم ❊ که هر جا میروی از من دعائی میتوان بردن

مشو غافل اسیر از یاد آهوی نگاه او
کزان بیگانه بوی آشنائی میتوان بردن

بهار سوختن بخشید ساقی بدماغ من ❊ که هر سو شعله گلدسته می بندد ایاغ من

عجب رسوائی سر زد ازین دل گناهم دارد ❊ شود هر نقش پا آئینه راه سراغ من

صبا بیگانه بود از رنگ و بوی گلشن هستی ❊ که همچون غنچه برگشت از نسیم گل دماغ من

شب هجران چنان در کلبه‌ام دود ستم پیچد
که چشم گریه آلود است پنداری جبین من

دلم در سینه ذوق مشرب دیوانگی دارد
نفس را میکشد در حلقهٔ زنجیر داغ من

اسیر از تاب دودی کیست آتشخانه‌ام روشن
که گرد شمع چون پروانه میگردد چراغ من

لخت جگر از پاره آه نفس افشان
دامان گل و لاله بپای قفس افشان

افسردگی از هستی ما دود برآورد
ای شعلهٔ گلابی گریبان هوس افشان

معراج طلب هست بمطلب نرسیدن
از پاس طلب دامن تر دسترس افشان

تا چند اسیر از غم لعل تو گدازد
یک قطره ازین باده بکام هوس افشان

زاهد بجز آزار ما کاری مکن کاری مکن
تا سبحه داری بکف تسخیر زناری مکن

تسبیح کاری هم زنار کاری مشکلم
باطن پرست گلشنی در پرده اظهاری مکن

آه از تغافل دوستی داد از مروت دشمنی
فهمیده دشنامی بده دانسته آزاری مکن

تا چند شمع میکشان دامن بجرم ما فشان
زاهد بروی ما نگر از توبه انکاری مکن

آشفته دلی دارم چون ساغر بدمستان
بی صرفه منه زاهد سر در سر بدمستان

رندانه گذر کردم بر غفلت آگاهی
آن نسخهٔ هشیاری و آن دفتر بدمستان

زاهد بجدا اگذرا سر کرد کو تا نگذرد
پروانه جنون دارد بال و پر بدمستان

آن بار ندامت را آن بار ملامت را
تا صبح سگ هشیاران زاهد خر بدمستان

بوی گل مجبتم از گل آرزوے تو   می بردم بہر طرف شوخیٔ جستجوی تو
عشق بعشق دائمی تیشۂ آفت فناست   ناخن سیل اگر کند دل نکنم زکوی تو
بلبل بہ ہم زند حسن بہار الفت ستا   صبح یگانگی وبہ دل شدہ روبروی تو
طوطیٔ صد زبان شود جام بلور از خطت   آئینہ را قدح کند جام بہانہ جوی تو

سیکدہ ها فنا میکند گریہ زیر زبان دل
حسن بہار میکند ہر نفسم زبوی تو

گل غودر دشکار جلوۂ او   سرو رعنا غبار جلوۂ او
خرمنِ اشک و خوشہ آہ است   حاصلِ انتظار جلوۂ او
چہ غبارم بہار عمر ابر   مردم از انتظار جلوۂ او
گل بجنار دلالۂ بیداغ   بشگفد از بہار جلوۂ او
دلِ طاقت رمیدہ میر قصد   چون شرر در غبار جلوۂ او
چون زخم لافِ حسرت جاوید   گر کنم جان نثار جلوۂ او

گر نبودی اسیر چشم تو خاک
نگذشتی مدار جلوۂ او

آئینہ صبح سیر رخش کرد آہ از د   کافر کشیدہ یک دو سہ جام نگاہ از د
تاوان عمر رفتہ و بیگانگی بس ست   مستی ز نا و گردش چشم سیاہ از د
یک غنچہ ناشگفتہ نہ بیند چمن بخواب   گل کردہ تا شکستن طرفِ کلاہ از د
وحشت سلم خرید دل از رمۂ غزال   تا دادہ یک اشارۂ چشم سیاہ از

زاہد باشک بادہ کشان خم زدہ اسیر

شور شراب گریهٔ ما سر بر اوار او

در گلستانی که باشد قامت دلدار سرو
میگریزد در پناه سایهٔ دیوار سرو

گر کشائی در چمن بند قبا وقت خرام
بشنود از لاله و گل حرف پهلودار سرو

در چمن تا جادهٔ راه خرام او شود
همچو مژگان میکشد گلبن بچاک از خار سرو

یک خیابان سر شد هر جادهٔ دشت جنون
گریه سازد یاد تو گر دم سبز شد بسیار سرو

دید تا در گلستان آن سرو خط را امید
بر سر خودی نویسد طوطی از منقار سرو

گردیم سیر کوی ما و بهار هر دو
حاصل که حاصل عمر گل بود و خار هر دو

کوشش آشنائی کو نیش بو نائی
از رشک هم نگشتیم یکجا دو چار هر دو

شد شعله گرد کلفت از بسکه سوخت لما
خیزد ز تربت ما دود و غبار هر دو

ناز و نیاز را دل بسیار بر خاک زد
بودند از نزاکت در یک غبار هر دو

در عالم حقیقت گر چشم دل کشائی
یک اضطراب دارند بحر و کنار هر دو

گرد میشان جلوه در کار سرو
برده دل از سرو جای یار سرو

رستخیز آن صف مژگان شوخ
میکند آئینه را گلزار سرو

کافرستانیست گلشن صبحدم
شوخی موج هوا زنار سرو

از خط و رخسار و قامت برده
تاب سنبل رنگ گل رفتار سرو

آب و رنگ لاله و گل میدهد
سایه پرور دست آتش کار سرو

جز که مژگان بلندان دل شکار
هست در باغ نظر دیوار سرو

از فریب جلوهٔ او در چمن
برده دل از غنچها عیار سرو

کرده بی او جلوهٔ شوخی بباغ
رفته بر پای صنوبر خار سرو

گر رود یک صبحدم بی او بباغ
میگزد اول هزار ابار سرو

یک خیابان گریه کردم اسیر
بوستان گشت از و بیزار سرو

دلی دارم چنون سوداگر او
سیه چشمان عالم لشکر او

کشش زحمت نسیم صبحگاهی
نگنجد بوی گل در بستر او

مرا سرگشته چون می آزیدند
نمیگشتم چرا گرد سر او

کبوتر گرم پروازی نیاموخت
نبستم نامه تا بر پر او

نه مجنونم نه عاقل میگذارد
فریب نرگس افسونگر او

دلم پیراهن پاکست چون گل
قبا تنگست از بس در بر او

نه پنهان میکند الماس پاشی
نخورد خون جگر بیگانگر او

اسیر از دین بر آورد ست ما را
اشارتهای چشم کافر او

هر شراری داشت پروازِ دلِ بیتاب از و
گشت خون در دیدهٔ بیدار آتش آب از و

صیقلِ آئینه دریا غبار عاشق ست
یاد میگیرد رموزِ سینه صافی آب از و

زینت ویرانه عاشق بغیر از داغ نیست
لاله زاری مینماید در دلِ مهتاب از و

حلقهٔ زنجیر مجنون تو در صحرا گداخت
تا قیامت ماند نام چشمهٔ سیماب از و

صیقل آئینه دریاست گرد ما اسیر

یاد مگیر در سوز سینه صافی آب از و

نگه در دیده خون شد دیدنی کو — دل آتشخانه شد گل چیدنی کو

ز زلفش فتنه هر ساعت برنگی — ادب را جرأت پرسیدنی کو

سخنها دارم اما بیدماغم — دل گفتن غم بشنیدنی کو

بتنگ آمد دلم از تلخکامی — ستم کیشان شکرخندیدنی کو

اسیر از گردش چشم تو شد مست
قدح را فرصت گردیدنی کو

خونم بجوش آمده تیغ نگاه کو — مو تیر میکشد ز تنم صیدگاه کو

دل وصف عیش زخم خدنگی بسینه داشت — هر موجه انباله در آمد گواه کو

نزدیک شد که وحشی آوارگی شوم — تدبیرهای چشم تغافل پناه کو

خورشید جنبش از افق مدعا مید — فرق دگر میان سفید و سیاه کو

شرمنده دارم از گریه هر کسی اسیر
آن گریه‌های نیم شبی عذرخواه کو

رو دیده ام ز گرمی بی اختیار تو — تاثیر عشق کرده مرا شرمسار تو

خرم نوید وعده دیدار میدهد — آب بقاست خاک ره انتظار تو

برگ گل از بنفشه ز رنگ و بو گرفت — تا دیده نوبهار خط مشکبار تو

روشن سواد صفحه گلزار چشم ماست — ریحان شکسته ایست ز خط غبار تو

دل وا دهام ز دست مروان از نظر — کاری نکرده ام که بباید بکار تو

هر سینه محرم نگهی گرم بوده ایم — افتاده ایم از نظر اعتبار تو

زان پیشتر که ناز نگردد دوچار من
چون میگذشت بی ستم آیا مدار تو

رامش نظر ز دیدهٔ بیدار کرده است
وارستگی بخواب نبیند شکار تو

یکدم تو بر قرارهٔ با خویش
بیچاره تا بکی شود بیقرار تو

صبر و شکیب دیدهٔ جان و دلم ازو
غافل کسی که میشمرد عشا قلم ازو

چندم ز ناله دست فلک از شکست دل
ترسم که حل شود بغلط مشکلم ازو

از برق یک نگاه دو حاصل برم ز عمر
گر دیده کام دیده و دل حاصلم ازو

از بس نشسته در دل من یاد عارضی
روشن بود چو آینه راز دلم ازو

آخر مرا بسیر بیابان برد اسیر
سیلاب اشک خویش که یاد گلم ازو

گریزان خودم از شرم بیتابی پناهی کو
سراپا حرف تقصیرم زبان عذرخواهی کو

بطالع دولت بیدار زخمی کاری دارم
زگرد سرمه جوهر دار شمشیر نگاهی کو

چو در محشر ز خون کشتگان رحمت بجوش آید
مراد بیگناهی بهتر از حسنت پناهی کو

نگردد همتم صید بجز در گرفتاری
گشتم تا حلقهٔ در گردش عنقا صید گاهی کو

چه خواهی گفت با این بیزبانیها اسیر آخر
اگر پرسد ز فریاد خموشی عذرخواهی کرد

دارد بدل خیال تو مستور جلوهٔ
از شوخیش ز می نگهی حور جلوهٔ

بالیده چشم حسرت خورشید نشسته
موسی که دید ز آینه طور جلوهٔ

باغ هوای قامت دلکش ندیده کس
بر سرو بسته اند بصد زور جلوهٔ

بخت سیاه آینهٔ خال و خط نماست | گر باشد از خیال تو منظور جلوه
از قطره بحر جوش شد و از ذره آفتاب | دارد بقدر بینش هر مو رجلوه

یک می اسیر نشئه نمیست و خمار داد
از جام جسم نمود ز فغفور جلوه

دارد نیاز بینش دلم شیشه آینه | جز راستی چگونه کند پیشه آینه
از جلوها که صورت شیرین نموده است | فرهاد را چرا نشود تیشه آینه
بر روی خوب و زشت در دل کشاده است | خلوت نشین پاکی اندیشه آینه

بیند اگر بپاکی دل پاک را اسیر
از شرم خود بسنگ زند شیشه آینه

طفلست و بدخو دارد بهانه | در عشق دارد ما را فسانه
مانند قمری سر بر نگردیم | بی حلقهٔ دام از آشیانه
تیغش بخونم تا گشته رنگین | گویا کشیده ست آتش زبانه
هر کس بنوعی دارد فغانی | ما را خموشی آمد ترانه
با جام و ساغر بی او نخواهیم | مقصود ساقیست نی بهانه
ما را و چیزش سرگشته دارد | آه از تغافل داد از بهانه
دل با خیالش در گفتگو بود | آخر نشستیم دیوانگانه
مجنون که هم در سلسله تیرست | تا شیر او را گشتم نشانه

دیوانگان را در بند کرده
زلف تو دارد زنجیر خانه

هر نقش قدم چشمهٔ خونست درین راه
خضر از من سرگشته جنونست درین راه

رخشنده هلال خم شمشیر تو از دور
دیدیم همین جلوه نگونست درین راه

از دل بطواف سر کوی تو رسیدیم
نقش پی ما داغ درونست درین راه

آنرا بکف شوق برو دست بمنزل
گر جادهٔ عقل تو برونست درین راه

این تشنه آواره که خوانند سرابش
این قافله را راه نمونست درین راه

نقش پی مجنون کندش راهنمائی
دیوانگی هر که فزونست درین راه

گلی از باغ وفا آمده
خود نفسی خار نما آمده

هر کجا پای نهی گل روید
گر بدانی ز کجا آمده

ذرهٔ ذات تو خورشید نماست
بحری و قطره نما آمده

سایهٔ سرو تو خارستانیست
عرض نشو و نما آمده

جز خودی چیست بگو شاهد تست
تو که از پیش خدا آمده

نور آئینه بخود پنهانست
قبلهٔ قبله نما آمده

کی دولت تاب نگاهی دارد
آفت آئینها آمده

خار و گل نام خدا میگویند
این سهی قد ز کجا آمده

مستی از شوخی و عالم سوزی
چه بگوئیم که چها آمده

بر دل و دیده نشین از ره ناز
گر بکاشانهٔ ما آمده

در ازل وعدهٔ وصلم دادی
اینقدر دیر چرا آمده

شرم بادت که بگلزار جهان
از پی کسب هوا آمده

جز خطا نیست سر و کارت اسیر
گر از بہر خطا آمدہ

تا بسویش میکنم غافل نگاہ
در گلستان سیر صحرا میکنم
تہمت ایخوش نگاہان تہمت
صیقل آئینہ تا کی شوی

بر نگاہم میشود مائل نگاہ
بسکہ شرمم مے شود حائل نگاہ
دل نمیداند ز اہل دل نگاہ
میکنی بر خویش ہم مشکل نگاہ

شد چراغان رویش از می تا اسیر
شمع در فانوس انجمن نگاہ

احوالِ ما اگر چہ مکرر شنیدہ
ہر چند ہر دلے بخود بیزبانیم
رمزی ندیدہ زکتاب دلت چہ سود
بر بالِ نامہ بستہ دلم نامہ ترا

سوگند میخوریم کہ کمتر شنیدہ
نشنیدنیست ہر چہ مکرر شنیدہ
ہر کس کہ داند مصرعی از بر شنیدہ
آواز بلبلان ز کبوتر شنیدہ

در حیرتم ز شوق بکسیر دل اسیر
پرواز یا نداشتن پر شنیدہ

گاہی اگر بنالہ من گوش دادہ
آب و گلی سرشت دل عندلیب چیست
می خوردہ بدیدن آئینہ رفتہ
حیرت گناہ دیدہ ندانم گناہ چیست

ہو شم بغارتِ لب خاموش دادہ
جز شبنم گلی کہ بجم ہوش دادہ
کاری بیاد ماہ شفق پوش دادہ
خمیازہ ہا کہ طرح آغوش دادہ

دل میکنیم خوش گردش قلم کردہ

این سنگ آهنی که بهم جوش داده

شیشه در میکده گشت آئینه | خم سکندر شد و خشت آئینه
باده خورشید و گلستان ساغر | روی خود دید بهشت آئینه
سرکشی کم سخنی سنگدلی | هرچه دید از تو نوشت آئینه
چشم بد دور تماشا دارد | از خط سبز بهشت آئینه
شده تا رام تو افسون غزال | رد از صورت زشت آئینه

میگفت [illegible] که [illegible]
دل امید بهشت آئینه

طرف کلاه از مژه بالا شکسته | صد ناوک بلا به دل ما شکسته
می شوخ و سبزه دلکش و ساقی بهانه جو | تا دل ز تو به صد جا شکسته
معمار از بهار می و زینهار [illegible] | بازار سرو قامت گلها شکسته
گلزار بی نیازی [illegible] گل [illegible] | گر دیده به هیچ دل ما شکسته
پیدا کی از تو شعله چالاکی از تو سر | پامال جلوه های تو هر جا شکسته
باغ نظاره در گل و سنبل گرفته | [illegible] در زلف چلیپا شکسته

خار [illegible] اسیر که [illegible]
گوهر ندیده هیچ دل ما شکسته

خانه پرداز صبر ما شده | پنجه را سخت بیوفا شده
تا نفس میکشی درین وادی | شده گرد و بر هوا شده
سرگران گشته نمیدانی | گرچه بیگانه آشنا شده

چه کسب در دلت آن شوخ آن نگاه از چیست   بگو بگو بخداوندی خدای که چه

خروش گریه دل را م حیدیا تاثیر است
تنک شرابی و اقشای بای که چه

دارم زکاوش مژه ات جان تازه ای   از چاک سینه طرح گریبان تازه

خندد حشر داغ و دربدادم نمیرسی   آن با چراغ و دیوان تازه

دیرینه عندلیب گل داغ کینه ایم   گر میخورم فریب گلستان تازه ای

آتش پرست عشقم و از غم کفر و دین   دارم ز هر نگاه تو ایمان تازه

در باغ دل اسیر ز تیغ نگاه او
گل کرده است زخم نمایان تازه

چشمت و نور دیده خیالت در آئینه   حورست و باغ خلد وصالت در آئینه

نظاره نقش پرنیانه گشته است   تا دیده جلوه خط و خالت در آئینه

طوطی نگشتی آئینه گر آه ازین شعور   یک عمر سوده شد پر و بالت در آئینه

غافل شدی ز چیزی و رفتی ز یاد خویش   با چشم خود چه بود جدالت در آئینه

پیمانه گیر و سیر چمن کن که صبحدم
بر رد عکس و آشنه فالت در آئینه

بکمند گرچه کسی گوش بفریاد کسی   هیچ کافر نکشد منت امداد کسی

خواب آسایش عاشق رمد از دیده که   گر ببیند که نگاهت شده صیاد کسی

رفتم از خاطرش ای افسانه این نیست   نتوان کرد فراموش هم از یاد کسی

هرچه میگوئی از آن عربده جوی آیم   آه از آن دم که بافسون رمد از یاد کسی

پیش ازین هم چه کند صنعت آیینه‌گران
درس حیرت نتوان خواند با مداد کسی

شعله داد از نفسی خرمن هستی بر باد
نکند رو بخرابی دل آباد کسی

یک سخن سر ورق دفتر ایجاد بس است
تا قیامت نشود هیچکس استاد کسی

هست اقلیم محبت ستم آباد اسیر
هیچکس شکوه نکرد است ز بیداد کسی

ز رخسارش حیا تمثال آیینه‌ست پنداری
ز رفتارش زمین دامان گلچین است پنداری

گل نومیدی از خاکم غبار آلوده می‌روید
هنوز آن بیمروت بر سر کین است پنداری

نمی کیفیتی بی می‌پرستی رونقی دارد
نگاه تلخ او در خواب شیرین است پنداری

یارب بچه اصلی باغ و بهاری در نظر دارم
که هر مژگان بچشمم دست گلچین است پنداری

گر شود فتنهٔ چشم تو می تاب کسی
نتوان بست بافسون اجل خواب کسی

اضطراب نفس از مشت غبارم پیداست
خواب راحت چه کند با دل بیتاب کسی

شبنم از طرف نگاهی شده آیینهٔ صبح
سیر گل میکنم از پرتو مهتاب کسی

کرده از نسبت ابروی تو تا سجدهٔ خویش
چه کند سجده بسوی سر محراب کسی

شب ما سرمه کش دیدهٔ بینایان است
صبح بیدار نگردد ز شکر خواب کسی

دلت خندان تر از گل چشم گریانم چه می‌پرسی
گرفتارم چه میگوئی پریشانم چه می‌پرسی

گذارد سینه بر آتش بهار از سایهٔ خارم
گل افسانه چیدی از گلستانم چه می‌پرسی

نفس در سینه میر قصد بیاد شمع رخسارے
صف پروانه و جوش چراغانم چه می‌پرسی

سینه پیرتم در سینه داغان شرر دارم
کف خاکسترم بین سعی مژگانم چه پیچی

دیدهٔ ما خاک جولان تو بودی کاشکی — حیرتم تا هر دم بحیرت میفزودی کاشکی
عالمی را سوختن بخشید اکسیر وفا — آتش سودای امید اشت دودی کاشکی
ساغر می در کف آئینه گیتی نماست — پارهٔ احوال ما را می نمودی کاشکی
صید فتراکی نگشتم زندگی بادا حرام — جای دل در سینه پیکان تو بودی کاشکی
صبح در بزم تو میسوزد سپند آفتاب — سینهٔ صافم ز دل میسوخت عودی کاشکی
چند باشد زندگی چند چشم بیداری نمک — خواب مرگم میتو یکشب میربودی کاشکی
چاکهای سینه ام دریا بردی دل کشود — خاطرم از خنده های گل کشودی کاشکی

بلبل و پروانه نرد جان نثاری باختند
نیم جانی داشتم می آزمودی کاشکی

هیچ دانی که چرا خوش چشمی — از برای دل ما خوش چشمی
نرگستان شده چشم از نگهت — چه قدر نام خدا خوش چشمی
سرمه در چشم نگاهی نکشی — گر بدانی که چها خوش چشمی

از خیال نگهش کرد اسیر
ساغر میکده ها خوش چشمی

نمیدانم زبان عذر خواهی — گرفتار تو ام خواهی نخواهی
اگر صیقلگر لطفت نباشد — چه خواهم کرد با این روسیاهی
قناعت میدهد داد دل من — درین کشور گدائی پادشاهی

چنان چشم سپیدش گشته حیران | که نشناسد سفیدی از سیاهی

اسیر این انتخاب خاطر ماست
برای بانگه ارشش الهی

ای عمر فتنه شوخی مژگان کیستی | ای جان جلوه سرو گلستان کیستی
چشم سیاهت از مژه صفها کشیده است | با این سپاه رخنه‌گر جان کیستی
ما هم بسوز و غبارم بباد ده | دیگر ز من بپرس پشیمان کیستی
از نور دیده گرم تر آئی بچشم من | ای گل بباد رفتهٔ جولان کیستی

ما نغمه سنج آن گل رخساره‌ایم اسیر
بلبل تو هم بگو که غزلخوان کیستی

بسویم آمدی شیدای خویشم ساختی رفتی | باین روزم نشاندی بیوفا انداختی رفتی
چو رنگی گشتم از تاراج شوخی آفرین بادا | زدی بستی و کشتی سوختی پرداختی رفتی
بدرمست این چه تقاضا غست ظالم افتراج است لیکن | زدی صیدی بخاک ره فگندی تاختی رفتی

مروت اینچنین عاجزنوازی اینچنین باید
ز پا افتاده دیدی و قد افراختی رفتی

باستقبال مژگان سیاهی | نگاهم میدود هر دم براهی
زخجلت چون برآیم روز محشر | ندارم در خور بخشش نگاهی
چه میکردیم با چندین خجالت | نبودی گر زبان عذرخواهی
دل آئینهٔ روز و شب ما | نمیدانیم خورشیدی ماهی
شود گر خاکسار باصفا آرا | غباری بشکند قلب سپاهی

بذوقِ صیدِ فتراک تو گشتم
که شد هر قطره خونم عیدگاهی

فروشم دامنِ پاک دو عالم
بزخم چشمی و دل عاشق نگاهی

چو عمر آید بسر از نام گویم
اسیر میرزا نے بیگا ہے

درد دل زان بیشتر دارم که تدبیرش کنی
دل از آن دیوانه‌تر دارم که زنجیرش کنی

بعد مردن بر ندارد استخوانم را ز خاک
بال پرواز هما را گر پر تیرش کنی

میشوی ایمن ز دست انداز سیلاب فنا
گر سر خود را حباب جوی شمشیرش کنی

مژدهٔ مرهم دهد زخم جفای آسمان
گر بتحریک ستم تیر از پی تیرش کنی

عالم دل روی ویرانی نمی‌بیند بخواب
گر چو مهر از یک نگاه گرم تعمیرش کنی

چند گوئی پیش جانان راز عشق خود اسیر
سخت میترسم کزین افسانه دلگیرش کنی

دل را چگونه منع محبت کند کسی
گیرم که بشنود چه نصیحت کند کسی

مستی ز باده خنده ز گل خرمی ز باغ
در زیر آسمان چه فراغت کند کسی

گشتم غبار و از سر کویش نمیروم
دیگر چه خاک بر سر طاقت کند کسی

ما خود دگر بدشمنی خویش بسته ایم
در حق ما دگر چه مروت کند کسی

این زندگی که مایهٔ مردن نمی‌کند
بهر کدام عمر وصیت کند کسی

گیرم که مهد امن و امان گشته روزگار
کو گوشه که خواب براحت کند کسی

غمگین مباش اسیر که هر چند تیره است
شاید چو مهر صبح سعادت کند کسی

در آتش دارم از هر عضو بندی
گر نه هر کسی دارد سپندی

بدام [illegible] سرم گرفتار
ز استغنا بلند قد بلندی

رهائی سرنوشت طالعم نیست
چو نی تا افتم از بندی به بندی

جدا هر ذره از من در شتاب است
غبارم گرد جولان سمندی

تغافل سوز گردیدم نگاهی
تبسم جان سپردم نوشخندی

تکلف چیست زندانی بتانی
تواضع چیست دارم ریشخندی

اسیر حیرتم دارد شب و روز
دل صاحب کمال خود پسندی

قوت جان راحت دل عیش سحر پنداری
رنگ گل آب گهر نور نظر پنداری

گل رعنای چمن پرور عیش ابد است
لذت دیگر و مشتاق دگر پنداری

شوخی جنبش مژگان غزالان دارد
میزند بال ز چشم تو اگر پنداری

مطلبم دولت دیدار کسی بود اسیر
زد گلی از چمن صبح بسر پنداری

زلف را چند پریشان کنی در جام کشتی
تیز کی عربده هر نفس خام کشتی

گلگلی افروخت راچمنی در سر است
چه گلابی که ز برگ گل آرام کشتی

حیرت است که لذت عیش مضمون نگشم
گوش ما گر چه در حلقهٔ دوام کشتی

لذتی بهتر از آن نیست که پنهان از غلو
ترک مطلب کنی و خجلت آرام کشتی

من همین محو شدم محو شدم محو شدم
تو همین جام کشتی جام کشتی جام کشتی

ای خوش آن بخت که در مجلس آن شیخ اسیر

از لب ساغری بادهٔ پیغام کشی

دل را ببزم نالهٔ فردوستان چه میبری
این شعله را بسیر نیستان چه میبری

نامحرمست گوش سر راه انتظار
هر لحظه نام وعدهٔ پشیمان چه میبری

از صد هزار ناله یکی بر نگردد
با این سواد عرض گلستان چه میبری

سرمشق روزگار بود رفتگان
خود نا شناس نام بزرگان چه میبری

شعری بگو اسیر که صائب کند پسند
طوطی بهند و مور بعمان چه میبری

خوش آن طوفان که از دریای هستی دل کنم خالی
پر از گوهر کنم دامان و در ساحل کنم خا[لی]

پرست از گریهٔ چشم انتظارم سود در طوفان
که در جنبش ازین دریا دلان غافل کنم [خالی]

ز موج شوخی بحر جنونم تیغ میجوشد
گناه خویش را از مردم غافل کنم خا[لی]

درین گلشن ندیدم گوشهٔ باغ لب جوئی
دلی از خواب خوش در سایهٔ قاتل کنم [خالی]

طلبگار اسیرم بادهٔ صاف جنون دارم
گر میخانه با دیوانه کامل کنم خالی

دو سه گام اگر بی دل بهوس دویده باشی
نه چها گذشته باشی بچها رسیده باشی

مزه کباب آهو نمک غلامی او
که ز گرمی مروت قدحی چشیده باشی

اگر از نسیم باغی نشنیده شمیمی
ز ریاض مهربانی چه گلی که چیده باشی

چه قدر غبار گشتم ز رسوم آشنائی
دل بی تکلف آیا تو چها کشیده باشی

تو که از لب خموشی نشنیده سروشی
ز کتاب آشنائی سخنی شنیده باشی

ره وحشی محبت ز نشان پا گریزد
چه هنر نموده باشی که بسر دویده باشی

اگرت کتاب الفت بنظر رسیده باشد — ورقی شمرده باشی و خطی کشیده باشی

نه بجلوه همزبانی نه بخنده گلفشانی — بگل امیدهائی که چمن ندیده باشی

بمحبت غبار گشتم نه ز حال من بپرسی
نه ز میر بیزبانی سخنی شنیده باشی

می پرستی زاهدی شوخی حیا بیگانگی — از کجا دارد نگاهش تا کجا بیگانگی

بسکه بازار تغافل گرم دارد بیخرد — سرگرانی از نگاه آشنا بیگانگی

گوشهٔ چشم تغافل حلقهٔ دام وفا — با دعا خواهد دل با از خدا بیگانگی

تا بکی پرسی چها دیدی ز نازیادت روز — بیمروت بیوفا دیر آشنا بیگانگی

روشناس کشتها گذر را بجا حاصلی — آشنایی کو چها بازار با بیگانگی

از نگاهت متاع صد گنج چون قارون خند — تا قیامت هم نگردد بینوا بیگانگی

پاس وحشت بیش ازین هرگز نمی آید زما — بعد ازین خواهیم کردن با بلا بیگانگی

وحشت معنی ندارد تاب فتراک کند
میر را ز دام الفاظ رسا بیگانگی

هر جلوه که در دیدهٔ ما کرد سلامی — هر ناله که از خاطر ما رفته پیامی

بی گمشدگی رهبر آشفته دماغان — بی کثرت وحدت نه بگوئی که کدامی

در هر قدمم شوق بصحرای دگر برد — در وادی مقصد نه مقیمی نه مقامی

یاد آنکه حسرت چها دید بعالم — در چهره چه زیبائی و در قد چه تمامی

رفتم ز خود اما تو نرفتی ز خیالم — عمها ای تو افکنده بسودای دوامی

آتشکده ام شبنم افسردگیم نیست — چون من نتوان یافت بصد میکده جامی

مژگان بدلم چون رقم گریه نویسد
آن غلغله شرمندگی خضر چه داند

تا هم چکنه حوصلهٔ گم شده نامے
هر گم شده بیداری و هر مرحله گاهی

بیچاره اسیر تو که دیدست درین باغ
هر گردی و هر دودی و نسیمی و دماغی

بیدلی گر بتو گیرد سر راهی گاهے
نشود غمزه دراز ار دن موری بنفاق
نمک خوان قیامت مژه منفعل است
گفتم از زهر تو نوشتم نمک لذت نوش

گفتگو پیش کشش نازنگاهے گاهے
بکسی بشکند قلب سپاهی گاهے
آب رخسار دریع خال نگاهی گاهے
بشکر خنده نمک ریخت که گاهی گاهے

سوخت آخر چو اسیر از تو تمنا دارد
شوق آتش لب پروصله گاهی گاهے

سبق خوان که نه اوستاد نه مکتب خواهی
گل بالین زشرار مژه شبنم زده کن
آرزو نقص بود نقص بهر رنگ که هست
عزل و نصب بد و نیک تو تمنای و لیست
غفلت آئینه چو شد سرمه دیدن کوریست

مشق دل کن که نه کاغذ نه مرکب خواهی
لاله صبح اگر در چمن شب خواهی
ترک امید هم از خانهٔ مطلب خواهی
کرده در وعدهٔ این مشق که منصب خواهی
از دل سوخته خاصیت کوکب خواهی

نیست بی سکه یک جلوه درین باغ اسیر
دیده بکشای اگر جام لبالب خواهی

اگر در خواب خود او را دیده باشی
بکاوش صد پیرهن بالیده باشی

چه گلها از دل ما چیده باشی
اگر بر روی گل خندیده باشی

دلم آئینه دار سینه صافیست — اگر رنجیده گر رنجیده باشی

اگر حال اسیر خویش دانی
پشیمان از ستم گردیده باشی

شنیده ایم صدائیم از کجا سخنی — اگر گوش کس شنید از زبان ما سخنی
حدیث ما ز شنیدن گذشته به شنیدن — غنیمت که گفتیم بر ملا سخنی
بدرد دل نرسیدن رسیدنی دارد — بگوش یار بگوییم آشنا سخنی
کلید خانه کز بست بر زبان اینجا — باین وسیله بگوییم ز مدعا سخنی
بیا که تازه ده آب گریه وقت ولست — مباد سبز شود از حدیث ما سخنی
رسیده است نگاه حیا بگوشه چشم — کشیده ز کجا باز تا کجا سخنی
گره ز دست بهر تار زلف کین جالست — ربوده است ز هر مصرع رسا سخنی

اسیر زمزمه دل شنیدنی دارد
بیا که با تو بگوییم ز مدعا سخنی

دل خسته میبردم که خریدار خود شوی — یاد دلم کنی که گرفتار خود شوی
هردم برنگ آفت دل میشوی بیاد — آتش پرست گرمی بازار خود شوی
از خویش بیخبر ز حسد ای بیخبر مباش — غافل مجو دگر که خبردار خود شوی
این شیشه پاره های دل ماندیده است — آئینه بجز که پرستار خود شوی
خندیده بحرص گرانبار دیگران — ترسم دوچار قافله سالار خود شوی
طبیعت طراز مستی آئینه گر مشو — تا کی خجل ز عالمی از کار خود شوی

با چنگ و بد چکاره ترا بوالفضول اسیر

بهتر که خاک رهگذر یار خود شوی

داریم بر تو احترامی — دیدیم جواب از سلامی
گر باده سبو سبو نباشد — دریاب مرا به نیم جامی
ناکامی دهر قسمت ماست — ناشسته کدیده ایم کامی
ابدال ز دلش وفا چه پرسی — در سوختگی هنوز خامی

صد درس جنون اسیر خواندی
داغم که هنوز ناتمامی

صفی برهم زند هر گرد جولانش بپیمائی — درین میدان بجز عاشق که میگیرد سراپایی
بصحرای جنون از یاد کویش الفتی دارم — که همگرد باد ش را بیاد سرو بالایی
رعشت تا بزانو سوده میگردم بیک گامش — اگر میدانستم در راه ترک آرزو پایی
باین دلبستگی لاف تجرد تازگی دارد — نگیرد کس را که کرده ام بر خوان خواهش پیالهٔ حلوایی
بنام دیگران هم گر نویسم مصرع خوبی — بخواند در دش انداز که این را دیده جایی
نگاه هست گر دیوان دل افتادست پیدایی — بهر پیچیدگی رمزی بهر مضمون ایمایی

اسیر از لب ز بانم بید لم بیطاقتم مستم
نگاهی خنده حرفی نویدی حرف ایمایی

گر نگنجد بلبش گاه تکلم طرفی — نگهش دارد از انداز تبسم طرفی
حلقهٔ زلف سیه نیست کم از دو چشم — دارد از عالم پرکاری انجم طرفی
نوش و نیش از نمک شب بجویند — می پرستی طرفی طعنهٔ عالم طرفی
یک دهن خنده گریان بکش نفروشم — گلستان ناطرفی نیم تبسم طرفی

دارد از خجلت قاتل دل آسوده اسیر
نبود شکوه او را ز تظلم طرفی

بکار گشته ام از سیر گلستان راضی
ز ناز گل به تنگ چشمی خزان راضی

دلم گداخته منت است میگردم
ز دوستان بستمهای دشمنان راضی

ز رشک آئینه بیسو خطیم رنجیده
گداخسیم که گردی بترجمان راضی

بشکر آنکه تو سائل نه و سائل تو
بده ز زردی ضعف گر شود بجان راضی

بجرم عشق دلی مهوشش که میپرس
غشد چه فائده از من بترجمان راضی

اگر سراسر حیرت ما نیستے
خستی مرد تماشا نیستے

جبهه را آئینه بینش بدوز
گر ز دل آئینه بیرا نیستے

شعله دارم که دل فانوس است و
هرزه اے پروانه رسوا نیستے

غوطه در بحر خجالت میزنی
در دل هر قطره دریا نیستے

اگر بشد گرد سراغ ما اسیر
مرد این دریا و صحرا نیستے

لب ئی یاد کسے گریه چراغان تا کے
لب کباب جگر داغ نمکدان تا کے

بکشا بهر من از نسخه زلفت فالی
هست کار من بیچاره پریشان تا کے

مردم از دیگرے احوال دلم میپرسی
روی من دیدن از آئینه یاران تا کے

قرب دلداری حق پروردست مقدره است
خواب در سایه دیوار گلستان تا کے

میخوری زهر چو لکنت بزبان آید اسیر

هیچ شد آب و رنگ حیا از بهار من
دل بسته ام به غنچهٔ خندیدن کسی

آئینه داری دل عالم نظاره کن
از ما مپرس دیدن و نادیدن کسی

داریم از زبان خموشی هزار حرف
آسوده از شنیدن و نشنیدن کسی

دارد خط مسلم از زر شخند چرخ
هر کس که شاد میشود از مردن کسی

الفت بخون طپیدهٔ دارم تغافلست
وحشی نگشته زخمی رنجیدن کسی

جز من که باغبان تو گل شدم اسیر
هرگز نگشته تنگدلی گلشن کسی

در خواب دیده ایم بهار شگفتگی
تا صبح میکنیم شکار شگفتگی

آب بقا ز حسرت جاوید میچکد
یارب گل همیشه بهار شگفتگی

از خاطر شگفتهٔ عاشق گرفته است
گل آب و رنگ نقش و نگار شگفتگی

گلکاری شگفتگی حرف ما مپرس
آئینه کرده ایم نثار شگفتگی

از فیض دل مقابله صبح میکنم
هر جا که میشویم دوچار شگفتگی

از غنچه خنده ته دل خوشتر است
گردیده ام غریب دیار شگفتگی

سامان ابر داد دل من نمیدهد
راضی اگر شوم به بهار شگفتگی

میخانهٔ بهار شود غنچه اسیر
خمیازه گر شود ز خمار شگفتگی

چندین روا مدار که رسوا شود کسی
محو تو چند داغ مدارا شود کسی

مردم ز انتظار تو ظالم روا مدار
غافل شهید زخم تمنا شود کسی

کردیم ترک مطلب و دل وا نساختیم
تا چند سینه چاک مدارا شود کسی

هرچند باغبان گل و شبنم نشست اسیر
در خاطرت کجا چمن آرا شود کسے

از طاقت من رنجش بیجا نه بپرسی — شاید که بگویم بتو عمدا نه بپرسی
تا خواهمه بپرسم آیم و تا گفته گریزم — یکبار ز من باعث رعنانه بپرسی
صد مسئلہ حیرت که کی خوب نه بدست — پوشیده از آئینه ازما نه بپرسی
قاصد ز دل و نامه در بدن گل شوخی — بیجا چه بلا داشت با بیانه بپرسی

بیجا ای دیوانه اسیر تو ز صد رفت
افسانهٔ خاموشی رسوانه بپرسی

با چشم تر و سینه صد چاک چه داری — بدخوئی دل با گل و خاشاک چه داری
از شوخی مژگان سیاه تو که فریاد — پیداست بحال من غمناک چه داری
یک جام چراغان شد و یک جلوه گلستان — با ساقی و با جرعهٔ ناپاک چه داری

انصاف نفهمید و مروت نشنید
با جان اسیر اینهمه بیباک چه داری

تا خدنگی بر دل حسرت کش ما نشکنی — طرف مژگان را مباد از تابها نشکنی
کعبه در سر ست اگر مسجد اگر بتخانه است — کی کشتی خواری اگر خاری بدلها نشکنی
دشمنی اول بخود تیغ ندامت میکشد — خاطر موری که بینی تشنگی تا نشکنی
تا شکن زیب کلاه دست او طراز خنده است — بستهٔ عهدی تو با ما تا دل ما نشکنی
گل جدا سنبل جدا تاراج گلشن میکند — دست داری در خم زلف چلیپا نشکنی

از مکافات جهان پر سیرها کردیم اسیر

خاطر ماهم برای خاطر بشکنی

ای که بر ترا مضطراب ما اگر باور کنی
میرسانی نامه را تا فکر بال دیگر کنی

خشم در خاطر شکستن گل بدامان کردنست
خاره اگر در آتش اندازی چه داغی بر کنی

بیزبان از خجلت حشر خجالت فارغ است
لال باشی به که نادانسته حرفی سر کنی

میتوانی هر نفس تعویذ مطلبها نوشت
خامه فولادی اگر از بیزبانی سر کنی

حرف ناسنجیده را دل میکند کامل عیار
میتوانی زین محک تا رایج خود زر کنی

لوح محفوظ چه عبرت تماشا شود آئینه است
از برای محو گشتن صفحه گر مسطر کنی

فرصت تنگی ز خاطر میرد چون خواب نیست
صید دلها میکنی این نکته گر باور کنی

روز و شب تکرار نیکیهای مردم میکنی
می نویسی نسخه تا نیم سطر از بر کنی

گر بعبرت چشم خواب آلوده بگشائی اسیر
صفحهٔ آئینه را تاریخ اسکندر کنی

چرا نه اینهمه بیگانهٔ وفا باشی
که گر غبار شوی رنگ آشنا باشی

بعیب هر که نظر میگشائی آئینه است
چه لازم است بصد رنگ خودنما باشی

چنان بدیدهٔ این مردم آشنا سر کن
که چرخ گر کندت چشم توتیا باشی

عنان کشیدهٔ پرواز خاکساری باش
که گر غبار شوی سایهٔ هما باشی

اگر خیال کنی رشک بیوفائی اسیر
بخواب خویش نیائی اگر حیا باشی

هر کار جهان خواب هر اندیشه خیالی
آتش زده صد رنگ درین بیشه خیالی

دهقان جنون دانهٔ زنجیر دل افشاند
هر خوشه محالی شد و هر ریشه خیالی

فرہاد گلے ہم بسر سنگ نمی زد | میکرد اگر زخم دم تیشہ خیالے

چون نالہ اسیر لب خاموش وفا باش
زنہار مکن غیر یک اندیشہ خیالے

دل بستہ فتراک جنون پیشہ چرائی | حیرت زدۂ محشر اندیشہ چرائی
گر سنگدلی لازمۂ جوہر اصلیست | آئینہ توانی چو شدن تیشہ چرائی
ہر مو شدہ از شور نیستان خموشی | ای نالۂ نی آتش این بیشہ چرائی

کس نیست بہ پسند ز اسیر تو کہ مست
با خرقہ پر بادہ ورع پیشہ چرائے

گہ رنگ خزان گہ چمن آرای بہارے | آئینہ طراز گل و مشاطۂ خارے
ہر خندۂ گل بوی ترا غالیہ سائے | ہر برگ گلی روی ترا آئنہ دارے
دلگرمی سودای تو در عالم ہستی | ہر عضو مرا ساختہ مشغول بکارے
در دیدہ نگاہم خس و گلزار طرازی | در سینہ دلم ذرہ و خورشید بکارے
گر سینۂ دریا صدف راز تو گردد | ہر موج شود شعلہ و ہر قطرہ شرارے

نوروز چمن میرسد و عید بیابان
جشنی شدہ برپای گل و سایۂ خارے

ہمہ ناز و نیاز می بینے | شوخی و امتیاز می بینے
سوخت دل مغز استخوان مرا | شمع خلوت گداز می بینے
آنکہ آشنا نے گردد | چشم الفت نواز می بینے
در میان سہی قدان خود را | چہ قدر سرفراز می بینے

زانشانی بیگانه کہ میرست

بطوفان اشکی ففغانی آہے
زدامم عدم میکند رم نگاہے
بحق تمنا بجان تماشا

بشارت دہم محشر ازنگاہے
حیا میکند چشم او ازنگاہے
ندارم گناہے ندارم گناہے

چو دست و گریبان تقصیر گردد
من و دامن خجلت عذر خواہی

دفافیہا غیر جذب الوفا ہے
گذشتیم شبہای آدینہ از جام
چہ قاصد کہ تا خانہ میکنم سر
گل تازہ و سرو گلزار رو خند

خوشا حال مجنون خوشا دادی
نصیحت تراشان دیرینہ ہی ہے
دلم صد خبر میرسانہ چہ ہے
خوشا نغمہ بوف خوشا نالہ

بلا می شب جمعہ واگشتہ از سر
خماریم ساقی بدہ می بدہ مے

خویش آئینہ دار خود رائی
بیقراری دل غبار انگیخت
خزدل ما کہ مے تو اند چید
تازہ پروردۂ نیاز عجیم

گریہا خندۂ تماشائی
خاک در دیدۂ شکیبائی
گل راز بہار رسوائی
گریہ شوخی و نالہ رسوائی

بیش ازین بیتو زندگی ستم ست
میروم گرچہ زود می آئی

زبیدردحجت حال اہل دل چہ میپرسی
سراغ آب گوہر از یم ساحل چہ میپرسی

ز دور افتادگی رہ میتوان بردن بکوی او　　غرض ناکم گر بیت گر نیست از منزل چه میپرسی

ز مغز عقل دارد پنبهٔ غفلت بگوش دل　　خراش نالهٔ زنجیر از عاقل چه میپرسی

همین آئینه تاب دیدن رویتوی آرد
حدیث خوبی خود از من بیدل چه میپرسی

اگر در خواب خود را دیده باشی　　چه گلها از دل باچیده باشی

بخود صد پیرهن بالیده باشد　　اگر بر روی گل خندیده باشی

دلم آئینه دار سینه صافیست　　اگر رنجیده رنجیده باشی

اگر حال اسیر خویش دانی
پشیمان از ستم گردیده باشی

دل گشتهٔ آرزو است میگوئی　　بیمغزی حرف پوست میگوئی

غافل دلت از زبان خجلت　　بیفائده دوست دوست میگوئی

وحشت نکشیده سرمه چشمت　　گل محرم رنگ و بوست میگوئی

سجادهٔ گریه می فگندی　　رحمت یم آبروست میگوئی

با دشمن نفس آشتی کن *
فردا چه جواب دوست میگوئی

مخمسات

گر پسند ند بتان دیدهٔ حیرانی را — در ز آئینه کشایند گلستانی را
بی محبت چکنم قالب بیجانی ر اجو — ساز آباد کنند آیا دل ویرانی را
تا دهٔ مهر بتان هیچ مسلمانی را

بسکه پامال ندامت شدم از عقل فضول — گشت گردم ز جنون زاویه پیرای قبول
ای تم رنجه ابر کرمت بحر شمول — بینوائی که دهی اشک مرا حسن قبول
تو که ور ساخته قطره پایانی را

شمع خاموشیم از گرم خطابم مفروز — شعله حیرتم از شرم جوابم مفروز
یعنی از شوخی نیرنگ شرابم مفروز — چهرهٔ لاله رخان بهر عتابم مفروز
بر من آتشکده بند گلستانی را

ای دو عالم بر هیبت چشم و دل حیرانی — خضر در وادی سودای تو سرگردانی
ناتوانم مددی خسته دلم درمانی — تو که تن را سر و سر را ندهی سامانی
سر و سامان که دهد بی سر و سامانی را

ایکه بی حکم عطای تو ز دیوان نجات — نیکند رنه نوشتند ز آتیخه برات
خواهد از خضر سخای تو اسیر آبحیات — آه صفی کیست که توحید تو گوید ہیہات

عدو صفت نبود ہیچ مسلمان را

ایضاً

ساغرکشان ز لعل لبت گفتگو کنند — شاید لطافت سخنت آبرو کنند
نازکدلان ز نکہت ربکت غلو کنند — کنعانیان اگر گل رویت بو کنند

کمتر نسیم گلشن مصر آرزو کنند

از خوشی ہوای چمن دلگشای خم — پیداست عکس باده ز آئینہای خم
بی اختیار گشته خمارم گدای خم — دی روز توبه کردم و امشب بپای خم

آن طاقتم نماند که می در سبو کنند

از جوش گریه میر چراغان الفتم — از داغ اگرچه لاله صحرای وحشتم
آمد بکار سوز و گداز محبتم — عشقم چنان گداخت که موران تربتم

عضوی نیافتند که ناخن فرو کنند

از گریه ام بتان چگل حلقه میزنند — نازکدلان حرگسل حلقه میزنند
از چاره اسیر مخجل حلقه میزنند — غمهای دوست بر در دل حلقه میزنند

شائی بگو که غمکده را رفت و رو کنند

ایضاً

بلبل باغ دلم شوق تو پرواز من ست — عرق جوش گل از شعلهٔ آواز من ست
گرچه کم حوصلگی پیش تو غماز من ست — آنچنانم که فلک گم شدهٔ راز من ست

صیقل موج ہوا خانہ پرانداز من ست

تخم گل در نظر از باغ کسی میکارم
ساده لوحم چه قدر از نفس ہوائی یارم

از گلستان وفا چشم شگفتن دارم
بسکه دل بسته نیاید شدم پندارم

حلقهٔ دام [illegible] گوشهٔ پرواز من ست

گریه در سوختن گشتن من میکوشد
ہر قدر درد بدل خوردن من میکوشد

تلخکامی بتر چیدن من میکوشد
شست بر پرده بنالیدن من میکوشد

حرف آئینه مگوئید که غماز من ست

در ہوای تو غبار ہوس از یادم رفت
جلوه کردی و ہر ملتمس از یادم رفت

یاد زان شد پر طوطی مگس از یادم رفت
تا بخود دیده کشودم نفس از یادم رفت

چه قدر خون شده دل گوش بر آواز من ست

میتوان سیر چمن کرد بانداز دلم
ہوش دیوانه رمیدست ز پرواز دلم

تا ز خندیدن گل نشنوی آواز دلم
میشود حال پری آئینهٔ راز دلم

تا خیال تو درین خانه سخن ساز من ست

قطره دریاست بظاہر ز نسب دست تہیست
نه اسیر از سر و سامان جست دست تہیست

ذره خورشید بصورت ز لقب دست تہیست
ہمت اندیشه ام از علم و ادب دست تہیست

ہر که از خود گذرد شعلهٔ ممتاز من ست

رباعیات

غم کردہ ریاض جان مہ وسال مرا — آئینہ ندارد دل خوشحال مرا
صیاد زبسکہ دوستم میدارد — بستست درآغوش قفس بال مرا

ولہ

عمری در عشق بے سر و پا گشتیم — فارغبال از غم تمنا گشتیم
یک چند بوادی جنون افتادیم — القصہ بہ سعی خویش رسوا گشتیم

ولہ

زاسباب تعلق کم و بیشم ندہی — جز داغ دل و سینہ ریشم ندہی
از منت نوش سفلہ نیشم ندہی — شرمندگی از ہمت خویشم ندہی

ولہ

گردون خشتی ز پایہ رفعت اوست — دریا نمی از ترشح رحمت اوست
خورشید کہ داد چرخ بر سر جایش — پژمردہ گلی ز گلشن قدرت اوست

ولہ

گر عکس لب تو بر مئی ناب افتد
هشیاری را کتان به مهتاب افتد
در دیدهٔ نمناک خیال قد تو
چون سایهٔ سرو یست که در آب افتد

ولہ

شد وقت که می خوری دگر پیشه کنم
دل را فارغ ز ننگ اندیشه کنم
ساقی خونم ز زهد در جوش آمد
برخیز که خون توبه در شیشه کنم

ولہ

ای باده کشان مژده که باز آمد عید
در گلشن امید گل عیش دمید
شد وقت که در مجلس مستان هر صبح
صد طعنه بخورشید زند جام نبید

ولہ

هر ناله که میکنی دوائی داری
هر جا که روی راه بجائی داری
خضر خودی و راه نمائی داری
از حق مگذر عجب خدائی داری

ولہ

دل را نعمت جمال نیرنگی نیست
کس را بتو جز رنگ خانگی نیست
از بهر شکست شیشهٔ خاطر ما
مهر تو با غیار کم از سنگی نیست

ولہ

ای دل چه فسرده غمی پیدا کن
ای غنچه داغ شبنمی پیدا کن
خواهی که به ملک دل سلیمان باشی
از صافی سینه خاتمی پیدا کن

ولہ

ای برده گرو خوی تو از خوی شراب
از عکس رخ تو لاله گون رنگ شراب

تنگ ست زبس دهانت از باده خوری　　بیرون نرود هرگز از و بوی شراب

ولہ

گشت سر کوی بتان منزل من　　حل گشت بہ یمن عشق ہر مشکل من
برغم چه نهم تهمت بیهوده که من　　پیمانهٔ پر بادهٔ حسرت دل من

ولہ

درعشق که قید پای و تنگی نیست　　جز خون دل آب دیده رنگی نیست
ازبسکه نشسته ناوکش بر سر هم　　در سینهٔ ما جای دل تنگی نیست

ولہ

پیوسته خدای را اطاعت می کن　　اوقات شریف صرف طاعت میکن
صاحب آبرو شوی چو خورشید　　با نان جوین خود قناعت می کن

ولہ

یارب دل فارغ و تشنه [illegible] ده　　دستی زگریبان امل کوته ده
یک بار مجرد کن از قید همه　　نزدیک خود از رهی که دانی ره ده

ولہ

از لذت درد آنکه دوائی دارد　　[illegible] چشم بلطف مومیائی دارد
مرهمش باد ازنمک ناسوری　　زخمی که بمرهم آشنائی دارد

ولہ

ما را از عشق همدمی جز غم نیست　　در سینهٔ تنگ ما نفس محرم نیست
از زلف تو باخط تو بهم پیوسته　　اسباب جنون بجز دل ما کم نیست

ولہ

در عشق تو گر کشتۂ شمشیر شوم … بیدردم اگر ز خواهشت سیر شوم

زان آمده در عشق مرا پای بدرد … تا در سر کوی تو زمین گیر شوم

ولہ

در مدرسہ ما درس غلط فهمیدم … از معنی ما نقط فقط فهمیدم

در دعوی عجز ما که خواهد خندید … هر سطر بے راز هر نقط فهمیدم

ولہ

آنم که ز من ناله فلک پیما شد … دوزخ ز شرار سینه ام پیدا شد

از چشم ترم قطرۂ اشکے شب هجر … بر خاک فتاد و نام او دریا شد

ولہ

در کعبۂ وصل او که صد مرحله داشت … ور زو که براه پای سعی آبله داشت

بستیم لب از شکایتش چون دیدیم … کز دست جفاش عمر هم صد گله داشت

ولہ

گرچه دل روشن مرادیدی هست … در بیم نه دانست که امیدی هست

در کلبۂ خویش تا ندیدم رویت … روشن نشد این مرا که خورشیدی هست

ولہ

گر حسن تو اینچنین فزون خواهد شد … کار همه کس عشق جنون خواهد شد

در بحر غمت کشتی صبر صد نوح … مانند حباب سرنگون خواهد شد

ولہ

شوخی از ناز زهر خندی میزد | تیری بر جان مستمندی میزد
چشمش هر چند آشتی می طلبد | ابروش تغافل بلندی میزد

ولہ

میسوزم و دیده غافلست از رازم | می نالم و ناله نشنود آوازم
دیرست که زندانی وحشت نفسم | عمریست که صید قفس پروازم

ولہ

هر چند که سر بسر گناه آوردیم | در سایهٔ رحمت پناه آوردیم
در حشر بامید زلال کرمت | چون نامهٔ خود روی سیاه آوردیم

ولہ

از من شب هجر را مپرسید حساب | دریای غم کدام و آرام و چه خواب
در دل بود آرام حبابی بر موج | در دیده خیال خواب نقشی بر آب

ولہ

آگاهی چیست سیر دنیا کردن | در ملکت وجود رسوا کردن
چون مهر سفر کن که بود کار زنان | از سرمهٔ سایه دیده بینا کردن

ولہ

از فیض خیالت چمن سینه شگفت | از دیدن رویت گل آئینه شگفت
چون صبح لب از خندهٔ جاوید بست | هر گل که زباغ دل بی کینه شگفت

ولہ

میساخت چو صبح لاله گون رنگ هوا | با تو به من داشت نمک جنگ هوا

هر لکهٔ ابری چو غرابم خوانی | در شیشه پری کرده ز هر رنگ هوا

وله

دی روز در آنجا که خشیه نزاد | از تیر و کمان داد دلیری میداد
هر تیر که بر نشانه زد از سر شوق | خم گشت کمان و بوسه بر دست نهاد

وله

در دست تو جلوه کند تیر و کمان | مژگان روزی بچشم خصم از مژگان
یک راست کسی ندیده در زیر سپهر | جز تیر تو کز شست و دلنشین خصمان

وله

از هر نظری بوالهوسی در پیش است | از هر نفسی تیره شبی در پیش است
از هر قدمی بی ادبی در پیش است | با هر املی ورای عجبی در پیش است

وله

آن دیدن را که با تجلی کاریست | گر گل بنظر جلوه در آیینه خاریست
در بزم توام حجاب تنها بس نیست | هر پرتو شمع سایهٔ دیواریست

وله

در شهر بغیر دل دانا پوچ است | سرمایهٔ بحر و گنج دریا پوچ است
گر بازی بخت گنجها می پرسی | اول ز حباب دست دریا پوچ است

وله

در ظاهر اگر دست نظر کوتاه است | دل را همه جا با تو بهم راه است
از روز و شبم وصل تو خاطر خواه است | خورشید گواه است و سحر آگاه است

وله

ده دیده از دولت خبر می گیرم
دوری چه شد اینکه در برت می گیرم
عکس تو بمن رو کشد از جذبه عشق
آئینه اگر برابرت می گیرم

وله

خواهی نشوی بجنگ هر سفله اسیر
صیاد ملال را نگردی نخچیر
مانند کمان بگوشه سر می بر
از خانه قدم منه به بیرون چون تیر

وله

ای دل در عهد عشقبازی تا چند
وی خون شده لاف بی نیازی تا چند
بودن هدف تیر ملامت تا چند
بیچاره بخون خویش بازی تا چند

وله

ای سوخته عشق تو جان آتش
وی گرم ز شکوه زبان آتش
هر کس که بدید خال بر روی تو گفت
هندوست نشسته در میان آتش

وله

افغان که ز دل برآ سوز آوردیم
نی ناوک آه سینه سوز آوردیم
بیهوده چو آفتاب و مه زیر سپهر
روزی به شب و شبی بروز آوردیم

وله

مخمور می گزاف می باید بود
لبریز شکست لاف می باید بود
چون آب که در لعل و سفالست عزیز
با هر بد و نیک صاف می باید بود

وله

بلبل منید بباغ گردیدن تو   از دل ساز و حلال گلچیدن تو
گردید ز بسکه محو خندیدن تو   آئینه نمک زار شد از دیدن تو

ولہ

اشکم شده کاروان این کهنه رباط   با جوهری چیده به ویرانه بساط
ے بلبل تو خست که از شوق بهار   در بیضه ز شیشه می زند بال نشاط

ولہ

گشتیم بجوان شاعری صبح دوچار   هر نکته ز رنگینی طبعش گلزار
خندید چو پرسیدم از و شهر و دیار   گفتم که تخلص شما گفت بهار

ولہ

ای ذات و صفات تو مبرا ز عیوب   یک نام ز اسمای تو علام غیوب
رحم آر که عمر و طاقتم رفت بباد   نه نوح بود نام مرا نه ایوب

ولہ

دانی ز چه یک نام حق آمد غفار   یعنی که به مجرمان عاصی رحم آر
گر جاهلے از جهل نکرد ے گنهے   پس عفو همیشه مے نشستی بیکار

ولہ

شد باغ ز شمع گل رعنا روشن   و ز مشعل لاله گشت صحرا روشن
از پرتو روے آتشین رخساری   گردیده چراغ دیدهٔ ما روشن

ولہ

قزوین که بود گرد و غبارش سرگین   پیوسته کنند تا نثارش سرگین

چون کوزه بپا کاه دهد تر و بیے سوزنده چو شمع بر فرازش پیرہن

ولہ

دل را عشق ست زینت کاشانه بے سبزه گل باغ و بہار افسانه
دامے بی صید و پوستی بے مغز ست صحرا که ندارد نمک دیوانه

ولہ

گر دل بصفا دہی خبرے باید گر دیده بآئینه نظرے باید
گر آه اگر ناله اثرے باید ہر شور ترا شور و گرمے باید

ولہ

آئینه پرست سایه آن کویم دیوانه آن شعبده آبرویم
فارغ ز دو کے ہر دو عالم شده ام تا درد تو گشته است ہم پہلویم

ولہ

پیوسته ز ہجران جگرم میسوزد آتش بدرون مجمرم می سوزد
از کثرت اشک ہمچو قلیان شب و روز در آبم و آتش بسرم مے سوزد

ولہ

شاہا بادا از خطر ایمن سفرت توفیق رفیق باد چاکر ظفرت
اقبال روان ہمچو غلامان از پیش دولت چو دعاے من دوان برا ثرت

ولہ

صاحب دردے بحال در دم نرسد دل سوخته با آه سرد دم نرسد
آواره چنان شدم که در راه طلب گمنامی من بگرد گردم نرسد

ولہ

جبرئیل کہ برگزیدۂ لطف خداست	بلبل صفت از مدح علی نغمہ سراست
دانی ز چہ رو سہ حرف آمد نامش	یعنی کہ چہار یار ہنگامۂ ماست

ولہ

ازبسکہ دلم ز آتش ہجران سوزد	سررشتۂ کفر و دین و ایمان سوزد
میسوزم و حال من بکس روشن نیست	چون شمع کہ در مجلس کوران سوزد

ولہ

از ماست کہ چشم بی نیازی تیرست	بینائی را غبار من اکسیرست
یک لحظہ نبودہ ایم بے قید جنون	روز و شب ما دو حلقہ زنجیرست

ولہ

دل قبلہ ازطرف کلاہے دارد	جان تبکدۂ سجدہ پناہے دارد
عیدست بدیوانہ مبارک باشد	قربان نگاہ از سر راہے دارد

ولہ

باگریۂ من وسعت صحرا شوخست	روز محشر مگر تماشا شوخست
دارد صدفے گوہر و آنہم نایاب	این دستہ کلید منج دریا شوخست

ولہ

حرص آتش دیگرست سرتاپایش	گر ز آب گہر ست سرتاپایش
گرداب کہ فرزند رشید دریاست	خمیازۂ گوہرست سرتاپایش

ولہ

صحرا که باین آب و علف می پیچد / دریا که باین شورش کف می پیچد
یکدل ز خیال غرضے خالی نیست / گرداب هم از رشک صدف می پیچد

ولہ

مجلس ز می دوساله گردد روشن / چشم طرب از پیاله گردد روشن
پژمرده بود گلے قدح بے می ناب / از آب چراغ لاله گردد روشن

ولہ

در وادی غربت که بمن زنده نیست / هر خار بیابان مژه گریانیست
هر موج سراب زنده رود نظر است / هر نقش پیم سواد شهرستانیست

ولہ

شب گر ز قدمت کلبهٔ من روشن بود / شب بود بدیگران و روز من بود
از پرتو خورشید وصالت تا صبح / مهتاب غبار خاطر روزن بود

ولہ

ای دیده چو بید روز حالم غافل / بر گردن او چه بسته مهر ز دل
بر سر دہمت جا اگر انصاف دہی / در گردن حق که دید دست باطل

ولہ

شوخی که نظر ز آشنائی پوشد / از سر تا پا حسن خدائی پوشد
از خون که رنگ کربلا خواهد ریخت / شد مست و قبای کربلائی پوشد

ولہ

دارم جانے که ناوک غم [illegible] / در سینه دل [illegible] راصد سنے

بچشمے روشن گریه بابر آموزی — آهے که بسوزد آسمان را تیغے

ولہ

ازکوے تو ای نگار زاری بردیم — آشفته دلی و بیقراری بردیم
ای مایهٔ شادمانی آخر زورت — رفتیم و غمت بیادگاری بردیم

ولہ

از گرمی سینه ام نفس میسوزد — بر ناله من دل جرس میسوزد
در دام محبت منم آن مرغ اسیر — کز شعلهٔ آه من قفس میسوزد

ولہ

چون یادی از آن چشم فسون ساز کنم — میزیبد اگر دعوی اعجاز کنم
وقتست که از نگاه گرم ساقی — چون نشه ببال باده پرواز کنم

ولہ

ای نیش بدل زن فلک سفله نواز — وی شیشهٔ عشرت شکن شعبده باز
ای مدت جودت چو ازل دیر انجام — ای نوبت مهرت چو ابد دور دراز

ولہ

گردم گل سودائی که خواهد گردید — آهم صدف غمهای که خواهد گردید
در رشته کشم گوهر اشک از مژگان — تسبیح تمنای که خواهد گردید

ولہ

در هجر ز بسکه چشم من مے گرید — هر کس بینم در انجمن میگرید
خورشید ز بس دلش بمن میسوزد — افلاک بحال زار من میگرید

متفرقات

عقد گوهر چون صدف در آستین واریم ما — خونبهای خویش در زیر نگین داریم ما

از غبار ما فلک تعمیر زندان می کند — در دو عالم خاطر اندوهگین داریم ما

با دل دیوانه خود مصلحتها دیده ایم — خنده بر لب جان بکف چین بر جبین داریم ما

وله

بسکه دارد دل تو گل بر هوا — میزند عمداً تف قل بر هوا

زاهد از باده اگر سازد وضو — افگند سجاده چون گل بر هوا

وله

صبح بیدار ندارد نظر پاک مرا — آب در سیر کند دیده نمناک مرا

راز او خجلت رسوائی محشر نکشد — نتوان جست بصحرای غم خاک مرا

اعتقادش بتو صافست چراغش روشن — شعله محراب عما کرده دل چاک مرا

وله

ز سبزه قدر بهار و خزان شود پیدا — ز خار و گل هنر باغبان شود پیدا

کسیکه زهر نخورده است شهد نشناسد — ز دشمنان هنر دوستان شود پیدا

ولہ

بهار تنگدلی سبز کرد حاصل ما — عبیر غنچه غبار خرابه دل ما
دمید دانه دود رنگنای خوشه خرمن — بغیر عقده چه دید از گشاد محفل ما
بیاد روی تو ورد آتشیم همچو اسیر — دل گداخته ما چراغ محفل ما

ولہ

اشک من پرورده گلزار سر کوی ترا — جوش بلبل از حیا باید گل بوی ترا
آرمیدن در دل عاشق عبادت میکند — کرده محراب تسلی یاد ابروی ترا

ولہ

چه داد شکر دهد شوقم آرزوی ترا — طواف اگر نکند قبله گاه کوی ترا
بهار عنبر خاکسترم سفیده صبح — طراوت شب من کرده عشق کوی ترا

ولہ

رخصت طوفان دهم گر اشک عالمگیر را — کم کند چون موج دریا رشته تدبیر را
دل که بی آهسته نخچیر از نظر افگند نیش — بر میان بهر چه بندم ترکش بی تیر را

ولہ

جنون که کرد بدیوانگی مثل ما را — گل همیشه بهارست عندلیب ما را
کسیکه در پی نکهت بدنمی بیند — بماند باد دیگری عجز خود جدل ما را
همین بس است که در خاطر جفا باشم — چه شد که چشم تو کم میکند محل ما را

ولہ

دل اقلیمی ز خود نمائیها — جان مرحله برهنه پائیها

بسیار ز جانب وفا کیشان — شرمنده شدم ز آشنائیها
از بخت سیه امیدها دارم — در تاریکیهاست روشنائیها

ولہ

صبح شد ساقی بده جام می دیرینه را — تا برافروزیم زین آتش چراغ ر...
فصل گل تا از لب ساغر بگیرم کام دل — از میان بهفته بیرون کش ...

ولہ

ز عندلیب چه پرسی نشان خانهٔ ما — که بی خبر ده صبا هم ز آشیانهٔ ما
بهار رفت نچیدیم جز گل حسرت — ز آب گریه گل سبز گشت دانهٔ ما

ولہ

در محبت از جنون امداد میخواهیم ما — دام داریم از خدا صیادمی خواهیم
در تمنای تو تا زصد گلستان میکشیم — خنده از گل جلوه از شمشادمی خوا...
گرچه از چشمش نگاه شوخ هم در آتش است — التفاتی هرچه یادا یادمی خو...
ز نگاهی منصب آتش پرستی یافتیم — ای گرفتاران مبارکبادی خواهیم

ولہ

با آفتاب برابر مساز یار مرا — که همنشین خزان میکنی بهار مرا
بخاک رهگذرت جا گرفته ام که نسیم — بدامن تو رساند مگر غبار مرا

ولہ

مگذر از بقعه که بتخانه لافست آنجا — رو بمیخانه که جوش دل صافست...
زهد در مجلس جهال حصار خطر است — توبه بشکن که می صاف مصافست...

بیا که فال جنون کرده‌ایم جنگ ترا | بنرخ گوهر دانه می‌خرید سنگ ترا
نشان رست چرا از دلم نمی‌پرسی | که دیده است بچشم نشان خدنگ ترا

ولہ

دلیل بادیه دیوانگی بس است مرا | همین نشانهٔ فرزانگی بس است مرا
ز خویشتن بدیار جنون گریزانم | که آشنائی بیگانگی بس است مرا
کجاست غم که کشد رخت من بکوی جنون | بعقل نسبت همخانگی بس است مرا

ولہ

الفت نمیگسلد بکس دل ز دیده‌ها | گلچین نمیشود ز راحت گزیده‌ها
ممنون خصم غالب خویشم که خضر اوست | پای کم است کام بمنزل رسیده‌ها

ولہ

ای نگاهت از شوخی محشر تغافلها | عارضت ز تاب خانه سوز بلبلها
دیده حیرتستان شد بند یا لاله خیابان | سینه سنبلستان شد وقف لب ز دو کاکلها

ولہ

کرده‌ام مرغ سبکروحی امید و بیم را | اضطرابم در بغل دارد گل تسلیم را
شوخی پروانه او بال گرفتاری خوشست | میکنم در کنج عزلت سیر هفت اقلیم را

ولہ

رام اطاعتیم کشاکش کمند ما | عجیده دلیم و گردن تسلیم بند ما
گلدسته بند شعله و دستار گشته‌ایم | دارد سپند غنچه در آتش گزند ما
دلبستگی بالفت جاوید داده‌ایم | عمر دراز خضر محبت کمند ما

خویش بہانہ جو ذنگہ تشنہ التفات
تا کام آرزو دل مشکل پسند ما

ولہ

عہد تمکین با دل دیوانہ بستن کار ما
خاطر خود را ز ہر اندیشہ خستن کار ما

ہر نفس بست و کشادی ہست در دام خیال
کار دل افتادن و در دام جستن کار ما

گل اگر در پیرہن باشد جنون را نشتر است
نیست خار حرف در خاطر شکستن کار ما

ولہ

اگر دانم کہ عشقت گرمتر خواہد تب خود را
لنازم آشنای استجابت یارب خود را

دو عالم مطلب از یاد دو عالم میرود خود را
اگر آرم بیاد خویش ترک مطلب خود را

زہر صبح دلم خورشید عالمتاب میتابد
بدست تیرہ روزی دادہ ام تا کوکب خود را

ولہ

کردہ لبریز مے جام مرا
دیدۂ فال سر انجام مرا

میرود از خاطر تو انتظار
گر نویسے بر زبان نام مرا

ولہ

دہقان کہ ز مایش خرد حاصل ما را
از شبنم و گل ساختہ آب و گل ما را

در قافلۂ گریہ مستانہ ما ہست
خضرے کہ بجائی برساند دل ما را

ولہ

بدل درزد و نگاہت سینہا را
بگل گیرد درخشت آئینہا را

بہار سینہ صافی بخزان تر
ز گل رو بد غبار کینہا را

بیاز اہد کہ مست سجدہ یابے
بپاے خم شبے آدینہا را

اسیر دور گردم مے توانم — کہ نا محرم کنم دیر بہار را

ولہ

خوش بہاریست قدح نوشیہا — بوی گل نشۂ بیہوشیہا
گریہ کے حیرت فرصت میداد — مے شمر دم تبو خاموشیہا
لب کشود از سخن از یادم رفت — چہ بہشتی ست فراموشیہا
چقدر درد دل از یادم رفت — حاصلے داشت فراموشیہا

ولہ

زلف ساقی گر نبند از دگرہ از کارہا — سبحہ گردد شمار زہد از زنارہا
برگ باغ بے ثمر آئینہ آئینہ شد — شہپر طوطی شود خار سر دیوارہا

ولہ

گر دفتادگی شدہ بال ہمای ما — منت نمینک شد زکسے مدعای ما
با جا کہلاے سینہ بحشر نمیکشم — تا رنگ و بوی گل نشود خونبہای ما
حیرت ندیدۂ گل گلزار وحشت است — اے غافل از نگاہ تغافل نمای ما

ولہ

گر بہا فاش شود معنے نادانی ما — وحشت را بجر کنند اشک پشیمانی ما

ولہ

مبتلۂ عالم میخانہ خم ابروہا — گردش نرگس مستانہ رم آہوہا
سیر گلشن کن اگر تشنۂ دیدار خودی — آب در چشمۂ آئینہ رود در جوہا
جملہ آوارۂ شوقند چہ خورشید وچہ ماہ — سودہ در راہ تو پاے ہمہ تازانوہا

دعوی این بس کہ زگوشش ہمہ تن گوش شده ایم
حلقه در گوش کمان توخم ابروها

ولہ

سینه صافیم ہم عاقل و دیوانه ما
زہد و مستی و حیا بند ز پیمانه ما

خشت این میکده نقشی ز خرابی دارد
جلوه سیل غباریست ز ویرانه ما

از خیال لب لعل تو بشو آمده ایم
خنده گل نمک گریه مستانه ما

ولہ

اضطراب دل من گفت آمد بہاے ترا
بیخودی ہم کرد سرگوشی نہاے ترا

شعله گر صد رنگ افروز دہجان افسرده است
وقت مستی دیده ام افروختنہای ترا

ولہ

دن دانسته گستاخ تماشا میکند مارا
کہ میداند حجاب عشق رسوا میکند مارا

ذوق بیخودی با بوی گل عزم سفر دارم
نیاید گر بہار از پے کہ پیدا میکند مارا

دل زیر بار غم نباشد ہم رسوائیست
سبکروحی خجل از کوه و صحرا میکند مارا

ولہ

لے آشنا کن ساقی بیگانه مارا
کہ میداند حجاب عشق رسوا میکند مارا

زبیدردی آمد در فغان سودای عشق تو
کہ در زنجیر خاموشی کند دیوانه مارا

حدیث درد عشق ما بنام دیگران گویند
باین تقریب شاید بشنود افسانه مارا

ولہ

بعالمی ندہم ذوق می پرستی را
شکسته دل نکنم گریه ہاے مستی را

بکوی عشق ز بس صاحب اعتبار شدیم
بما سپرد غم اسباب تنگدستی را

وله

گشته سودائی غمش هم درد هم درمان مرا | بیشتر او د آب خضر از آتش نهان مرا
ساخت اول حلقهٔ زنجیرم از چشم غزال | چون بصحرا برد سودائی تو از زندان مرا
زد فلک از اخترم بر سر گل سرگشتگی | بسکه دید از گردش چشم تو سرگردان مرا

وله

مکن در بزم روشن وصف آن شیرین شمایل را | که رشک آتش زند در رشتهٔ جان شمع محفل را
شهید سرخروئی بزم سربازی تواند شد | که طوق گردن تسلیم سازد زخم قاتل را
مکش از صورت صحبت پرستان دامن الفت | خریداری مجو بهتر ز حسن آئینهٔ دل را

وله

ز پرده های خموشی شنو فغان مرا | بغیر غنچه نفهمد کسی زبان مرا
نمیشود نفسی غافل از دلم صیاد | قفس بزیر نگین دارد آشیان مرا

وله

در محبت از جنون ارشاد میخواهیم ما | دام داریم از خدا صیاد میخواهیم ما
در تمنای تو ناز صد گلستان میکشیم | خنده از گل جلوه از شمشاد میخواهیم ما

وله

[illegible]من و بزمی که تا مژگان نرسد خواب آنجا | شود آرام می ساغر سیماب آنجا
[illegible]ندلیب چمنی گشته دلم کز نم اشک | شعله داغ بود لالهٔ سیراب آنجا
[illegible]نده غرهٔ بحری که ز اعجاز خطر | زلف معشوق بود پیچش گرداب آنجا
[illegible] | تشنهٔ خون نمک گشته سفید آب آنجا

ولہ

نسیم بی‌نیازی کرده تا روشن چراغم را — هوای ناامیدی برده از سر گشت باغم را
ز گلشن سیر بی اختیار رم دشت پایی — پریشان کرده زلف سایهٔ سرو دماغم را

ولہ

با شکوه همزبان نبود گفتگوی ما — پیچیده همچو گریه نفس در گلوی ما
با آبروی خویش بعالم نمیرسیم — بیهوده گریه ریخت بخاک آبروی ما
ما را ولیلی بادیه سرگشتگی بس است — منت ز خضر هم نکشد آبروی ما
ایدل غمین مباش که در وادی طلب — آوارگی دواسبه کند جستجوی ما

ولہ

نظاره خطش ز هوش میبرد ما را — بسیر باغ بناگوش می برد ما را
چه او جبا که گر رفتیم تا غبار شدیم — نسیم کوی تو بر دوش می برد ما را

ولہ

شد فزون بی غم شکست خاطر دلگیر ما — کو خرابی تا کند بار دگر تعمیر ما
در بیابان جنون خضر هم گر سودای عشق — موج آب زندگی شد حلقهٔ زنجیر ما

ولہ

کردم از غیر خیال دوست خالی سینه را — از غبار آرزو شستم دل بی کینه را
آسمان را دل ز رشک عشرتم خالی نشد — تا زند بر شیشه ام سنگ شب آدینه را

ولہ

ز بی سرانگی دادم سرانجام سر خود را — بدست صد شکست دل سپردم ساغر...

چنان بی سیر چمن شد داغ گرفتاری فراموشم | که هرگز از قفس نشناختم بال و پر خود را

ولہ

بهرجا پاس عشق خاموشی نقشه و ساز ما | پر بلند افتاده بود این پردهٔ آواز ما
آنقدر وسعت ندارد زود رسوا می‌شود | آسمان را نیست تاب شوخی پرواز ما

ولہ

بی رخت شکوه ز بخت سیهی نیست مرا | لاف طاقت زده‌ام کم گنهی نیست مرا
دیده گر جلوه‌گهی گلشن امید شود | همچو نرگس سر و برگ نگهی نیست مرا
حلقهٔ دام درین سلسله محراب دعاست | ورنه در هر دو جهان سجده‌گهی نیست مرا
میشود سوز دلم طعنه به آرام سپند | به از آتشکده آرام‌گهی نیست مرا

ولہ

از بسکه غمت گداخت ما را | نتوان که ز پا شناخت ما را
صد زخم جگر گداز خوردیم | لعلش نمکین نواخت ما را

ولہ

صبح بیدار نه سازد نظر پاک مرا | آب در شیر کند دیدهٔ نمناک مرا
راز او خجلت رسوائی محشر بکشد | نتوان جست بصحرای عدم خاک مرا

ولہ

منکه گشتم خاک بی پروای افلاکم چرا | منکه کردم ترک سر از درد سر باکم چه
رشک دل با دیده‌ام از اختلاط غیرتست | کس چه میداند که در بزم تو نمناکم چرا

ولہ

عارضت گلدسته باغ نظر داریم ما ‌‌ ‌‌ انتظار از پیشتر از پیشتر داریم ما
بی تماشای رخت گلدسته بند حیرتم ‌‌ ‌‌ جان بلبل خون در رنگ گل ز نظر داریم ما
مجمع مختصر را نمک سود جراحت میکنم ‌‌ ‌‌ با دو باشد یکدو حرف مختصر داریم ما

وله

گر بار در دل ست عبث آرزو چرا ‌‌ ‌‌ گر دیده محو اوست دگر جستجو چرا
ساقی پرست میکدهٔ دل ز بحر غم ‌‌ ‌‌ الفت بکار شیشه و جام و سبو چرا
در دوستی شکستن دل زینت دل است ‌‌ ‌‌ بیند و زخم دل ما از گل رفو چرا

وله

عکس مهتاب کشیده است پریخانه در آب ‌‌ ‌‌ شده از موج عیان محشر دیوانه در آب
گر خیال تو چراغ دل گوهر گردد ‌‌ ‌‌ خیزد از موج شرار پر پروانه در آب
خانه پرداخته مجنون غم سیلابش نیست ‌‌ ‌‌ کشتی اوست سبکباری ویرانه در آب

وله

بسکه دارد سپهر چشمی گلشن مهتاب ‌‌ ‌‌ گرد برخاک سر کوی تو مسکن مهتاب
شب رخ [illegible] سوخته است ‌‌ ‌‌ گذشته است بجا گستر گلشن مهتاب
هر گل روی زمین آئینه دار دگر است ‌‌ ‌‌ برگ گل کرد ز عکس تو بدامن مهتاب

وله

مست نازی نتوان گفت که ما را دریاب ‌‌ ‌‌ سوی خود بین و دل اهل وفا را دریاب
آه سرد از تو چه پنهان نفسی خسته است ‌‌ ‌‌ یکره آن شعلهٔ خورشید نما را دریاب
این خطا نیست که از رشحهٔ گل سر سبز است ‌‌ ‌‌ تا بکف آئینه داری دل ما را دریاب

هر نسیمی که ورق نامهٔ فارغ بالیست ـــ خار صحرای جنون باش و هوا را دریاب

ولہ

می پرستی میدهد یادم نوای عندلیب ـــ قلقل میناست در گوشم صدای عندلیب
یاد او در خاطرم گل سینه گلزار وفا ـــ بیقراریهای دل پروازهای عندلیب
عشق با معشوق یاران مصاحب کافرست ـــ آشنای گل نگردد آشنای عندلیب
پرتو خورشید گل از خواب بیدارش کند ـــ کاش من یک صبح می بودم بجای عندلیب

ولہ

چراغم روشنست از روی آتشپاره امشب ـــ بزعم دیده از دل می کنم نظاره امشب

ولہ

بیقراریهای عشق آئینه دار خوبی دوست ـــ همچو گل می خندد از سیمای عاشق روی دوست
دیده بر روی شگفتن همچو گل وا میکند ـــ کاش دل هم یک گره میبود از ابروی دوست
روز روشن از پر پروانه می سازد چراغ ـــ گر نباشد غیرت عاشق نقاب روی دوست
شوخی جوهر ندارد خواب در شمشیر ناز ـــ مینماید راز عاشق از خم ابروی دوست

ولہ

شهید دوستی گشتن فن ماست ـــ هر کس دوست گشتن دشمن ماست
دلیرت در جفا جرمی که کرده است ـــ تو خون میریزی و در گردن ماست

ولہ

محفلی که تماشاخانهٔ حیرت دل منست ـــ خنده دندان نمای [illegible] محبت دل منست
صید نگاه گرم ز دام رمیده کیست ـــ آئینه دار وحشت الفت دل منست

ولہ

دل براحت ندهم پاس محبت اینست — مژه برهم نزنم خواب فراغت اینست
سینه صاف ست غباری که نداریم بجماعت — اثر ساده دلیهای عداوت اینست

ولہ

هوا را سرفرازی میدهد نخل خرامانت — تذرو شان شود در کوه زمین از موج جولانت
زحیرت سرگرانی کم نگه را ما چه میدانی — که نرگس دوان کند باغ نگه را چشم خندانت

ولہ

منزل آوارگی نام و نشان ما نداشت — ذره تا خورشید مغز استخوان ما نداشت
تا ستون چه ساخت بازوی آن می طلسم شکست — ناتوانیهای دل زور کمان ما نداشت

ولہ

حال دل را تنم از ضعف زبان گویا ست — راز آتش ز جگر تشنگی خس پیداست
تنم از ضعف غباری که نیاید بنظر — جلوت هستیم از آئینهٔ دل برجاست

ولہ

گل خانه زاد خاک رهٔ انتظار کیست — پرواز عندلیب بال غبار کیست
خورشید زر خریدهٔ دیده چراغ من — تمام زمین عشق کم از روزگار کیست

ولہ

تماشای تو سیر گل و گلشن ستم ست — ناتوان رفت بقربانی مردن ستم ست
بر دل ما که زخون گرمی یاران شکند — آتش افروختن کینهٔ دشمن ستم ست

ولہ

یکبیست صید تغافل اگر نمیدانی — با متحان نظری کن شکار بسیارست

وله

هر طرف فتنه از گرد سواری برخاست — مژده ای دیده که از دور غباری برخاست

تو بتجویز یزی و من از پی تسلیم شدن — هر کرا دست و دلی بود بکاری برخاست

وله

سر نوشتم چون تمنا چین ابروی کسیست — باز گشتم چون تماشا با گل روی کسیست

در محبت دل بحرف آشنائی بسته ام — حلقهٔ زنجیر ما دیوانگان بوی کسیست

وله

چرائی سرگران تقصیر ما چیست — بکس در آتش افگن مدعا چیست

گذشت از یک تغافل روزگارم — نمیدانم نگاه آشنا چیست

وله

نقل بزم ما حدیثی زان لب شیرین خوشست — جلوهٔ برگ گلی در دامن گلچین خوشست

بلبل و قمری نیم چشمم به گل یا سرو نیست — از تماشای بهارم جلوهٔ رنگین خوشست

وله

خط او دام هوش گردیدست — لاله ریحان فروش گردیدست

از نگاه فسردهٔ زاهد — شعله سنجاب پوش گردیدست

وله

نواهای بی اثر تاثیر فریاد نیست — بیزبانی گلستان خاطر شاد نیست

حلقهٔ دامش شم از چشم غزالان میکند — شرم لیلی سخت دامنگیر صیاد نیست

وله

خسته جور تو با ناله و افغان نه نشست — بستهٔ زلف تو یک لحظه پریشان نه نشست

غنچه بی یاد لبت بر رخ بلبل نه شگفت — لاله بی داغ وفایت بگلستان نشگفت

وله

تا همتم براه طلب پا نهاده است — پا بر سر هزار تمنا نهاده است

مجنون ندیده بالش راحت بخواب هم — گاهی سری بدامن صحرا نهاده است

وله

آنکه برات چمن برگل و سنبل نوشت — چون بدل ما رسید حرف تغافل نوشت

سبزه خط چون دمید از رخ او نوبهار — نسخهٔ دیوانگی بر ورق گل نوشت

وله

دارم نظر برگ گل از تربت مجنون — شادابم از تربیت شبنم فیض ست

در کعبهٔ دل گفت و شنو راه ندارد — کی گوش و زبان همسفر و محرم فیض ست

وله

شوق روزی که پی خاک گریبان میگشت — عمرها بود که مجنون تو عریان میگشت

یاد معماری مجنون که ز خاکستر دل — رنگ هر خانه که میریخت بیابان میگشت

وله

دلی دارم که هیچش یاد غم نیست — ز بس مشغول غمهای نمایانست

ز فیض عشق شیرین کوهکن را — شرار تیشه گنج خسروانیست

طلب کرد دست جانان از من امروز — خدنگ آهن کمان ابرو نشانیست

اسیر عشق از پرسش جانان — کجا یارای حرف همزبانیست

ولہ

ببالد دیدہ حیرانی پناہ است — بناز د دل محبت دستگاہ است
باین چگانگی الفت شعار است — باین شیر افگنی آہو نگاہ است
چہ قربانہای گلگون پوش دارد — سر کوی محبت عیدگاہ است

ولہ

عقل از دیوانگی ارشاد می باید گرفت — سبق تکلف شرحے را یاد می باید گرفت
قاتلے دارد کہ نامش را نمی دانم ہنوز — بیدماغی از دل ما یاد می باید گرفت

ولہ

امشب از پرتو روی تو گلستان اینجاست — از مدد باہمت دست و گریبان اینجاست
ہر کجا بستہ آن زلف چو زنجیر دیدم — گفت سر حلقۂ زنار پرستان اینجاست
دل طلبگار نفس بود کہ ناگہ خاکش — خضر رہ شد کہ لب چشمۂ حیوان اینجاست

ولہ

طراوت چمن از خون دل فشانیہاست — بہار عشرت ایام دل جوانیہاست
زبان فہم ندانی چہ میتوان گفتن — بہوش باش کہ در پردہ ہمزبانیہاست

ولہ

در آتش عشق تو خریدار نخست است — امید سود ائیو ناکام نخست است
مجنون جدا در طلب کعبۂ مقصود — انجام بیابان فنا گام نخست است
از لب نگہ گرم فنا دیدہ آتش — آئینہ بیہوشی ما جام نخست است

رخسار جانسوز تو در بزم تجلے | شمعیست کہ پروانہ او شام شکست

ولہ

توبہ کردم آسمان میخانہ ساخت | از شکست شیشہ ام پیمانہ ساخت
شمع را ہمدرد بلبل کرد عشق | برگ گل چیدہ پر پروانہ ساخت
میتوان از صید وحشی ساقیان | دامگاہ گریہ مستانہ ساخت

ولہ

دل بیدرد زافسردن حالش پیداست | صید آزاد ز نقش پر و بالش پیداست
گہر پاک چہ غم دارد از آسیب زوال | لعل اگر خاک شود آب زلالش پیداست
خس نقاب آمدہ آتشکدہ خلوتکدہ راز | ہر کجا میروم از سینہ خیالش پیداست
ہمچو آئینہ کہ در سنگ عیانست اسیر | از شب تیرہ من صبح وصالش پیداست

ولہ

بعد ازین در بزم او دانستہ آہی لازمست | تا کند اندیشہ قتلم گناہی لازمست
گرچہ استغناست ناحق کشتگان را خونبہا | چشم خوبان را نگاہ عذرخواہی لازمست

ولہ

پاس ادب یاد تو بسیار ضرور است | پرہیز نگاہ از در و دیوار ضرور است
عشق آفت و من مست و جنون عربدہ جو | در مشرب رسوائیم اظہار ضرور است

ولہ

ہر کس کہ از خیال نگاہ تو دور نیست | گر حور آیدش بنظر بے قصور نیست
داد دل از نہفتن راز تو ان گرفت | در کار عشق نالہ و آہی ضرور نیست

وله

درد و دوا فروش طبیب دل من است — بیتابی سمند شکیب دل من است
هر کس بقدر حوصلهٔ خویش می برد — کیفیت نگاه نصیب دل من است

وله

خط یار اگرچه سبز و نگه ستمگرش هست — چه غم خمار دارد می ناز در سرش هست
بکدام جان بهار و بکدام سر بخشد — چه کند کسی بکدل که هزار دلبرش هست

وله

سجدهٔ غفلت من قبله نما ساخته است — کار ناساخته ام را چو خدا ساخته است
در هم از پیچ و خم طرهٔ امید مباش — ای خوش آن کار که دشوار نما ساخته است
محو تردستی استاد ازل میگردی — گر بدانی که درین پرده چها ساخته است
بدل هیچکسی کار نداریم اسیر — دل ما از گل تسلیم و رضا ساخته است

وله

صفحهٔ افلاک سر لوح کتاب غفلت است — نسخهٔ ایام طومار حساب غفلت است
میتوان گلهای رنگین چید از بزم جهان — ذره تا خورشید سرمست شراب غفلت است

وله

مژدهٔ عمر چو بوی بهار آمده است — نمک مجلس مستان بکار آمده است
نشئهٔ فیض صبوحی زدگان بوی گلست — گرد جولان کسی صبح شکار آمده است
طره آمیخته با عقد گهر بر دوش — گلبن حلقهٔ زنجیر ببار آمده است

وله

بزم خاموشیست مطرب را نوای دیگرست | حسن بیهوشیست تماشا را صفای دیگرست

پرده بیگانگی آیینه دار صورتست | هر که نشناسی بمعنی آشنای دیگرست

ولہ

گلی که رنگ فروشد بشعله‌ی نوشیست | می که حوصله بخشد به شیشه بیهوشیست

ز چهره مه و خورشید میتوان فهمید | چنان سخن تیغ زبان خاموشیست

ولہ

تا عارض نسرین تو زینت گل باغست | بس بلبل دلسوخته گرد تو داغست

جان نیست دریغ از تو اگر بر سر لطفی | سر بازی پروانه ز گرمی چراغست

ولہ

تماشاگاه دل چشم سیاهست | که هر زخم نگاهش عیدگاهست

ز جرم بی زبانی بر تن من | سر هر مو زبان عذرخواهست

ولہ

سیر باغ او خیال خاطر شاد خودست | صیدگاهش سایه سرو چمن زاد خودست

سرنوشتم آتشی در شان خوبیهای اوست | خاطرم جمع ست اگر گاهی مرا یاد خودست

ولہ

ناله در بزم دل سوخته ام ساز آموختست | بیخودی از نفسم شوخی پرواز آموختست

نگند نکته در آغوش گل جیب سمن | جلوه دید غبارم چقدر ناز آموختست

ولہ

جلوه حسن تو بس در صورت و معنی گرفت | میتوان از گرد مجنون دامن لیلی گرفت

پرتو آیینه دارد حلقهٔ دام وفا	گریه با عالمی از فیض یکرنگی گرفت
هر کجا گیر و مروت دامنت خونم بریز	میتوان از کشتنم اکسیر بیرحمی گرفت
قطره تا موج محیط بی نیازی گوهرست	میتوان سامانی از هر پاره کشتی گرفت

ولہ

در شب آدینه بزم حال می باید گرفت	صبح شنبه جام مالامال می باید گرفت
نوبهاری میرسد خوش جلوه ده طاوس ست	می پرستان عید استقبال می باید گرفت
که برای دوستان گاهی برای دشمنان	هرچه آید بر زبانها فال می باید گرفت

ولہ

فیض نومیدی از امید مروت بیش ست	عجز ناکامی ز اندازهٔ حسرت بیش ست
شوخی می بر رسوائی مستان دارد	هر کرا حوصله بیش ست خجالت بیش ست
هرچه ننوشته ام از کوتهی مضمون پرس	شکوهٔ عجز ز طومار شکایت بیش ست
جرم ناکرده ما را به ستم می بخشید	گل این باغ ز دامان شفاعت بیش ست

ولہ

چون گل آشفته و چون شعله سوار آمده است	صبح رونقش ز شب خون بهار آمده است
در لحد پنجهٔ رسوائی مجنون گیرست	چاکش از دل بگریبان بهار آمده است
تیر مژگان قره ها را صفت پروا کشید	گرد راهش ز چراغان شرار آمده است

ولہ

بوی گل بهار شگفتن بکام کیست	شمشاد بندهٔ تو و عزت غلام کیست
مستی ندیده ام که سراغی نکرده ام	یاران طلسم توبه شکستن بنام کیست

بی جلوه خوشخرامی و بی خنده خوش نمک
سرو و گل از تو بلبل و قمری بنام نیست

ولہ

مژگان او بدام نگاهم گرفته است
هر جا که میروم سر راهم گرفته است

آیم بکار دل همه گر روز محشر است
خونها که خورده است گواهم گرفته است

عشقم خجل ز مسجد و میخانه کرده است
گاهی براه که نگاهم گرفته است

ولہ

عالم شکار فتنه چشم سیاه اوست
هر جا که میروم سر تیر نگاه اوست

سر بسته غنچه بفتراک نوبهار
صیاد ما که سایهٔ گل در پناه اوست

ولہ

خرابه گرد فلک اختشام آه منست
رشید سلسلهٔ صبح و شام آه منست

بجستجوی سواری غبار خواهم شد
کسیکه میرسد اول بگام آه منست

چه صیدها که بفتراک یار خواهم بست
اگر حریف شکار است و دام آه منست

طلسمهاست که ناز و نیاز می بندد
حلال خندهٔ یار حرام آه منست

ولہ

گرد جولان تو چشم را بهاری کرده است
اشک رنگینم جهان لاله زاری کرده است

دانه خورشید پنهان میکند در دام ابر
باز صیاد هوا فکر شکاری کرده است

ولہ

از قدم جلوه یار کام گرفت
هر قدم چیره ای بدام گرفت

رند مشرب پرست را نازم
در شب روزه رفت و جام گرفت

ولہ

ساقی نشناسیم دل از دست کدام است | دور که هشیار که و مست کدام است
شد بستر افسردگیم زخم تغافل | مرهمکدهٔ لطف اگر هست کدام است
جان بر لب و آماده تدبیر شکار است | صیدی که نزد دامت بفنون جست کدام است
سرکش تر و بیباک تر از شوخی طفلی | آن شیشه که در دست نشکست کدام است

ولہ

بیگانگی ز شکوهٔ شام و سحر گذشت | تا چند توان ز دوی بحیر گذشت
از آه و ناله معذرت آسمان بخواهم | پرواز ما ز حوصلهٔ بال و پر گذشت

ولہ

هر غنچهٔ نشگفته نظر باز نگاهی است | هر لاله دلسوخته سرچشمهٔ آهی است
تمثاله نیرنگی صحرای جنون نیست | هر سایهٔ خاری شکن طرف کلاهی است
سامان وطن در گرو برگ سفر کن | مگذار بجا شعله صفت گریه کاهی است
در هیچ نوا گریه چو نهان نخوردم | هر یک دو قدم در ره این قافله چاهی است

ولہ

دلیل شوق برهمن ست در پیمانست | خوشا دلی که برهمن ست در پیمانست
بجان توبهٔ ما بیخودی بهار قسم | شگفتگی شگفتن ست در پیمانست

ولہ

…ی حسن تو گه نقش و گهی نقاش گشت | راز پنهان دو عالم از دل ما فاش گشت
…عالم نیست خرج چشم گریان اکتفاف | بارها در دور اشکم آسمان قلاش گشت

اعتبارم کمتر از ویرانه شد آه آه / زانکه تو ام گی بر گردان آن سر خاست

وله

یاد او کردم ز دل تا چشم حیران گل شگفت / یاد او کردم ز لب تا گوش مستان گل شگفت
بسکه لبریز تماشای تو بودم زیر تیغ / از گل هر قطره خونم در گلستان گل شگفت

وله

خلوت جان را تجلی از چراغ سینه است / پنبه داغ دل چون تشنه داغ سینه است
صبح و شامم از گل داغ محبت روشن است / روز خورشید دلست و شب چراغ سینه است
از خیالت باغبان گلشن خویشتن سیرا / سیرگاهش از گل زخم تو باغ سینه است

وله

بسکه مژگان کجت عربده ناک افتادست / هر طرف می نگرم سینهٔ چاک افتادست
شش جهت مشت غباری شد و پرواز گرفت / برق جولان که در خرمن خاک افتادست

وله

ز جلوهٔ تو زمین چون نگار رنگین است / بخاطری که تو باشی غبار رنگین است
گل از طپانچه برت سرخرو کند خود را / ز خوان خویش گل شرمسار رنگین است

وله

بسکه نظاره ز تاب رخ جانان افروخت / میتوان شمع درین بزم ز مژگان افروخت
در میان تو و خورشید نگنجد نسبت / شعلهٔ تیغ تو از خون شهیدان افروخت

وله

جلوهٔ سرو روان قافلهٔ بیهوشیست / گردش چشم سیه مکتب بازیگوشیست

ولہ

باغها از سایه ابر بهاری دیده است	دیده ما صرفها در گریه باری دیده است
گردباد دشت در نظر آید بناهای مرا	بسکه عبرت در جهان بی اعتباری دیده است
چشم خواب آلوده این افسانه آب گهر است	عشق تو فیضی ز کسب خاکساری دیده است

ولہ

رخ تو نسخه خوبی ز لاله زار گرفت	کلید گلشن حسن از کف بهار گرفت
شکسته است دلم از غم زمانه چنان	که آرزو نتواند در او قرار گرفت

ولہ

خراب ناله از دل دیوانه بر نخاست	عمر از صدای چغد ز ویرانه بر نخاست
غم از دلم به ناخن سعی کسی نرفت	هرگز غبار آینه از شانه بر نخاست
زاهد فسرده است وگرنه کدام دل	در بزم روشن است که دیوانه بر نخاست

ولہ

جفاجویی سپند آتش اوست	اجل فرزند خوی سرکش اوست
چو دید از سرگرانی کار ما سخت	تغافل تیر روی ترکش اوست
بچشم آشنا می آید از دور	مگر خورشید گرد ابرش اوست

ولہ

یک شب که اشک شعله فشانی روا نیست	پیدا مرا گمان که دلم درگداز نیست
چون عشق گرم شد نشناسد چه آن زمین	گل را ببزم شعله ز خار امتیاز نیست

ولہ

تا در صفا چو تیغ تو اش سینه شبنمست
بی جوهری ز جوهر آئینه روشن ست

غم نیست گر بروی تو گاهی کند نگاه
چون آفتاب کوری آئینه روشن ست

از فیض آب گوهر پیکان تیر تو
در بحر عشق چون صدفم سینه روشنست

زاهد خیال شیشه می کرد و کور شد
آه مرا که در شب آدینه روشنست

ولہ

دردی که رنگ چاره نخواهد دوای ماست
شمیم وزد و کشتن ما خونبهای ماست

در عاشقی باوج توکل رسیده ایم
از فیض فقر بال هما بوریای ماست

در کشتی حباب کشیدیم رخت خویش
آسوده خاطریم خطر ناخدای ماست

در بزم نیجوران تو قانون دیگرست
لب بسته ایم و ساز خموشی نوای ماست

ولہ

می تواند خویش زد تا آسمان آخر دلست
میتواند داشت تیری در کمان آخر دلست

می تواند آسمان را چون پر پروانه سوخت
میتواند زمین را بر زمان آخر دلست

ولہ

نی همین از دوری احباب ما غم کرده است
آسمان زهر هلال در ایاغم کرده است

نوبهاری رفته است از گلشن عالم برون
گریه باران در در و دیوار داغم کرده است

غنچه باغ فراقش هر دم از شوخی اسیر
جای بو بیهوشی دارد دماغم کرده است

ولہ

حرف شمع رخ او دوش در بین خانه گذشت
آتش رشک چو آب از سر پروانه گذشت

شکوه کفرست از دوری نه بیان میکردم
کاشنای زمن امروز چو بیگانه گذشت

تیرہ آن بزم کہ بی شمع رخ ساقی بود ⁂ تلخ آن عمر کہ بی گردش پیمانہ گذشت

ولہ

انچہ دل را می نوازد درد بیدرمان اوست ⁂ انچہ جان را زندہ دارد آتش پنہان اوست

دیدہ از مکتوب زخم تازہ روشن نکرد ⁂ دل شہید انتظار قاصد پیکان اوست

ہرکہ از یاد تو شد در مصر تنہای عزیز ⁂ گر بزم وصل یوسف جا کند زندان اوست

عشق ہرجا از کمال خود سخن گوید اسیر ⁂ شاہ بیت آفرینش حرفی از دیوان اوست

ولہ

ظلمت شب پردگی راز کیست ⁂ نور سحر آئینہ پرداز کیست

نالہ جان سوز ندارد اسیر ⁂ سوختم این شعلہ آواز کیست

ولہ

مست می آید و آئینہ بدست ⁂ ذرہ دارد گل خورشید بدست

شوخی مشرب خود را نازم ⁂ ہرکہ از دام تمنای تو جست

مرد در عالم معنے ہم مرد ⁂ چقدر توبہ تا کرد شکست

ولہ

بے رخت نظارہ در چشم چراغ مردہ است ⁂ آید از دل چون سخن بر لب گل پژمردہ است

صیدگاہ سایہ مژگان چہ شوخ افتادہ است ⁂ ہر سر مو بر تن من صید ناوک خوردہ است

ولہ

شمع و چراغ مجلس مستان نی و می است ⁂ جام و کدوی بادہ پریشان جم و کی است

با درد دست باش سر خود نگاہ دار ⁂ چون عینک آنکہ چشم حسود پیش در پی است

مردانه گر ز وادی سر بگذرد کسی　　از نقش پای همت او عالم طی است

وله

بسکه در بینش نگه مشق حیرت گشته است　　راز دل ممنون تاثیر محبت گشته است
چون تجلی بخشدم زخمی که از مژگان تو　　تا دل آئینه بیتاب جراحت گشته است

وله

در حقیقت عاشق و معشوق ما دلها یکیست　　شیشه را از روی نسبت اصل با خارا یکیست
هست شام هجر با آئینه صبح وصال　　نور و ظلمت پیش چشم مردم دانا یکیست
تا دلش چون بر دلی آید ز صد دل خون چکد　　عالمی را در گرفتاری ز بس دلها یکیست

وله

دلی که گل ز کف مدعا نمیگیرد　　چه باجها که ز شاه و گدا نمی گیرد
شکست توبه ما عیدمی پرستانش　　کدام دست که رنگ حنا نمی گیرد
بهار آئینه با کائنات یکرنگ است　　دلت چرا خبر از حال ما نمی گیرد

وله

رنگی که حسن از دل نومید می برد　　دنیا پرست حسرت جاوید می برد
هر کس بقدر بار سبک باری می برد　　عشق از برای آئینه دید می برد
زاهد که دوزخ از دلش افسرده خاطر است　　نام بهشت را بچه امیدی برد
سامان نشتر از دل ما کم نمیشود　　این قطره نم ز چشمه خورشید می برد

وله

دل بتاراج نگاه شعله بازش می رسد　　گفتن افسانه سوز و گدازش می رسد

وله

اشکم بگلشن دل صد پاره می رود — حسرت بباغبانی نظاره میرود
برق نگاه گرم تو آئینه راگداخت — آتش بچشم روشنی خاره میرود
در گلشنی که دود بجوش شد ز رنگ گل — خون فسرده از رگ فواره میرود

وله

دل ما ساغر مهر و شراب کین نمی خواهد — بغیر از گریهٔ تلخ و لب شیرین نمیخواهد
سراپا زیر بار منت نومیدی خویشم — دل راحت پرستم بستر و بالین نمیخواهد

وله

هر که شوریده نشد زیب کلاهش نکنند — دل که دیوانه نشد نعمت آهش ندهند
عاشق از دوزخ تابنده ندارد باکی — ترسد از ننگ مکافات گناهش ندهند
جذبهٔ لطف نهانست مسیحای وفا — جان دهد عاشق اگر دل بنگاهش ندهند

وله

نسیم برگ نسرین با هلال عید می آید — نسیم نوبهار مستی جاوید می آید
بهار گریه گرم چه اغماض اثر دارد — نگر امشب بنیرم آن گل امید می آید
چمن از نرگس و گل چشم مخمور است نیداری — که شوخیهای مژگانش ز برگ بید می آید

وله

صف مژگان تو دل را چه سینه کند — نگه گرم تو جان در تن آئینه کند

وله

آشنایی نه چراغیست که خاموش شود — روشنی نیست چراغی که فراموش شود

وله

بسکه بیگانگی از خاطر آن گل گذرد — تا خیالش ز دل ما بتغافل گذرد
نتوان داشت بزنجیر دران انجمنم — که بخبر حرفه پریشانی کاکل گذرد

وله

الفت ز حد گذشت جنون پیشه میشود — بیگانه است اگرچه شکر شیر میشود
زندانی تحمل خویشند خار و گل — هر کس بقدر حوصله دلگیر میشود

وله

عشق یک پرده از آن عاشق پرنور شود — تا بچشم هوا گرکس نگرد کور شود
حلقه دام گرفتاری ما آزادیست — سایه سرو مبادا ز سر ما دور شود

وله

محبت که مرا از دوری ناچار میسوزد — گهی در بزم وصل از تاب آن رخسار میسوزد
چو داغ لاله در آتش نماید مختصر چشمم — ز بس نظاره ام از حسرت بسیار میسوزد

وله

تا ترا آرایش میخانه ما دیده اند — عهد را در گردش پیمانه ما دیده اند
شب که شمع آه بی تاثیر روشن کرده ایم — صبح را پروانه پروانه ما کرده اند

وله

غمت بر کاردانیهای اهل هوش میخندد — قضا چون در بشر دید بجوش پوتیغ میخندد
برنگ موج بر دار کناری در بغل دارم — که بحر از نشه یادش لبش آغوش میخندد
برین از جبهه یاقوت سیاهی صدف رنگ — فزاید قیمت اگر لعل خاموش میخندد

ولہ

چو کامل شد جنون گرداب از ساحل نمیداند
سراپا دردم و آرام از داغ از دل نمیداند

سر و کارم از این رو با جنون هیچ جا نیست
که تا وادی خود نخیزد ز ره منزل نمیداند

اسیر از ما حدیث مردم عالم چه میپرسی
جنون هشیار ما از مست لا یعقل نمیداند

ولہ

چون مست باده سیه آن سنگدل شود
ترسم ز مهر چهر کشان منفعل شود

آباد خانه دلم از گرد کلفت است
ترسم غبار خاطرم از گریه گل شود

ولہ

ز تیغش خامه سر میتوان کرد
بنجو نظم مشق جوهر میتوان کرد

ولہ

اسیر عشق را جان ستم پرورده میباید
چو دربان دشمنی همساست تاب رسم میباید

ز سیلاب سرشکم خانه نظاره ویران شد
ولے تعمیرش از راه نوشت کرد میباید

ولہ

دیده هرگز نا امید از دیدن جانان مجو
خار هجران هم ز شوخی کمتر از مژگان مجو

ولہ

دور از تو قدح شکوه صراحی گله دارد
از حسرت لعلت دل جام آبله دارد

تنها بدلم چشم تو راضی نشد از من
دردیست که سر در پی این قافله دارد

ولہ

یاد چشمت چو پی غارت جان می آید
بخواب آرام بتاراج فغان می آید

محرم شرح جدائی نبود هستی ما — ناله‌ام سوی تو با قاصد جان می‌آید
گل کس از غنچهٔ تصویر ندیدست اثر — راز بیگانهٔ دل کی بزبان می‌آید

ولہ

بدل اضطراب دعا میرساند — بگر روز وصل خدا میرساند
زهر نالهٔ دل جدا نشر سازم — که پیغام از دل بما میرساند
نگاه ضعیف ست اسیر تنها — که در چشمه سار حیا میرساند

ولہ

زچشم فتنه‌ات محشر غم پنهانی دارد — بذوق جلوه‌ات افلاک کف افشانی دارد
چه سازم عشوهٔ خونریزی از یاد نگاهت — اگر از چشم مستی سرمه حیرانی دارد
دل ما دست از دامان مژگانش نخواهد — نظر از چشم او می‌خواهد قربانی دارد

ولہ

دیوانهٔ تو با رحمت نمیکشد — آوارهٔ تو منت الفت نمیکشد
نه خار خار هستی و نه ذوق نیستی — دارم دلی که منت حسرت نمیکشد
گفتن حکایتی و خموشی روایتی — دردیست درد عشق که طاقت نمیکشد

ولہ

گر آفتاب مهر تو از سینه می‌رود — آب صفا ز چشمه آئینه میرود
گر خاک روزگار بباد فنا رود — باور مکن که از دل او کینه میرود

ولہ

زجلوهٔ گل گریبان خار می‌ریزد — ز سایهٔ مژه خون شکاری می‌ریزد

هزار عذر بیک خلف وعده دارد | چه چاکها بسر انتظار می ریزد
زبسکه شمع ز خوشتو جدا سر شده است | شرارش از قره بی اختیاری می ریزد

وله

آسودگی خاطر ناشاد میرسید | دل صید طپیدن شد و صیاد میرسید
دل نقطه حرفست که در حرف نگنجد | جز یک سخن از مکتب ایجاد میرسید
آسایش غفلت همه را پنبه گوش است | بی طاقتی بندهٔ آزاد میرسید

وله

اگر تاثیر اعجاز محبت یار خواهد شد | نگاهم روشناس دولت بیدار خواهد شد
ازو جز کشتن خود حاجت دیگر نمیخواهم | زبان را از ادب گر رخصت گفتار خواهد شد
حجاب عشق از نسیان لب اظهار می بندد | میان ما و فرصت گفتگو بسیار خواهد شد

وله

مرا چون غنچه هر دم چاک دل از خاک میجوشد | ز کار بستهٔ من تازه خون تاک میجوشد
بهر جا پرتو شمع خیالت گشته نور افشان | دل پروانه باشد گر سپند از خاک میجوشد

وله

صحبت ز فیض گریهٔ مستانه میرود | خون هوس ز کیسهٔ پیمانه می رود
گل گل شگفته نام خدا دور چشم بد | می آید از چمن به پریخانه میرود
خواب عدم خیال تو فرصت محال | کی از غم تو درد بافسانه میرود

وله

سازم در غم چشم تو بار دو سیاه خود | که هر دم ساغر زهرم چشاند چون نگاه خود

بزم بیکسی شبها بیاد آتشین رویی | شوم پروانه و خود را زنم بر شمع آه خود

ولہ

در مجلس غم راه ندارد دل عاشق | ماتم زده در انجمن سور نگردد
شد مست اسیر از می بیرحمی ساقی | آئینه چنان ست که مخمور نگردد

ولہ

سودای عقل هوی دماغ کسی مباد | داغ فسردگی گل باغ کسی مباد
کردی ستم بغیر و من از رشک سوختم | روشن چراغ کس ز چراغ کسی مباد

ولہ

چشمت امشب ساقی و بیطاقتی پیمانه بود | یک نگاه مست و تکلیف صد میخانه بود
لطف پنهان داغ پرورد تغافل بوده است | یاد ایامی که با من چشم او بیگانه بود
شد فزون آسایش ما از خرابیهای دل | صندل درد سر ما گرد این ویرانه بود

ولہ

کلفت ز خاطرم رگ پنداری برد | زنگ از دلم پیاله سرشاری برد
بی گره دست و پا تو آموخت ز من | بیهوده عرض کوشش بسیاری برم
[illegible] کدلان برای شگون میبرد اسیر | مفت دلی که جیب قرش از کار میبرد

ولہ

گر شراب از یاد لعلش هم زند | در دو ساغر خنده بر شبنم زند
ترکتاز گرد جولانش ببرس | می تواند عالمی بر هم زند
تخت باز افتاد و بخت واژگونه | [illegible] نقش قلم زند

دلم از کوی یارے آید — هر چه بینی بکارے آید
همه عالم شکار جلوهٔ او — اول انتظارے آید

ولہ

بیدل چه سر اند نجیالی که ندارد — شوخی چه کند با پر و بالی که ندارد
رسواست بجز تهمت بیکاری عاشق — کو در دو جهان فکر محالی که ندارد
دیوانه ندیدیم چو بیعار اسیرت — خوش حال نشست ست بجائی که ندارد

ولہ

گلشن آرای خیالم حسن محبوب تو باد — لاله زار خاطرم داغ دل آشوب تو باد
از کتاب دل کشودم فال تا قاصد رسید — پیچ و تابم مژده دیدار مکتوب تو باد

ولہ

عشق حیرانست حسرت دل بپا میدهد — دیده بدنام ست دل داد تماشا میدهد
برفتاران وادی وحشت ز سیر پیموده اند — نقش هر گامی نشان داغ سودا میدهد
دیدهٔ بکشا که از گلزار مست بگذری — لاله اش یا وا ز کف خاکستر ما میدهد

ولہ

گل برافروخت چراغان می ناب کنید — صبح را ساقی بزم شب مهتاب کنید
عشرت از لاله و گل بستر انداخت — سبزه و فار چمن را فره خواب کنید
دل ویران چه غم از خانه خرابی دارد — خنم گوشش زد شوخی سیلاب کنید

ولہ

شمع رخسارش اگر از تابش گل گل شود — بجمها پروانه گردد [illegible]

بسکه شبها در خیال طره پیچیده ام — خاک چون گردم غبارم دسته سنبل شود

وله

دوش ساز ناله ام آهنگ بود — با زمین و آسمان در جنگ بود
در گلستان دیدمش نشناختم — در برش پیراهن گل تنگ بود

وله

بسکه دامان حباب از الفت من میکشد — گر شود گلشن ز خونم رنگ دامن میکشد
زشت را خجلت گذاری بهتر از آئینه نیست — سینه صافی انتقام از دشمن می کشد

وله

سرو از جمعیت پای بزنجیر بر آید — آزادی ما تا چقدر دیر بر آید
رنجش بگشایش نده آن دست کمان را — تیر تو چو مو از تن زنجیر بر آید
جای اثر ساز وفا سینه خراشیست — گر تار نفس ناله ز زنجیر بر آید

وله

اگر آهی کشم افشاگر صد راز می گردد — اگر مژگان زخم برهم پر پرواز میگردد
دلم صید نسیت فتراکش نفس در سینه زندان — بجولانگاه آن ترک شکار انداز میگردد

وله

جذب نکهت جام مے از تاک برآرد — گیرائی چشمت قطره از خاک برآرد
روح شهدا منصب پروانه بگیرند — روزی که شهید تو سر از خاک برآرد

وله

با همتی قطع پیوند دل از جان می کنند — نکهت [illegible]

حاصل ما دانهٔ دل تنگی خرمن نه کرد
بر تن عالم [illegible]

گرد باد در مجمر خورشید می‌سوزد سپند
آنجا که ما سمند تگ گرد جولان می‌کند

وله

دور قدح بلولب امید میبرد
عاشق چه باز دو ذره بخورشید میبرد

نسرین ماه عید رسید از گل شفق
صبح بهار مستی جام و بید میرسد

بی‌حاصلی ز فیض قناعت توانگریست
هر جا که هست سایهٔ این بید میرسد

وله

گلشن آن دیده که دیدار ترا می‌بیند
خرم آن آینه رخسار ترا می‌بیند

جز از فاختهٔ بی سرو سامانش نیست
سرو حیران شده رفتار ترا می‌بیند

وله

زلفت ز کمر گذشته باشد
از شب چقدر گذشته باشد

زاهد که گذشته از دو عالم
از خود چقدر گذشته باشد

وله

جائی که شوق حوصله پرواز می‌شود
گرد فتادگی پر پرواز می‌شود

تار و نیاز هر دو کماندار حیرت اند
تیر نظاره بر غلط انداز میشود

منت گذار ورطهٔ امدادگی شود
کار گذشته که خدا ساز میشود

وله

بوالهوس [illegible] محبت ز دو [illegible] کشید
نور دل صورت آئینه ز دیوار کشید

قطرهٔ خون شد دور دیده و حسرت چاک کرد
هر گل [illegible] گل رخسار کشید

وله

آتش عشق نه تنها دل و دین میسوزد
گر فتد سایهٔ عاشق بزمین میسوزد
شکر بگیر سر کوی تو درسه دارد
بیک آهم نفس از بحر تپیدن میسوزد

وله

گرد روز کامجو در عشق بی آرام بود
همچو داغ خویش در آتش نشیمنگاهم بود
اگه از حال دلم بی منت اظهار شد
بی زبانیها میان ما و او پیغام بود

وله

دلم در آتش حسرت چراغ میسوزد
که با خیال که شبها دماغ میسوزد
درین بهار کسی مسلم ست جنون
که از فتیله زنجیر داغ می سوزد

وله

عشق تو چراغ دل هر خام نگردد
صید لیست خیالت که بکس رام نگردد
خواهم که برافتد ز جهان رسم وفا هم
تا هیچ زبان محرم آن نام نگردد
بیدل شده اسیر اثر عشق تو نیست یا
کیفیت می در کرد جام نگردد

وله

ز اشکم غنچه هر جا گلابی رنگ می گیرد
بجو کار شگفتن تا قیامت تنگ میگیرد
کسی که فیض شهادت بیشتر از من نخواهد یافت
اگر قاتل بجرم عذر خواهی لنگ می گیرد

وله

عشق اول بدل خرمن ور آتش می زند
شعله چون بیدار شد بر بستر آتش می زند
پیش گرمیهای آه ما چراغ مرده است
برق بیجا حاصل که بر خاشاک تر آتش میزند

ولہ

رنگ شکست از گل رویش عیان مباد — پژمردگی ساخته از آن گلستان مباد
پیغام خویش جز بخیالش نمید هم — عمری باین وسیله با دهن مان مباد

ولہ

دلم از بس درون سینه غمناک میلرزد — به پهلویم کند گر آشنائی چاک میلرزد
خمار التفات ساقی دارم که از خویش — بدستم ساغری همچو رگ تاک میلرزد
شکیبم اضطرابی داد و رپای شهادت را — که چون موج سر شوریده ام فتراک میلرزد

ولہ

کدامین جلوه یارب اختیاری در چمن دارد — که ما را در طلسم سایه سرو و سمن دارد
ز تاراج غمش راهی بدلها کرده ام پیدا — نگاهش سرگران با هر که میگردد بمن دارد

ولہ

مرا از نقش پا پیمانه دادند — فریب جلوه مستانه دادند
بهشت ارزانی مطلب شناسان — برندان گوشه میخانه دادند

ولہ

سخت با ما سر جفا دارد — ناامیدی چه اجرها دارد
اگر انصاف بستمگری پیشه — عاشق از غم خونبها دارد
هر چه بینم از تو خالی نیست — سبزه شوخ است و گل صفا دارد

ولہ

جان سختی دلم را بیداد می شناسد — قدر ستمکشان را فرهاد می شناسد

مشت غبار عاشق در دام اضطرابست	گشتیم خاک و ما را صیاد می شناسد

ولہ

نوبهار آمد دلم فال شگفتن میزند	بوی گل بر آتش افسرده دامن میزند
نیست آسان خاطر جمعی پریشان ساختن	میگدازد برق تا خود را بخرمن میزند
اشک طوفان کوششی از بهر تعمیرم فرست	سیل بی پرواست طبل آرمیدن میزند

ولہ

تغافل در نگه پنهان که دارد	تبسم زیر لب خندان که دارد
ز مژگانی نویسم سطر اشکی	سواد نسخهٔ طوفان که دارد

ولہ

ز مژگان میکند رم چشم آهوی که او دارد	ز وحشت میشود رم وحشت خوی که او دارد
غرور آئینه تا در بر کشد عکس خرامش را	ز رشکم میکشد از سر سرکوبی که او دارد

ولہ

عاجزان چون نام غیرت میبرند	جوهر از شمشیر نصرت می برند
تحفهٔ رنگ آمیزی خجلت بدست	گر بدرگاه شفاعت می برند

ولہ

مستی ز شور لعل تو هشیار میشود	خواب از خیال چشم تو بیدار میشود
حیران کار خلق بود پلهٔ غنا	هر کس بقدر خویش سبکبار میشود
یک صبحدم بروی تو گر دیده وا کنند	آئینه چمن گل بیخار میشود

ولہ

صید ما را نمک الفت صیاد گرفت　　ورنه در دام قفس شوق پریدن دادند

ولہ

چشمت از هر گردشی بزم دگر آباد کرد　　عکس رویت شیشهٔ آئینه را پر باده کرد

ولہ

بیدلان ملک وفا را نه بجا تخم گیرند　　رقم گریه نویسند و دو عالم گیرند
باخیالت نه کنم عیش ابدی ترسم　　که گلستان ابد از خاطر خرم گیرند
در جهان بدتر من غافل و دیوانه اسیر　　بیش از آن درد تو دارم که مرا گیرند

ولہ

هر کجا مست حیا آن بت طناز رود　　جلوه طاؤس شود در قدم ناز رود
در طپیدن غرض مرغ دل آزادی هست　　میکند سعی که از خاطر پرواز رود
نرسد تا بسر رشته گره دانه شود　　از شکفتن دل عاشق بعدم باز رود

ولہ

عالم از جلوهٔ تو خرم شد　　سایه گل آفتاب شبنم شد
زهر بیگانگی چشید و نمرد　　بوالهوس رفته رفته آدم شد

ولہ

وفا بمهر و عداوت بکین نمی ارزد　　گشاد کار بچین جبین نمی ارزد

ولہ

ز کعبه تا که دگر می پرست می آید　　که هر که دیدم ازین راه مست می آید

ولہ

گلی در دیده دارم کز نگاهی آب میگردد — ولی در سینه دارم کز غمی بیتاب میگردد
نمیدانم دلش سنگست یا موم این قدر دانم — که از یادش دلم سرچشمهٔ سیماب میگردد
درین دریا نه تنها قطره پا از سر نمیداند — زبان موج می پیچد سر گرداب می گردد

ولہ

جائیکه لعل او سخن آغاز میکند — عیسی ز شرم توبه ز اعجاز میکند
آب گهر ز پهلوی دریا شناختست — جوهر بال تیغ تو پرواز میکند

ولہ

با خیال چشم بیمار تو ساغر میکشد — دل که هر دم شاهدی از ضعف در بر میکشد

ولہ

اشک سرشار که تسبیح ملک ساخته اند — که سجود ابدی ورد فلک ساخته اند
می شناسیم همه خوب بتوفیق خدای — شیشه باده ام از سنگ محک ساخته اند

ولہ

ز حیرانی نگاهم در نظر تمثال طوطی شد — ز بس وصف خطش کردم زبانم بال طوطی شد
ز کشمیر خط سبزی که گل مکتوب می آرد — سر هر تار موی من پرواز استقبال طوطی شد

ولہ

تا کی از عکس تو آئینه گلستان گردد — سوی عاشق نظری تا همه تن جان گردد

ولہ

عبث فضولی عقل وکیل میگردد — عزیز مصر جنون کی دلیل میگردد

وله

غافل از دیده بهر جلوه که بیدار شود
نگهم را قره بی روی تو زنار شود
بر رخت سیر چمن کرده گرفتم شده خضر
آن قدر عمر کجا هست که بیزار شود

وله

چه هنرهاست جنون را که گر هنرور شود
سیاهی شب هجر و صباح نور شود
باین لطافت اگر سیر کند خرام کسی
غبار جلوه دو پرنیاد و سایه حور شود
چو دیده بر در و دیوار کوهیت آئینه است
ز روی دل نتواند کسی از تو دور شود

وله

ز رنگین شیوه‌ها گلزار بلبل آفرین دارد
تبسم زیر لب خنجر بکف چین بر جبین دارد
ز گرد کین دلی گر شیشه بینی آب شمشیر است
چو دشمن صاف گردد زهر در زیر نگین دارد
چه بیدرد آتشی دارد قناعت گلخنش روشن
جدا هر شعله صد گنج گهر در آستین دارد

وله

درد دلم گمان سه و ساله میکند
خون جگر خیال گل و لاله میکند
افسانه نیست عربده‌ها صرف محتسب
در زیر بار خواب گران ناله میکند

وله

کسی که روی گل و بوی یاسمن سازد
غبار خاطر ما را چمن چمن سازد
اسیر از چه همه کثرت چرا سود دهد تکبیر
رود بخلوت صحرا و انجمن سازد

وله

ناله دارم که صحرا را چراغان میکند
گریه دارم که دریا را چراغان میکند

اخگر افسرده می بینی و اما غافلی　　رود این آتش دل با راچراغان میکند
سوختم ممنونم از خاکستر وحشت اسیر　　گوهری دارم که دریا را چراغان میکند

ولہ

زیر پرواز چمن مرغ دلی شاد کند　　چقدر یاد فراموشی صیاد کند
بر ندارد سر اگر صور دمد باد بهار　　دانه گر ز لرزه نشو و نما یاد کند

ولہ

آب اگر بی اثر گریه شبگیر آرد　　صلح را بهر شفاعت بچه تدبیر آرد
سبزه شد دود چراغ دل و بیدار هنوز　　بر سر خاک نعش دست به شمشیر آرد
شرم پیشگه توبه عسس را که اسیر　　می خورم خون قدح ساقی اگر دیر آرد

ولہ

که داد عاشق ناکام تمیتواند داد　　بغیر با که دشنام میتواند داد
دلی بخون محبت سرشته دارم　　اگر خمار شود جام میتواند داد

ولہ

تا تباراج دلم از غمزه لشکر نکشد　　نکند مجلس و ننشیند و ساغر نکشد
عشق بیکار چه پروای تغافل دارد　　چکند حسن که از غمزه لشکر نکشد
در بیابان سرشکم گل اخگر خندید　　سایه دام چرا خار سمندر نکشد

ولہ

ا اگر شیفته موجه ساغر گردد　　رونش از قبله ابروی بتان برگردد
ست خود راست قدح گر همه جمشید شود　　خانه زاد دست گر آئینه سکندر گردد

ولہ

گفتگوی از خوی آن بیگانہ آتش میشود — پنبہ های گوش را افسانہ آتش میشود
سنگ طفلان حلقہ زنجیر آتش برگ تاک — خون فاسد در رگ دیوانہ آتش میشود
پاس عشق پاک میدارد نہ پاس [illegible] اسیر — تا سمندر شد ز خود بیگانہ آتش میشود

ولہ

ز خود ہم می گریزد راز پنہان کسی دارد — غبار رو چشم بوی گلستان کسی دارد
برہنگی سے نے خرامد سرو استغنا شعار من — کہ پنداری بر یرہ ہر قدم جان کسی دارد

ولہ

آنانکہ دام عربدہ بے دانہ میکشند — یوسف ز چاہ و گنج ز ویرانہ میکشند
در جوش اتحاد چہ افشا و کدام راز — اینجا گلاب از پر پروانہ میکشند
سوی فلک بچشم حقارت نگہ مکن — خورشید و مہ خنبیت دیوانہ میکشند

ولہ

گر جنون یکدم بپای دل طپیدن وا کند — آسمان احوال شود تا چشم دیدن وا کند
راز چندان سالہ از ما بطوفان می برد — قطرہ گر لب را بانداز چکیدن وا کند
بر نسیم جلوہ رہ بندہ بالا یان اسیر — حسرت خمر شمار نالہ خوش دیدن وا کند

ولہ

آنانکہ سبحہ از دل دیوانہ ساختند — یک جلوہ داشتند پریخانہ ساختند
فراش عقل رہ بحریمش نمے برد — عالی بنای دل چہ بیگانہ ساختند

ولہ

ولہ

محبت چون توانگر شد ز عریان بیشتر لرزد
دلم در آتش افتادست و بهر چشم تر لرزد
نلرزد چون به هیچکس یارب اسیر از سر عالم
اگر لرزد دلی از شوق لطف داد گر لرزد

ولہ

سپهر چشمی بخشد درد و دوا هم بخشد
می بگیر رنگ فا صاف جفا هم بخشد
استخوانم تف دل سوخت و بر باد دهد
نمک درد نهان تو دوا هم بخشد

ولہ

لب بکشا بگفتگو تا دل ما روا شود
گرد مرا بباد ده تا نمک هوا شود
اشک نمی گذاردم گریه بباغ سر کنم
رنگ بهار و رود من با گلی آشنا شود

ولہ

خیال آئینه گر شد چشمه دیدار پیدا شد
نگاهی موج خون زد ساغر سرشار پیدا شد
طپیدن داشت بلبل از دل غنچه عاشق
نجابت خار خار نقش زد تا خار پیدا شد

ولہ

زنهم به سیر حسرت و غفلت بهانه شد
زنجیر خانه روزن آئینه خانه شد
سر رشته زدام سایه تماشا کند اسیر
هر قمری که ناله ام او ما ترانه شد

ولہ

عشق حیرانست حسرت دل بیغما مید هد
دیده بدنامست دل داد تماشا مید هد
برق تازان وادی وحشت زمین پیموده اند
نقش هر گامی نشان داغ سودا مید هد
دیده بکشا کز گلزار منت بگذری
لاله یادش از کف خاکستر ما مید هد

ولہ

دارم شبی که صبح بدزدش نمی رسد — بیداری که خواب بگردش نمی رسد

مستی که آب گشته ز شرم گناه خویش — دوزخ بیاد گریهٔ مردش نمی رسد

از آنکه حملهٔ عجز و سپه فوج بیکسیست — افلاک در گداز نبردش نمی رسد

ولہ

ز خوی سرکشی دل در بر امید می تپد — که در تپش دل هر ذره با نوید می تپد

جهان اجزای هستی در هوای او برقص آمد — که صد مقصد روانی با دل نومید می تپد

نه بندد چشم بدگویش چه صحبت این چه تماشا — که گل خورشید می خندد هلال عید می تپد

ولہ

دلم نگاه ره انتظاری بندد — نگر ز خوی نفس چمن رنگ کاری بندد

کلید باغ دل مبکشان نسیم گلست — طلسم توبه بنام بهاری بندد

ولہ

جائیکه آه و ناله بفریاد میرسد — رحم از کجا بخاطر بیداد میرسد

آشفته ام ز گل فشانی نسیم چراغ را — یاد کسی بخاطر ناشاد میرسد

ولہ

جستجوی عشق در راه طلب گمراه تر — کار مشکل تر شود بر مردم آگاه تر

گل نماید خلق را نیرنگ دنیا در نظر — پیش عاشق یار بدخو تر بود دلخواه تر

ولہ

تهیه راز نهان را ز افراز نشان بهتر — خموشی در طریق یار رفیق همزبان بهتر

برای خاطر ما شب‌نشینان هر که بیدار است — زفیض صبحدم [illegible] آن پاسبان بهتر
اسیر از دفتر کین غیر آئین سحر [illegible] — نسیم عجز بیکرنگی ز عمر جاودان بهتر

ولہ

گرد ره تو زیب بر دوش روزگار — پرگل ز جلوه با تو آغوش روزگار
دارد دل اسیر ز چشم سیاه او — بیهوشی که دل برد از هوش روزگار

ولہ

گلها بسر قدح بکف و ناز در نظر — دارد بهار شوخی اندازه در نظر
گردم عیار رنگ گل و بوی می گرفت — دارم هنوز حسرت پیمانه در نظر
جوشی دلم که باج ز نسیم باغ میگرفت — یک دست از دم نگهش باز در نظر

ولہ

در راه آشنائی بیدل سفر [illegible] بهتر — در بزم خودنمائی [illegible] بهتر
قحط است اگر محبت کلفت اگر مروت — قطع امید خوشتر ترک فراغ بهتر
مستانه کرد بیرنگ گل آغوش تا [illegible] — از خانه منقش دیوار باغ بهتر

ولہ

بر حرف [illegible] طوطی زبان لال تر — غنچه من از دل [illegible] بال تر
خاکساری را کسی چون رونمائی [illegible] — گردها از درد با دیدم مرقع بال تر

ولہ

نوبهار آمد جنون در خانه کی گیرد قرار — شوق در دل [illegible] کی گیرد قرار
بانگاه آرزوها اشک حسرت سر بزد — بی لب می در دل پیمانه کی گیرد قرار

شد زیاد گردش چشم تو آرام اسیر — مستی و خوی پری دیوانه کی گیرد قرار

ولہ

شورغست و اختلاط دورع دشمن بیار — پیداست خون توبه ام از گردن بهار
گلگون قبای من که از دور چشم بد — افگنده خار رشک به پیراهن بهار
صبحت اسیر جام شفق گون ... زدست — ساقی بده گناه تو در گردن بهار

ولہ

افسردگی ز گرمی بازار بیشتر — آسودگی ز قحط خریدار بیشتر
از شرم می گریزم اگر یاد خود کنم — با خویش و خشم شده از یار بیشتر
حرفی نزد که لب نشود بید باغ دل — چندانکه زد پیاله سرشار بیشتر

ولہ

قاصد دگر بیا ے ازان بیوفا بیار — مشتاق لاله و گل و خارم بیا بیار
ملک خرد قلمرو نومیدی و ست — از کشور جنون خبر مدعا بیار
پرسید گر اسیر که با می چه خوشنماست — خندید و گفت و مین روی شما بیار

ولہ

گر دل سخن رس ست بگوش زبان چکار — آئینه را بزحمت خاطر نشان چکار
طفلی که راست گوست بدل کارگر بهشت — گر شست پاک هست بزور کمان چکار

ولہ

جلوه هر ساعت بآئین دگر دارد بهار — چشمی از وحشی نگاهان شوخ تر دارد بهار
چشم تکلیفی از هوا دارم جدا از گل جدا — از پشیمان توبه رهم خبر دارد بهار

تاکه گلها شگفد از شوخی پروازمی — بیضهٔ طاوس عشرت زیر پرواز بهار
اینقدر طاقت ندارد توبهٔ نازک دلان — گر چنین خواهد گذشت الحذر از بهار

وله

سخن عمدا نمیگوید که از راز نهان بگذر — نگاه بی‌سببی یعنی ز عمر جاودان بگذر
هلاک اختراع شیوهٔ محبوبیت گردم — که مردم میکند شمشیر و میگوید ز جان بگذر
تغافل میکند رسوای عالم و شد ارزیزا — تغافل ای رگ جان افتد که از سرگران بگذر

وله

افزاز لطفش از گل دگر آرتازه تر — بهر لبش ز گرمی تمنا رتازه تر
بی باده موبموی دماغم در آتش است — گشته خمار مستی تر شاد تازه تر

وله

شبنم اشکی بدل دارم تر از بیشتر — با بی دارم لب جوش تماشا بیشتر
چون نباشم محرم عالم که کارم با بدست — بخبر دیوانه بوادم خبر از بیشتر

وله

هر گردش چشم تو پریخانهٔ دیگر — هر سایهٔ مژگان تو دیوانهٔ دیگر
هر برگ گل از شبنم یاد تو چراغی — هر بلبل دلسوخته پروانهٔ دیگر

وله

می‌شنیدم سخنی گوش کجا بود هنوز — دل کجا درد کجا صبر کجا بود هنوز
شب سودای تو دل دادم و صبحی دیدم — چمن آیینه در نشو و نما بود هنوز

وله

گشته صد بار وز نالسته ز نامم هنوز | لب ما بوده به پیمانهٔ دشنام هنوز
نشد از ظلمت اندیشه دلش تیره اسیر | دیدمش صبح طرب از افق شام هنوز

وله

نالهٔ ما چراغ درد افروز | درد ما مرهم جراحت سوز
با خیال تو روز تیرهٔ ما | شب عیدست یا شب نوروز

وله

کینه جوئی نیست ای بدخواه کام ما مپرس | سینه ام صافست تیغ انتقام ما مپرس
سر دردی را شراب گرمخوئی داده ایم | گر عتاب آمیز باشد هم کلام ما مپرس

وله

صید شوقم غافل از آزادی دام قفس | اینقدر دانم که گل رو داد پیدا از بام قفس
تنگ آسایش ندارد بال پرواز نسیم | میکند در هرزه پروازی ز دام قفس

وله

ز شرم آینه روئی که در آتشم مپرس | ز دل نهادن خوئی در آتشم مپرس
ز تاب سوختنم رنگ شعله می بارد | ز خوی که بره جوی در آتشم مپرس
سپند گرمی خویشم در آرزوی کسی | چو لاله بر لب جوی در آتشم مپرس

وله

قبله رو حاجیان حسن خداوندست و بس | کعبهٔ مقصود عشق سخت بنیادست و بس
در محبت آرزوی شادکامی کافرست | آرزوی خاطر ناشاد ناشادست و بس
شد میسر هرچه در دام محبت خواستم | آرزوی واپسینم بر مراد صیادست و بس

بیاراید شبے گر مجلسے را پر پروانہ گردد گرد راہش
باین طفلے نگر صیادیش را کہ باشد سایۂ گل دامگاہش

ولہ

حیرانے سرشار غرید از نگاہش آئینہ فروشند بیاز از نگاہش
رخسار زلیخا و گل چہرۂ یوسف افروختہ گرمے بازار نگاہش

ولہ

تلخکام از لب نشستم در پس زانو زرش ساغر می کند از دیدن من دو ترش
یک جواب تلخ از جان بیش من شیرین ترست سیہ ہم جان گر نماید گوشۂ ابرو ترش

ولہ

گل چید کف پایش از خار بآمیزش دیوانہ تا خود کرد ناچار بآمیزش
تاراج غزالان کن و صید گہ دشت دلرا چو زکار افتد بسیار بآمیزش
یک ریشہ بہاری شد یک دیدہ چراغانی بسیار نگین گردید لب یار بآمیزش

ولہ

رموز کفر و ایمان میتوان خواند از خم ابرویش چراغ دیدہ روشن میشود از دیدن رویش
نگاہش جنگ و جنگش صلح و صلحش سربسر ناز است بگرد خاطرش گردیدہ ام قسمیدہ لم خویش

ولہ

آبرو باید گرت سرگشتہ چون خاشاک باش طرۂ ہر موج دریا گو خسم فتراک باش
کعبۂ مقصود خواہے خاکساری پیشہ کن ہمچو نقش پا درین رہ دو نشین خاک باش
بے جراحت سینۂ آئینہ از جوہر تہیست بہر زخم تیغ چون گوہر گریبان چاک باش

ولہ

زدیم از دل آگاہی بر صفت بیہوشی
جہا کہ گوش نکردیم از ین لب خاموشی

بہار بزم شراب ست دگل پیالہ می
نوای بلبل آشفتہ بانگ نوشا نوشی

ولہ

در حقیقت قرب و بعد مردم دنیا غلط
آشنا یہا غلط نا آشنا یہا غلط

نسخۂ آشفتۂ دیوان عمر ما سیر س
خط غلط معنی غلط املا غلط انشا غلط ٭

ولہ

عالم از رنگینی پرواز ما داغ ست داغ
از بہار س تا بال بہا داغ ست داغ

نقشبندی دیگرد وحشی خیال دیگرست
زنگ گلہا صیقل آئینہ ہا داغ ست داغ

دود بر خیزد بجای گرد از نقش قدم
ہر کہ از کوی تو میگردد جدا داغ ست داغ

ولہ

ہنوز ہست گلی ہمزبانت ای بلبل
شکستہ است قفس آشیانت ای بلبل

ندیدہ نمک خندہ حق بجانب لست
شکستہ بنر خطی مہربانت ای بلبل

ولہ

جنون کامل شورے جام اول
طپیدنہای دل آرام اول

جراحت گرچہ دارد رشک قاصد
نمک دارد فلک پیغام اول

بکام خویش دیدن لعل جانان
نزار دولت دشنام اول

ولہ

ہنوز وصف رخش غیرت دامان گل
شکستہ دوات قلم رشک خیابان گل

دیوانگی شگفت ز زنجیر عدم بود ‏— روزی که عنان دل دیوانه کشیدیم
یکرنگی ما گلشن هنگامه فرازی ‏— بوی گل شبنم ز پر پروانه کشیدیم

ولہ

دلم گداخت سر ساغر گران دارم ‏— چراغ مدرسه نذر میکشان دارم
شراب کهنه که خورشید با رقص آورد ‏— چو او یکشبه شیشه رگان دارم
ز بیزبانی من عالمی حذر دارد ‏— هزار ناوک جگردوز در کمان دارم

ولہ

نیم دیوانه تنها با محبت همسری دارم ‏— سخن با خویش میگویم ولی با دلبری دارم
برای امتحانم رخصت پروانه‌ای بخشد ‏— اگر صیاد میداند که من بال و پری دارم
تنک سرمایه‌ام از اشک خون زگردیدن دل ‏— چو ته مینا دماغ خشکی و چشم تری دارم

ولہ

تا از سواد سایهٔ زلفش جدا شدم ‏— آوارهٔ قلمرو بال هما شدم
در آشنا نگاه تو بیگانه پرور است ‏— داغم از این که با تو چرا آشنا شدم

ولہ

ز فیض عشق صبا گرم رهنورد چراغم ‏— برهنه پای کند شعله طوف مشهد داغم
شگفته غنچهٔ باغ دلم ز آفت پیکان ‏— ز گرد راه صبا روشن است چراغم
مرا بوادی افگند شوق او که نیاید ‏— اگر کند غم آوارگی دواسپه سراغم

ولہ

ولہ

در بزم تو از شمع تجلی صفت جسیم — خون گرمی تعظیم ز ما لبسته فریم
اعضا همه در کشمکش نسبت دردند — این عشق خداوند که گردید نصیبم

ولہ

دور از تو می و گل را دلخواه نمیگویم — از سرو نمی لافم از ماه نمیگویم
غماز نسیم راه زو افسانه ما بگذر — والله نمیگویم بالله نمیگویم

ولہ

دل با خیال دیده بیدار بسته ایم — خود را بزور بر ستم یار بسته ایم
از شیخ و برهمن چه حکایت کند کسی — نی سبحه دیده ایم نه زنار بسته ایم

ولہ

رمزی ز لوح سینه خواندیم — سراسر دو سیها کینه خواندیم
سواد ما ز موج باده روشن — چه درسی در شب آدینه خواندیم

ولہ

مجنون وحشت گریه مستانه خودیم — آزاد کرده دل دیوانه خودیم
آئینه خاطریم ز تاثیر عشق پاک — جز پای روی و حاصل تو در خانه خودیم

ولہ

با دل بهرزه دست و گریبان چرا شوم — چون نیست در میانه جدائی جدا شوم
قطع دل از تعلق پندار می کنم — تا کی خجل ز سرزنش مدعا شوم
گر پا دو ما بجرم محبت چرا کنم — یکچند اگر بزعم تو خود بی وفا شوم

وله

ز شور عشق هرگز تلخ از شیرین ندانستم — دل آسوده را از خاطر غمگین ندانستم
مرا آئینهٔ دل تخته‌ای از سفیدی شد — که هرگز در محبت جبهه پرچین ندانستم

وله

وردیم وا ز دیار هوس کم گذشته ایم — رفتیم وا ز قمار هوس کم گذشته ایم
چون رانهٔ خویشیم و هفت اقلیم شکوه ایم — از تنگنای راه نفس کم گذشته ایم

وله

دوست گشت [illegible] دشمن میبرم — گر ز گلخن گرد نیم بگلشن میبرم
اخگرم زندانی خاکستر جسم سیاه — بسکه دلگیرم لب پر بند گلخن میبرم

وله

چون غبار آئینهٔ دل اگر پیراهنم — گر جنون عشق دائم با گریبان دشمنم
مسکن ما در هوا داغم خاکستر است — همچو اخگر خانه زاد دودمان گلخنم

وله

تا دست دل از دامن پندار کشیدیم — صد رنگ گلاب از گل هر خار کشیدیم
کفرست از این رشته گره وا شدن ما — در حلقهٔ زنجیر تو بسیار کشیدیم

وله

لبریز حرف شوقم و تابش نمیبرم — گر نامه گشته ام که پیامش نمیبرم
بیهوش میشوم ز می گفتگوی او — چندانکه پی به سیر کلامش نمیبرم

وله

پروردهٔ رشکم دل بی نقش ندارم		شرمندگی از عشق ستم کیش ندارم
دارم غم سرمایهٔ دل شهید سر سودا		چیزی که ندارم خبر از خویش ندارم
	ولہ	
خورده‌ام خون تا بخونریزی دلیرش کرده‌ام		در تماشای رخ خویش مست شیرگیرش کرده‌ام
دل که چون شوق تماشا از نظر آورده‌ام		در سفر زندانی گوشه گیرش کرده‌ام
	ولہ	
بهر غم دل را مهیا کرده‌ایم		قطره را وقف دریا کرده‌ام
	ولہ	
تا در پناه تیغ تو مسکن گرفته‌ایم		پرخون بیگناه بگردن گرفته‌ایم
ترسیده است چشم فلک از غضب ما		راه از شکست خویش بگردن گرفته‌ایم
	ولہ	
بی لعل تو هرجا که لب جام گرفتم		از گریهٔ مستانه گل کام گرفتم
از خون دل اهل وفا بود لبالب		هر جام که از ساقی ایام گرفتم
	ولہ	
آئینه خانهٔ جگر چاک بوده‌ایم		سنگ نشین گریهٔ بیباک بوده‌ایم
دل داده‌ایم و بیتی صباح گرفته‌ایم		سوداگر تسلی افلاک بوده‌ایم
	ولہ	
شوق رهبر کرده‌ام از وادی دل میرسم		گرچه پا وا کرده‌ام آخر بمنزل میرسم
کشتی موجم ز دریا بسکه موج شر شنگ		اگر بود هر سینه طوفان بساحل میرسم

اگر صاف گویم کرا مے پرستم — ترا مے پرستم ترا مے پرستم
بہ بازار تقوی ریا میفروشم — بزم صراحی ہوا مے پرستم
بطوف حرم گاہ بت می تراشم — ببتخانہ گاہے خدا می پرستم

ولہ

امروز بجور تو سزاوار نگشتیم — کے بود کہ شایستہ آواز نگشتیم

ولہ

گشتم غبار گریہ درین راہ چون کنم — حیرت بیاد میدہدم آہ چون کنم
خون امید ہای تو برگردن منست — دل بیقرار و نالہ اثر گاہ چون کنم

ولہ

اگر خواب بداغ ترا دیدہ باشم — حیا بر گل و لالہ خندیدہ باشم

ولہ

در تمنای ہر امید کہ بیتاب شدم — شانۂ تشنہ لبی خوردم و سیراب شدم
بر تنم ہر سر مو بود زبان   گلہ — گلے کرد کہ در آتش دل آب شدم
گریہ را شبنم گلزار جنون کرد آسیم — با خیالش چو بسیر گل مہتاب شدم

ولہ

غفلتم بردہ ندانستہ وفا کیش شدم — خرد از زخم نوشیدم و درویش شدم
غیر خون گرمی جا دید نہ پیدا از دل من — داغ خجلت زدگیہای بد اندیش شدم

ولہ

چو دل درد جراحت کوش دارم — چو مژگان گریہ در آغوش دارم

دل از من بردہ ہر ساعت برنگے
امانت دار راز عالے را
زچشمت حلقہا در گوش دارم
بہ قدر بے زبانی ہوش دارم

ولہ

ما تیر دردہا در دل تاثیر شکستیم
داغیم کہ در بزم حریفان تنگ ظرف
قفل اثر ز نالہ شبگیر شکستیم
پیمانۂ امید چرا دیر شکستیم

ولہ

تا کے سخن از سینہ و آدینہ کشودن
با جبہہ تقوے سخن عشق سرودن
چون خانۂ زنبور عسل محشر نیش ست
قال قدحے گیر ز آئینہ [illegible]
باشد سر خم در شب آدینہ کشودن
آئینہ بباطاد لی بی کینہ کشودن

ولہ

زگلزار یک شبنم قناعت میتوان کردن
تونگر میشوم از گوشۂ چشمے کہ تا محشر
زیاد و بیشتر از کم قناعت میتوان کردن
اگر سازم بجام جم قناعت میتوان کردن

ولہ

مست اگر در آتش افتد پاک می آید برون
جوہر مطلب دانی گل کند در آئینہ
تشنۂ میگیر و شرار از خاک می آید برون
سبزۂ اقبال کی از خاک می آید برون

ولہ

از بسکہ میسوخت دل داغدار من
ساغر بنوشش چہرہ برافروز گل بہ چین
گردی کہ رفتہ است بیاد اعتبار تو
آتش سلم خرید محبت ز خار من
بد مستی دماغ بہ بین در بہار من
خاکے کہ ماندہ است بجا یادگار من

ولہ

شمع سر خویش سر بی پروا نمی آید بردن — گل به تمکین صبا استغنا نمی آید بردن
در پناه بیدلی شمشیر نصرت میزنم — دشمنی هرگز به قصد ما نمی آید بردن

ولہ

برق کشت آرزو باش و به بهار اندیشه کن — از خرابیهای دل معماری اندیشه کن
مینماید حال عشق از چهرهٔ عاشق عجب — شعله چون بینی تماشای گداز شیشه کن

ولہ

بادرد تو بیک ساختم من — از سر انا پاگداختم من
خود را دیگری شناسم — از خود را گر شناختم من
شوقی از یکسو جنون از یک سو — در هر دو اسپه تاختم من

ولہ

دل را عبث خراب نگاه نهان مکن — کم ظرف را ز ساغر امتحان مکن
از دوستان جدا مکن ای آسمان مرا — بیهوده ام بکام دل دشمنان مکن
ای عندلیب تهمت گل چند دم مزن — خوارم ز رشک در نظر باغبان مکن

ولہ

[illegible]ن شعله ابر دی نیاز است خون من — چون بیخودی چکیده راز است خون من
[illegible]کشتی وجود عدم [illegible] — دشمن پرست دوست نواز است خون من
[illegible]ز سوختن چراغ دلم زنده شد اسیر — چون شمع بهار سوز و گداز است خون من

ولہ

بہار سوختن بخشید سامانی بداغ من ... کہ ہر سو شعلۂ گلدستہ می بندد بشاخ
عجب سودائی سر در پی گنا ہیم دارد ... شود ہر نقش پا آئینہ راہ سراغ من
اسیر آفتاب روی کیست اینشب خانۂ روشن ... کہ گردد شمع چون پروانہ برگرد چراغ من

وله

چو گرد باد گریزانم از ہوای وطن ... اگر قلم واوارگیست مولد من
چہ باک ازین کہ فلک تیرہ دارد اختر من ... شرر برون نہ ہر بر نوید دل آن از آہن
دلم بریست ز موج شکست ہمچو غبار ... زبیم حادثہ یکجا نمیکنم مسکن

وله

طفل اشکم چو زباغ شرر آید بیرون ... دامن از لخت جگر پر ثمر آید بیرون
گوہر آئینہ قیمت ز شکستن دارد ... کی دل از عہدۂ شکر خطر آید بیرون

وله

از تو بہ شد بجا دہ فزون آرزوی من ... پیمان سازگیست شکست سبوی من
در سینہ آہ دو دزم و در دل نفس کشم ... بر نازکست خاطر آئینہ خوی من

وله

یاد تو کہ آموخت بدل خوی طپیدن ... صید لیست کہ رم میکند از بوی طپیدن
از خجلت بیطاقتی حوصلہ سوزم ... سیماب چکد چون عرق از روی طپیدن

وله

مہر تو دشمنی ست دم از خشم و کین مزن ... سنگی بہ شیشۂ دل ناصیہ از زمین مزن
صلح تو جنگ مشرب و جنگ تو دلگشاد ... مطلب اگر ہوا ست گرہ بر جبین مزن

ولہ

تا داردم غم تو خریدار خویشتن
در آتشم ز گرمی بازار خویشتن

آباد گشته بسکه بعهد تو خانه اش
آئینه تکیه ایست بدیوار خویشتن

ولہ

رو ی دلی خریده ام از سیر کوی تو
گر خاک هم نظر نکشایم برویی تو

مشت غبار سوخته ام آفتاب شد
گل میکند هوای دل آرزوی تو

ولہ

همچو گل کی وا شود از خنده زخم اندود او
کی شود ابر بهاری مرهم بهبود او

رشکها دارد فلک بر شهرت خاصم اسیر
شوخی زنجیر ایاز خاص من محمود او

ولہ

آنچنان سرکن که دل خندد چو گل بر حال تو
تا شود آئینه احوال تو اقبال تو

هرچه برداری یقین نیک از بد برزست
وای اگر باشد گمان زشت با اعمال تو

ولہ

نه خنده بزم مستان دل شیشه آب میتو
بجز ان تاک با ند قدح شراب میتو

بکدام دل نسوزی چو ز بزم برق تابی
که شود در آتش دل جگر کباب میتو

ولہ

از گلشن بهانه چو گل دست بسته
رام کرشمه ی خیال کر خسته

گل بی تکلفانه بسر میتوان زدن
انکار کن که طرف کلاهی شکسته

رعناتر از نگاری در رنگین تر از بهار
نقشی برای چشم و دل ما شکسته

ولہ

سبزه بر خویش ببالد که تو رعنا شده — گل ببالد که تو گلزار تماشا شده
تا ز بیرحمی تنها دهی داد ستم — گاه بیگانه گهی رام دل ما شده

ولہ

با خاک یال خجلت نشو و نما دهد — با سبزه کرده باج جهان بها دهد
نشنید حرف سبزه ز خاطر اسیر — با این دماغ درد سر مدعا دهد

ولہ

گریه صحرا میبرد شوقم ز بند تازه — جلوه آزادگی دارد کمند تازه
پارسائی کرده وحشت گشته استغنا دلیر — میکشد تیر از جگر مژگان بلند تازه

ولہ

نقد رعد از زبان دل فهمیدن که چه — خاطرت آینه راز رسیدن که چه
یست گر مطلب گریز داغ بر بالای داغ — در میان گریه دیوانه خندیدن که چه
ر زمین باور غباری قصه دارد اسیر — از دل او حرف خود یکبار شنیدن که چه

ولہ

نک بهارش از مے جنبش خریده — دل نگار رخانه آتش دیده
یلی ز دست راه تو مجنون ساده لوح — صیاد ترک شوخی دور کمین ندیده
نی که هر زه انیس دل میدهد اسیر — آن صیدگاه جلوه ابرش ندیده

ولہ

سیر بهار آیینه ما نه کرده — شبنم برگ شعله تماشا نه کرده

درس ادای صحبت شوخی نخوانده — مشق نگہ بمکتب ایما نکرده

ولہ

دید صلحی بر تغافل عهد دیرین بسته — زود رنجی تهمتی بر ناز و تمکین بسته

طرح گلشن ریخت هر جا گرد جولانت نشست — عالمی را چون بهار از جلوه آیین بسته

ولہ

جان سپند چشم عیار کسی — کی مباد ا اینچنین خوار کسی

هر سر مویم زبان دیگر است — جان فدای اگر باشد کسی

ابر رحمت از غبارش گل کند — عشق اگر باشد هوادار کسی

ولہ

گر یک قدم براه محبت بلد شوی — چون نور دیده آینه نیک و بد شوی

دشنام بیشتر که دعا بیشتر کنم — گلدسته بند گلشن عمر ابد شوی

ولہ

دید آشفته دلم از سر و سامان خبری — قفسم دارد از آیین گلستان خبری

بسکه نشنیدن اوضاع جهانم می ساخت — کرده هر کس عوض سنگ بدامان خبری

نو بهار آمده گلبار سنگی دارد — ببر از من دیوانه بطفلان خبری

ولہ

بود چو زلف تو گر نامه سیاه کسی — بروز حشر نپرسد کسی گناه کسی

فدای گردش چشمی که همچو گردش عید — کشیم جرعه ز میخانه نگاه کسی

ولہ

بجز صدف کہ بپایان رساند مطلب خویش | گرہ دیدہ گوش شود خانہ زاد حرف کسی

ولہ

مستی سراسر و سفر ناز میروے | خوش میروی و گوش بر آواز میروی
تا لب کشودہ ایم غزلخوان رسیدہ | ہمچون نوا بکوچہ آواز میروی
خضر سلامت است دلیل رہت بود | اخلاص طینتے بدل ساز میروی

ولہ

ہمہ نازی نیاز می بینی | شوخ امتیاز می بینی
سوخت دل مغز استخوان مرا | شمع خلوت گداز می بینی

ولہ

در سر ہر مویم از جوش خیالت غلغلے | ہر نفس در سینہ تنگم ز یادت قلقلے
گردش ساغر ہلاک گوشہ یا نو خطے | گردن مینا اسیر طرہ یا کاکلے

ولہ

دیدہ از جوش گریہ دریائے | سینہ از شور نالہ صحرائے
بے سر و پا روندگان ترا | دست یک سینہ داغ رسوائے
ہمہ جا ماستم کشان ترا | مہر یک زخم ناشکیبائے

ولہ

در روز ازل رفت جوابی و سوالی | از دل طلبی بود ز عنقا پر و بالے
دانش ببرد بہرہ ز اندیشہ ببینش | از باغ بدامن چہ کند سایہ بالے

ولہ

می سراییم سخن تا تو سخن یاب شوی	بر در طفل که پیر دل احباب شوی
سیر دارد گل روی تو ز هر حلقهٔ زلف	چون جلوه ریز نگار شب مهتاب شوی
گر نسیمی ز نگرد حق مشرب گردی	کم تاب که غبار دل احباب شوی

وله

دو چار او شدی شرمسار جلوه شدی	برو تو زود که بی اعتبار جلوه شدی
ز رشک لاله و گل ساختی خلاص مرا	قدی کشیدی سرو بهار جلوه شدی

وله

دلم گداخت معنی سخن کجا داری	مقام جای نوای حسن کجا داری
دلت نساخت گیتی نما چه داری	شکستن دل پرخون من کجا داری
اسیر حوصله قرض کن که با این حال	دل خیال و دماغ سخن کجا داری

وله

خاطر آشفته را دانسته غافل نشکنی	چون حباب ار هیچ خواهی نشکنی دل نشکنی

وله

رنگ بر رخسار نادان از شماتت نشکنی	گر حبابی را پر بند از قیمت نشکنی
نیست بی سنگ گهر در بحر هستی یک حباب	نشکنی هرگز دلی را تا ز خجلت نشکنی
شبنم گل تا کند معماری ویرانه ات	خار خشکی را ز زیر پای غفلت نشکنی

تقریظ دلپذیر

ریختهٔ قلم آبدار شعرای نازک خیال سر حلقهٔ ارباب فضل و کمال یوسف کنعان
فصاحت عزیز مصر بلاغت اعنی خواجه عزیز الدین صاحب عزیز لکھنوی

احمد الله پروازامی ستایم و میدانم که او را ستایش نتوان کرد بآنکه بخشیدهٔ اوست
دستیاس بخششی از هزار بخشش بجا نتوان آورد و بر دانیکه دمیدهٔ اوست آری زبان در
بارگاه جلالش حلقهٔ بیرون درست که هر چند بجنبانند صدائی بر نخیزد و بدوان در
کارگاه جمالش پردهٔ بر روی منظرست که هر چند بر دارند حجابی بر نمی انگیزد قطعه
که در بارگاه عزتش ز جلال * بجد و جهد نیابند بار وهم و گمان * به کنج خانهٔ عرفان او را
معرفتش * زبان شکسته کلید روان گسسته عنان * پس نه دانم تا چه گویم که آنچه گفته
شود پذیرفته شود و آنچه نگاشته آید درست پنداشته آید اگر گویم که بیچون و چند است و
بی شبیه و مانند به کلای دیگران دکان سخن فروشی آراسته رونق بازار خویش خواسته باشم
و اگر نویسم که هر چه از بد و نیک است همه از وست همه اوست گویان وا هم جواب
داده باشم جز آنکه با همه آشنائی داغ تهمت بیگانگی بر جبین خویش نهاده باشم
قطعه گه همه اوست گر ازو دانم * گه چنین و گه آنچنان گویم * گاه بی شبه
خوانم و بی شکل * گاه بی نام و بی نشان گویم * ما عرفناک خود نبی فرمود * آنچه فرمود او
همان گویم * السلام السلام شام و سحر * بر نبی و آل پاک آن گویم * هان دهان ای عزیز
چون خدا و مصطفی را نتوان ستود لاجرم ستایش گرانش را لختی ستایش میتوان
نمود و شیره درین زمان که مهر منیر از ابر سطیر جلوه گر آمده یعنی دیوان میرزا جلال اسیر

از قالب طبع بر آمده دیوان اسیر است یا زندانے از جلوه هاے معانی یک قلم بهشت
زار مرقع تصویر ست یا شبستانی در جملهٔ الفاظ خلوتکدهٔ خواب زلیخا بما چه وه دار
نیرنگ معانی خوانم یا ارژنگ مانے هر صفحهٔ عالمے کبیر ست و هر مصرع عالمے
صغیر در مذاق پیران شراب ست و در مزاج کودکان شیر و در نقش سخن نگاهان
را مرآة جلال و جمال ست و سطورش بلند خیالان را معراج فضل و کمال بهانان
از طبع شدن این دست آویز حقیقت و مجاز و بدست آمدن این دستنبوے
تازه و نیاز سپاس مطبع و هم صاحب مطبع بر سخنوران ضرور ست که چشم بد دور
منشی گزیده خصال جناب منشی نولکشور ست بنام ایزد اوصاف این مطبع نگاشتن تحصیل
سامان طبع دیگرش خواستن است و از اخلاق حسنه‌اش حرفے راندن شنوندگان را چون گوهر
بر دوشش نهادن زہے مطبع و خوشے کارپردازان مطبع خاصه صاحب اوصاف
جمیل مولوی محمد اسمعیل که مرا بر سر این گذارش نگارش آورد یارب دولت و اقبال
این مطبع روز افزون و طبع کارگزارانش از حوادث نامطبوع مصون باد ؟

قطعهٔ تاریخ طبع

از فیض مطبع اوده اخبار ای عزیز | شد طبع چون کلام خوش میرزا جلال
از نهایت صفا شده تاریخ طبع او | آئینهٔ صفات جلالت و هم جمال

۱۲۹۷ھ

خاتمة الطبع

للّٰہ الحمد والمنۃ کہ درین ایام فرخندہ فرجام فرخ التیام کلام بلاغت انضمام بیمثل و بے نظیر اعنی دیوان فصاحت بنیان افصح الفصحا ابلغ البلغا افخر الشعرا میرزا جلال اسیر کہ افزونی جلالت قدر سخن از کلامش پیدا است و بلند پروازے طائران الفاظ و معانیش از دیوانش ہویدا و زین سبق چند بار در مطبع منشی نول کشور موسوم باودھ اخبار واقع لکھنؤ حلیۂ طبع در بر کشید اکنون حسب اصرار شائقین باتمکین در مطبع منشی نول کشور واقع کانپور بسرپرستی عالیجناب معلی القاب منشی پراگ نرائن صاحب مالک مطبع دام اقبالہ بصد حسن و خوبی بہزاران خوش اسلوبی بار اول بماہ جون ۱۸۹۷ء از زیور انطباع آراستہ و پیراستہ گردید

قطعۂ تاریخ طبع از مورخ کامل منشی بھگوان دیال صاحب عاقل اسسٹنٹ مطبع ہذا

در جہان نظم اسیر خوش فکر
از وصف و نظیر آمدہ است

بہر تاریخ ز کلکم عاقل
نظم دلجوی اسیر آمدہ است ۱۳۱۴ھ

ولہ

کلیات اسیر خوش تقریر
خوب از نظم شد ظہور پذیر

عاقل از بہر سال تاریخش
گفت بیمثل کلیات اسیر ۱۳۱۴ھ

قطعۂ تاریخ طبع از سخنور سحربیان مولانا محمد حامد علی خان حامد شاہ آبادی مصحح مطبع ہذا

چو شد طبع این کلیات اسیر
اگر دیدہ مطبوع برنا و پیر

اور جسکے لیے کو بکو کو زمان بصد شوق و آرزو سرگرم جستجو ہے —

> نہ من بر آن گل عارض غزل سرایم و بس
> کہ عندلیب تو از ہر طرف ہزارانند

اسی طرح من از لا الی آخرہ تمام غزلیں اور اشعار معرفت میں ڈوبے ہوئی ہیں سبحان اللہ کلام کیا گویا دریاء عرفان حقیقت کا ایک چشمہ ہے جسکا کوئی ساحل او پایان نہیں

کلیات خاقانی جسمیں قصائد عربی و فارسی و غزلیات و رباعیات کا پورا ذخیرہ ہے ایسا کلیات اس جامعیت کے ساتھ کمیاب ہے جو اس مطبع میں مخشی ہو کر مع حل معنی اشعار عربی کے دو جلد میں چھپا ہے

کلیات مرزا بیدل اس کلیات میں چار کتابیں ہیں

۱ دیوان بیدل — غزلیں سب ردیفونکی —
۲ عناصر بیدل —
۳ رقعات بیدل
۴ نکات بیدل — نتیجہ طبع شاعر بلند مکان مرزا عبد القادر

کلیات نظم غالب مرزا اسد اللہ خان غالب دہلوی

کلیات جامی تصنیف ملا عبد الرحمن جامی

دیوان حضرت احمد جام زندہ پیل سرخیل عارفان

جوہر معظم یعنی دیوان مرزا کل محمد مکرانی ابن ریاض اور اوسکے ساتھ منشی جواہر سنگھ کا کلام ہے جو بلاعدد وزیر صاحب کے تھے

دیوان کشفی از جلوہ خیال بلند مولوی شاہ سلامت اللہ

دیوان ہلالی — کلام اہل زبان —

دیوان قاسم کلام سرگروہ شعرائے ایمی زمانہ ... ہے

دیوان نویدی فارسی غزلیات خسید باد... ہے

دیوان مہتاب از سخنور نازک منشی مہتاب ... سری واستو رئیس کھرہ

دیوان موزون از خوش گہری ... رام نراین سری واستو کھرے

دیوان ناصر علی شاعر نامور کا کلام ہے —

دیوان بیدل فقط نقل از نسخہ قلمی محررہ ولایت

کلیات سعدی شیرازی جسمیں رسائل ذیل ہیں

۱ دیباچہ کلیات
۲ — کرار محشی
۳ — گلستان
۴ بوستان
۵ قصائد عربیہ و فارسیہ و مراثی و ترجیعات